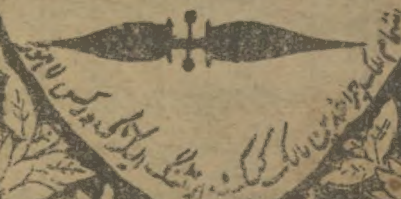

لِيَتَفَقَّهُ فِي الدِّينِ
فَلَوْلَا تَفَرُّكَ إِنْ قَرَأْتَهُمْ طَائِفَةٌ

میں تصنیف عالم بانی فقیر اللہ تائی محمد دہلوی گاہی مینج
شیو ضات بنتا ہی اضی بدها ہی منہای مولنا لوی کہ الم الی صبا

جے ایس سنت سنگھ اینڈ سنز پبلشرز و تاجران کتب نے
وارثان خانہ محمد الدین صاحب محرم سے اجازت لیکر چھاپی

مختصر فیفتی و مولوی کریم علی صاحب دہلوی

مواظب

صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون	صفحہ	مضمون
۱۱۹	باب بست و ششم در احکام نماز و ترویج	۵۹	باب ششم در وجبات غسل	۲	حمد باری تعالی جل جلالہ ..
۱۲۲	باب بست و ششم در احکام حج	۶۲	باب ششم در بیان اقسام آب	۵	نعت تیر از مسکین صلی اللہ علیہ وسلم
۱۲۸	باب بست و ششم در ثواب تکیا	۶۴	باب ششم در بیان احکام چاہ	۱۰	حلیہ جناب رسول مقبول صلی اللہ علیہ وسلم
۱۳۱	حکایت جن بصری علیہ الرحمۃ	۶۴	باب ششم در بیان پس خوردہ دوی و حیوانات	۱۲	بیان مہراج حضرت رسالت مآب صلی اللہ علیہ وسلم
۱۳۱	حکایت بازید سطا علیہ الرحمۃ	۶۴	باب دوم در بیان احکام مستعمل	۱۵	صفت چار یار کار
۱۳۲	ذکر حضرت شاہ علی کریم اللہ وجہہ	۶۸	باب یازدہم در احکام نیم	۲۰	بیان اوصاف و اقوال و اعمال مستحقان و فضیلت حضرت امام اعظم صاحب ۶
۱۳۲	ذکر حضرت ابابکر صدیق ۲	۷۰	باب دوازدهم در بیان مسح موزه	۲۰	در حدیث و مرشد مصنف از یعنی حضرت مولانا غلام محمد الدین صاحب تصوی ۲
۱۳۳	باب بست و ششم در بیان عذاب تارک جماعت	۷۲	باب سیزدهم در احکام حص و فاعس و استحاضہ	۲۲	سبب تالیف
۱۳۴	حکایت ہارون رشید بادشاہ	۷۶	باب چہار دہم در اقسام نجاسات	۲۵	درجات علم فقہ
۱۳۵	غلبہ کردن باد در نماز	۸۱	باب پانزدہم در اوقات نماز	۲۸	از کتاب و احکام و شرایط و صفات ایمان
۱۳۶	در حق امام مامور و پیر گوید	۸۵	باب پانزدہم در احکام خوان نماز	۳۲	کلمات کفر و شرک و رسوم بدعت و شرک
۱۳۸	حکایت استاد فاضل	۸۸	باب شانزدہم در شرائط نماز	۳۵	ثبوت قضیت نماز پنجگانہ
۱۳۹	در سنتہائے اسلام گوید	۹۲	باب ہفتم در واجبات نماز	۴۹	کتاب الطہارۃ باب اول در بیان
۱۴۱	در شروع و حضور نماز	۹۳	باب ہشتم در وجبات سجود	۵۲	فرائض وضو ..
۱۴۲	باب سی در نوافل بے نور شدن	۹۷	باب نوزدہم در احکام سجۃ تلاوت	۵۳	باب دوم سنتہائے وضو
۱۴۳	انکاب و تباہ و طلب باران	۱۰۰	باب سیم در سنتہائے نماز	۵۶	باب سوم در بیان مستحب ہائے وضو
۱۴۴	باب سی و یک مسائل نوافل	۱۰۵	باب بست و یک و سجدۃ اکمل نماز	۵۷	اوجیہ مامور کہ بر شش چہ حضور در وضو
۱۴۵	باب سی و دوم مسائل نوافل	۱۰۷	باب بست و سہ در میامات نماز	۵۵	خواندہ شوند
۱۴۶	و صورت ثنائیہ	۱۰۸	باب بست و چہار در رکوعات و خرم نماز	۵۷	باب چہام در بیان رکوعات وضو
۱۴۷	باب سی و سوم در سجۃ و خج گوید	۱۰۸	باب بست و پنجم در مفسدات نماز	۵۸	باب پنجم در نوافل وضو

إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ

کتاب ہذا صرف ایک اڈیشن کے لئے باجارت دین محمدؐ و لد حامد الدین

نہایت صحت صفائی سے چھپائی گئی ہے

۱۲
بَارِئُ الْوَرَعِ

۳۹ مَصْنُوعِ ۱۳

مَوْلٰی محمد زید رضا

حسب فرمائش

سنت نے اسے سنکا اسے سننے پر تیار کیا اور اسے سننے پر تیار کیا
(بہت نام ملک چراغ دین مالک یک سن پرینگ الیکٹرک ورکس لاہور)

۲
بجھکے نہیں تیسرا اور چار
دنیوں ۱۱ محمد و سید ۱۲
۱۳ ولادکر و خان المانی
۱۴ ایسیاں جنہاں واکر نہیں
۱۵ تمام ہو سکا ماکو کانوں
۱۶ جویں جو آچکا ہے و جین
۱۷ خلیف و سکا و گن لا
۱۸ تقسیم تیسرا و چار
۱۹ سچا سچا دنیوں ۲۰
۲۱ اونیان و علم و سچا
۲۲ خاص و سچا سچا دنیوں
۲۳ اودہ سچا سچا دنیوں

اور نہاں دنیوں
خاص لوک جو علم طلب ہیں
وہ سب کے لیے ہیں دیگر
نوں نال کا وقت نہ ملے گا
وہ کہوں جو خاص کیا
ہے تقدیر نے عالم انوں
وہ چاہا ہے۔ دیکھا
الاعالمون نے وہ
دوسری جگہ ہے
فرمایا ہے قاضیوں
اہل الانکسار
کہ تم لوگ

سوداخ کما نوز چ حکمت پاسون کے کل آوازے
زبان مومین وچ گوشت ٹولنا فکر حکمتد اکرے
اکھین شین نے کھین تھنہ آون کہے لوگانی
نوشہ برتے بدلوچ پسان ایہ ناسا نذا کم
باجہ تھمان آسمانان کھلاستے فادور قدر لوائے
جینی ات تدیم خدای صفقان بھی کل جانو
صفقان ذاتی تے افوالی کسے زوال مذوق
کدین نہوتے کدین دیکھے کدین مر سکدین جیوے
متفق ہو یا چک سارا اسد یک آ منا
اس سندر بعد ڈوٹھجے پیرے غرق نہران
کونے واکچنگر نہ پنے کیا کجہ مال کیمار
لا اٹھی حضرت نے کہا جیدا کوئی نہ ملنی
جو کوئی کرے خلاف نبی و اطہر باطن والا
بلان صفقان مونسان تا مین جاعن ہر لاچار
رجات عیلم قدیر سبع تبشیر بھسانی
پچون پچون ہر ذات خداوی توان جان شیت
شیمے توان رب بعض کما نوز چے مختار بنایا
سیکیا نوز چہ نوا بس پشسی بدیان وچ خدای
سیکی بدی وچ چارائے ربے ہے بے شک
جے آکھے رب لوح محفوظ تے بدیان بھی لکھ دہان
ایا الفظ بے ادبی والا کہنا روانہ آ یا

ملحہ قولہ صفات البیض
 لہ فزیل صاحب تصدیقہ
 اذنی وین « الذات
 ولا فاعل طرہ قریبات
 مصونات الزوال
 یعنی صفات کے افعال
 ذات بلی کے سامنے
 ہمیشہ رہنے والے
 قدیم میں زوال کے زوال

[illegible]

توٹے وچہ ارادے ربے سہ کچہ سیکہ بھائی
اہل سنت جماعت تہامی اسوچہ فرماون
امموت اتے مشیت ہو تضا تقبیر
شرح نقد اکبر وچہ اینویں لکھیا ملا قاری
بنیا نوچہ نہ امر خدا وانا فرما توفیق
جیکر ویلے بدی کرے آکھے کوتا دان
وَاللّٰهُ لَا يَحِبُّ الْفَسَادَ خدا فرمایا وچہ قرآن
دوست رب رکھے ظالمان کفر فق عصیان
رب بھوش عقل اہل انون دیہ کیسا تختار
جیکر وس انسان ہے رب دیندا کم
بے فرمانی ربی کر کے کہن جٹے معذور
غدر بھانے رب بجائے رہیہ بھیج منہمیر
غنی ہونے سحت ہندی اٹھ نہین خیار
ہر دم یاد کرو رب سچا غفلت ساندہ چنگے
بد حیاتی ہر سادہ اندر جہان تلوان جاوے
نہرمت دانشکر نہان تے وہب رب فرمایا
ہر دم پڑ پڑ صلوٰۃ نہی تے لوچہ کرو یقین

اے پر اہل سنت دے رستے شوخی روانہ نہئی
نیکیا نو چہ رضا خدا دی وہ کم ہو رسا وں
تخلیق اتے توفیق ارادت کا علم وہ گیر
ہر یانو چہ نہ چارو چہ بانو سو حقیقت کساری
چو تھا نہیں محبت رہی ہر یانو چہ مستیق
بین مال رضا خدا دی کیتے کا فرمان شیطان
اِنَّ اللہَ لَا یَاسِرُ بِالْفَحْشَآءِ اِیہی حق فرمان
اے اوپر کرنی لالت آیتان بیت قرآن
ماہین متہ کپ چورے زانی محضن یار
دو دین جہانین چوران یاران بلکھنوف نہ غم
سب عقل دے کم اپنے وچہ ذرہ نہ کرن قصور
ہر قرآن کتابان عالم دے حق دامن
ماہین ترک نماز دے دی کرداے ہر کار
ہر ساہ وچہ رب دلی تسان بہت رنگ رنگ
راحت پن تہا می پونچے جدا وہ باہر آے
شکر کما و نعمت زائد وچہ قرآن آیا
جو سورہ عالم آپ سنیدے وچہ حدیث مبین

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الْمَوْلَى الَّذِي جَاءَنَا بِهَذَا الْكِتَابِ الْمُبِينِ
الْمُنِيرِ الْمُنِيزِ خَاتَمِ الْأَنْبِيَاءِ مُحَمَّدٍ صَلَّيَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

صفت محمد باجہ خداوی بہوری سے نہ ظاہر

عاصی صفت نبی ہن آکے چوں تو فیق لیاقت

لا تقوله والمد
سبب انصا والخر يضيئ الشد
ست ركعت

تعالیٰ بنمید ، دوست
شع قوله ان الصدق
شع تنفق الثمن

نوں ۱۲ طے
نور بانغشا و لغیہ تحقیق
سے و اماں ریاض

تعالے انتہیں امر کروا فرمایا
بپوش برقعہ

سید قولہ سید،
سید لکھے نے فاکس سید
سید قولہ سید

وَقَفَّوْهَا فِي بَعْضِ نَفْسٍ

توں بہائی اسی سے

تو
سپهسالاری اسد علی
افسر کا اولاد جو

قوله ما فقد
من

سید ابی الدردبار و قاضی

یہ کتاب کی کتابت ان کے ہاتھ سے ہوئی ہے

یہ کہیں سے نہیں آتا

نور
۱۲

715

الحمد لله

14 14

14 14 14

استغفار ہو یا دہلیاں طرقت جہاں بقا دہلیاں
چو کرے دہلیاں ترقت برکت دہلیاں
والہی علیہ السلام و سلم کو ان جہاں کے بقا دہلیاں

دوسرا جو فرمایا ہے کہ
اے آدمی! میں نے تجھے
اپنے رب کی طرف سے
اپنے رب کی طرف سے
اپنے رب کی طرف سے
اپنے رب کی طرف سے

بنی السلام نے ان کے
خاتم النبیین والکرم
مکرم بنی نبیین
مکرم بنی نبیین
مکرم بنی نبیین
مکرم بنی نبیین

شان نبیہ ترین اوچا جو مخلوق تمامی
جانی اتنے نظامی سعی ہونہ ہر ان
اے پر رب ربان مومین وچ حکمت کامل بنائی
حکمت ربی ضائع کرنی ایہ اطلسم کوئی
کرم الہی جدید تیری جان وچہ دمانے قائم
کمل خلقت تیریں اہل شرف پاک رسول خدا
چو دان طلبقا نون رب کیسا خاطر نبی بیاسے
اول جب نبی دی ربون چکھے کن فرمایا
پچھ آدم و آدم جانو بار آدم دی حواری
جتنے نبی رسول تمامی رب کے خاص بنائے
حدون وجود نبی دظاہر ہویا وچہ جہانے
رجب اللہ وچہ لونی دایم اللہ تھیں تریا
نوجہینے بی بی تائیں پیغمبر وچہ چو ابے
ہر راتین وچہ ہونہ پیغمبر صفت بھی ہو پکارن
ذات مبارک سرور عالم بی بی آمنہ جایا
ماہ مبارک ربیع الاول وار سوار یقینے
وچہ عدالت نوشیروان دے جیانی سوارا
احمد نام کایا اللہ وچہ کلی اسمانان
چن سورج تے تاریان فونے جو کہ ہر روشانی
تین مہینیں پیٹ پائے موت عبد اللہ آئی
چو دان طبق رونے اویکے کرن غرتے زاری

عشر عشرت زکریا نبی دی جتنے شاعر نامی
صفت تاکہ جگہ سارے تھیں کی کی نام چہلارن
قرآن پڑھے یا نہج نبی دی تائید وڈیانی
جو کوئی خاں نہج نبی تھیں کیونکہ ایسی دہونے
راتین دیہان صفت محمد لازم کرنی دائم
کل خلائق دمدھ حضرت اسوچہ تحک زکلی
ہور زمین اسمان اندر عجب عجب ہمارے
کن کو لون جگہ ظاہر ہویا گوناگون بنایا
آجے آدم چکر پانی نور رسول مستہا
سایان اور نبی دے کو لون عالی ربے پائے
کل پیغمبر اول تھیں جگہ لون لدر دمانے
آریہا وچہ شکری بی دے سوچہ عبد اللہ بھرا
دین مبارک نبی اصحابی وٹھا وچہ کتابے
ون بن بی بی شوق زیادہ اوہونہ بھین کارن
گن عبد اللہ دے روشانی ہر دن نور سوا یا
وقت صبح دے پیدا ہویا روضہ جس مدینے
بت دے سرور مہر زمین تے ماری کسرا
وچہ زمین دے جان محمد روشن وچہ جہانان
سارا نور نبیہا جالو پڑھو صلواتان ہمانی
ریہا تھیم حبیب خداد اکنبیا عرش خللی
اوہ محبوب یتیم کیوتی جن تھیں خلقت سارسی

وچہ دیناں آفرین
وچہ دیناں آفرین
وچہ دیناں آفرین
وچہ دیناں آفرین

وچہ دیناں آفرین
وچہ دیناں آفرین
وچہ دیناں آفرین
وچہ دیناں آفرین

وچہ دیناں آفرین
وچہ دیناں آفرین
وچہ دیناں آفرین
وچہ دیناں آفرین

تہکم کی تھی یا ریا رحمن بہت گیسے
 کہیار ب ملا کجان تائیں جیوڑ وروں ککا
 اول غلام بنی توں پور نہیں کجہ سبقتاں
 وہ چاچا اوہ پوچی ساکوں وغیرتی لہا
 چاچا پوچی کرن تعجب ویکہن جو اپائیں
 تا قیامت پور نہ کہے کل خلاق پسندان
 منسوخ کتاباں تے پت ٹوٹے ایڈ فضل تھے
 مک لفظ فرخان محمد عملوں دور کتاباں
 نال تہجان مہن ٹوٹے کیتے ابو جلی دیان یاران
 بت بھنے و غیب نہ کوئی پڑ جا کرن حرامی
 چا دین محمد و الامینوشی دے گوئے
 کر قبول بن دین محمدی اوہ غالب سترانا
 جے تین مسودہ کفر دے دالم و دوزخ شمسو
 ابو جلدہ کفر نہ ترالعت پس ہیران
 اول شکسے درونہ بی بی حل نبی دے پارون
 زوہ وادرونہ ڈٹھانی بی ووجاہہ شمارو
 چوتھا سجدہ حمدیان کیتا کر دے یاد الہی
 پڑبو صلوہ سلام نبی تے وارو کل رمضان
 ہکت اتی می وچہ دوزخ دے ویکہ نہ رضی ہوسن
 پڑھن آتے سترائے سخیو نہ کر چیتن ہوا این
 چہوان دودھ بویا وچہ پیا چو کھیا جڈن تیر

پیشانی

سید علی احمد

نہیں ہوا

دست‌نویس

اسان ايمان

مصابیح

باعتزنا اليه

فيهم قناني

این المذبح

بیت بے بیان چٹون گشتان تہیں تھوں سب آواز
 پہلے طرف تہیں جان آوازہ آیا حق کسندہ
 وہ جی طنون ایہ آواز رسول نسان پر آیا
 تیرجی طنون ہاتھ ہریا نور نسان پر آیا
 چو تھی گشتون بیت بے تہیں ال کایدن نسیا
 جامع المعجزات مے اندر ایہ مسئلے میں دھٹے
 صورت پاک نبی ہی دیکھن وچ نہ آئی
 جھریو چہ پیرا ہن شیرے عایشہ امونسان ہی
 جھکے وچہ چراغ نہ کوئی بی بی بہت حیران
 نال تبسم اک وند ظاہر حین وودہ روشنائی
 نور وند اندک عشر فرش تھین لکھیا کروشنائی
 رب فرمایا نور نہ پیرا سجدہ کرو نہ کوئی
 اس ساعت روشنائی اسدنی تھی تسان پکار
 قاضی حمید الدین نگوری ایہ بیان لیا یا
 مصلح العاشقین اونہان نے نالز تفسیر لکھیا
 ہو محبوب بنیا میرا خیر لزن و کھلا مین
 نال وٹے تھہ دشمن تہیں مصل نہ پڑتا
 ایہو سبب بہادت وند من مٹے دین یار
 رات تھامی بندگی اندر کھلیاں پیر سید
 پتھر وچہ درگاہ ربیک عاجز ہو کے رنائے
 پتھر عاجز لزن رب کہیا تیری اس پوچا وں

جامع المعجزات وچون بدین ایہ سال سانے
 آیا حق نہ رہیا باطل سن بر جو ہلا رندا
 کئی مشکل حل تھادی رب پسے فرمایا
 ہر پھیلا رب محمد تائین نال کتاب لیا یا
 بشیر نذیر محمد آ یا شاہد رب نے چنیاں
 معجزے سانے ہی صاحبے شہد شکر تہیں مٹھو
 کئی راتین بی بی عایشہ وند دھٹی روشنائی
 سوئی ڈلی تہ نہ آسے بہت ہوئی ورماندی
 پاک رسول تبسم کیتا حجرہ نور نور نمان
 سوئی لہبی رب غیرت کیتی وند شہادت پائی
 ملکان جاتا نور بنانا سجدہ کرے بحالی
 ایہ روشنائی نور نمیدے ذہن ظاہر ہوئی
 بلوکیے مجروح ایہو وند کرسان پارسی پکار
 والفحی دی وارے اندر وچہ تفسیر ترایا
 پرد الفحی دی وارے اندر خوب بیان فرایا
 ایہو وند شہید کریاں جنگا حد جد جائین
 جنگا اصدوچہ حکم رہانا نور زیادہ چھٹا
 کافوٹا ادہ چلایا جھڑا بہت پھارا
 سچ گئے تا پتھر تارے لایا نبی کریدے
 تیری بندگی کر کے رہا بنون سر و بھان
 اوس محبوب حقیقی کو لون بدلتہ مدہ دیواون

موشان نون انعام کر کے
 دی گئے ڈالنے والے کا
 غلاب خدا تو ہے جہیں
 سن قول ایہو وند الخوٹے
 شہید دامنے ظاہر ایہو
 جو بالکل دور ہو جانا ایہو
 ایہ مطلب اس واسطے جو
 آنحضرت آواز مبارک
 باس نہیں کی تھلیا لکھ کر
 چیت گیا ہی پاسی اندر
 کیونکہ کوئی دندہ
 بالکل لکھ دیوں نے
 موشان نون انعام کر کے

عفی اللہ عنہ
 مولوی محمد ولی پور
 سید محمد علی
 سید محمد علی

جنگ احد رب نال اوسیت و نہ شہد کربا
عصبر صیت کم نہی و کرنی خیر و کالت
کل و نہ اتون موفہ اپنے نہیں بچے عاشق ضیا
بکہ و پشان اوہ نہ و ن تان بھی حق نہ پایا
حق تابع و این تھیں نہ برابر آئے
سن اوصاف ہی تے عاشق پاک جنم نہا چٹھا
پیران بچیا حضرت کو لہن لکھ چھتہ انہا بان
گلیا دیوچ ٹر شکستہ سنہ مہر کے کھاوی
تھہ یہی قلی اوتے زحمت برص نہ قیدی
لوک رہن یاسن لگے رہن مول نہ سوک
شاہ علی ستخفہ چارے سرورم کچ پٹ
نفل پھسے کو لٹھچ گاوے من خیمہ مانی
کس طر فون نشرف لیا نہ دھتہ ڈیلہ ورا نہ
شوق ویدار لٹاے آئے وٹیان کھلے ویدے
کول بان و نہ ایت سارے کیون مانی جنم
جی پڑا وہ مینون ویک نہ مال کھو اکر خانان
مین بان بیت کینہہ رچکے خلت مین تھیں تے
عباد اللہ تا اسین بھی آبان آکیا تا دیونے
ماتہ تصوف نور ایمانی پڑھ لولن میک نصیبا

ہر دم پھر صلواتِ حق تے اندر کیل نہاران
رات جمعہ تے روز جمعہ دس پے صد پے شماران

۱۰ قولہ رحمت الخ
 یعنی انجیل کا وہ نسخہ
 سنی جس کی تصدیق
 صرف مسلمانوں اور
 اللہ علم
 فاروق اقب ہے
 حضرت عمر رضوان اللہ
 فاروق و ابنے سے
 فرق نہ کیے تھے اور
 درمیان میں ابی بکر
 و سے آئے حضرت عمر و
 بی فاروق اسے
 واسطے کہہ رہے ہیں
 جو کہ اگر دھاسی نہ دیا

۹
 سلازیاں جی تھے
 باطل کے لئے
 اداس حضرت علی بن
 ابی طالبؑ کے لئے
 دس دن واسطے
 کوئی سزا نہ تھی
 حضرت علیؑ کے لئے
 چارہ حضرت علیؑ کے
 غم کو کہہ دے
 ورنہ کہہ دے
 غم کو کہہ دے
 غم کو کہہ دے

و این جوی و آب را از میان کوهستان
و این جوی و آب را از میان کوهستان

ہونے بار یک کشف اللہ کی گنہم رنگ چھپانے
 حد غصابت پوہتے ہرگز وچ مشکوۃ لیامے
 کل پیدائش ہستی سونہی کی چن سورج تارے
 حل منہر چہرہ و ذہن موم چن پیاشر مادے
 وقت کلام وہاں و تھون تین نور دیے ہم کارا
 موڈھے بھاسے و تھو دوانو چہیت کیتی رہا رہا
 دراز انگستان چوڑی ملی ایسا ہور نہ غازی
 شکم اتنے ہلکے الاندی ناف کنون ہصدے
 ہور نفع چو خط فین تیری کافر دمو کالے
 وچ نہ مال نبوی لکھیا یار نبی دے کہنے
 گو دیاں اتنے اس تھوڑا کہے بن نمرود جابر
 ثابت قدم زمین تے لگے ٹرنے وقت چھپانے
 قوت نال اوٹھان تھان و کچھ نال کہنا
 جو انجہا تے توت نبی دار کسم ہون نہ پائے
 جو انجہا تے توت نہ کھا جے قوت ذرہ نہ خالی
 گھری دے طعائم نہ پکا شاہ مخلوق چھپانے
 تن خوشبو کستوری جسے کدی نہ پوری تہیہ
 جیکو دیکھے ایہو آکھے ایسا ہور نہ ڈٹھا
 سیاہ و ستار بھی سرور بہی سدا عبادت قائم
 وچ مشکوۃ النسن بن مالک ایہو روایت کریندے
 جھانڈ دیون وچ گہرے ایسے ہوتے ترانے

صاحب و
 کثرت العیبه - اے آج
 وال مبارک و پیر مبارک
 آپ ہی لائے تولدینوت
 حضرت ولی دسیاں دنیہ
 مودہاں آپ ہی اپنے
 آیا ہے وچ چہرے - وقال
 السائب بن یزید رایت خاتم
 البرق بن عقیص علی الطیب
 وسلم مثل فر الخلداء الخاری
 وسلم مجھے کہیا سائب

[illegible][illegible]

قرنیا م. اعظم رهنے و چترہ کفر سے۔ و افضل الناس بعد رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ابو بکر بن السدیق ثم عمر بن الخطاب ثم عثمان ثم علی بن ابی طالب رضوان

[illegible]

سنو شال صدیق دی جیون نماز قیام
عثمان وچ نماز چہنکر فرض رکوع
کو کہ چہنکر انسان چہنکر انسان چہنکر
کو غصہ رکھے نال صدیقے اوہ جانو زلیق
کو غصہ رکھے نال عثمانے جاو سدھی نیران
سنو شال چہنکر یاران چہنکر اُسے گھر
خسے النین شال محمدی دے شیر خدا
کو محمد بن اکمن جان چارے بر پار
وہنگن اُسے گھر دے دل یون انسان
صدق تے دل حیا شجاعت ایہ اوصاف کمال
اُسے پر صدق صلیق دوزخین ہے مشہور
اول سچ پنچیسری مئی یار صدیق
تربیا یار صدیق نے آنا عبد ایمان
الوکر سوداگری کا سن گئے ولایت شام
چن سورج وچ جھولے دٹھے اندر خواب
مشرق نال ایمان دے یوسین یون اے یار
اسے اُپر یقین کر آنا چا ایمان
عادل تے نازوق عمر لون کہندرات سبب
اگے چپ نازان ٹپے آنا جہان ایمان
عدالت عمر خطا بدی عرش فرش مشہور
قصص الانبیاء وچ دٹھا ایہ بیان

مثل قرأت عمر بن الخطاب یا و تمام
 شاهی لای جان نون عید شل خشوع
 و من می روان نماز نا اوه کافیر بکار
 خفه رکنه نال عمر بن سقر شریح حسین
 نال علی بن خفه رکنه حاج الی ایان
 پیدا یا نال که امانی بخت نال عمر
 و فیضیت دوستان حضرت ایمرار
 با چه چو امان اوس گد و سن کوئی نادر
 با چه چو امان دوستان شهادتین ایان
 چارے حقان و چه چو امان بنه مار سمال
 چه پنجه بری نمی صاحب نون و قی رخنه
 این بین تیغ معراج اوس عیان یا نسیتی
 طلب نیتا چه شوره تصدیق میان
 سفینه و چه بشارت هوئی مرتب اوه سلام
 تعبیر کجی صدیق را به تبیین کس را چه
 سور وزیر نبی صاحب و ابرق قریب پیلار
 جامع الحجزات و چه قصه ایهم بیان
 صوایان لیا نذا اونهان خوف نایار ب
 ظاهر مومن جاعه ان لگیان غالب عمر جوان
 بیتا پتر شراب جذال و رطوبه چور
 کدن راه و چه جانان لکلی کملی حیران

من مرد و سینه
سازد ایستاده
نیز نایاب
که در این کتاب
در این کتاب

رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم
 نماز کرتا ہے جس کو ان
 اللہ تعالیٰ نے اس کے لئے
 دے دی ہے وہی ہے جو
 شیطانیان کی زبانوں
 میں جو کچھ کہتے ہیں
 وہ سب جھوٹ ہے۔

اوس کے کولوں پکھیا عادل عمر خطاب
مین ڈگی دودھ زمین پیتا خالی تہہ آوند
یا کسی دودھ آپ پیتوئی یا دلسے غیر
وردہ زمین تے رکھیا عادل عمر خطاب
زمین عدالت عمر دی مٹی رکھ دھیان
جاری شیر دو باندے وچوں کھیا عمر خطاب
جیا حضرت عثمان واسن مومن کن دہر
کچہ قدرے ہک پٹ دے اوتوں کپڑا آلودہ
اوس تھین پکھے زرنبی دے آئے عمر خطاب
اوٹھ بیٹھے تے زانو کھیا آئے جان عثمان
کول آئے دویا ساٹے زانو ستر منول
ہے ایہ صاحب دے چا دا بج ویکھے ایہ مال
ٹانک رہے اسے کولوں کرن جیا ضرور
وچہ مشکوۃ شریف دے ایہ جیا عثمان رہ
تعب ناہوا ایں دے وچہ نا کر ہر خیال
تھے ایسی تسک راوی دایلی ننگی یا پت
اسے کارن مالکی مذہب نابین کچہ ضرور
ہکٹ غیر شہر ہمدیان اوسد اسخت قلہ
اللہ سے منان آیا اوسدیان اماکن اپر سا
ستر مزدور آور اوس داسن تاک بھوین
حدون جھوینان شاہ نے شہر پاتھر تھل

توں کیوں حیران لڑکے دتس ایہ جواب
مولامیر اسنت ہے بارون کبھے جند
مین ہاندی زر خرید ہاں سخت کر لپی ویر
دیہ چاشیر غریب دانہیں تار خراب
تدرت رب دی زمین تعین ظاہر ہوتاں
بھر لے بھانڈ لڑکے جاتوں گشت سب
ہکدن حضرت نال خوشیدے لیٹے اندر گھر
صتیق اکبر تشریف لیا مے رکھیا بے قصور
نا اوٹھے ناز انوکھیا کول دونوں چہل
بی بی عائشہ حضرت کولون کچیا ایہ بیان
غٹان آیتا کج کیونے کیا پاک رسول
کول میرے نا اوسی ساری سہر سہال
اوس صدیون شرم او فغاند آویا ہے مشہور
ہمور حیا او فغاندے اندر یا چہر ہیاں
اختلاف نہ اسب نہ فعل نہی تہیں جہاں
فعل نہی چکست ساری ناپاد لود وٹ
نماز روا ہے زانورا نان رکھے پے مستور
شاو علی یک تھال کیتی بیخ قطع
دروازہ اوس کوٹ دا پٹیا ملک لیا
بے تکلف پٹیا اوس لون والد تن حسین
ہکتن بیٹھی منجی او تے سنتوان اوس دی گل

عقود اللامعة

3

من ۱۲ مرداد ۱۳۵۲

دانشگاه

...

مجلس

سید و دار عالم
شاید در این عالم
بخت کی و عالم
بخت کی و عالم
بخت کی و عالم
بخت کی و عالم
بخت کی و عالم
بخت کی و عالم

مستحق و قدر او نیستی ناپسند و اوس مکان نون
مکرم بهیستی شاه موان نون نیز و کبر اٹھا ہو
شاه پہلاند ہی پھی فداون نیز و کبر او ٹھاسی
نروارید تمانی بندے ہوسن ہو لے لکھ
یہ کر است برکت او نہان جان ہی دی پاؤن
ایہ دل بند ہی دے چارے گو یا کہ ہمک جان
جیون جیون جب زیادہ کرسن مومن مسلم بحالی
ما مان مال ہی تہمین صدقے کیتے انہان ضرور
پیوند چو امان نل ہی دے از ہر مکان
خشنہ نشرو چہ نال ہی دے و چہ فردوس اٹھے
رضی اللہ تعالیٰ عنہم کل یاران اصحابان
چان یاران تے تحت ربی مسمون بہاران
ہر دم پر ہر صلوٰۃ مسلمانان پر حیات نبی

زور تمانی خرچ کر لین ہو سکے دلوں بجانون
امت ہی دی پھر اطون چاکے سچ لنگھا ہو
رب تدرت سیتی اوس نیزے نون چتر شاہ نہلی
رب کلینف ز دیسی شاہ نون پل تہین گھسن کیم
جان فدا ہی تہین کیتی و دہد اوس دبارون
حب او خاندی عین فریندہ اپر ال ایمان
ایمان قوی تے اللہ رضی و نون خوب صفائی
تباہت و چہ اکمل سارے درہ نہ جان تھرو
ارول عالم اجساد و چہ پر زخ و چہ عیان
حوض نور تے نہان جاری چتر رحمت ہٹے
راضی ہو و کس بنان تہین مین فدا ایمان
ہو و صاحب تے یار تمانی بہت کروڑ شماران
آپ مین جیون و چہ حیات اندر خبراخی

باب در بیان اوصاف و احوال افعال سنت جماعت و
فضیلت ایام تسلیت حضرت امام المعظم الامام ابو حنیفہ کوفی صوفی رحمہ اللہ علیہ

دوم سنت جماعت والے آئے و چہ حدیث
تہذیب و انوشین دین تو قیر الختائین
بیت مقدس جان تون دو جا بیت حرام
مسح کرو دو موزیان اوتے کیتا آپ رسول
صلح طالع جو مر جائے پر صو جنازہ یار

نئے والے انھان تھین ہونے بہت خبیث
اطاعت کرو با و ثنائی تو لے ظالم مین
تعظیم کرو ہر دولہندی تا پا ہو انعام
مر نون بعد نہ کہو کسے نون بنت نا رنول
بہتے مگر نماز پڑھ نیک خواہے بدکار

۲۰
۱۱
۱۲
۱۳
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰

بسم اللہ الرحمن الرحیم

[illegible]

سند پچاعت ابو حنیفہ سید وچہ دُعا
 مگر ناز تمام خیفہ کیتی سب بھی تسل
 پہاں جتنی جلے اندر دوجی کبے ثانی
 وچہ مانے سست کیتو نے بعد نازوں
 سیرتار ان مویا ہوا وزن کیتو نے سپہ
 ابو حنیفہ دُسن تفس کے کافن جنگل راہ
 وچہ کھلوتے حضرت یار ان سخن الایا
 مالک اس رفت دے کولون بین اپنا کجہ مال
 قرضایان تہین لہنے والا جو کچہ نفع بینی
 رنگورنگ اوصاف انسانے کچہ میان نہ جود
 ایٹنا جات نامی رائیں پڑے ابو حنیفہ
 امام اعظم کے لقب او مانڈا کیت ابو حنیفہ
 چلے صاحبِ مذہب دچا کے نے مقبول
 ابو حنیفہ ثنائی ترکیب مالک بک
 محمد ان ساریان اذتے رحمت دے دیر بار
 ہر دم پُصو صلوٰۃ نبی نے یوں منسلم بھائی

جیکو مسجد وچہ نازی کھن نماز انجس
تین نعلین تین رکنان چو پڑھ سوئی نقل
تیرجی ست قیام تے ہانڈیان عجب نام جولانی
وچہ سوئی اسے شے جیتوں یکمین یار
تے ہانڈ اسیر لیونے دوا اتھن نہپ
دھپ لاتی تاساتھ نامی درختے بیٹھ پناہ
ساتے تیلے آکھو ہونہن سان ایہ فرمایا
جے میں ساتے بیٹھ کھووان خوف بواد اجال
اوہ ویاں جرم خفیہ وچہ حدیث دیسی
جو عدوت مال خفیہ کرے قیامت روک
دور کوہن کے پیش خدایا چڑست ضعیف
امام ثابت ہے باب اوہمازل العیان عمر شریف
اخلاق اوہمازل رحمت کہا پاک رسول
چوتھا احمد بن حنبل اٹھے تنک نہ آنو کجہر
جاری رھن قیامت نہیں عاصی کرے دونا
نعت دہی کرنے واسے پان مشر و یاہی

یاد بے بیان مدح پیر و مرشد مصنف یعنی حضرت مولانا
مولوی غلام محی الدین صاحب قصوری رحمتہ اللہ علیہ

صفت کران من پیرقصوی فاضل مرشد کامل
ظاہر باطن کامل مرشد فاضل مروج خدائی

ان جمہور اس بے شمار عظم
ابو خلیفہ جو بے شمار عظم
میں وہ قیامت کے
و چاروں نبیاں لو کا ندے
تے عالم کرتا سونا کا
ایک نفس اپنے دے چلی
پس الدعا کبریا

۲۲
 ایہ بات نازندہ ہے
 سترہیں چالی برس جو نہیں
 سترہ و چار برس جاہل
 سن ستر و چار برس جاہل
 بساں جو مطلق لئے پہلے
 رہے فزائل و موقوف والے
 چالی برس پہلے عمل میں
 جسے جو نہ ہو سکے چون ایہ
 خیال آیا جو زاری اللہ تعالیٰ
 دن قیامت کے جو خوش ہو
 رہیں و جو دنیا سے
 آجوبیاں صفات میں مطابق
 ہوگا

جیونکر چن کرے روضائی تار یا ندی چو راتیں
 چمن طرفان تہیں عالم ناضل فادامہت گشت
 دیگر بڑکے و غلط ہمیشہ کر دے نال حلیمی
 جعیون پکھے و چہ تہو سے کر دے و در تصوران
 و غلط او نہ اندازے ہوتی عالم بیچہ پر دے
 چنان و دہر آب و ہوا تہ تہ بیان جہان
 بحث کرے کوئی نال او نہ اندازے عمر مطالعہ کرے
 نظر کرے جسے طرف لیتے اوہ مکمل انورانی
 جو تیکے تاج ہے ہرگز اوہ چہرہ پر لونگا
 و چہ زمانے اپنے سے اوہ حضرت لاشانی
 نیت پر ہن دی آدن چہرے طالب علم نامی
 غلام محی الدین نام او نہ اندازے بیان نے دہر لائی
 غرت الاظم دے اوہ ثنائین میر ہے ساران
 اوس دیکھا ہوں فیض پیونے تائیں جگہ چہ پید
 چون یاران تہیں وارے وارے جان نہ در رسولان
 و چہ قصور تولد ہوئے دفن چنگا پا دن
 دعا حق دین مرشد تائیں گون جیون رب ہوا
 ظاہر علم دے ناضل دے ہا ملن حد نہ کافی
 صاحبزادہ چن چن ہی صورت منہ و میاں لٹہرا
 صاحبزادہ شبیر خدا داسد بنے کم نامی
 حاکم طائی تعین اوہ نال اندر باب سخاوت

و چہ ظائق انیون جانر خادم نے کل خاتین
 ولی قصوری جیون کستوری شن و چہ جہانے
 جہر شریف بیان ہند و چہ عادت ایتوس می
 سے کوہان تہیں عالم آدن سندے نال حضوران
 عالمان لوزن سے نکلتے حاصل مشق صوفی روضے
 و چہ ہوتے ہر عاشق تائیں را و جہا جیشان
 یکے نکلتے حیران کر دے جان چوڑائی مرے
 ہرگز جیل نہ سکے کوئی ہیبت ہے رخصانی
 ظاہر نور موہن تے سے واہ واہ پیر تصویر
 علم عمل و چہ کامل اکمل و دہ عالم تہ بانی
 کل عالمان چہ کرت تلی یکسان خاص عوامی
 دین نبی نام دی برکت زندہ انہاں کیتوی
 دانگ او نہ اندازے کوئی نہ دے قاتلے لکھ ہرا
 نال توجہ کل میدان کر دے پاک حقیقے
 تفسیر حدیث اندر لاشانی اکمل نقہ رسولان
 و چہ سکے یا و چہ مدینے یا بندہ سادون
 جتھے جاتے اوتھے دفن نال ایان سد ہا سے
 ہک صاحبزادہ شہنا چشمہ واہ بوئی رب لائی
 علم پراون گہروں کہو لون ایہ دو کوئی نہ کرد
 محمد الرسول ہے اسم مبارک جو دکر و چہ نامی
 ماتم روئی کپڑا او نہ اندازے باغ ایلان تراوت

کے خادم شاہ صاحب کے دھیر و بیان لایا
 مفتی مخفی چوری کر دیا ڈھکائی خدائی
 مطلب پورا کر کے اہ تہوں پر گیا چرتابی
 کل پیر اندی عادت ایسا سنتوں یا حقانی
 غوث الاعظم پیر پیر اندے چور لہن قطب بنایا
 محی الدین صاحب کے گھر چہ چور اہ رتین آیا
 دونوں تہہ جانے تے بدھے پیر پیرین چرتے
 نا امید خانہ کی کران روئے کر کر زاری
 پیر پیر اندے حضرت میران چور ہوئی تاد دھکائی
 دامن لگیدی لچ پالی اوس محبوب آئی
 تین عاجز بھی مونہ چاڑیا لیتہ مقیمہ پاس
 عماران خالصان وچہ تفاوت ایسا نکلتے آجھا
 نفس سلطان بنان اود جان دشمن ہونہ کوئی
 وڈا دشمن سرکش ویری نفس حدیثین آیا
 دشمن واکوئی ایسا مئے کل عدوت چوئے
 اسے کارن حضرت کیا وڈا دشمن بھارا
 ہر مقبرل خدائے کو لون ایسا نصیحت ہوئی
 ہر دم پر صلوٰۃ نبی تے کول رکھو شیوئی

نال تکلف چوری کیسے کب دو واری چایا
 کند کر بیٹھے اوسدی طرفے اود مقبول ابی
 بخش دتی اود چوری سہول اس مقبول خیالی
 جیون پیر جیلانی قطب ربانی غوث اعظم لائلی
 اس چوری نہیں رب نے اوسدا ستائیت جگایا
 ٹنگن اوتون جامہ آما تہہ تلون اوس پایا
 عاجز نے شرمندہ ہو یا کتول اودھون نے
 اس لگا امن چور ہو یا مین لگی جگ خواری
 قطب بنایا نال و عا دے جگو چو کیتا سھٹا
 مین بھی کتا و اوسدیا عاجز بہت گناہی
 کتاب پیری حدیثی وچہ چا مقبول کر
 دشمن نال کر بیٹھے کی جے سو ہوئے کچھا
 نال دو مانے تک کرید آخ لکھن ہوئی
 کر و تواضع اسے عدالت حضرت ایہ فرمایا
 نفس کتے دی خاطر کچھ وڈا گھٹے ماؤ لوئے
 ہر ویری تہین وڈا ویری نفس پسند رکھا
 نفس پسندی تابع ہو کے کلمہ کرنا کوئی
 کر کے خاص جو نام نہ تو تازک نہ کر کوئی

باب بیان سبب النفاہین کتاب مستطاب گوید

سبب بیان میں اس النوع دس تہیں ایہ بنایا
 شہاب الدین بنائے اندر ایہ سینون فرمایا

سبب بیان
 شہاب الدین بنائے اندر ایہ سینون فرمایا
 ۲۵
 بیان دو باب بیان
 شہاب الدین بنائے اندر ایہ سینون فرمایا
 صاحب پیرا نام
 وڈا وڈا نام
 شہاب الدین بنائے اندر ایہ سینون فرمایا

اینگذاری نام
دست از دست کسیا
در تنه ایام اسد الوان
در سپید بختی
محمّد دکنی پیر

نخت ہزار راجھے والہ ملکان نے مشہور
مصنف اس فاکوہ الہی بھیر پوچھ جمیوں
لوٹ اٹھا وچہ کراچھے مولوں گھانا پایا
کیفہ تاقے ٹھٹھے کرسس گھانا یہ مقدر
کئی بیت زغلمون ظالی اندوڑے پیمان
ڈاکرے حق سخت مصیبت جین ہرری لٹے
ضالیہ کیتی عمر تہامی کیوں تون جمیوں چوڑا
زن توانی زریان غلطان وزن گیا بن ملا
پرکرسن لوک نشاء مینوتا کسٹن خطائیں
کر و معاف جزاکم اللہ غلط بنا ہو صدائی
پر قلیل مین نامندان کو لون سکوانے ٹھے
لیسا الخبر کا معایتہ کیا بنی خدائی
ایڈیال موافق میرے مارن تیر سیانے
ایہ تالیف تاساگ براہ چون چاہو نہوں ہاؤ
بک بکامین بندی اندر کیتا نرمی حاتم
وجہ بھان تا عا جڑے لہو بچوں کو دان
جاہلان اندر کران فضولی اجتی نام ہر ادان
میں بھی پائے خاک نہاندا ویکھ نہ کرسن کی
عیب کجن نے نال مجتہ کرفے راہ نمائی
ابیں شہیر کیکھ بزرگاں نا کیکھ وسیا کھوٹ
تصنیف شتی دا ہی جسے ڈھکی بہت پسندائی

مفتوح من سبیل من
مستیدان توین فی معرفت
و القیف شے الخ
منه
دست اماندی و چه
کریس بود چه زیاده
فان من ننگ بو
بکریه و چه
جهنم دین و چه
بکره و چه

علم کے عمل اندر ہر دو مین اکمل ملکین ظاہر
 سہ ہزار ان عالم اپنے تئیں دیوان بھایان
 ہے ہر عالم تئیں راہزین ہوندا جابل کہ نہ
 درافشان زبان پوچھون حق بیچ اجنبہ کند
 وچہ حدیث نبی فرمایا شک نہ آئی یارا
 چوئے بھائی حضرت صاحب لوسی احمد دین
 پر نر دھند غزت کوئی جتھے سے گہے
 انہیں مکانیں بست پستی رحمت کو لون خالی
 انہیں شہرین دوست سے تائیں پوچھو
 انہاں دون ہایاں بارون علم دیانت نور
 ناما و نہاںد کرنی نہ جانے باہون بوجران
 رخن چہ بھی ایسا شہا میں کھند وچہ شہرت
 ہے آباد قیامت تائیں چو کوئی بگہ جھکا
 کچہ مدت تئیں چہ بھیرے ہن اسد تار
 خوش و سن ایمان سلامت سنہ تائی خوشیاں
 بہتہ ایہ وظیفہ شب میں کرو دراج پامو

باب بیان درجات و جہانندن علم فقہ کہ اصول آن قرآن حدیث

عمر تھوڑی تعلیم پھر پڑھ لیکن علم ضروری
عالم پیدا ہو تا ہی جرحہ ایمانی کے
شیطان چاہا کہ کوئی عالم نہ پوچھ عالم

سائل سون چہ فقہی التماویہ پوری
 جہڑے غافل دینی علمون اوہ ایسے تھکے
 بنے شایخ ملے ویان ظاہر دشمن ظالم

[illegible]

طلب کرو بسین علم دینی دنی تو ہے چین چین
 است اتھے حدیث بڑے دو جا علم نہ کوئی
 جیکر نال حدیث مخالف قول فقہ و ائمہ
 حضرت ابو حنیفہ صاحب سے انہیں فرمایا
 یعنی نال حدیث مخالف قول میرا ہے پامان
 دینی علم ہے فقہ تمامی جو چہ راہ صوابان
 طلب فقہ وی جیکو میں طرف معلیم جاے
 علم نال جو کہ عبادت تھوڑی اجزیار
 یہ نال حدیث نبی کی نہایت بچہ ترغیب ملو
 فقہ برابر عمل نہ کوئی حدیث ذکر صلواتان
 ایک مسئلہ کوئی پڑھے فقہ داد و گناہ ہزاران
 سونے شہر نیر غایت کہو جے ہمیں فائق
 ابو حنیفہ علم تمامی پڑھ کے فیرو ساسے
 فقہ سیوان عالم ہرگز نظم نجوم طبابت
 نظم پڑھے فلانوں کیجھے طب پڑھے تاوتر
 خط پڑھو ایمانے سند شافی ربون جانو
 فقہ اندر کو لغزش کہاے قصداً غلط بنوے
 عالمی عالم حق منے واجیز رب نہ جانے
 رچہ طبابت کرے دلیری خاص کیسیا جاو
 مژدان زمان تہاسیان امین پڑھن فقہ و آریا
 اجل مرد بھی کوئی پڑھد اعتراف کلی جاہل

وچہ حدیث نبیؐ فرمایا جس واپچا دین
عالمیہ بھی نہ فراموشے و آخر کستانوں ہوں
چند اہل قول نقیہان و اہل عمل حدیث کما
ترکوا حقہ بنی خیر و رسول قول انہما نہ آیا
چو سو قول میرے مائیں عمل حدیث کما
بھاویں پڑے حدیث مبارک بہاویں ہو کتابان
وچہ حدیث نبیؐ فرمایا ان کو لہا پائے
عالمیہ ہاتھوں درجہ اندک توڑے بہت نگاہ
چہن چینی بہ دوستان جہان ہونہی آجات
نقلی روزے حج گد لے دیے لکھ نہ کوتاہ
ہر وال براب حج کہیں خبر دے سواران
نہر درجہ دی نہ لکھنے کارن اس ملائکہ
باجہ نقد ہے کہہ آفت ڈھی اوس پیار
اہل حدیث نقد ہے ہا جہوں وجہ علم خراب
نجوم پڑھتے ناغیب الامے کسے نہ برا سوتر
علم الغیب و اللہ اقصیٰ شرط ایمان پچھانو
مجتہد پائے کہ نیکی عامی غلط نہ ہوے
اکے ہان میں عاجز تھیں جھوٹ لے دنگانے
وچہ حدیث نبیؐ فرمایا کیوں سر بھارا چاف
فرض دوستان تے فرق نہ کوئی سنجیس فرمایا
چار مرد و دوزخ وچہ شرس کی زبان میں کامل

[illegible][illegible][illegible]

...

سید محمد علی

اسے سردار شفیق اساتے کھڑا اعلیٰ کیا ہے
 فقیر تو بین یا پریم سے ہر دینے قرب زیادہ
 عالم وہ فقیر سے متاثر نہیں کیے ضروری
 غلط کیا میں اسے تائیں عالم تہہ پیش
 بندہ نال عبادت وہے غیر نہیں تسکین
 عالم نال جو کرے عبادت طاہر باطن کج
 پر و دی زینت عالم تائیں آپ ہے چپ کیا
 لائق ایسی عالم تائیں تقویٰ سے بدگرا ہے
 عالم چنگا متقی جانو کل اخلاق پسند
 اتنی ایسی ترے فسان تے مستون کی زینتی
 اعلیٰ قسم پیغمبر سے اوسط عفو نال بھلا
 کل گناہان بھیاں و دیان کو لون پاک پیغمبر
 دے دیے دیان کو لون کا ہے عیب مغیر
 قصیدے شرح اعلیٰ والا یہ مسئلہ فرامی
 جیکہ گناہ مغیر و قصدا اعلیٰ کیا ہے
 ترے جاترسم اتنی یاد ہو من کل ہزار
 جو کفر شرک لون چوڑے کیا ان کو قبول
 اعلیٰ اوسط نالے اپنے ترے قسم بیان
 ہے عالم کرنے صیحت لوکان اپنا انفس و
 جیسے بدت طاہر ہوئے عالم چپ کیوں
 جے سکے، غلط کر نیے بیان کج ہدایت نیاں

ناما وہ کے آخر تک روزِ زیادتِ پائیے
 جو عالم کے آخر تائیں چھوڑو اور ننگا
 ترکِ حراموں کے کرو ہون جانِ فرستہ لوری
 عیبِ میرے یہ کرو پوشیدہ میں عاجز و ریش
 عمل کرے لگان تہیں و داد چہ کتابانِ خیر
 گھر کرے یا ہور مزارِ خانِ کافر تسننِ سجدہ
 بات والے دوزخِ شرسن صبرِ ہمیشہ جیتا
 چو پہلے علم نہ عمل کماے اینوین خالی جاو
 جو اتنے دوست رہا پند اوس ہی دلبند
 علیٰ اوسط تر جہاد نے فرق ابھر تحقیق
 دے سائے معین جانِ نطقِ ربانی چہ قطبان
 ادھان و چہ فرمانِ اعلیٰ حکم بد ہی کمر
 ہو جائے کہیں نفس دے کو لون عجب گناہ گیر
 تسمید کتاب اندر اوس لکھیا عاجز کھٹ سافے
 ولایت دارے دے چن دُور سٹایا جاوے
 شامتِ نفسِ شیطان دی توڑے بہت خطا
 اوہ بھی خاصہ شفی ہو یا کیا پاک قبول
 عملِ برحق دے جنتِ کافر دوزخ جان
 سختِ خدا ہے اوس اور غلامِ تیارِ جبار
 غضبِ اللہ و اوس عالم تے پاک رسولِ کریم
 اور معروف نہ چھوڑن تا بھی بیشک حق سناون

۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲
 ۴۷۳
 ۴۷۴
 ۴۷۵
 ۴۷۶
 ۴۷۷
 ۴۷۸
 ۴۷۹
 ۴۸۰
 ۴۸۱
 ۴۸۲
 ۴۸۳
 ۴۸۴
 ۴۸۵
 ۴۸۶
 ۴۸۷
 ۴۸۸
 ۴۸۹
 ۴۹۰
 ۴۹۱
 ۴۹۲
 ۴۹۳
 ۴۹۴
 ۴۹۵
 ۴۹۶
 ۴۹۷
 ۴۹۸
 ۴۹۹
 ۵۰۰
 ۵۰۱

سوال کرنا چاہئے کہ عبادت کی کیا حالت ہے؟
 جواب: عبادت کی حالت یہ ہے کہ انسان اللہ کے سامنے ہر لمحہ حاضر رہے اور اس کی ہر بات کو مان لے۔
 سوال: کیا عبادت میں کوئی خاص مقام ہے؟
 جواب: عبادت میں کوئی خاص مقام نہیں ہے بلکہ یہ ایک مسلسل عمل ہے جو انسان کی ہر زندگی میں جاری رہنا چاہئے۔
 سوال: عبادت کی کیا اہمیت ہے؟
 جواب: عبادت کی اہمیت یہ ہے کہ یہ انسان کو اللہ سے ملنے کا سب سے بہتر ذریعہ ہے۔

کیا مہندور کیسے تائیں اسون پیر شہرے
 توڑے وعظا کریدیان و عطا دلائیں و عاتین و عے
 ہکدیتہ قوت سوال نہ جائز لہان کے عدا م
 یہ وہ حدیث نبی فرمایا مسجد جانہ کافی
 وعظا تھے جو شکیا پاتے تھیں پھبا با حال
 برگو وعظا نصیحت کارن و ت نہ پاسی پھل
 کرے تھول اوہ ہدیغہ کنار دو بال
 نصیحت اسدیلوچ ہدایت توڑے کوڑے کچھ
 پیر تلخ دوا تادفع رمضان شیخ سعدی فرمایا
 سخت عذاب موسیٰ اس عالم نصیحت پیاری
 عالم تائیں پکڑیادہ تائیں مین و سیانی
 نصیحت نال اوخان انمول اکھین و نصیحت
 کوڑے تھے تھیں عمل کوڑے کل گناہوں ظاہر
 تعالیم عبادت کرے ہمیشہ امر کرے نصیحت
 خاک پن عالم دیان پیران مین جانن تر کرے
 وہ خلاقی انیون جانو بیون تھوڑا پارس
 صدقہ نبی تے پڑنے والے پاؤں کل قصو و

جنون کرے ہدایت اللہ اور راہ اوڑے آوے
 کویت طمع دے وعظا کرے تانا فائدہ کچھ ہووے
 سوال کرے کو وعظا کریدیان اتبع جان حرم
 توڑے تھے پاسو کو لون تاجی ہے رسوائی
 مسجد جا عبادت والی تائیں جا سوال
 جبر طاعے وچ نہ پھاتا اوڑ گیا تیز بھیل
 عطا نون کو باجہ سوالن یوے خوش مال
 باجہ غرض جو وعظا نال طمع نہ رکھے کچھ
 جہتی تیج کھنڈا راہی وہ حدیثے آیا
 بے عالم وعظا نالے لوکان آپ کرید کاری
 جاہل کرے گناہ ناپسند عالم نون مین
 ایک نون خان تے اکھین الہ دین کھوڑے ڈکھے
 ہر عالم ناس جیکر ہووے دو فائدے چھ طاہر
 دو جان فائدہ توڑے پڑا ہر گناہ کبیرے
 دوست خاص خدا سے سوچ کرید عالم و کرے
 جان کر و قرآن عالم تھیں گری نبی سے وارث
 ہر دم پر موصوۃ نبی تے رنگورنگ درو

نہیں جانو کہ عبادت کی کیا حالت ہے؟
 جواب: عبادت کی حالت یہ ہے کہ انسان اللہ کے سامنے ہر لمحہ حاضر رہے اور اس کی ہر بات کو مان لے۔
 سوال: کیا عبادت میں کوئی خاص مقام ہے؟
 جواب: عبادت میں کوئی خاص مقام نہیں ہے بلکہ یہ ایک مسلسل عمل ہے جو انسان کی ہر زندگی میں جاری رہنا چاہئے۔
 سوال: عبادت کی کیا اہمیت ہے؟
 جواب: عبادت کی اہمیت یہ ہے کہ یہ انسان کو اللہ سے ملنے کا سب سے بہتر ذریعہ ہے۔

باب بیان ارکان احکام و شرائط و صفات ایمان گوید

میں نالائق سچ کے بے دلی توستیق
 ایمان مول جان چھوڑون عدم رستیق

ہوں دوارکان ایمان دے تان کر تحقیق
 ہکدکن اقرار زبا و دوا دل تصدیق

نصیحت چھ تلخ و جند
 دوجو عذاب ہے اس
 دوجو پیرانہ جو پیرایا
 شیعہ سعدی رحمت سید
 نصیحت نون خاں
 بود ز غرض چو تھے
 داغ بر من
 نصیحت چھ تلخ و جند
 بود ز غرض چو تھے
 داغ بر من
 نصیحت چھ تلخ و جند
 بود ز غرض چو تھے
 داغ بر من

وہی انند دارو کووی
 نصیحت چھ تلخ و جند
 بود ز غرض چو تھے
 داغ بر من
 نصیحت چھ تلخ و جند
 بود ز غرض چو تھے
 داغ بر من
 نصیحت چھ تلخ و جند
 بود ز غرض چو تھے
 داغ بر من

اس بیان و
اسے ایچووا

اود کافر زو خدا ہے خلقت وچ ایمان
 پر خلقت اندر کون کافر کن ہر
 دوزائے اوس جگے دیوس رب غفور
 دوجو اگلے جگے دے کیتے اوس فنا
 ای تیج دنیا وچ نی دوتے اوس جہان
 خاتمہ نال ایمانے جیکر ہوس حبیب
 کافر و ایم سر سنی اینیہن حکم الہ
 جویں سمردون آپہ اقطرہ لئے انسان
 سمجھیں اس تمثیل نو کر غصہ جوش
 پر کیتا رب نے اوسنوں لائمانی مقبول
 تاجانے اس راز نون دشمن دے سرگرد
 کوئی فرض نہ موسیا آندے باجہ ایمان
 نبی نہ برحق جانے کافر گندے سگ
 من جد و ن رسول حق آدے کل دیا
 دل تصدیق اقرار و جتھ مسئلہ ایہ ہر یک
 برحق تھے نبی جان موسی تد مقبول
 معنی دین اسلام دے ایو جان ضرور
 فیضے باجسون رب کے دواحد اوسنوں جان
 نال امتیازے اپنے ایمان آنے جب
 عکس کرے ایمان ناشر طان پنج حرم
 یا کو منکر فرضد ہووے متفق سممال

۳۳
 نصف رحمۃ اللہ علیہ ہے ۱۱
 اقرار کر کے کہ دورانی و تحقیق زانی
 یکے دوسرے کے دل بہترین
 دنیا والے اوس کے لیے اور یاد
 فیض الہی جہان سے
 نالایک است کہ اس اس
 قوت سرطان است ۱۲
 لے طرح مذکور ہے و چنانچہ
 برہنہ ہے

پاکو اجماع خو کہ زمانوں کے طالع بھان
 خوش امید کال پکر دو بان تے لازہ
 بخت ہزار وچن یک پختہ شرباتی بہ قید
 وہوین ہشتی ہومان کر اللہ وی اس
 چہ خبر ہے ہوان کہ فرخ او ہوین بدکار
 جو دفعہ ناسخ دے وچہ کیا اسے جو دجار
 غالب زودوات دے فضل سید بھان
 مروان ریہا بندگیوں فضل شگے دریش
 باجو تھا ہمارو میں فری نہ کہ سہال
 تے ملان شگے داکار ہانومات
 بہرہ عیال بکتے تھے ساج بہتالی
 اول امتین فوت اللہ وی من ملاک و ت
 جان ملاک پاک تے نوری چار دے سزار
 چہ تھا عنبر ایل و شان و دایہ تسل
 جیوکر وٹے انبیاء سداہ باریک
 حق سچ ہان تہامیان تری ہی صفت شریف
 اولیت انیل قرآن بچہ چہتی جان زبرد
 یہ جو تھا کفران مخالف اور فرخ بھان
 انجیل یولی سرکاری اللہ وی قرآن جانی
 امین بن کا انبیاء اور پچہ مقبول
 اوپر رسول کرتے نازل این شرع ارشاد

۱۲۳
 چاندی کی پانچ سو روپے
 انڈیا کی پانچ سو روپے
 سنہ ۱۲۳۵
 چاندی کی پانچ سو روپے
 انڈیا کی پانچ سو روپے
 سنہ ۱۲۳۵
 چاندی کی پانچ سو روپے
 انڈیا کی پانچ سو روپے
 سنہ ۱۲۳۵

١٠٠
 ١٠١
 ١٠٢
 ١٠٣
 ١٠٤
 ١٠٥
 ١٠٦
 ١٠٧
 ١٠٨
 ١٠٩
 ١١٠
 ١١١
 ١١٢
 ١١٣
 ١١٤
 ١١٥
 ١١٦
 ١١٧
 ١١٨
 ١١٩
 ١٢٠
 ١٢١
 ١٢٢
 ١٢٣
 ١٢٤
 ١٢٥
 ١٢٦
 ١٢٧
 ١٢٨
 ١٢٩
 ١٣٠
 ١٣١
 ١٣٢
 ١٣٣
 ١٣٤
 ١٣٥
 ١٣٦
 ١٣٧
 ١٣٨
 ١٣٩
 ١٤٠
 ١٤١
 ١٤٢
 ١٤٣
 ١٤٤
 ١٤٥
 ١٤٦
 ١٤٧
 ١٤٨
 ١٤٩
 ١٥٠
 ١٥١
 ١٥٢
 ١٥٣
 ١٥٤
 ١٥٥
 ١٥٦
 ١٥٧
 ١٥٨
 ١٥٩
 ١٦٠
 ١٦١
 ١٦٢
 ١٦٣
 ١٦٤
 ١٦٥
 ١٦٦
 ١٦٧
 ١٦٨
 ١٦٩
 ١٧٠
 ١٧١
 ١٧٢
 ١٧٣
 ١٧٤
 ١٧٥
 ١٧٦
 ١٧٧
 ١٧٨
 ١٧٩
 ١٨٠
 ١٨١
 ١٨٢
 ١٨٣
 ١٨٤
 ١٨٥
 ١٨٦
 ١٨٧
 ١٨٨
 ١٨٩
 ١٩٠
 ١٩١
 ١٩٢
 ١٩٣
 ١٩٤
 ١٩٥
 ١٩٦
 ١٩٧
 ١٩٨
 ١٩٩
 ٢٠٠
 ٢٠١
 ٢٠٢
 ٢٠٣
 ٢٠٤
 ٢٠٥
 ٢٠٦
 ٢٠٧
 ٢٠٨
 ٢٠٩
 ٢١٠
 ٢١١
 ٢١٢
 ٢١٣
 ٢١٤
 ٢١٥
 ٢١٦
 ٢١٧
 ٢١٨
 ٢١٩
 ٢٢٠
 ٢٢١
 ٢٢٢
 ٢٢٣
 ٢٢٤
 ٢٢٥
 ٢٢٦
 ٢٢٧
 ٢٢٨
 ٢٢٩
 ٢٣٠
 ٢٣١
 ٢٣٢
 ٢٣٣
 ٢٣٤
 ٢٣٥
 ٢٣٦
 ٢٣٧
 ٢٣٨
 ٢٣٩
 ٢٤٠
 ٢٤١
 ٢٤٢
 ٢٤٣
 ٢٤٤
 ٢٤٥
 ٢٤٦
 ٢٤٧
 ٢٤٨
 ٢٤٩
 ٢٥٠
 ٢٥١
 ٢٥٢
 ٢٥٣
 ٢٥٤
 ٢٥٥
 ٢٥٦
 ٢٥٧
 ٢٥٨
 ٢٥٩
 ٢٦٠
 ٢٦١
 ٢٦٢
 ٢٦٣
 ٢٦٤
 ٢٦٥
 ٢٦٦
 ٢٦٧
 ٢٦٨
 ٢٦٩
 ٢٧٠
 ٢٧١
 ٢٧٢
 ٢٧٣
 ٢٧٤
 ٢٧٥
 ٢٧٦
 ٢٧٧
 ٢٧٨
 ٢٧٩
 ٢٨٠
 ٢٨١
 ٢٨٢
 ٢٨٣
 ٢٨٤
 ٢٨٥
 ٢٨٦
 ٢٨٧
 ٢٨٨
 ٢٨٩
 ٢٩٠
 ٢٩١
 ٢٩٢
 ٢٩٣
 ٢٩٤
 ٢٩٥
 ٢٩٦
 ٢٩٧
 ٢٩٨
 ٢٩٩
 ٣٠٠
 ٣٠١
 ٣٠٢
 ٣٠٣
 ٣٠٤
 ٣٠٥
 ٣٠٦
 ٣٠٧
 ٣٠٨
 ٣٠٩
 ٣١٠
 ٣١١
 ٣١٢
 ٣١٣
 ٣١٤
 ٣١٥
 ٣١٦
 ٣١٧
 ٣١٨
 ٣١٩
 ٣٢٠
 ٣٢١
 ٣٢٢
 ٣٢٣
 ٣٢٤
 ٣٢٥
 ٣٢٦
 ٣٢٧
 ٣٢٨
 ٣٢٩
 ٣٣٠
 ٣٣١
 ٣٣٢
 ٣٣٣
 ٣٣٤
 ٣٣٥
 ٣٣٦
 ٣٣٧
 ٣٣٨
 ٣٣٩
 ٣٤٠
 ٣٤١
 ٣٤٢
 ٣٤٣
 ٣٤٤
 ٣٤٥
 ٣٤٦
 ٣٤٧
 ٣٤٨
 ٣٤٩
 ٣٥٠
 ٣٥١
 ٣٥٢
 ٣٥٣
 ٣٥٤
 ٣٥٥
 ٣٥٦
 ٣٥٧
 ٣٥٨
 ٣٥٩
 ٣٦٠
 ٣٦١
 ٣٦٢
 ٣٦٣
 ٣٦٤
 ٣٦٥
 ٣٦٦
 ٣٦٧
 ٣٦٨
 ٣٦٩
 ٣٧٠
 ٣٧١
 ٣٧٢
 ٣٧٣
 ٣٧٤
 ٣٧٥
 ٣٧٦
 ٣٧٧
 ٣٧٨
 ٣٧٩
 ٣٨٠
 ٣٨١
 ٣٨٢
 ٣٨٣
 ٣٨٤
 ٣٨٥
 ٣٨٦
 ٣٨٧
 ٣٨٨
 ٣٨٩
 ٣٩٠
 ٣٩١
 ٣٩٢
 ٣٩٣
 ٣٩٤
 ٣٩٥
 ٣٩٦
 ٣٩٧
 ٣٩٨
 ٣٩٩
 ٤٠٠
 ٤٠١
 ٤٠٢
 ٤٠٣
 ٤٠٤
 ٤٠٥
 ٤٠٦
 ٤٠٧
 ٤٠٨
 ٤٠٩
 ٤١٠
 ٤١١
 ٤١٢
 ٤١٣
 ٤١٤
 ٤١٥
 ٤١٦
 ٤١٧
 ٤١٨
 ٤١٩
 ٤٢٠
 ٤٢١
 ٤٢٢
 ٤٢٣
 ٤٢٤
 ٤٢٥
 ٤٢٦
 ٤٢٧
 ٤٢٨
 ٤٢٩
 ٤٣٠
 ٤٣١
 ٤٣٢
 ٤٣٣
 ٤٣٤
 ٤٣٥
 ٤٣٦
 ٤٣٧
 ٤٣٨
 ٤٣٩
 ٤٤٠
 ٤٤١
 ٤٤٢
 ٤٤٣
 ٤٤٤
 ٤٤٥
 ٤٤٦
 ٤٤٧
 ٤٤٨
 ٤٤٩
 ٤٥٠
 ٤٥١
 ٤٥٢
 ٤٥٣
 ٤٥٤
 ٤٥٥
 ٤٥٦
 ٤٥٧
 ٤٥٨
 ٤٥٩
 ٤٦٠
 ٤٦١
 ٤٦٢
 ٤٦٣
 ٤٦٤
 ٤٦٥
 ٤٦٦
 ٤٦٧
 ٤٦٨
 ٤٦٩
 ٤٧٠
 ٤٧١

[illegible]

بیان پر کتاب نہ کاٹی خواہ اندر لہاں
عمرم خصم و ازرق و ساقی و نبی و نیک
ہر کہ چہ ہر سہر و ہر سہر و ہر سہر
و ہر سہر و ہر سہر و ہر سہر
چوین صفت ایمان دی آخر دین دن
پنجاء ہر دہر و ہر دہر و ہر دہر
جان رب چاہاتہ نوری و دی و ہر دہر
نیک و ہر دہر و ہر دہر و ہر دہر
جس بود کیتی نادر و ہر دہر و ہر دہر
ایمان لیا و نان مال اسدے ہر دہر و ہر دہر
ایمان باقی رہن کے ترسے کہ ہر دہر و ہر دہر
اور رہے ہر دہر و ہر دہر و ہر دہر
ہر دہر و ہر دہر و ہر دہر و ہر دہر

[illegible]

باب بیان کلمات کفر و شرک و مسخرات شرک گویند

رکن حکیم کے منتہا شہرستان ہویاں بہ بیان
 ہون کلام کفر سے، یعنی مورد سان کردار
 کلمات کفر سے وچہ رہی بہتہ سار کچہ کہا
 ہواں کوہاں معتبران زمین جہ کت کلمات
 اول اہلمان ذخیرہ کلمات ذخیرہ ہواں
 چہیرین اہلمان معجزات مقبول کہ نصیب

نال بر آید که این نال در میان
 نال جهانیه موزن نال بران کز در
 بندی نالی است ناکه نفع جلیک از این
 ایضا است که نالی در میان
 غیر شرقی نالی است که این
 نالی نفعی و نالی است که نالی

卷之四

کفر شرکت تین تاتون چھین ثابت ہے ایمان
یا نسبت زن صل فریدی کرتون نظر باریک
اتھے کفر بھجائی بجائی کفار ان سیر خاک
حوب سائے سے پچھے اوتھوں مچھ سیانے
یا فضل خدا بے شک تھے کافر سہ خبیث
عالمیں نہانڈ کفر بھجائی دین جو کوئی قابل
منظاہم لیا کہے ظالم تانین سن یا رسد دنیا
تقدیر انصاف برابری جیو کر مارے لاف
مومن کرو پر نیر اونہاں تین کا زبیر مل مرے
یا فلا نے صحت ہمیشہ ایہ ذرا موش الہ
میں حکیم خدا وینال کریاں مسئلہ اچھے نہ مگر
یا اُس تمہیا حکم خدا ہے اتے ناہیں جا
یا آکھیں میں رسم کریاں شرع نہ کران قبہل
یا شوہر کے منکوحہ بیون تین بہت پیاری
یا عبدالواثق عبدالعزیز ہور ایسے نانودافر
وہ چرہ بنے کا زسائے ویکھیری گل منی
اوس کہہ میں نا مان ڈرد یاد رکھیں کمرہ
یا آکھے ایہ تدرہ کیستہ کیستہ ب جگر
انہیں لفظین کا فرہوسی چوڑا جیسے طور
یا رب جانے ایہ کم کیستہ میں چکا یا حب
جیون غم شادی اپنی سر و جان ہے خدا

[illegible]

میرزا کا بیان و کہ کہ سفیدہ تھیں یہی بہن امیر نور محمد کا کچھ والا و دادا بہشت اولیٰ مال اس را درایتیست "محمد علی خاں میرزا"

[illegible]

ہاں دایت نہ کافر موسیٰ ہے رہا غنول
 یا کو کے مصیبت والہ میرا یہاں نہ کچھ
 یا آ کے میرا کہو پتہ او بھی لے لیا رب
 جیکو آ کے رب رازق پر بندہ بھی کچھ ہے
 یا جو لگ زندہ ہے نانا مینوں کی پرواہ
 بہت بلا کے رومی کا ورنی پھر کے کچھ غم
 رب رازق ہے مطلق یار واسوچہ این سنگ
 خواب نہ کرے فریق چھیا جاندا میں توں غیب
 تنقلا کو کا بیان دیکھ اکیں گوشت بدلائی
 اینوں ٹھکر چچان ہے عرف کرے قبول
 کرا کا تبین توں یہ سکر کرین گواہ
 چوگی کاہن راہی خبر ان دست غیب
 کو پیغمبر ان تہین منکر ہوئے پاک غیب شمار
 یا آ کے مینوں خبر نہ کافی جن آہو یا منہ
 یا جوشی اونہان دوست مچھ آکھ کوئی مٹری
 یا جیون حضرت بعد ناول انگلیان بہت چھلک
 یا جو منت کر دے آہے جتنے مسسلین
 مثلاً کے کیا کے لون وچ عاشو مرون
 کھے اکھین وچ سرمہ پاؤں کم خشان زنان
 یا ملک چٹکے پیغمبران مالون یا باقی انسان
 یا فرشتیان رب دیان اوپر کھے کوئی عیب

کہ او نہاں سے لہن نون چون نہ خوش مال
 مال دلا دیسے کھر چون سہیا رب پچھو
 وہاں الیاندے صحیح سلامت ہو نہ لویے رب
 جنش رب بندے تہین چاہے یہی لفظ کو لے
 یا بد لگ میں پان نرسے نائین کچھ گناہ
 بہت بلایے ہستار زق ہے ہتھ لگے کم
 یا الفاظ کفر سے سائے وچ برہنہ تک
 آہو اسے آگیا اگون کافر اوہ لاریب
 وچ برہنہ لکھیا در کپا وہی شرک خفی
 گو وہ نکاح فرشتہ اکیس ہر خدا رسول
 اتھے شرک نہ ہو وہی جان نکاح تباہ
 جو حج کرنے اونہان نون جان کفر لاریب
 یا مال امانت لمان مدبر یا مینوں پو کاسے
 یا دل خرابے ناخن لے کپڑے کہن گندے
 جیون سرور عالم کدو سکر گوشت نہ دو سیری
 یا جو کوئی متاد نبیدی جیون سراک کر نیدے
 جو کوئی راضی اتھے نائین کافر جان لعین
 اج سرمہ پاؤں ہتھ ایہی پاکسے تہین کہن
 اہو جیساں ستان نون میں ہر مزل زنان
 میں ناچا ناچ وچ برہنہ ہکھے کونادان
 یا ملک اوت جہانوں دشمن ہر ساتہین غیب

ہاں دایت نہ کافر موسیٰ ہے رہا غنول
 یا کو کے مصیبت والہ میرا یہاں نہ کچھ
 یا آ کے میرا کہو پتہ او بھی لے لیا رب
 جیکو آ کے رب رازق پر بندہ بھی کچھ ہے
 یا جو لگ زندہ ہے نانا مینوں کی پرواہ
 بہت بلا کے رومی کا ورنی پھر کے کچھ غم
 رب رازق ہے مطلق یار واسوچہ این سنگ
 خواب نہ کرے فریق چھیا جاندا میں توں غیب
 تنقلا کو کا بیان دیکھ اکیں گوشت بدلائی
 اینوں ٹھکر چچان ہے عرف کرے قبول
 کرا کا تبین توں یہ سکر کرین گواہ
 چوگی کاہن راہی خبر ان دست غیب
 کو پیغمبر ان تہین منکر ہوئے پاک غیب شمار
 یا آ کے مینوں خبر نہ کافی جن آہو یا منہ
 یا جوشی اونہان دوست مچھ آکھ کوئی مٹری
 یا جیون حضرت بعد ناول انگلیان بہت چھلک
 یا جو منت کر دے آہے جتنے مسسلین
 مثلاً کے کیا کے لون وچ عاشو مرون
 کھے اکھین وچ سرمہ پاؤں کم خشان زنان
 یا ملک چٹکے پیغمبران مالون یا باقی انسان
 یا فرشتیان رب دیان اوپر کھے کوئی عیب

اوسدے سولی سولے
 کا فوج جاندے اسولے
 ہاں دایت نہ کافر موسیٰ ہے رہا غنول
 یا کو کے مصیبت والہ میرا یہاں نہ کچھ
 یا آ کے میرا کہو پتہ او بھی لے لیا رب
 جیکو آ کے رب رازق پر بندہ بھی کچھ ہے
 یا جو لگ زندہ ہے نانا مینوں کی پرواہ
 بہت بلا کے رومی کا ورنی پھر کے کچھ غم
 رب رازق ہے مطلق یار واسوچہ این سنگ
 خواب نہ کرے فریق چھیا جاندا میں توں غیب
 تنقلا کو کا بیان دیکھ اکیں گوشت بدلائی
 اینوں ٹھکر چچان ہے عرف کرے قبول
 کرا کا تبین توں یہ سکر کرین گواہ
 چوگی کاہن راہی خبر ان دست غیب
 کو پیغمبر ان تہین منکر ہوئے پاک غیب شمار
 یا آ کے مینوں خبر نہ کافی جن آہو یا منہ
 یا جوشی اونہان دوست مچھ آکھ کوئی مٹری
 یا جیون حضرت بعد ناول انگلیان بہت چھلک
 یا جو منت کر دے آہے جتنے مسسلین
 مثلاً کے کیا کے لون وچ عاشو مرون
 کھے اکھین وچ سرمہ پاؤں کم خشان زنان
 یا ملک چٹکے پیغمبران مالون یا باقی انسان
 یا فرشتیان رب دیان اوپر کھے کوئی عیب

اوسدے سولی سولے
 کا فوج جاندے اسولے
 ہاں دایت نہ کافر موسیٰ ہے رہا غنول
 یا کو کے مصیبت والہ میرا یہاں نہ کچھ
 یا آ کے میرا کہو پتہ او بھی لے لیا رب
 جیکو آ کے رب رازق پر بندہ بھی کچھ ہے
 یا جو لگ زندہ ہے نانا مینوں کی پرواہ
 بہت بلا کے رومی کا ورنی پھر کے کچھ غم
 رب رازق ہے مطلق یار واسوچہ این سنگ
 خواب نہ کرے فریق چھیا جاندا میں توں غیب
 تنقلا کو کا بیان دیکھ اکیں گوشت بدلائی
 اینوں ٹھکر چچان ہے عرف کرے قبول
 کرا کا تبین توں یہ سکر کرین گواہ
 چوگی کاہن راہی خبر ان دست غیب
 کو پیغمبر ان تہین منکر ہوئے پاک غیب شمار
 یا آ کے مینوں خبر نہ کافی جن آہو یا منہ
 یا جوشی اونہان دوست مچھ آکھ کوئی مٹری
 یا جیون حضرت بعد ناول انگلیان بہت چھلک
 یا جو منت کر دے آہے جتنے مسسلین
 مثلاً کے کیا کے لون وچ عاشو مرون
 کھے اکھین وچ سرمہ پاؤں کم خشان زنان
 یا ملک چٹکے پیغمبران مالون یا باقی انسان
 یا فرشتیان رب دیان اوپر کھے کوئی عیب

[illegible]

ویدارتہ ارجیوں غرا پسے کافر ہوں تمام
قرآن اچھے سرور انہیں کافر کر دے ہنسی سیر
یا باگ سیندیان کیا کسے جہو عیاہ انسان
ترانہ پڑھے اس لئے اس لئے بڑا منتیان سا
یا دھ لپٹے کی اتے صنف پڑے خراب
یا جو مجلس علمتین اس کی کہت آند اگھر
یا مال میرے چا شرع بچا جان کیا اس کمین
یا چہ پیار شرع نے جانا یا پے مینون پچا ہی
سلا مالس میل دردغان جلدی ہندی سا کہ
کتنے حق دنیا پچھے اپنہین بانے رنج
اگون آکھے جو مین چھوڑاں تھیر نہیں گذرا
روٹی تھ نہ آئے ساندن کیتے سر تے ہتے
اوس کہیا کی فائدہ پڑیاں مین ناچ لوڑ
یا آکھے خوش بے نازی کافر س شمار
اوس کہیا مین نیسو پڑھا رکھیں یا دسیانے
یا آکھے پڑھن پڑھن برابر ہی ستون پہاٹی
کی کہیا اس کھلے دچان مینون آندوی پڑکے
یا آکھے نر دے رامون آکھے پڑیاں کی ہزار
اوس کہیا مین پڑھا زایا قصد دیا نکار
یا آکھے اکھڑوشتہ ناپن کہتہ نمود
کچہ ہلیانی اسوچہ ناپن سب کفار ان فرم

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

ادب الہی ۱۲ ص ۱۰۸ ناوارو النہار و جبریل کوئی
چراغ فیض جو پہنچا ہوتا ہے کوئی
قوس کے عالم دار
سوزناں میں کمر قندریا
دے آیتام لیا فانی
کے غم و اوج طرائف
روشنی

نماز پڑھے کہ وہ چھ رمضان آکھے ایسا بتیری
 ایسی عطا کفر و اہی ہو کہ نہ تو تجھ نہ
 اوس کہ ایمان تیرے آکھے نہ یہ ایمان ہو
 یا نماز نہ ریت اساوڑی پہ بیان آئے در
 یا کو کہ نماز پڑھان مارنق ہو جائے تنگ
 کہے کافر کیا مسلم تائیں وہ مینون اسلام
 ملا علی قاری نے کہیا کیونہ اوس مسیوی
 عالم دی ملاقاتے تیکن اینون سی کافر
 فقیہ ابو الایث نہ کافر کہیا چہ عالم اف ہر یا
 عالم کو لون کا طیب پرسی بہت صحیح
 تقاسمے جواہر دے وہ کہیا کی شہایان
 لا اور سی معلوم نہ مینون کیا کہے ایمان
 اینون کہیا وہ چھٹے جیکو صفت اسلام
 نماز دزدہ نہ بندگی نہ ان کہے نام ملوانی
 کہے شخص کہیا فلا نامو یا ابدری بنون لوڑ
 رب غنی اوس لوڑ نہ کافی عاجز اوس بنایا
 قیامت واکوئی منکر ہو واکوئی جنت نار
 ظالم کرے کو پر کہے دے آکھے اوہ مظلوم
 اکون کہے کر ڈرائ چون کہتہ ان ہمیں مینون
 یا آکھے وہ اگے دینے وہ روئے ہو
 یا کہے آج تک اوہاری دیہ مینون دہیر

اس جیسے ایک نمازون درج کیں دیری
کے شخص کہیا غیرتے تائیں پڑھ نماز عزیز
یا عکس کے میں قیرے آکھے کران نماز قبول
الکبھی میں ایک دین مئی پست گئے دوسرے
چھوڑ دیوان تا وسعت رتے کافر کو سنگ
اوس کیا پنج کچھ عالم تین دتے اور تمام
گویا ایہ رضا کفر تے جتنی ڈال پیوئی
کا طیب ہر مکن لون آندا چنگا وافر
بلکہ ایہ سلام سوہنے تے سرل راضی ہويا
فقیر ابواللیث صاحب دی یار وایہ دلیل قوی
پچھیا کسے سیدے کو لون بولیا اور نادان
ایہی کافر جان عزیز اموں کرین و میان
پچھیاں آکھے مین نادبانان کافر مجہ تمام
پاجہ نکاح اولاد و سلام اوہ ہمیشہ زانی
ایہی کافر کنے والہ جیون وکس لگی ہوڑ
ایہو جیہ بہت اوچکے جنہان علم نہ پایا
میں ان صراط حساب اندا اٹھوان لبث شمار
مین لیسان بدلہ روز قیامت ہو و تد معام
آون و رخ مین جنت داخل معلوم ہو و تینون
دہ بنون تون واپے نہیں قیامت نر
دیان جو قیامت اندر یا جو کنگہ یا دھیر

۱۰۰

۲۰۸

جیون قبران تے ویان اگے کرے نے جہلا
 یا قیلہ با جیون ہو سی طرفے جانکے نیت کھلوے
 یکے ویان شراب حلال مال تقیم تار
 یہی شرح فقہ اکبر وچ لفظ کفرے بہال
 چوار کرے کسی تہین دولن ایمان دا غم
 فتویٰ مال نہ کافر ہو سی حکم شرع کیتوئی
 کافر مول نہ ہو سی بہائی صورت کن دہرو
 وچ رہے اس فطانت رہے ایمان
 تا بہی فتویٰ کفر نہ پے کرے بھو
 دے مال تنبیہ دے نکاح تجرید بکار
 بہتر لولا قوم عیسے دی بہت پیو نے رولا
 دُور جہان سے چھڑتے جہان جہون نہاد
 مشبہ چو تھا خیم حطہ جہو ان سے تہر یا
 باران چھک بہتر ہونے سدا یہ حساب
 اجبت قول فضل جہان کم کیتا مقصود
 بعفہ جبریل دون غاضی بہر خدا دام
 تریوہ در بیان چو نص نازل ٹیڈی مصل طویل
 نفس شیطانہ حرکت با غیظت کدین زکائی
 کینا ہیکے گیانی تے آکھن اوہ شیطان
 جیون ہنگ شراب طال وسیعہ لہنے توارت
 زمین جاسود دی سارے دون اوہ جواب

تبرکات

مجلس

انہیں سے ملوں

ایہ دیکھو

[illegible][illegible]

بعضے کن خزانہ دیکھے ناکوئی شے جانے
 بعضے کن معطل ناکوئی اوسون کار
 بعضے کن تھران اندر ناپین کچھ غراب
 کو مومین کا چہرہ بچا ہے یازن و نی سوتر
 یا کو تھے تاک لگانے یا سر کے بڑی
 ویری دوڑا کہ وہ شوالے درم سارے وچہ کار
 یا خراسانے وینا پڑا تھے ارکیہ اناک تھے
 یا عید کفالن جانی جانے بیو کر نی لنگا
 یا دیوولی ولیمے دیکھے بہر شرارت تھامس
 ان کہرے یا ویکس جائے خالی بہرہ سیاہی
 جیو کار عادت جہالامی ان مال کہر شے
 جی مومن کہ نوروز پائے میل خوب بنایا
 یا مومن کوئی متاں خریدے یہ دن جان مبارک
 بعضے مومن غدر کر نیست بہت اسادی کھی
 میلے دی کہ نیست نہ سافون ناول خوشی خیال
 مومن ہو کر نیستے ڈھیر جیو کر رسم تھاران
 بار سنگار لکار تانوں مال لے جان سار
 اہر دن جیو کہ خوش پائے خزانہ تھاران
 یا لکھنویں دھین ڈھاموئی غریبی بڑی
 کوئی مینی شور پیونے نوٹھے مہرا ڈیرا
 بعضے مہر رواں پیکے بعضے اٹھ سداے

جو کہ وچ جہانے سوزا کن شیطان رانی
 بعضے کن کھن کسان اندر بندہ نامختار
 انہان لفظان لالے سارے کافر کجواب
 جیو کر رسم تھاران ہندی شیطان و ڈالو تر
 یا رسم تھاران ہوتی ہے یا کشت گردی
 مومن چہرا زائے پیکے او ہا شکل تبار
 یازن ہونہ اندر کھانہ دی او چار گنہارے
 یا وچہرہ سوسر سول پیکے اتھ کوئی بہتار
 یا دیو دیو کہ دی پکلی رسم تھاران خاص
 نوروز دہر مار کفار از اسہ پین ہا کہی
 بھنہ کے جفت دیا کہ دی پکلی وینا دی
 یا آکھنہ زوری بکت بہت دفعہ اج پایا
 یا نیت سفر تھیلے نوروز جان ہوسے تاک
 سے تھران پھران کن جو رنج لائے ہی
 ناقصہ نہ چنکا جا پیتے یا ہی روز نہ مال
 بدو اسرے پن پن پن ڈکن بچہ قطاران
 خوش وین تھے مرد سادون ہودیہ نکارے
 خوش کہن تھے چھپا ہن جیو کر رسم تھاران
 پن پن پن تھان کران کوئی دن نہ کھٹی
 پن پن پن جو کہ ہونہ سربا کیناہ عطا تھیل
 بعضے کن کھن کھن کھن کھن کھن کھن کھن

بعضے کن خزانہ دیکھے ناکوئی شے جانے
 بعضے کن معطل ناکوئی اوسون کار
 بعضے کن تھران اندر ناپین کچھ غراب
 کو مومین کا چہرہ بچا ہے یازن و نی سوتر
 یا کو تھے تاک لگانے یا سر کے بڑی
 ویری دوڑا کہ وہ شوالے درم سارے وچہ کار
 یا خراسانے وینا پڑا تھے ارکیہ اناک تھے
 یا عید کفالن جانی جانے بیو کر نی لنگا
 یا دیوولی ولیمے دیکھے بہر شرارت تھامس
 ان کہرے یا ویکس جائے خالی بہرہ سیاہی
 جیو کار عادت جہالامی ان مال کہر شے
 جی مومن کہ نوروز پائے میل خوب بنایا
 یا مومن کوئی متاں خریدے یہ دن جان مبارک
 بعضے مومن غدر کر نیست بہت اسادی کھی
 میلے دی کہ نیست نہ سافون ناول خوشی خیال
 مومن ہو کر نیستے ڈھیر جیو کر رسم تھاران
 بار سنگار لکار تانوں مال لے جان سار
 اہر دن جیو کہ خوش پائے خزانہ تھاران
 یا لکھنویں دھین ڈھاموئی غریبی بڑی
 کوئی مینی شور پیونے نوٹھے مہرا ڈیرا
 بعضے مہر رواں پیکے بعضے اٹھ سداے

کسان دوی بہاجی جانجی وچون نکل پلینا
 جیکر ایندین کرن مسلمان دین گیا برباد
 یا نہ کیا تو چہ بہاوان گادان دے سینا
 ان کا تے شل کشا لک دینا تے کو اون
 پنج خشت کو اون سرکت سن دیلی دنگل نہ
 باجہ خراجو چون غیر ان جانا کافر پکے
 دیوانا لک خیر فیران اوہ سارے بدیت
 یا الہی اس گھرے تھین گد تون اسلایر
 یا کجہ قدر طعام عین اتھین نہ لاون
 زمانہ بھر سکون اتھین بھگیاں سرکھلے
 دیو پتی تے بکے لاون لڑکا بنے وراں
 جاں جان عرض نامی کم کنیاں بدکاران
 یا پر نیسے زندگی زندا یا لڑکا مر جاوے
 ہون غیر ند لاون سجدہ کرنا کہیں یاد جو نا
 وچہ بہت کافر سارے دیکھو لے محبوب
 برا جانے لے کبیر وال اسے کرونگا
 سجدہ لائق خاص خدا لاون جہی نہ تیکم
 پیران اتھے تھا ویرے خادم طالب جت
 سجدہ کرنا رہ لاون الیق کہیں اوہ نیم
 پھر طعن گراؤ نہ تے پڑے سنگ و مسلمان
 جت افقہ دلے سب کجاہریان جہان کھان

قولہ چو اس کے
 لفظ میں
 الم یومین
 صحتی
 غریب
 سنو لوگ
 جو خدا
 تیرے
 مگر
 خانہ
 روزی
 اس کے
 بی کو
 الیوزب
 دے
 ہمایاں
 خدا
 اس کے
 نور

غضب کر کے کوال عالم دے با جہنم کی سبب
 جیکر کوئی کے قہید لون شارب تدو بیج
 دستار وڈی سرنڈ چاروٹی واپو چیل تمل
 یام کے جو کیا تبع مچان جو کترے
 اس سنت دی عزت نہ تھی تہوں کتر کھٹھے
 عالم دی اس وقت کتری عزت علما دی بدای
 شرح فقہ الکبر وچ لکھیا آیا وچ محیط
 اوہ تسلی کے علما داری جو نہ کر کے بہتر
 پگ پیرا من تہ وچ عاصیوں اسے فرعون
 نال کبیر کے ملے عین بس مار قحکار
 طفلان الاچو رے علم و دیانیت قرآن
 ایسہ کرنے سننے واسے کافر مان تمام
 انسان نال علم کے علما دے کیتا استہزار
 نلیفے انبیاء علیہم السلام عالم اسے
 وعظ کرن تے علم پرادون فاضل او نہاندا علم
 جو رکھ روم کے زکریا ان عین تہے مشہور
 اوسد مائے خونیان تحفہ دیان ایستہ
 من نسبتہ یقوم فہو شہم آیا وچ حدیث
 فصل کفر تے کھر سواں جہان بکدہ سنایان
 جہد سانون چکھات تھی تعظیم کر تھی
 مرتد اولے ایمان واکریا عرض منبر و

خوف کفر و ادوس کا اوتے راضی ہوں نہ رب
سخت تیغ ہے تن تیرا تجھے کفر صریح
استغاثے و ابھون آگے کافر ہو یا کلام
یا آگے لڑ پڑی سان و ابھری کیوں نکلی
کافر ہو نہ باجہ قانون عالم کہن آگے
ابھیا دی و ورث عام و حدیث پیاری
لو شخص ہی مکان اپنے تے جیوں استا شدت
جے توں بیان ایسا کافر نہ تیرو جو چھنڈ
بہند بنائی نقل موسیٰ ہی اوہ کافر کے عون
لے سو ناو دے کچے بکھے مارے پے پوکارا
اوہا شکل بار بکھا ہے ہن ہن مے جہان
گیا باطل حرامی جسین بوہشت حرام
جنت حرام انہا نے اوتے دوزخ لین نہزار
زندہ دین اونہادی پارتی جہنم بہت پیار
بو کوئی اچ قول اونہا نے ہے سدا نیم
بہت کھنڈن دین دیوان نہیں ضرور
مال کفار انہے ہو جائے اتھے کفر عیس
جہنم انہوں حق نہ چاہے بھارا و خبیث
انہاں تھیں شبیہ کفر دی کافر چین سراپاں
قاضی تھیں کفر اوہیلا دن فتویٰ دیسی
نک شبہ ہو و ابھون ظلم کر پوچھو

[illegible]

محمی و بی بی الشیخہ

ہو رہے ہیں دیوچہ لکھیا کہیا پاک رسول
کفر و کلمہ دین رتین پڑے کئی ترلواری
پڑ ہو مملوۃ سلام نہی تے ہے فرمان نبی و

آخر باب کلمات کفر سے مومن کرن مقبول
کلمات جو صادر اس تہمین ایہ کفارت یار
جو نام یہاں سن کر وروہ دن میں کوی بخیرہ

باب بیان ثبوت نصیحت ناز پنجگانہ گوید

دنیا وچ تے خشر دنیا بیان بعد رسالت
عقل بنو غاثر سلطان ایان طفل دیوانہ باکر
ابو حنیفہ وافر سوہ ڈھا وچ مسعودی
پہلا فرض شریعتے پار دن اسکا وچ مملوۃ
چ زکوۃ جان طاعت ہوسن مومن فرض
سے نصیحت نماز و تہا بت مال قرآن
و اقموا الصلوة عزیزا رب سچے فرمایا
واقموا الصلوة دامنے قائم کرو نماز
وقوموا لله دے معنے پڑ ہونا کھلو
فستحان لله حین تمسنون لظہر و تیارین
تین آیتان دیوچہ عزیزا ہے اوقات اشارت
اقم الصلوة لدلوك الشمس پہلی آیت کریم
فستحان الله حین تمسور کچی آیت قرآن
ہو یا حکم نماز و اسیت شہوار پیمان
پنج تہ نماز اسلام دے وچ حدیث رسول
شاہد سے دینی ات بخت نالین کو معبود

اوی چکھہ نہی فرمایا پڑے لین نجات
ایمان کا نہ فرض دمان تے وچ تہا بان طاہر
کو دیکھ مومن بالغ ہوئے سنتون نیک جو دی
ناروئے ناغل فریضہ ناکو حج زکوۃ
چن رمضان تے باجہ خجابت رو غل غرض
ہو رو حدیث جماع اتداترے کر ان بیان
وقوموا لله قانتین ایہی نص وچ آیا
مطلق حکم ہو یا اس اندر پانچ وضو ساز
کتا با موقوف تافے معنے وقت نگاہ رکھو
پنج نماز نال پاکلی و حیشی و پہ دستیں
وچ مسعودی پہلے دفتر فارسی جان عبارت
دو جی طرحے التہار آیت جان تہیم
ہو رو حافظو علی الصلوة وچ پنج نماز بیان
کیتی بہت تاکہ یہاں اس دی وچ قرآن
اور نماز پہ نماز بھی لکھی اوس مقبول
مگر یک ذاتہ اللہ دی لائق اتل سجود

قرآن مجید
اللہ تعالیٰ
میں نصیحت
وچ تہا بان
نجات
پنج نماز
بیان
تاکہ یہاں
اس دی
قرآن
مقبول
مگر یک
ذاتہ اللہ
دی لائق
اتل سجود

پیشہ

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

اوہ چکارا نور دا آٹا اوچر کسے درخت
ایہ درختے اتے آدن نور تلے رہیا
سترواری تلے اتے گیا اوہ چکارا
انی انالہ لا الہ الا انا سبحان ایہ
اک لدھی منیہ ٹھہریا فی لدھے ستر پیر
دنیلے جل حضرت آئے شب عروج لدا
وچ مسعودی پہلے دفتر ایہ تمام بیان
مومن قبرے وچن باہر اے روز حشر
مین ثواب نماز فجر دا ہو مین تے سہوار
نزدادومے گھوٹے اتن بند مومن لہا
مین ثواب نماز پیشی داچر و تون ستر اتے
خلیل اللہ دے نزدادومن گھوٹے اتن لہا
مین ثواب نماز دیگر داین تے چڑھ مجھو
اوہ آکھے چوٹا میرے اتے مین ثواب مان تمام
اگے سور براق نورانی اوہ بھی کرے سوال
مومن چڑھتی ناں خوشی دے کول ہوئی جاہی
مین ثواب نماز ورا کر مین تے ہو ایسی
نال شفاعت سرور عالم مومن وچہ زبان
ہر دم پڑھو صلوٰۃ نبی تے خالی وقت نکلی

اذہان چاہیا پکاراں تہ وہ چاہو کہ ہوئے سخت
 یہ تیلے نانو رختے ہتہ وہ مول زلف
 جبران ہو یا حضرت محمدی دیکھا اسرار
 رب پیغمبری دینی ہوئی ہو کھلے کی ہزار
 بکریاں کل صحیح سلامت ہر بہتوں خیر
 تہ سے رکعتان و تہ سے شہ سے سرور
 نال جانت پڑھو نماز ان تاراضی رحمان
 آگے بہ براق نورانی او کسی سے مرے
 لیجاوان بھی تہ او سے تہوں ہر روا
 آگے ہو براق نورانی او بھی وقت ہستی
 لیجاوان میں تہ دیکھئے رب سب سے متے
 آگے ہو براق نورانی او بھی ایوں کھی
 نزدیک سے او بجائی آگے ہو عجب
 تہ دیکھئے او بجائی رکعتین یاد دہا
 میں ثواب نماز عشا و فجر دین نے فی کمال
 آگے ہو براق نورانی او ہی بات بہت کہی
 لیجاوان میں کول محمد کسی شفاعت کا ہی
 داخل ہوئی دیکھو مدی ایتہ تمام بیان
 نال حضور تعظیم ہے تا خاصہ است سہی

[illegible]

کتاب الطهارة باب اول در بیان فرائض وضو گوید

[illegible]

الحمد لله الذي جعل القرآن الكريم
 ايقال الله تبارك وتعالى
 يا ايها الذين آمنوا اذا
 قمتن الى الصلوة فامسحوا
 بوجوهكم وبايديكم
 واما السجدة

فرمان و حقوق چارنی سوترن چامیل
ایہ حزنہ وی جان کنی دنیا بہت مہال
شعشعہ و اجوتہ اجوتہ تیریا ایہ کر جانی
عالم نلا شایون کنی کنی دیکھ دیکھ کنی
معنی جان و دہر کنی کنی پانی خود ہونا
دوین دھین اوانہ و شہر ایہ خوش ہونا
ور دنی تے پرین الیہ کنی کنی خوش ہونا

وچہ ویران مجید سچے دے کیا رب جلجل
ترک نہ دہونا ناز میان کنال کھا دی سرور بل
از کان داخل و چہ تھانے ورجا و خیر بھائی
گئے دخل یہ ان اندر چو تہا فرض سولیوی
معنے جان مسکے بہائی حسان ہتہ ہی ما
جیکر آب تغاظر نامین یا مسکا کچہ رہیا
بروم ٹپو مسالوہ ہی ہے چہ نہیں آئی ہلائی

باب دوم در بیان فضائل

اول تہ وہو ویتیان تونی اچھیرا
 مچھیرا کر اوسے دی اچھا پیر سوارین
 تھے پلید رہنماں پاکی عالم کے جاکے
 سواک خال واسرید انین انشتان آئی
 عالم گیری و پختہ راجہ سن مژوں کوں
 بسم اللہ ناجون چار عہد پاکہ حدی سن
 وچ نہانے عالم گیری و پختہ نہاد
 و ہرون تچھے و پختہ عالم گیری و ہار
 غر غر و داوچہ و نوے ستان و سوارین
 پانیہ او وختہ وچ ادب و ضوایہ رست

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

ہے سنتستان ہوا و چون حکیموں چہوٹے
بنی شفاعت ز بھرسی اوسن ہی کیا کرتیا بوڑے

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

نفس را که منتهی درون
از غافانها نواز گاه
در مودلین برین برین
از این جایش و در این جایش
از این جایش و در این جایش

و چون بدین شریف دے ۱۲ سال سپرد بدو الامم کندے ہیں۔ پچاس ہتھ تروا عضو لول نزدیک امام اعظم سفر من چہ کرنا اور چھ

[illegible]

<p>کلم کفر یا کفری کلمہ یا یسعیل من کلمتی بغیر از ہو یا من کفر کر کہ تمیں میں نہ اکبر جو کفر کلمہ پر ہے زبان الی القدر علی استغفار سے کفر کر کہ غم نہ ہو و سائیں ہنواں پر سے الی تمیں یان کفر کلمہ غامیں مائورہ کے اور دعائیں جو حضرت فرمایا</p>	<p>جان نہ ہوا یا کفر کر کہ تمیں میں نہ اکبر کلم کفر یا کفری کلمہ یا یسعیل من کلمتی بغیر از ہو یا من کفر کر کہ تمیں میں نہ اکبر جو کفر کلمہ پر ہے زبان الی القدر علی استغفار سے کفر کر کہ غم نہ ہو و سائیں ہنواں پر سے الی تمیں یان کفر کلمہ غامیں مائورہ کے اور دعائیں جو حضرت فرمایا</p>
---	---

بیان اور عید نور کہ ہے

<p>برایہ اللہ عز و جل و پیکر امام غزالی و مورتی جہیشہ پڑھ ایہ دعا الیادے</p>	<p>وقت وضو پڑھو دعائیں شکر بار رسول و مورتی جہیشہ پڑھ ایہ دعا الیادے</p>
---	---

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ رَبِّ اعْزِدْ بَلْ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ
 و اعْزِدْ رَبَّ انْ يُضِلُّوهُ

<p>اللَّهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُکَ الْوَسْطَةَ الْبَرَّکَةَ و اعْزِدْ بَلْ مِنْ الشُّرُکِ و الْهَلَاکَةِ</p>	<p>پھر چلیں تہ و تہ پڑھ ایہ دعا پڑھو</p>
--	--

<p>اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُکَ الْوَسْطَةَ الْبَرَّکَةَ و اعْزِدْ بَلْ مِنْ الشُّرُکِ و الْهَلَاکَةِ</p>	<p>پھر چلیں تہ و تہ پڑھ ایہ دعا پڑھو</p>
---	--

اللَّهُمَّ اعْنِیْ عَلٰی تِلْکَ کِتَابِکَ وَ کَثْرَةِ الذِّکْرِ لَکَ وَ ثَبَتْنِیْ بِالْقَوْلِ
 الثَّابِتِ فِی الْحَیٰوَةِ الدُّنْیَا و الْآخِرَةِ۔

<p>اللَّهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُکَ الْوَسْطَةَ الْبَرَّکَةَ و اعْزِدْ بَلْ مِنْ الشُّرُکِ و الْهَلَاکَةِ</p>	<p>پھر چلیں تہ و تہ پڑھ ایہ دعا پڑھو</p>
--	--

<p>اللَّهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُکَ الْوَسْطَةَ الْبَرَّکَةَ و اعْزِدْ بَلْ مِنْ الشُّرُکِ و الْهَلَاکَةِ</p>	<p>پھر چلیں تہ و تہ پڑھ ایہ دعا پڑھو</p>
--	--

روز تہات فصل الاموال جو پڑھیں جو

Handwritten marginal notes in Urdu script, including religious phrases and commentary, running vertically along the left side of the page.

اللَّهُمَّ بِيضٌ وَهِيَ نَوْرٌ كَيَوْمِ تَبْيِضُ وَجْهِي أَوْ يَأْتِيكَ وَلَا تَسْوَدُ وَجْهِي

بسم الله الرحمن الرحيم يوم تسود وجوه أعدائك - محمد

سبحانی یا فیه و یومو حیویتی ایزیر برود عاتین

بسم الله اعطني كتابي يعني وحاسني حسابا يسيرا

یاد بپخته مته نه دیون غلامان داپروانه

الکتاب فی اخوند زک ان تعطی کتابی بشمالی او من ورا از ظهر ہے

مصر که چو بوی ای کشتی برینا آریا
ایار میخیزد بنوا برینا آریا

اللهم اغفر لي رحمتك وانزل عني همي وكرهاتي واظلمني تحت ظاهي وبنكري

توضیحات: الاطفال المولود من سنة ١٩٥٠م. بعد الزيادة

محرمانه داران. لکن اولیای ائمه (علیهم السلام) را در این باره شک نیست که از آنجا که در این باره

الله اعلم من ذلك

الصلوات اجبت على من الدين يسمعون القول ليعلمون احسنه اللهم

ان معنی مبادی نجد کے جسد مع الابوار

پیر فیض رحمتی کے لئے پیر کے دعا بعلیہ کی

الاسم فك رقبتي من الذل واعدوك من التلاسل والاعماله

سچا پیر و رسول ہے جو سینے والیہ پڑھتا آیا
ظلم راہے رہیں مینوں تابت قدم خدایا

الآن ثبت تدرج على الصراط المستقيم مع اتمام عبادك الصالحين

کھنڈا پیر و سڑے پھر جرم تا یہ پڑے دما بین

اللهم انى اعوذ بك ان تمزل قدوى على الصراط في النار يوم تنزل

اولا اذ لم المنافقين

۱) وضع تہم۔ وزیراعظم مولیٰ احمد ٹوٹے زبانون

شیر الہی و عائنہ لوی سحر الہی اس کتاب

کتابخانه عمومی مسجد جامع اصفهان

میری زندگی میں
ایک ایسی چیز تھی
جو میری زندگی میں
ایک ایسی چیز تھی

...یا اللہ یا اللہ یا اللہ ...

1890

اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له واشهد ان محمدا عبده
ورسوله سبحانك اللهم وبحمدك اشهد ان لا اله الا انت استغفرك
واقرب اليك فاغفر لي وتب انك انت التواب الرحيم ه اللهم اجعلني
من التوابين واجعلني من المتطهرين واجعلني من عبادك الصالحين و
اجعلني صبوراً وشكوراً واجعلني اذكرك ذكراً وسبحاك بكراً وانه صلاه

وچو کتابان منور لیاں آیان ایہ دعائیں
ہر دم پڑھو صلوٰۃ نبی تے یوں مسلم بہائی

باب چہارم در بیان مکروبات وضو گوید

چھ مکروہ نے وضو اندر دلتے خوب کائیں
نک حکمانی دیر چھٹا طرف نیکیج نظر
ہر دم پڑھو صلوٰۃ نبی تے کوئی وقت نہ خالی

باب پنجم در بیان نواقص وضو گوید

دوران تہین جہتے ظاہر منہ وضو تائیں
حور دپانی سے رت پون ہندی تو پیشی سستی
بہاشت فاشدی صوت دمان ناشر دان
فرجے اوتے آلت لاشے وچ نہ ہوئے کپڑا
جیکر آلت ساکن ہوئے تا وضو زن گیوئی
ود مردان بہاشت کیتایا دن مرد زمان
امر و کندیے پیشی لوان آلت داسر جزا

وچو دمایہ اینچیں کھیا ہو بھی آک سناہیں
کچھ خواہ لیا بھی ہو بہاشت بھی سختی
وچ شریعت قسم نہ کیجے دمدیان ہا سچاوان
مدجی شرط دمان ہین تہین آلت ہو کنگرا
جامع مذہب اینچیں کھیا میل ذلت نہ کوئی
عالمگیر لوچ وضو تروئے نزد شیخین آمتا
یلو عورتان فرجی اپنی تنگی کر چوٹن

اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له واشهد ان محمدا عبده
ورسوله سبحانك اللهم وبحمدك اشهد ان لا اله الا انت استغفرك
واقرب اليك فاغفر لي وتب انك انت التواب الرحيم ه اللهم اجعلني
من التوابين واجعلني من المتطهرين واجعلني من عبادك الصالحين و
اجعلني صبوراً وشكوراً واجعلني اذكرك ذكراً وسبحاك بكراً وانه صلاه

وچو کتابان منور لیاں آیان ایہ دعائیں
ہر دم پڑھو صلوٰۃ نبی تے یوں مسلم بہائی

باب چہارم در بیان مکروبات وضو گوید

چھ مکروہ نے وضو اندر دلتے خوب کائیں
نک حکمانی دیر چھٹا طرف نیکیج نظر
ہر دم پڑھو صلوٰۃ نبی تے کوئی وقت نہ خالی

باب پنجم در بیان نواقص وضو گوید

دوران تہین جہتے ظاہر منہ وضو تائیں
حور دپانی سے رت پون ہندی تو پیشی سستی
بہاشت فاشدی صوت دمان ناشر دان
فرجے اوتے آلت لاشے وچ نہ ہوئے کپڑا
جیکر آلت ساکن ہوئے تا وضو زن گیوئی
ود مردان بہاشت کیتایا دن مرد زمان
امر و کندیے پیشی لوان آلت داسر جزا

وچو دمایہ اینچیں کھیا ہو بھی آک سناہیں
کچھ خواہ لیا بھی ہو بہاشت بھی سختی
وچ شریعت قسم نہ کیجے دمدیان ہا سچاوان
مدجی شرط دمان ہین تہین آلت ہو کنگرا
جامع مذہب اینچیں کھیا میل ذلت نہ کوئی
عالمگیر لوچ وضو تروئے نزد شیخین آمتا
یلو عورتان فرجی اپنی تنگی کر چوٹن

سلفیہ
ایک
مکمل

عبد وادعی الہ فیضی نے کل آواز
فکریہ کی ہے و فکریہ اولیٰ نے
نہجی

یہ حجر پسوچر منیے لوزن اپنی ہو یا موتا
 یہ چیز ان سے وضو تا میں بندیان مول نجانی
 سواخ ذکر کو تیل پائے یا حقنہ کرے ازاری
 تیل سودا خون باہر آیا حقنہ کد بسیار کفا
 ود صورت الوچہ وضو باقی و چلے سازن اولے
 ہر دم رُہو صلوة نبی تے خاصہ بعد صلوات

ايشتم در بيان موهبا غزل گويد

سبیل دے وسان تینون تھے نہا نافرین
موجب غصے دخل خشفہ قبل دُچے بندے
خشفہ کیا قدر خشفہ آلت فرج لنگہ دے
خون منی در مجرب و با وقت شہوہ شرطان
دوا بود سیک بعضے دات او نہا نون جاری
تھے وقت شہوہ مبسوطہ رمز لیا دے
وقت شہوہ جان ضروری ہو دوسرے
اسے سٹلے دی پاک صورت مینہ دے چہ آئی
اس میں اس کتاب لکھیا جو مینہ وچہ پڑھیا
بعد سکون شہوتے اوسنن آب منی دایا
ہو موجب زان جیف نفاسون پاک یا گم دگر
ستہ اٹھیا منشی نری دیکھے نہا و نان فرض
اجتام ہوئے جسے کہ تراوت باہر

وہو قیل

[illegible]

عقود المذبح محمد در پیرز مولینا نوی

عن ابن عباس رضي الله عنهما
عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم
قال في باب ما حدثت
بموتها في بيتي

احکام ہوئے کسے خوابے ظاہری نہ ذرہ
ایسے حکمرانینے تائین و دشمنان فرمایا
احکام دیوانہ بچے شریا بول نہ سقا
عورت مروتے دل ہفتہ اٹھے فری آلود
احتیاطوں غل وہان تین بیانیہ
مہر مقرر تلی گنہی کندے نظر کیوں
نہیں ہوا کہ جسے موت تین جانی
وہ سال بہت ضروری چیز کا حصہ نفسا
دول کرے کونال ہو پائے حیرت کوئی تائین
ازال ہوئے ماہوار انارض نہیں آتے ہو
موا کپڑا ات اوتے دول وچ انسانے
نہا پڑا ات فریدی جیکر ات آپا دے
واجب نہا فے و لکھا ات سنت پارسا
کافر اول جنی ہوا پھر ایمان لیا دے
نہو جینے نہا دانست عید فطر قربانی
سنت نہونا اقصیہ زیچتے بہت جماعتان
بنفیان کیا سنت نہا و اسے فصل نہا
ہے رو جہد عید ہو گئے عیدے کاران نہا
کی غیبت نکلان دور کیسیان خوب اذار

ایسے نہاؤنا لازم نہیں مٹیہ ویکہ مفرہ
 احتیاط محمد کبستائنا ونازن کے پایا
 جے غلاموں پہنچے مٹی غلام ہوا غسل وکنا
 اقلاموں منکر وودین کیونکر حال آسودہ
 طویل مدور بعضیان کیا بعضیان نگہ بھلا
 ملی سنگہنی چٹی مردی لا خلاصی تیری
 جگر اچکا عورت نہاے مرنے ناسربانی
 گرتا کی پڑھو کل موئن ہو سو بیوساے
 باجہ تراوت و صوباتی طرف انزال نہ جائیں
 ناز گزارے کہ استیجا خوف خدائیں روک
 باجہ از الون غسل لازم ہو کر وچہ حیوانے
 غسل کیا ہر طرف ملان عالمگیر تباہے
 بیت نون نہاؤتے بھارائیں آد
 لا نون اگے نہاؤتے ہر طرف فرک
 وقت حرامے جاہلیان نے حج واکٹھانی
 غسل و صوبہ ہونا نون سنت ادا بنامان
 دمیون پہنچے شامون اگے نونے لسن جاڑے
 جے عیدنی غسل جہہ گزیر سنت ادا ہو جاو
 مجھوہ سلطان دیو چکھیا یکھو باجہ خطار

مجبور ہو کر اس کے ساتھ رہنا پڑا اور اس نے نہ آواز
 نہ دیکھ کر اس کے ساتھ رہنا پڑا اور اس نے نہ آواز

[illegible]

سردم پر ہوا صلوٰۃ نبی تے سید بے شماران

روز شربت افسار ملن لکھ سونہ قطاران

پانی تہ دریان قہار آہا کہ ضرور زبانشد پانی تہ جاز زبانشد

و منکرنا جائز ہی نال پانی آسمان
نئے پانی آسمان اول پنج نے زبان والے
اول سینہ تے دو جاگڑا ترجا برف پچھانی
بہتی مدت کہلوتا پانی جیکر گند اہوے
یا رنگ بوسود بوشوے پاک تئیدی لیان
غسل تے وضو دوین جائز جو لک زت غالب
دو جی شرط دسان میں تیوں نام نہ ہو و میوی
وہ در وہ تے و ہند پانی بہت پلینہ ہون
بے رنگ سواد یا بڑو تیرے پاہرے و تون
پلیہ پانی وچہ لڑ پھیر دیے کیوں کر اسدی پانی
لک واری جدید کے مکملے توے اس تے آیا
بعضیان کیا تریواری اوہ بہر کہ پھیر و تیرے
جس پھیری وچہ کل پلیدی اکثر نجس پیوی
حرف کبیر پلیدی پیا جس دانام نہن وار
اس نے زر قول تیرے دسان راہ سو کھلا
کول پلیدی و صفا سز کے قنا وے بر نہ
آہٹ مربع طرغان آئینہ در وہ ہون چار
آہٹ بدور گرداوس دا چہتری گز تاملی

سیانے کل پانی اینیون پانی و کچہ نشانی
غسل تے وضو مال اونمانے کرے ہون سکھالی
دریا سمندر واپے شے ہو کہو مانے پانی
اوہ پلیہ نہ جانی بانی ہر کونما وے دھوے
جیون زود ماچوے ردیان یا جو نہ لکھا
منیہ ہو قدوسی دیکھے کبھوے طالب
اجی ہی اونون پانی آکس منیہ کڈہ و سیا
جھین گائیں چہ ورگن یا دھوئی کچہ دھون
وضو غسل جائز تہیں جو لک پاک نہ تھیں
جد پاک پانی اونمان دون نور عرض کیو چا
بہت کتابان وے پچہ اینیون منیہ ہی نہر یا
جتنا وچہ پلید کہاوتا تہن خلاصی تیرے
سے واری و زبان پاک ہوئی حکم شرع کیوئی
محل وقوع پلیدی ہو دسی نال اچاع ادرے یار
مشاخان پنج بخارو لیان دسیا ہونی نہملا
ایہ قول صحیح بر جندی کہیا جھوٹ نہ کہنا
گز کپڑیہ وچہ منیہ دے لکھیا و لکھ پیاے
ایہی وہ درد و خیل دی عرض نہیں کج خانی

لے تو اہی علم
الایع ہر لیان
پورسکی ہوو
جو ہون پیا
طرف اسدیان
دہ دہ گرو پلیدی
دے اوسون
دہ دہ لکھ

آب در
انہ در و آب
میں جگہ گول پانی
ہوے تے بود
چو فساد و
جستہ تے لکھے
اوہی در و دا
حکم سدا ہے

اس جیسے متعلقی اپنی ناسوسی سن یار
 جس قدر نگاہ چھپڑی دھنچھڑی آئی
 ہک بھر کے کوچھپڑی چون تھلا مول نہ سے
 جس چھپڑی تھین و نہ نہ کھلے خلعت کرے لڑا
 قائم مقام جاریہ سے جاو ایسا جیلہ سازی
 اس جیلہ داوت مٹھیں باقی داخل بالان
 ہک کھ ہک چائے گھر انقطاع نہ ہووے
 جیٹ کھ من ایسا کھ دوسے گھر انقطاع
 جن چھپڑے داکل تراپا پاک ہووے جیلہ
 دوا جن چھپڑے دودھ دروہ ہر پاک ہوئی
 ہر دم نہ جیلہ ملاوے تھی تہیوں مسلم سارے

وہ میاں شت و ت کئے ترشے بے تھدا
اوہ کئے ایت دسان تہین خلائف جلی
اڑاد و گھاجان کفایت مادر ہوسے کے
کٹری بہر کے بابر شائین عوسے کرت کاوا
چہ کتابان انجین کچیا سچے ہون تازی
چھیر اوچہ پوسے حبیبے دسان اگے ماران
ہن قطار کہ سید اچھے آدم ہو کہاوی
تھہ الفقہا برہنہ پانی کد ہنا عرض
اکتر پاک پوسے اس اندر اسلہ بھی مکا
دنا شرطہ جان و داند حکم شرع کینوی
وہین جہانی سرمد عالم ہوسہیت پایے

الحمد لله الذي جعلنا من آل أبي طالب

تیشل کثیر نلیط حقیقت کہو پلیدی پیا
توئے بندہ مال جھوٹے کہو ہر وجہ پہے گویا
چکر بندہ باہر گویا کہے وجہ کہو دھبھا
اے پر اندر عالم گیری اس وجہ قراے
تقا سورا مند و ماندی جھڑے پائرن وے
بہر صورت وجہ آہ کامی کدینا لازم جانی
کوتا عین نجاست نامین کھیا عالم گیری
جے کہو ارہا ہوسار اپانی نکلے نام کی کرے

یاسنا یا پھٹیا جوان یا بکری مرگیا
 یا جھنی ڈگ کے چھندا جسے حکم سدا رہا
 چا و پلید نہ وچ رنوسے مت کر جانی ٹھٹھا
 جیکر غامان اگے دٹھا پانی کڈسیا جائے
 شیر تیرے گھیاڑ اٹھاؤں چتر ہی اس نالے
 جو کے یا جوں مونہ اونسانا بیکر پیچھے پانی
 صبح ایسا جو مونہ بچیں تا اب نامی گیری
 دو درنا شناس پانیدی حکم دران سر در پے

[illegible]

کتابخانه

یوں کہ دیکھو وہ
نہا جیک نہ بھیجے
میرزا او سنا دا وچ
پانی تے ک نہ
کڑیا جاوے ساں
پانی اس کو ہوا
یک جمع جاوے
سوا ونا ڈا ساں
پانی کٹ پانچے
پانی کوگ پوسے
لے بیکو گ پوسے
کوگ دھو کے
نات سیا جاوے
مار پان

پانی کی پیمائش کے لئے ایک خاص طریقہ ہے جس میں پانی کو ایک خاص طریقے سے پیمایا جاتا ہے۔

جو کہ دہوتا اس کو ہر تہین نیز آئے کاری
 ناکو کرے خود نماز ان ناکو نہائے دہو کو
 اوہ شو کہ پلید نہ پانی دس توں حکو سائل
 جنگلی نہرین دین برار و چہ پان زت و رلی
 اس کھو کر نون حکم چہر داجو لگ پانی چڑا
 کڈے باجون پاک نہ ہو ہی پہلا حکم گئی
 تو بے پانی وچہ کو مہیہ چند ان دہ دراپے
 بد وقت ضرورت متوی آستے باج ضرورت پاک
 یا جو تے جمدی مدی پانی تو تے کھاون چجو
 اوہ تے گلکے ڈٹے ہوئے پاک پانی تمام
 جس پانی وچہ اجزا اسک اوہ مکروہ چہ پانی
 جے پانی کڈ سیان صاف ہو جاو جیند لوڑ نکالی
 جس دانام ہے عالم گیری رہن ہمیشہ سادا
 وچہ کھالے نظری آ یا مہیہ وکیہ حوالے
 علما ثلاثہ آلو پانی دیون اس جامت
 ہو رطے تہین امام محمد رشید مینے راضی
 پلید کیتا لگ جتہ اوس دلمان قول پچہ پانی
 دو دین ہے اوہ حل اپنے تے آکھے یوسف
 نزد محمد حجت عبارت دہ کڈے جانی
 چاہ پلید ہر سی جامعون مہیہ وچہ تحقیقی
 اما اعظم تہین وچہ نتیجہ ہے پرن قرآن والی

پنوسر مصلحتا جتہ کڈا دہو ہر تے سائے
 یوسف آئے محمد کیا جتہ قیت نہ ہوئے
 جس تے نون بہت کیتیاں ہو یاں لٹو ہوئے
 جیونکر ڈوان پچیاں نہ مہن ہو راٹھوان کرلی
 جہڑا کوہا مٹھون دہ دراتن ہوئے سوڈا
 جان اس تدرون اچا پانی چاہ پلید ہو لونی
 اس روانون معلم ہو یا چاہ ان حکم چہرے
 نجات السلین دے فرمایا اوہ کوہ پاک
 دڈو کھان مرگل جاے وچہ کوہے یا چھی
 چھی باجون جو تے آبی کھاون جان حرام
 غسل وضو ہر دین جانر ہون راستہ جانی
 جیند کڈھن یا پانی آستین ہون کڈن پانی
 جامع الرموز صغیری تریجا ویکند قسائے
 پانی کڈ سیان رسالو کا پاک ہو یا کوہ نالے
 جینتے دہا کوہے دے وچہ مسئلہ جان تجل
 جیون قول راد حیفہ تجہ تہین یوسف قاضی
 جینی جنہون پاک ہو یا تے وت اس کوہ پانی
 پانی پاک تے جینی جینی جیونکر آہا گندا
 ہر دو پاک مراد طے تہین جینی آتے پانی
 جے بدن جانے تے کو پلیدی ہو دہو تحقیقی
 جے اوہ پانی مونک پاک پائے پاک روایت آئی

پانی کی پیمائش کے لئے ایک خاص طریقہ ہے جس میں پانی کو ایک خاص طریقے سے پیمایا جاتا ہے۔

پانی کی پیمائش کے لئے ایک خاص طریقہ ہے جس میں پانی کو ایک خاص طریقے سے پیمایا جاتا ہے۔

جیکر پانی کد بندن اگے سارا ہو دے غرق
سروم پڑھو صلوٰۃ نبی تے فضل ایہ وظیفہ

جے وت جاری پاک پھانی بعضیان کیا فرق
صنودہ ہو تاہی درجہ معالج وچہ شریفہ

باب نمبر ۴ در بیان حکا پس خوردہ آدمی حیوانات کوید

جو ٹھا جانو پاک بندے داسلم کافر کوئی
جو ٹھا پاک گھوڑا جانوالے اوس چوپائے
ہلید جو ٹھا چہار پایا نہا جڑے پاڑو لائے
جڑے شکلی پاڑو لائے شاہین باز شہنشاہ
بلی لکڑی کوچے بھونے کھڈان دسن والے
پس خوردہ مکروہ انہا نہا جڑے ظہر درندہ
خرچہ چرے جو ٹھے تائین جانو ہی مشکوک
ہو رہا پانی جے کونہ ہو دے تاہیہ حیلہ کرنا
بعضیان کیا اول وضو کرنا بہتر جانی
فرسکہ تائین حکم جو ٹھے والکیا یا قہقان
سروم پڑھو علم نبی تے چالا کر و بندیان

جنی حیض نفاس والی دامنیہ وچہ لکھوئی
فوج کرن تک گوشت کھاؤن وکیو شہر قوائے
خیر گڈر گھیاڑا کھاؤن چیراہی سگ تالے
پس خوردہ مکروہ انہاں دالکیا وچہ برہنے
چوہے سپے نیول کھاؤن گوئیں ہی اس نالے
مختصر تہین حال کیتا کڈہ وکین ٹھونڈے
تال تمیم وضو سانے موٹے خواہ حملوک
ہو رہا پانی تاروانہ حیلہ رب سچے تہین دڑنا
وضو چھبے کرے تیمم قسبہ وچہ پھماتی
خرچہ داپاک پنکھارا وکیو کتا بان و بیان
جنمان اوتے اللہ اضی چمڈ و ہیورا و گن بیان

باب نمبر ۵ در بیان حکا آب مستعمل مے کوید

اداع وضو یا تھان دہو و جھے نیت نواب
انجان اسے درامیدی ہو دے تائین ڈرہ
قربت یعنی جیو کر و ہو رولی کان یا کھا کے
کو وضو اوتے وضو کر دایت سرو نہاوان

ایہا پانی مستعمل ہوئی وکیو کنٹر کتاب
محض حدیث نیت کارن نیت اوس مقو
توڑے اگے وضو ہو دے عالم گئے سبھا کے
عالم گیری وچہ مستعمل آب کیا نقس وان

نہاں

۷

ایہ جو ٹھا آدمی داپاک
جے غار مسلم ہو کر اترے
فرسکہ بلکہ جو ٹھا مون دا
زیادہ تر شیک اترے شفا
والہ ہوتا ہے۔

سچ
حدیث نبیائے دو
سور المؤمن شریف
مومن دا شفا
۱۱ ۱۲ ۱۳

مولوے محمد زکریا
عفی اللہ عنہ

جوئے اگے سڑا ہوا سو یاگل ہوئے پانی
 پیل قلمی دانے پڑے ہوئے جوئے لکڑی
 میں شے اوتے جائز نا جیکر خاک آلودہ
 جھکڑ گھلے اوڈکے پیچے پاک مٹی ہونہ تہان
 توئے ہو مٹی تے قادر جائز خلل نہ ذرہ
 ضروبان اے جیکرے اوتے اوچا تہ نکائے
 جے جہ ضرب تہ کو پڑنا آئی اوڈ جاوہ خاک
 وضرناں پانی شے کرنا خاک نیمہ آئے
 اگے تے رب غالب کیتا ہک پانی ہو خاک
 ایہ مسئلہ فرامینون حضرت صاحب کبیرے
 اوہ رہنے ماضل زوری ساکن وچر گروٹ
 ضرب اے کو تہر اوتے یا زین نمناک
 محض زین تے ضرب تہ تہان ایہا شرط چھانی
 جے وہ وضوئے سکا ہے سختی میں لیوان بھتہ
 وچر وضوئے دھونا لازم اوڈ زور وچھانی
 چو تھے حقے تیں گھٹ خالی جیکر وضو آچوڑ
 چلا مندری اہن مکید اگر کئی سختی خلل
 و تہن اگے جائز ایہی کرن تیمم بحال
 سنگنوں اگے تہن جائز جیکر غالب ظن
 جیکر پانی ٹلدے باجون دیوے نہیں سیتو
 احتیاج چن توئے مال زیادہ ایسے پاس

لاوس و افیتے روایتم ہرگز مول نہ جانی
 جے دیوڑا و نمان تے روایتم ایہ روایت ترکری
 بن اوسے تے روایتم کرنوں دیوڑا سودہ
 رینت کہے تیمم پٹھے جائز ناپاستہان
 اختلاف امام یوسف واکبرے دیوڑا و
 دیوڑا جو مکے کپڑے وچن نال تہانے کا
 عالم گئی روایتم کرے تاہیں پاک
 اومان دن چہ رب پے نے کٹری حکمت پائے
 دوزخ الہجائی اومانان جہر دوزخیں پاک
 نور محمد نام اومانان رهن خوشابے نیرے
 نوکرہ دوزخو شابلون دکن بانی دین کا کرت
 روایتم ترے تہان نال چہرے خاک
 چہر ن خاک ضرور نہ کوئی منیہ دیوچہ جانی
 یا تیمم دے وچہ خالی اوہ ذرا سن قصہ
 استیجاب تیمم دے وچہ شرط خانی جانی
 بھشیان کہیا روایتم بھشیان کیا نہ لوڑے
 مردہ اولہ کے لازم ناپن نزد اخیرن جال
 ورجا طلب زنیقون اگے ریاحہ نیال
 آب نینق نہ سنگیان عیسیٰ ایمنیہ وچہ من
 روایتم جیکر پکے دوسے حققتین
 تاہی روایتم نہ پانڈر جے سواس

الحق قولہ اذخلاف ایاہ

یعنی اما یوسف
میں سے فرمایا کہ

卷之四

卷之四

او ایسا
جو جو فائدہ
اللہ اعلم

والقائم

خبرنامه

یہ بیان ہے کہ جو آدمی

نقدی از دیب تپیل

جنتا علی نزدیک
وایمان

ہو یا اوہنگان
دے نہ

کے نزدیک لا جھوڑے

موسوی

دینار

میرزا محمد

مثلاً کوزہ پانی پیئیں وکڑا اورہ دو سنگدا
غالب ظن پاوچہ آبادی یا کو اونوں گتے
حکیم ریمان لانفم نالین طلب پانی اور یا
نال تمیمہ کواریے جودل ہوں گداے
جیکہ بھنے وضو تائیں اودیم ترورے
تیمیم بچان ہرک تائیں حیض نفاس تباہت
جسنے فرض بیوضوے سے تہجابت جانی
جیکہ ظن پانی دانیے طلب فریضہ جودل
معتب ناخیر نانے جس لون آب امید
نانہ پڑے کو نال تیمم آب نہ ہوں امارہ
ناز پڑی کے نال تیمم کوشے بھلا پانی
نعمان محمد عود نہ کیتا زورے وقت زیادہ
ہے رتوں تپکھ یاد پانی تا عود نہ کیکے
تیمم جائز نسل وضو ہی فرق نہیں ہے ورنہ
مثل وضو تیمم ہے کراکھے کوئی نہ ہوے
مونہ دہو و دہنمان پیران ذکر وضو چا
مسح کرو مونہ ہمان اوتے پاک مٹی کھن صاف
ہر دم پڑھو صلوة نبی سے لکھ لکھ پڑھو ملا مان

ایسا بے شفیق فرست خلق متین ناسا
 اتنے طلب فریضہ پائی ڈھوڑے جیو نہ کرتے
 بیڑ ہو کے مال تیممیت ناز گذارے
 وقتی ہو قضا سستان نفل و مرین یا سے
 ہوتا رہو کہ آب کافی نے یہ زیادہ درکار
 توڑے محدث مالون او نہاں ہتی سخت خرابت
 مٹی پاک و دھربان تریحانیت پھپھانی
 سے گران چاہتے تیکن کرنی ڈھونڈو پھیانی
 جو کتا قنبر اچھا کہتے نہ سپرد چاہتے
 وقت باقی پھر پائی نہیں تا ہی نہیں اعادہ
 توڑے یاد کیتو سو وقتی تا ہی عمو متحانی
 یوسف کیا و متون تپکے عودز کرتے کٹاوا
 زمان محمد نال یوسف دے عقیدہ دیو چرے
 جتنے روانہ کیا ان کہیا حکم قرآن کہرا
 وچہ تمیم چیر دوسکے و نمود دیو چرے
 وچہ تیمم ذکر پیران دا کیا نہیں خدا
 آپ خدا تیمم اندر کہتے پتھر صاف
 امرایہ وکرو سالان تاین کہیا حاصل کیا عام

[illegible]

وایست و فزون بر ما
 چه چرخ زان ساریه
 قوت آید خدا
 بزمین فرمایند تاج
 و چون جبهه
 و بنواصل الحیا
 ای جو سکر و ای
 ای جو سکر و ای
 ای جو سکر و ای
 ای جو سکر و ای

ایوان هم در میان مرغ و میوه گردان

مسح مری سے جائز ایسی نسبتا آپ رسول
آل محمد کمال کران پرین پذیر قبول

مسح نہ جائز جنبی تائین ہو مگر یہ بیان تلمیحات
 جنبی نہ تائیر ان پانی مسح نہ حاجت کوئی
 حیوان کو نہ شکر نہ صائی سر نہ ان پیراچے
 حج شریعہ چائی تائین ات بہت کو نہ نہاے
 رکھے پیر مکان اچھے تھے چھ پانی وڑ جائے
 توجہ کی صورت میں یا لوالہ ٹرایسفر مسافر
 نماز پڑھے لودہ مال نیمہ کے قہور اپانی
 جو گت بہت غسلے کافی تھے جو کارن پائے
 نیم کمرے جنابت کارن وضو آب نہ تھوڑے
 کو نہ بیان تھے جو مقلان پائے یگو پیر جہرا بان
 جہرہ و تان نے ترن جائز چھ موزیوں شروع کیا
 ہوئے گناہ چھ نہ کے جو سبوزہ کوئی
 ان کپڑے دیان جبکہ موزان اوتے سازیم
 ترے انگشتان موزہ پائا ماسعوان یا بہت
 خود دھو گلیان دوزیہ یا نوچہ جگر ہوئے موری
 ہی کو حکم مسح داموان انیون حکم نہان
 ہک موزے چھ پانی آئے یا کو لپے پیر مل
 جوئے ہنے وضو تائین ادا مسح ملن توڑے
 حد پانی تے لپے لٹی من دووین کران بلیانی
 مدت لگی یا موزہ لپے کہ پیر ان تائین
 مدت پچھون موزہ لپے دھوون ان رض

ترتیب پٹی تھان موزے ہو پان سر گلیان
 جس صورت چھ پیر دو سکے دس ساون ہونی
 ات بہت نہا کہ مسح کرتے یا پیر نہون پچھے
 صورت کوئی ہو نہ تان جہری کو نہون جہاے
 دھو نہوئے پیر سکیکے ایسا دھو دسائے
 اوتھین تھے جنبی ہوا آب پناپوس وافر
 پیر جہیے وضو وضوئے دھو پیر پچھانی
 بہت نیم جنابت فکے ہر وضو پیر دھائے
 اوت جنبی ملن مسح نریتے ابو الککارم ہوئے
 مسح دھان تے جائز تائین لکھیا دھو کتا مان
 شرط جہرا بان دسان تینون جہان بہت پتیا
 سفر طاق مسح نہ جائز مختصر مکیونی
 یادون ثعلین وی شکل جائز مسح بینم
 لکریان پیر ملن مسح نہ جائز خوب وایت پوتی
 جائز مسح کتا بان اندر کترتہ دسی موری
 جہرا حق نہ جانے اوتھین جانوا دھو بیگانہ
 مسح نہ جائز دھان اوتے حال کیتا سیرون
 ہو مدت لگی یا پیر ملن پانی دھو پڑے
 کترتہ دم پلوچہ آئے گناہیے چھ پانی
 جیکر ٹرس سارا سائے نہیہ وچ دسائین
 آب کافی تے قار دھو جانف نہ پیران مرض

مسح نہ جائز جنبی تائین ہو مگر یہ بیان تلمیحات
 جنبی نہ تائیر ان پانی مسح نہ حاجت کوئی
 حیوان کو نہ شکر نہ صائی سر نہ ان پیراچے
 حج شریعہ چائی تائین ات بہت کو نہ نہاے
 رکھے پیر مکان اچھے تھے چھ پانی وڑ جائے
 توجہ کی صورت میں یا لوالہ ٹرایسفر مسافر
 نماز پڑھے لودہ مال نیمہ کے قہور اپانی
 جو گت بہت غسلے کافی تھے جو کارن پائے
 نیم کمرے جنابت کارن وضو آب نہ تھوڑے
 کو نہ بیان تھے جو مقلان پائے یگو پیر جہرا بان
 جہرہ و تان نے ترن جائز چھ موزیوں شروع کیا
 ہوئے گناہ چھ نہ کے جو سبوزہ کوئی
 ان کپڑے دیان جبکہ موزان اوتے سازیم
 ترے انگشتان موزہ پائا ماسعوان یا بہت
 خود دھو گلیان دوزیہ یا نوچہ جگر ہوئے موری
 ہی کو حکم مسح داموان انیون حکم نہان
 ہک موزے چھ پانی آئے یا کو لپے پیر مل
 جوئے ہنے وضو تائین ادا مسح ملن توڑے
 حد پانی تے لپے لٹی من دووین کران بلیانی
 مدت لگی یا موزہ لپے کہ پیر ان تائین
 مدت پچھون موزہ لپے دھوون ان رض

جیون کر برف دو ہندسی عضواں کابل تر کشیر
جے دت مس دی وجہ مانے ننگی آتش پاوی
جے دت لکس یاد ضرور آسنا ہووس کج
مس سرے یا مزہ از نیت نہیں ضرور
مس روپے پئی اوتے باجہ وضو تو شے بدی
اس تہین پچھے چھنوں آگے آگے یا چور
جے زخم چھتا پائی ڈلی یاٹل مس بولی
گر مجروح جے ہوسے کوئی جانے نفل تاکید
شرح صغیری نیت دیوچ لکھیا ادہ ندر ہو
مس پئی تے ندن جائز جے زخم تے درد
لکھ لکھ پڑم صلاۃ نبی تے دین نبی دیا

اس نزلوں کلمہ ہے پیران ادوی سن تقریر
ایہ بھی غدا ناز نہ جئے اینہیں پڑا جاوے
مس معافہ ایم چٹے قاضی خاں وچوچو
کفر و تافان سے وچ لکھیا عجیب فقہ پر نذر
مختصر تے مشابہ وچون ایہ حقیقت ایسی
مس باقی جے وضو نہ تاتا دت کیتا باٹے
اوس بادریں دہنالا دم شیبہ وچ لکھوئی
جے ہن دہووان وچ مانے ہوسے ہندو
جان دہو کا تابیس لکھیا اوہ غدر و زور
ٹاکی پاک نہیں اور زخمی یاد کہیں امر
جروچ مرع نہ ہرگز کوئی نا کوئی مسئلہ کتا

باب ششم در بیان حکایات حضرت نفاس و استخاضہ

حضرت نفاس لہو دا جالوز جسم زنون باہر آوے
اس امر تہین درد نہ سکے تا اوس بچہ جایا
عادت تہین جہر اکان لگے اندر حضرت نفاس
تہوڑی مدت تے دیر راتین اکثر دینے جانی
نام نفاس جانی جو لہو بعد تولد آوے
مدت بھی لکھ گئی عورت دی توڑو جیوان کچا
اتم الود گولی اوس جایا بیچ نہ اوس روار
مثلاً کسے شخص کہان زن کوئی سودیاں

نازن مالہ جوں پڑی تا اوہ سیف لہا و
تے دہان تہین گھٹ نہ سکے نا دہان تہین آوے
جے اکثر مدت تے جا سکے جانو حضرت نفاس
تہوڑی مدت نفاس نہ کوئی بہتی چہن بچانی
انج برابر توڑے کچا حکم تولد پاسے
مختصر وقایہ اندر قول نقیہ سان کچا
ہور نذر تے مشطہ مستحق لازم ہیا وفا
ہور غلام جو نا اوس محرم اوہ آزاد کرسیان

اس نزلوں کلمہ ہے پیران ادوی سن تقریر
ایہ بھی غدا ناز نہ جئے اینہیں پڑا جاوے
مس معافہ ایم چٹے قاضی خاں وچوچو
کفر و تافان سے وچ لکھیا عجیب فقہ پر نذر
مختصر تے مشابہ وچون ایہ حقیقت ایسی
مس باقی جے وضو نہ تاتا دت کیتا باٹے
اوس بادریں دہنالا دم شیبہ وچ لکھوئی
جے ہن دہووان وچ مانے ہوسے ہندو
جان دہو کا تابیس لکھیا اوہ غدر و زور
ٹاکی پاک نہیں اور زخمی یاد کہیں امر
جروچ مرع نہ ہرگز کوئی نا کوئی مسئلہ کتا
حضرت نفاس لہو دا جالوز جسم زنون باہر آوے
اس امر تہین درد نہ سکے تا اوس بچہ جایا
عادت تہین جہر اکان لگے اندر حضرت نفاس
تہوڑی مدت تے دیر راتین اکثر دینے جانی
نام نفاس جانی جو لہو بعد تولد آوے
مدت بھی لکھ گئی عورت دی توڑو جیوان کچا
اتم الود گولی اوس جایا بیچ نہ اوس روار
مثلاً کسے شخص کہان زن کوئی سودیاں

کے عورت دی اٹھ دہائے عادت حیض قیدی
 نہاد ہوتے زمانے لگے وہیں لہو جاری
 زکی نال باغیت ڈٹا خون ہمیشہ جاری
 باقی نور استہاکہ جیو کر عالم وسیع
 نور بیان گہٹ لکی چھوٹی پتھر تختہ ہادی
 جہرے اٹھ کم ہارنا میں اندر حیض نفاس
 جس عورت سے ہاکی والے ہرون گم دہائے
 تم ہرون دی صورت سنون بکایت آسان
 کسے نال باغیت لہو ہوا وہ دینے گئے نہ سکا
 بہر لہو وہ دہائے اول اسنوں آریا
 نصیب دات کھڑا اسنوں کبر عالم سار
 جدو کھ بھلا اسنوں خون ریسا اس جاری
 جہر دات پاکیدا اسنوں لہو ہوا بہتہ نہ آسے
 اس لہو نون حق طبعی کیا حیض فقیہان
 دیدہ جہینہ نفاس سے جیسے گم ایام
 اکثر دت حیض دیا کھ پندران ظہر اعل
 دخول حرام ہوا اس مرد ساری حیض نای
 پندران دینہ پاکیدی دت دھینا چھوڑی
 حیض مسامیم دشمن تر این ستا نال بھولنے
 اکثر دت حیض نفاس والی دالہو سکا
 دوجی لون خواں نہ باز جو لگت و ت نہ گذر

لکھو ای پھر چھوڑیں سکا کیتی رستہ میں
 چار کے پھر حیض پھانی اینون حکم غامی
 وہ دہائے ہر جیسے کس حیض پھانی
 چھوٹی پھری زن جہاں سے لہو ہی لہو
 ایہ خون کی سکتا نہ کتر کتا سکتا
 استہاکہ دچر زن کر لیں جان کھوٹے
 حرام دخول ہوا اس مرد آٹھ تھوڑا
 دچکنا ان ہور ہی این سکتا لہو
 ہر دہائے لہو جاری لکھتے یا چکا
 اور حیض نے باقی قیہ دینہ سکا
 جانچن سکتا خون نہ سکے وہ دت روزگار
 پنج نازان نہ گذر است ولین زورج غامی
 کتر دت مت حق ان اس لہو نہ آسے
 ناز روزہ حق آخاندہ دچکنا ان دیہان
 یکی شمع کتر دت اندک سکا ایہام
 پنج آفر دت عاکر حیض دت ایہا
 زن آزاری مرد شیمی مصیبت پانی
 اکثر لکی حد نہ کافی شمع حسین جوشی
 تہا تار سب کتر دت سکا راہ و پلاست
 نہ لوان لگے و ملی باز ایہ سکا ہوں سکا
 جس قدر وہ نہا کے دہو دت کتر دت

ایہ لکھتے اور
 اسنوں پھانی
 لہو ہی لہو
 سکتا نہ کتر
 کتا سکتا
 دچر زن
 کر لیں
 جان کھوٹے
 حرام دخول
 ہوا اس
 مرد آٹھ
 تھوڑا
 دچکنا
 ان ہور
 ہی این
 سکتا
 لہو
 ہر دہائے
 لہو
 جاری
 لکھتے
 یا چکا
 اور
 حیض
 نے باقی
 قیہ
 دینہ
 سکا
 جانچن
 سکتا
 خون
 نہ سکے
 وہ
 دت
 روزگار
 پنج
 نازان
 نہ گذر
 است
 ولین
 زورج
 غامی
 کتر
 دت
 مت
 حق
 ان
 اس
 لہو
 نہ
 آسے
 ناز
 روزہ
 حق
 آخاندہ
 دچکنا
 ان
 دیہان
 یکی
 شمع
 کتر
 دت
 اندک
 سکا
 ایہام
 پنج
 آفر
 دت
 عاکر
 حیض
 دت
 ایہا
 زن
 آزاری
 مرد
 شیمی
 مصیبت
 پانی
 اکثر
 لکی
 حد
 نہ
 کافی
 شمع
 حسین
 جوشی
 تہا
 تار
 سب
 کتر
 دت
 سکا
 راہ
 و
 پلاست
 نہ
 لوان
 لگے
 و
 ملی
 باز
 ایہ
 سکا
 ہوں
 سکا
 جس
 قدر
 وہ
 نہا
 کے
 دہو
 دت
 کتر
 دت

کے ہاتھ لپے پیرسی چون پاکہ ہو و
 کہ وہ پلیدہ بد باجہ کے ہے میرا لوشے
 سرکہ پیرا کی سڑا پاکہ ہیرا اس غزلان
 تے کے توند چون رانی دندا پاکہ کچانی
 نگاہ بولی یا نالان گھنے جوئے زمین کھاتی
 سکیان ان پیرسی والابے گم ہوئے سارا
 سکیان رنگ سواد پیرسی رو نہ آئے سرکہ
 ترا بے صمیدہ خرافا ہے برے تھلک باہر
 اور نہ سکی پاکہ ہوئی پاکہ تہ نامین
 جہاں سر سولی و تھلک اقبال لفظ
 و چر مونے قول شائے غافل ہستی تے جنم
 جہاں پیری ساچہ پاکہ چہ پالو بیڑ کر کا نا کھائے
 اوہ ساہ جیکہ کورہ لپے ایچے تے آہ وے
 چم داخت کئے کچے ہے یا ساہ جہاں
 ہک روایت عود کیری فیروسی تے شان
 جے تختہ چوب پلیدہ بولی چیرن کر و قول
 خنڈا پاکہ تے نجر بجا کتیاں ان سبیا
 امام محمد تے رسف و اسوج ہے خلاف
 امامہ حوالی نے نہایا نال خیاطت ضم
 گو یا کہ اوہ کپڑے کے وچ روئے وٹھا
 تلو ان کچا و نامہ زمین تے آوا واکہ ملے

اوتوں پاکہ سوکھین خرطیں پوری جہم ہو
 ایہو بار کی عالم جاتن جاتل عقول مونے
 سکنا بانی جان زمین دس کے گوناگون
 و چن قاتے عالم گیری تو سستے جانی
 حکیمان پاکہ شال زمین دی نقد سال بولی
 روانا نہ نیم نامین اس زمین تے یارا
 آیت ساری آئے مئے نغز ان پیرا نے پچ
 پاکہ نئی ہی پاکہ کندہ منہ کیتے ظاہر
 اس مٹی تے سہو انیم کرل نہ پیدہ تارین
 ایہ عارف و قایکہ یاد نہ ہو دین خاطر
 ایہ برہنہ فرقہ کوئی فقیرہ کھیت سرج
 ڈگہ پیا ہو کرل بولی اوہ تک کہ آئے
 اوہ کہوہ پاکہ ناز و نیک بھن اینین فرماے
 یازمین سک پاکہ سولی اپنے قید و باے
 ہک و بیت پاکہ تارین ایہ مینہ تین گھان
 روانا نہ پیرا کے پھیلان مینہ و چنہ قبول
 روانا نہ وقتاویں کپڑے جاتن از نور دن ایسا
 نصرت چہ تے غیر مغرب پیرا تے چنہ تین
 نزد یوسف دے کس بون و چہ روزہ جسم
 کنیان سپکے و چنہ تے پستول بیف اسٹہا
 مہر و پاوچ کوئی نہ ہوئے بچن کوک سو کھلے

از اوہ لیتے
 سولہ ساہ جہاں
 چنہ ان پیرا
 ہک و بیت
 روایت تے
 و چنہ تے
 از اوہ لیتے
 تختہ چہ کاف
 وین سکے
 چنہ جیکہ
 کوف اسدی
 ناز اوہ
 ایہ تے
 سہ و قات
 جہاں پیری
 و نئی یا
 و قات
 ہو یا تو
 تین تے
 اصدا تے
 جاننے
 جیکہ
 و چہ
 سبیا
 بیک
 و چہ
 و چہ
 و چہ

کے ہاتھ لپے پیرسی چون پاکہ ہو و
 کہ وہ پلیدہ بد باجہ کے ہے میرا لوشے
 سرکہ پیرا کی سڑا پاکہ ہیرا اس غزلان
 تے کے توند چون رانی دندا پاکہ کچانی
 نگاہ بولی یا نالان گھنے جوئے زمین کھاتی
 سکیان ان پیرسی والابے گم ہوئے سارا
 سکیان رنگ سواد پیرسی رو نہ آئے سرکہ
 ترا بے صمیدہ خرافا ہے برے تھلک باہر
 اور نہ سکی پاکہ ہوئی پاکہ تہ نامین
 جہاں سر سولی و تھلک اقبال لفظ
 و چر مونے قول شائے غافل ہستی تے جنم
 جہاں پیری ساچہ پاکہ چہ پالو بیڑ کر کا نا کھائے
 اوہ ساہ جیکہ کورہ لپے ایچے تے آہ وے
 چم داخت کئے کچے ہے یا ساہ جہاں
 ہک روایت عود کیری فیروسی تے شان
 جے تختہ چوب پلیدہ بولی چیرن کر و قول
 خنڈا پاکہ تے نجر بجا کتیاں ان سبیا
 امام محمد تے رسف و اسوج ہے خلاف
 امامہ حوالی نے نہایا نال خیاطت ضم
 گو یا کہ اوہ کپڑے کے وچ روئے وٹھا
 تلو ان کچا و نامہ زمین تے آوا واکہ ملے

[illegible]

عمر الله تعالى

اس شمشیر میں لے کر یاران
وقت نماز

شیران تک مولوی محمد یار صاحب جامی نے تصنیف کیا اور پندرہ

جیسے سرسائے دا پڑے اوتے کروٹ سائے
ایسا بنایت شکل میں تے عقل نہ تو لا
ہر نہیں پوے تیر بلکہ ہر دینہ فرق
تیر توں بازو دہی سایہ تیروین پوڈیا تین
ایہ حساب کمال اونہاں فن جڑے میں بخوبی
عرض کران میں پوری تینوں جوہر ذرہ کوشا
سیت اونہاں تینوں دسان پڑے کھن یاد
اول حمد خدائے نون وت کہاں درود ہی
سایہ اصل ہر قدم یار میں بارھوین مار
ایوین بہار دن تیر قدم کن کے لیکن آج
تھ تیر کی تک ستارہ میں تیر یو تین ہوں اٹھ
چھوین ماہوں تو قدم اونہوین نون اٹھ ہو
پنج ہونے دوجی جہیون اٹھ دین ہون چار
چوہوین جہیون دینہ قدم کھڑ روین بار دین
گنگہ دن کچھون قدم فرق نہ کیجے بھور
پہلا قدم ہمیشہ سایہ اس تہمین ماہین کم
چوٹھا چوٹھا سو لو تین ماہین جہیون استوان چوہین
مثل اول ہک پھر بھی دچھا نہ ہال بہال
جان باران پوتے سولان بحر میں چھوٹ شماران
کتاب اپنی بن بیت اونہاں اس سب میں پا
دو چار مشدولی تصوری لوکان لون فرمایا

وچہ تانے عالم گیری باقی کچے اے جانے
مسکولہ ہوتے ہو ستم تیر یا پوچہ رولا
اے پردے دسان تینوں چکر ہو غرق
اس تہمین کچے گھدا جاسے اس دن یک ماہین
حساب بر طائر کر کے اکھن نہ ہو مضمونی
فقیر محمد یار بنایا سایہ وچہ چنیوٹ
لو پوے تاکچہ تین سایہ ہو میں ہر دم شاد
لو سایہ اصل قدم قدم تے روز بروز وہی
اٹھوین سایہ دینہ قدم چھوین دو اٹھار
چوتھی سو چار قدم تے دہین ہر دن پنج
تیر میں مگر دن تو قدم نہ ناوین پوڈت ہٹ
ست تیر کی ہیکن بچہ نون ساہوین چھو
ترے تیر کی دیا کہ دی ستوہوین دو اٹھار
ہن ہر ہر قدمے وکو وکو کہے کچن روز شمار
وہ گھٹ نال قیاس و فضل اکھن لاہور
دو جا قدم ستا الہین روزین تیر یا چوتیہ کم
اسوان وان تہین تہین ہوا چھوین تہین
نالی مثل چتھالی پھرایہ تقریباً بھال
لکارا محمد سیدار نال تامی یاران
اونہاں کوشش کے سال ٹھار ان ایہ ایہا بنائے
پرٹھو لکھو سایہ چنیوٹ ہر تہیں ایہ سوایا

ماجیه قضاوت سیدک کانے تمیں لکھیا
مجبے کانے دے وچ پیشی کے مکروہنریا
نول وقت پڑہیں پیشی وچ سیالے سائے
اس قدیمی تاخیر دی دوجوب کران بیان
سردی دوزخ سرد تہیں گرمی گرمون آہ
اس تقدیم تاخیر دہے تسین عکس کرد
قدیم شتابی اندر اوہ پہلی دا بجہ
چندن تیکن بالا غالب ہرن ہند اجاد
اس تہیں چکے جبرن گرمی دے اوہ انمالا
وقت پیشی دا خارج ہو یاد کرد داخل ہوئی
مستحب تاخیر دیگر دی اندر دے سے تمامی
سورج جد تغیر پائے دیگر وقت نہ کجہ
غروب سورج تو دیگر کے اول مغرب حاصل
جو لگے تا سفیدی آوے وقت کائنات باقی
اختلاف وچ نہک متفق دے قاضی کان لکھیو
دیگر از ریلیان بیان مغرب شہک ستارے
سنت قرایت وچ مجرے جیکر ادا نہ ہووے
مستحب تاخیر عشا دے رہے حصے رات
وچ انہالے چو نیاں راتیں لائق بے تحمل
دو وقت میں ہور دساؤن خفتان وچ چو جانی
ادبی راتوں چکھے خفتان ہمدی یک کر اہت

نزدہانے وقت گیرنی دوشلان تہیں لکھیا
اختلاف ماجیہ دی پارو موجب پکا ایہا
وچ اونہالے ہندی کر کے گرمی جوش نہ لے
حضرت صاحب فرمایا اندر تب عیان
جو گاہ غلہ دہاندا پیشی نون ڈل پا
تا دوزخ دی ہوا وچ پیشی تسین پڑہو
پہلے کانے دے چکے جد تاخیری کجہ
اوسن تسین جہیلے باقی صیف کھاے
مفتاح صلوتے وچ ان ایہیں کیا خوبہ والا
پیشی دیگر دے وچ ہرگز تریا وقت نہ کوئی
جو لگے بیان زرفنہ ہرون یاد رکین احاطی
حسن بیاز یاد آکھے وچ مفتاحے سوجہ
مغربی تقدیم ہمیشہ آخر پڑہے غافل
گئی غیدی اول خفتان داخل تے اتفاقی
صاحبہ شفق لولن سرخی کند نولمان بیاض کجہ
دو جہ کانے دیو وچ پیشی غافل کوئی گداسے
ایہ مکروہ اوقات نماز ان لائق پڑہا رووے
ہر موسم پر بعضے آکھن وچ سیالے رات
معیار کنندی شرح دیار چون دیکھو فیصل
ثلث چکھے تاخیر عشا الفصف باج کچھپانی
غدر والی نون کھلی راتیں نایم کو بیات

۱۱ اسے قول صاحبہ نے فرمایا
۱۲ اسے قول صاحبہ نے فرمایا
۱۳ اسے قول صاحبہ نے فرمایا
۱۴ اسے قول صاحبہ نے فرمایا
۱۵ اسے قول صاحبہ نے فرمایا
۱۶ اسے قول صاحبہ نے فرمایا
۱۷ اسے قول صاحبہ نے فرمایا
۱۸ اسے قول صاحبہ نے فرمایا
۱۹ اسے قول صاحبہ نے فرمایا
۲۰ اسے قول صاحبہ نے فرمایا

۱۱ اسے قول صاحبہ نے فرمایا
۱۲ اسے قول صاحبہ نے فرمایا
۱۳ اسے قول صاحبہ نے فرمایا
۱۴ اسے قول صاحبہ نے فرمایا
۱۵ اسے قول صاحبہ نے فرمایا
۱۶ اسے قول صاحبہ نے فرمایا
۱۷ اسے قول صاحبہ نے فرمایا
۱۸ اسے قول صاحبہ نے فرمایا
۱۹ اسے قول صاحبہ نے فرمایا
۲۰ اسے قول صاحبہ نے فرمایا

۱۱ اسے قول صاحبہ نے فرمایا
۱۲ اسے قول صاحبہ نے فرمایا
۱۳ اسے قول صاحبہ نے فرمایا
۱۴ اسے قول صاحبہ نے فرمایا
۱۵ اسے قول صاحبہ نے فرمایا
۱۶ اسے قول صاحبہ نے فرمایا
۱۷ اسے قول صاحبہ نے فرمایا
۱۸ اسے قول صاحبہ نے فرمایا
۱۹ اسے قول صاحبہ نے فرمایا
۲۰ اسے قول صاحبہ نے فرمایا

شبکے تلے بدن ہوں گنیاں مول نہ جاؤ
ایکھن غروب سہکدیں اس کو کوئی نہ چھٹے
غدر سفر یا دعوت کارن جیکے سبک بھوم
صبح صادق تین سوچے لیکن ستواں تھرات
وینر اتھیں این ساعتان گنگے کینا ایہ شمار
مستحب بندی فجر کے کرنی ات بہت آلی
غیرہ اولیکے وضو سائے ستان فجر گڈاے
ہر سوکھ وجہ فجر کے اندر آنا ہوے سائی
تران وجہ تاخیر کچوئے پھلی رات گڈاے
تاخیر ورازی اس زمان اے عادت میں تیری
بحر خوشی نے مغرب لائے نہ چھڑے کہ تاخیر
وہ تہذیب تاخیر وقت دی دلتے غوث کائنات
ایسی نالت یک کھوپے داخل وقت نہ ہووے
غروب طلع نہ سر نہ کھلبان نہ آواز کوئی
کر دیا اسدن دی ٹوٹی پڑ بیان دن غروب
تفاس کے لذت نہ تاتائے چنانہاں میں وقتان
سہارے تاروت والا کوئی پچھے خارہ
کہ زمان زمین وقتانے اندر آیت پر کھو
ایہین جیکے اگے پرکے ایسے وقت کھو
جیکے زمان زمین وقتانے حاضر تیرے غور
جیکے آیت آں کہ اسن دھن دھن دھن

نہرو تے اندر سہودی وچ ہفتک پناو
 ایوکلے وچ ہفتک دے عجیب سائل تے
 مغربا جہ کراہت پڑسی ہفتک تین معلوم
 پھر نرے پھلے اوہ وچ کے ہفتک صلوة
 ستوان حقہ ہاں سائل چوہا بہت ویاہ
 جے بعد از امام دے تین رخصد اجڑ پڑائی
 وچ وچ آیان دوہین کتین رضین پڑسی ویاہ
 سیمار کندی شرح وچون میں اتریب ہائی
 وقت نہا نہ حقان پھلے ول روانہ پیاہ
 جوناں لقیے اوہکے پڑسی بعدی جس پڑسی
 وچ کھتسان پھر دہائے ال شستائی گیر
 کت وکات پھر دہا نہا دو جاتون نیان
 ناخیری وچ وچ وچ دہائی وچون لگے کھوہ
 نفل جہاہ وچ سجدہ جان ملاوت ہوئی
 ہو جائے ناہ گیر جائے فجر پچے محبوب
 عود کرے اوہنہ اندر تیر میں لہی قس تان
 یہ قیہ مان عود کرے کیا نفسی کر اندازہ
 پھر چھک کرے نہ پھر کرے روکھ روہ
 تے ساقے جائے لہی ملاوت نہ پھر عود
 پڑسی تان وچ پھیری جائے رواہ
 غریب ملوچ پیاہ پچے وچ پڑسی تان

سلامیے نماز دیگر
 از حضرتان دی بدل
 و ایله دن جلدی
 پیرنی پورسی
 فی جیون فی جیون
 ایچین فی صافوت
 کینی ایچین
 وسته دیچ نمازوان
 علی وایا پورسی

کتاب
 ناز و عداوت
 کتب عشاق و اعدا
 الف و ب و ج و د
 ه و ز و ح و ط
 ث و ذ و ر و ز
 س و ش و ص و ض
 ط و ظ و ع و غ
 ف و ق و ک و گ
 خ و د و پ و ت
 ث و ج و د و ذ

بادشاہان و بادشاہ سپاہ غفور
 بانگن چکے دِل کریں تدر شفیع یاچار
 مغرب چکے بانگ دی تھوری دِل ورا
 تدر ترے آبیان چو بیان یا ستر خلاص
 تکیہ جے آکھے بانگے باجون ایہ کروہ بیشک
 بانگ آپ امام ہوئے تا یہ جن تے اوکے
 سکلا وچ گھر پیسے پڑ پڑا یکو ہوئے ساغر
 اے پر ترک کردہ ساغر بانگ تامت دو مان
 بچھ جواب نہ بانگاد لیے تا سلام جیلے
 قضا کر پڑے بہت نماز ان اول بانگ فروری
 بانگ تامت ہر دو اکھے جیکہ سنون بہاے
 بانگ سنیہ بیان اکھوین جیو کر آکھے بانگ
 وچ نماز یا خطبہ پڑ میان یا ض پڑ پڑے
 ایہ لو بانگے نال نہ آکھن وچ ہر سوک لکھیا
 اصالوۃ خیر من الزم زیادہ بانگ فجر و تیا
 جیکو صری انگوٹھ اکھین تے نام چھل سکے
 جامع الرموز اندر ایہ لکھیا طر بنیت کہیں
 اشہد ان محمد اسنکے مومن ایہ کم کریو
 قرۃ عینی بک پڑھو بھائی دوسی وایزین
 حج علی الصلوۃ دے ویلے قوم امام اوکھو
 دعا دعوت دی بانگن چو جیکو مومن پرسی

وچ عبادت اس دی جائز نہیں قصور
 باران آبیان وچ صغیری ہر رکعت شمار
 بھنے مثل خطیب دی دو صاحبان فرما
 ہک آیت وڈی یا تے دم حکم ضیفہ خاص
 مگر اضی یا غائب بانگوار رموزون تک
 وچ تہا وے عالم گیری تا پازوری نولا
 مستحق اذان تامت بہت کتابین دار
 جے ترک ہکی تا باجر بہت مختصر تین سو مان
 ویکھ مرز صغیری وچن جیکر ول چینی
 ہور نماز الزچہ مختصر دیکو کنز قدوری
 جے چاہے البس کبکے مختصر کردو
 جیعلتین پڑھو لا حولے ملی اجابت بانگا
 جینی حیض نفاس قول یا پاخانے جائے
 وضو کر دا چھوڑ دیوے ایہ صغیر یون کہیا
 بعد نلاح کے دو داری ویکو شرح و ماہ
 وچ بانگ سے حضرت کہیا میں سکر بیان چکے
 حضرت اونمان اونمان تائین جو ایہ کم کریں
 پہلی واصلوۃ پڑھو انگوٹھ اکھیں تے دیو
 اینوین رموز تے جوہری اندر لکھیا ویکو چلین
 و تامت الصلوۃ دیوے شروع نماز کچے
 شفاعت تہی تے واجب اس دی خیت اندر دوسی

معاذ اللہ بآنگ خیر
 رعایت ہے عہدہ
 خطاب ہے تین ف
 خطاب ہے اللہ علیہ و

رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے اجابت نواں دی
 حکم نے انگوٹھوں جس کے نے
 موزوں و انگوٹھوں جس کے نے
 انہی رل اپنے نصیب آئے
 نے علی الصلوۃ آئے ہے
 علی الصلوۃ پیسے لا حول
 پڑ ہے چار واری واصل
 ہوئی وچ بنیت سے وہ
 ہے الشا و اولیٰ فی الاولیٰ
 دعا ہے دعا دعوت الیہ
 دعا ہے الیہ رب
 پڑا دعا دعا الیہ رب
 واصلوۃ القایۃ انما
 ن الوسیۃ و الفیضۃ و الباقیۃ
 نقلاً عن احمد و الدین و عدۃ
 دار نقلاً عن شافعیہ و یوم القیامۃ
 انکاف ما تکلف الیہا و در

مولوی محمد اویس
 علی اللہ اعینہ

سرم پڑھو صارتہ نبی کے کئی محل و سارو

وہیں تھائیئر بال خوشی کے سوجھن وقت گزارو

باشنازوم در میان شهر الطین از کوید

سلطان است نمازدیان جو نکرست ایان
 اَلْقَلَمُ کَانَ عَلَی الْمُؤْمِنِینَ رَبِّ یَا یَا
 چکھے عقل بلوغ سے پہلا فرض ایان
 پچھے جان نماز سے بندگی گوان گوان
 امر کلی سن سکرتے نہی توارن ہر دور
 اول شرط نماز دی صفت جہانت دور
 کو سرخس اکھین چپائے کھین سون فرض
 قبلانیت چپے نے ستوان وقت ادا
 ایو کین گویان تائین کند تے پین ہی نال
 پر نہ تلیان دو تان تھان بان تلو تلیان
 چو تھاجہ عضو کی دا ننگا چے کر ہو
 جو نکر ملی زن حرو دی تالت غائے بان
 یہ انج و کہو دھری جیسا کند تے پیٹ
 پستان مابقہ لڑکیان تالے سینے نال
 نماز پڑھے کو زانو ننگے روانا ہو یونی
 علاج لمبیدی دور کراندا جسے کوئی نہ پایا
 چو تھاجہ پاک باطنے انگلیان روانہ جانو
 جسے کپڑا کوئی نہ ہو ونگلیان کھلا گذارے

ایمان شرط نماز وی یار و آیا و چه قرآن
نماز اُفتے سے مومنان کشتون بر خور
دو جانب فرض نماز سے مکمل کیا نہان
فرض واجب کشتان مستحب فزون
ایسا دین اسلام ہے ایمان ایسا ضرور
بدن جامہ تے چار تہین چوتھا ستر ضرور
وہ قناتے عالم گیری ظاہر دیونا فرض
وہ بیون تلے زانو داخل کچن مہلان آ
زن اسبیلہ بدن کلی کے کسب مہال
ایہ ظاہر کرن اھیلے تائین وچ نماز خیر
ترے تسبیحان دل کر کے گئی نماز کھلو
ایں پوستان عزیزان زرقان بن بچان
زن کلی اھیل داکھیا کر چیت تحقیق
اے چہارم حدتیلین سید ویکوہ عمال
موجب زانو ربع نہ پنان عالم گیر کمیونی
کانشہ صاو و نال او سید عودہ او تو آیا
چونیون گھٹ ماکن فضل گشتیان رہا پنا
مستحب نو بہ پڑھنے قبلے پیر سپاہ

شریعتی و قانونی امور
 میں سے جو امور
 کے لئے ضروری ہیں
 ان کو ہی قانون
 کہتے ہیں۔ مثلاً
 شریعت میں جو
 احکام ہیں جن کو
 خدا تعالیٰ نے
 اپنے رسول صلی اللہ
 علیہ وسلم پر اتارا
 ہے ان کو شریعت
 کہتے ہیں۔ اور
 ان کے خلاف کسی
 کو سزا نہیں دی جاتی۔
 لیکن ان کے علاوہ
 بعض امور ہیں جن
 کو انسانوں نے
 خود وضع کیا ہے
 ان کو قانون کہتے
 ہیں۔ مثلاً ملکیت
 کا حق، عہد شکنی
 کا جرم، دھوکہ
 کھانے کا جرم، وغیرہ
 ان کو قانون کہتے
 ہیں۔ ان کے خلاف
 سزا دی جاتی ہے۔
 شریعت اور قانون
 دونوں ہی انسانوں
 کے لئے ہیں۔ لیکن
 شریعت خدا تعالیٰ
 کی طرف سے ہے اور
 قانون انسانوں
 کی طرف سے ہے۔
 شریعت کا مقصد
 انسانوں کو اللہ
 تعالیٰ کے راستے
 پر لانا ہے اور
 ان کو اللہ تعالیٰ
 کی رضا میں گزارنا
 ہے۔ قانون کا مقصد
 انسانوں کے درمیان
 امن و امان قائم
 رکھنا ہے اور ان کو
 ان کے حقوق کا تحفظ
 کرنا ہے۔

عفی اللہ عنہ

آب کافی نیم دالے ڈھانک دے پورے
یا نال شنبلی روزہ لائے گئی یا جھپٹی
یا نمازی سنگ پڑھ و قلم پوریا پڑھ
یا صاحب ترتیب النعمان یا دفعاء آیوں
یا چو فخر سے ایک سید سوچ یا ہر آیا
یا زخم الیذا زعم فیہی آلوان ڈسکوشی
یا نمازی صاحب غنیمت سے جو تکر یا ذکر
ایہ تر قیتہ مالان اندر لکھ دے جاتی
صاحب سے قول پر تاز تمام ہو جاتی
ہر دم یہ جو مٹو جاتی نیم دالے پوریا پڑھ

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

الحمد لله الذي جعل القرآن آية

اراکوتیہ و اجیبہ کے نام سے غاکستان میں آکر
 تمام صفات بیان کرنا اور چون کہنا ایک اکبر
 جیو کر کی نال سلام نہ کر وں یا ہر آئے
 جیکو کہ تین ایسے آئے کہ وہ تین دی ہر
 بہت پرانے تھے وہ تین ورتوں کے تھے
 تینوں کے درمیان میں چکر کے چھوٹے
 عام اور خاصے ہوں و تینوں کے چھوٹے
 جو دران و اجیبہ خاص لی و سلطان و کھو و کہ
 انہاں کے ہونہ و چنانہ چھوٹے تریجا کہ کہ ہر

پیدا کبریاں غیبیہ را چو غایب
 یہ نال شد وے چون طایب ہوا اول
 فرشتے ہندو جب اسد انھیں ہندو
 اچھے وہ مثال عزیز اکبر کے مثل ملار
 ورض نمود چو چلن سلطان چوانی بائیں
 دل ملتے باہر آواز ہوتے آواز
 یہ یکے نہیں باز نازی ہر سر افسر
 تعین قرابت وچ دو پہلیاں یاد دلیہ چو
 چو کا سیرۂ جہان کوئی یا تھے بہت صلہ

تاریخ

از دوزخ برادر تو فنا شود
و از آتش کفر تو را ببرد
و از عذاب تو را ببرد
و از آتش کفر تو را ببرد
و از عذاب تو را ببرد

ائمہ ہدیہ و پستہ نہ بھائی و چہ خلاصے تک
 اکمال تر فردا ترک ملائہ چیران بر سبب
 مکیران چہ ملائہ پستہ بھل بسیر
 عیدین اندر کو بھل گما تکبیران فراموش
 سورج چوٹ نہ چہ پائے او بھی سنون یاد
 قرات کجا پر نیاسیت : ملی امام
 ساری بیاسیرہ کد سنون انیسین تلاوت الہ
 یعنی اس سلام و توحی نیت قطع نماز
 بے پیش نانی یاد آید سوچید سہو تلاوت
 جگر آدم من کرے نہ سجدہ ہے نمازون باہر
 انیسین میں ہو تائین ساقط ہیں کتابان
 سہو سہو بھلا و جب عود نماز
 ترک و واجب دی بھٹکے کر دیا کرے عدا
 کو فرم گدا سے آخر وقت واجب اتو سہو
 شرح خلاصے دے و چہ کیا جہرے نمازانی
 ملاو اس تہین یا فی فرض تے واجید می سن بھائی
 قرات تہین کو فارغ ہو یا جب تک کرے رکوع
 یا دکنیوں رکوع سے تائین تانس فیہ بجا
 یا کہے سورت یاد رکوع و چشمہ فاتحہ نال
 انحال واحد ہر کتے قریش انہان مرتب
 ترک تنوع و تہہ کر دیا ان رکن و ملا

[illegible][illegible][illegible]

کل حقیقت کھنگ والی اس بیٹے کو اتنی
 قنوت چھوٹے یاہنا پلاسہ سے تیرہ بیوی
 دو شاہان ترک و عرب مال تیسرا لاشن
 در کوہ کر کے کو کھنگ اسجدہ تر بارہ
 رکوع کر کے کو پیش خرات یا کوہ چکہ سجدہ
 تشہد پڑھو در ویشے اگلا یا تیسری مالی
 یا پنج سو در ویشے سجدہ یا تیسری مالی
 تیرہ خلیفہ سہوہ لاشن لاشن سجدہ یا تیسری مالی
 تیسری مالی لاشن لاشن سجدہ یا تیسری مالی
 یا پنج سو در ویشے سجدہ یا تیسری مالی
 امام مجاہد سہوہ واجب قنوت کر سکتے
 یا مقدی تے سہوہ نالین تیرہ نام دی یا تیرہ
 مسبق کر کے نال لاشن سجدہ یا تیسری مالی
 لاشن نال امام مذہب سجدہ قنوت سلام
 جیکر کر کے اماموں تیکرے نال لاشن سجدہ
 جے مسبق نال لاشن سجدہ سجدہ نال امام
 کر کے تیرہ واجب نالین نال لاشن سجدہ یا تیسری مالی
 تیرہ سیان سہوہ پوسی کھیا عالم گیری
 تو ترک چہر دی نہ پوزہ نالین یا تیسری مالی
 نال نال جو سوزہ کڈھے دل کر تیرہ سیان

انسان چنان بیان و شکران منتقل میسر برانی
ویشی او پانصرب نیوان که حکم جودیشی
و توکرار یکس و بیان شکران میون بهر سبب
یزکرار کس و بیان شکران حق تقدیم خوار
ایزد و شکران و چه تقدیمی فرض نه جانی بعد
بسته پند یا و چه کچله پنخون او نه کیانی
جنین فصل تے علم زیاد و شکران سبب
بسته پند و پر تشبیه شمس و چه فرات
صلواتی تے دل و بیان پر بیان بهر گیری
صاحبیه تے قله افستے سبب و چه پچانی
و کس و اجب و دل شکران خجانی و چه صاحب فرمایا
مقتدی تے تاسو کون هر و بیان و چه
حیله کس و منافی موقم کس و کس و شمس
سود و کس و هر بیان کس و چه شمس و شمس
جان کس و کس و تاسو و کس و کس و کس
مقاصح و الا بحر الرائق و چه تاسو و کس
کس و کس و چه عالم گیری تاسو و کس
یا او و چه جاعفی تے کس و تاسو و کس
کس و کس و تاسو و کس و کس و کس
عالم گیری و چه تاسو و کس و کس و کس
سود و کس و کس و کس و کس و کس

[illegible]

三

[illegible]

ایستاد و در میان اهل بیت است

ہور جا چلتے تھے جتے پاؤں ہونے پہلے تعزیران
 تشدد سے کہ ہوتا دھکے طرف کنال اوہ قاضی
 پڑنا سنایک برابر ایک جہے جانے
 مقرر حج قرآن وچہ ہو نکل بنے نکل
 انشتہ اقرار وچہ ہو حکم زبان تاکہ
 کہشون سے نے کتھے ملے جو کچہ وہ قرآن
 سورت ملے سچے اوتے نام اعرف بیان
 اصل وچہ رے کانہے رول نکل
 اولیک الذین مریم اندر بکریا کجہ آرام

فصل في بيان

۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

Handwritten notes at the top of the page, including the word 'مفسر' (Mafsi) and other illegible script.

او اگر کسی دوسری سے کہہ کر شہت کھات
 و بنا سوہن مل پہلے ہی کرکون مال خند
 پہلے شہت سے و چون مالی ہی تکیر
 جوں دوتوں و دیکھتوں بہت پناہ سے دور
 سترین پشت او مانو چون پھر نہ و دوا
 کھنکھنی بڑی ہی جھوٹے سے پاس دوسر
 کھنکھنی دیکھتوں جتنی طاقت ہوس
 ہوسے نامی آہدے کے پیر انگہ
 اداوہ جوتن کہ کیاں کہیاں سے
 ستارن منتان ہاں سے تون حاضر تکیان
 مقدسی لال ہر تال کسیر ہاں
 مفسر ہاں دیکھتوں کہستان چارخی
 ہند متارست و کی کرلی توہم لال ہر کم
 صاحب ناقر شہستان و بیان کا یہ
 جاسر غور اوہان و چون ملی سنت شہک
 فرض دو ہاتون آکھسے بعض صاحب جوش
 قوم ہاں ہر عالم اتنی کرتے ذیل
 جو کہ سجدہ و دعا و ستر کیا مغفرت پاک رسول
 اطمینان و انتہا جملہ تونہ منت کہ جمہور
 منتان اور کھیا اروتہ کہ اس ہر کار
 متاہست امام ہی سیرن جالو چار ہاں

جہاں لال شہد کہ کیا کہی نقل علوہ
 مال خند تالان لڑھے دوسر کون دور
 جہاں پیر و جہاں کے ہنا جاسد یا گیر
 سرگشتان تہان پیران تیلو اول کہ
 تختہ نالو سرگشتان طوطا دی قرار
 غور سے کہہ سے آپسہ مردان مشعل نہ غیر
 قتل ہو و بیان ہنا و گیر ہوس
 لیا ہسے نماز لوزن ایہ کہ جالو جہوٹ
 ہن سائل ہر وجہ و کراہین خوب و بیان
 ہاں کہ کیاں کہیاں کہیاں و جہاں سے ہاں
 پر شہن تونہ کسیر ہاں چار تمام
 ہن شہن سے ہنکرتے و جہاں شہن
 آہن شہن ہر کسہ تہہ ہر کسہ غم
 وہ تون و ہاں ملی ہاں و کسیران ہر کسہ
 رکوع بروہی و طانیہ اوہان ایہ تک
 کھنکھنے اوہ حدیث مہین کرن نہایت کوش
 اصحاب تہہ ہر کسہ کے گمان کہ نہی دل
 اوہ و جہاں تونہ شہن خدا مشغول
 ہاں قدر شہن و کراہین ایہ مشہور
 بلکہ تہہ حدیث شہن اوہ و جہاں شمار
 فرض واجب شہن چہا شہن تمام

Handwritten notes on the right margin, including the words 'مفسر' (Mafsi) and 'مفسر' (Mafsi) and other illegible script.

Handwritten notes at the bottom of the page, including the word 'مفسر' (Mafsi) and other illegible script.

اصل مقصد یہ کہنا چاہو پھر اولیٰ
پہلے درجہ کے پڑھی ہوئے رکنا لائق
اور دوسرے باقی بندے کچھ داکرنگ گاوا
ثالثہ باجہ شیطان نہیں دیتے تحفہ نکل
شمار چوتھا ہر گز سے سرت سرت مازی
تا کہ وہ نمانہ ہو سی طاقت باجہ معافی
جس نبی ہی خاطر کارن ظاہر جگہ تام

وایستند
مشارب می مفتاح
فکر از کس نیست پس
به ناله بانند بند
از بندش شیطان شر
(تغیض)

چروان عالم انہا ایلو چون زبانی تلوں خاصے
تجربے سے شروع تھی بن ساری گل پہنے
کرے ناز اکٹھا اوہان موشرع تین بہا لین
معدنای ہی کل سستی پڑھے باجہ مشوع
وقت ابھی گھٹ موہین لوں شیطانوچ نہائی
وقت اسی وجہ نہ جانے کہ مرووشیطان
رہا بہت کہو موزاوت جان تہہ برسیان آو
بہتے تانبہ طیار کھن رو کرین مرووش
مٹی انہر کا لو جسے نالین توٹے چور پیوئی
پھر وہ تھان چپکے بیتی چپکے متھا لالین
دست بینی وت بہتہ اوعدائین زالاو فیر دسائین
پیرہ لرض ہوئے بہر وقت اوس تیب نکالی

۱۲ - ۱۳ - ۱۴
 مولوی محمد علی دہلوی

اپنے کئے چٹا رو بھٹے کئے کا لا
 حیون دس لکے پور نر زندہ ملندی لکیت
 مارن سپٹ و چٹانے، بان بیاچ پیاسے
 سجدے والی جا برابر کرنی کدو وارین
 مہر سورت دواک سکتے ہو جی آخر ہوسی
 موفی دور ہاتھین کیا حیون پور اٹھوان
 یہ اندھ بیاچ ٹانے اندر جانے عام بہراؤ
 مکار سورت و اتقان اندر کہ سکتے کرنا
 جے شک پے نامائے ناین چلیاں ان کے
 مرقہ یہ حلاوت بنی تے توں سہل بہانی

بعضے کہیں پتہ نہ ملے ایہی وڈا کشالا
 تھنہ ازانی دے سوچ کھیا اوہ کہ کسیر محیط
 نامارو تا عیب نہ کوئی لئے تڑاپے مارے
 تالیف آؤ قرآن واپڑ نہ ایہی لینون تھارین
 بت بہت پڑ شا جان مباح تھئے مال نہوری
 یک کسیر پڑ لا چڑے ناہین وچ رکوع ہو سونان
 ہن کے تھاکس نی کن دہر کے قید پڑ پھروا
 عذراے باجین تکیہ تھارین ہر رک کدی دھنا
 مشن ہنڈی ہنہ کو تھوہ کر یی تھکے
 رہ ملاک پڑ صلو اتان خبر ترانے آمئی

بایست و چهارم در بیان کرامت محرم نماز گوید

سن بیان کرو لاندین آکھان تدرسیل
 آستان تے تہجیان گنبدان مال تھان یحزان
 یا کو جامہ موڈ بیان اونے کر کے چاندکے
 بھی او توں لگائے کجے یا مروئے تہجکاری
 ٹوپی او تے پگٹ رکھے غنہ اسون ورہ
 جے کبر تے دیان ہا مان ہا بیان کان آقے کو
 جے سرون نگار و گزاسے عاجز ہو شرمندہ
 زبانی کڑی خسروں بابے یا سرے تنہ کھ
 جے نیلا کپڑا منہ سے اٹا یا اوہ ہستہ وریو

ظاہر نہیں عالم گیری چون پیکر کبیل
 با جام کبریت لکھے گرد بدوے طرفان
 سل کراہت ایرومنے منہ دے وچ آئے
 دیو زمانہ پٹرا ایسی جان کراہت بھاری
 دیوہ وچ نالے سستی کردا بچہ مکروہ مرقہ
 پاک پیر کھدوہ اری کل کراہت چلے
 اینہ تہ نہ مکروہ خضر وچ ہنرے ناشنوندہ
 سوہ کاکو تہ نہ کم زیادہ تدکراہت چلے
 ہر جانے تہ کارہ ہوسے املک و ہوسیدہ

[illegible]

کودھوں کے چادرین کیا کہو قدم اگمال
آگشتا تون بہت غلارے باہر کوں یا گمنا
سود جوں پستو کو مار دی بھی پاپے چنے ول
مال شتابی سوزہ لاسا کی ہتھم تھوڑے
تھلیل وچ عالم گیری عذے باہر کراہت
دوسو زبان کوئی کہتے پر ہونہ چن ہک چوہ
یا ما شتابی کردا مقتربان کارن
کو کہو آیتان پڑکے چو نہ شرح کر چاہوری
کو آیت عذاب یا رحمت الی پڑکے ہو کھلے
کو اول رحمت خلق نون پڑھا دہی وچ خلاص
یا کر کہتے کہ چو بی روی کرے دواز
یا کر کہ کرے کہ آیت خوشی غمیدی پارو
یا کر کہ آیت وکی کہتے رمضان اندر جانی
آیت عذاب رحمت والی سن نوئم لو کاے
اما اے سے آیتان پڑکے کھلا پھون کوئی
امام پڑے وچ پیشی دیگر آیت سجدیوالی
جے آیت سجدہ آفرسورت پڑکے اما آمین تک
بلند قرأت نفل تہاری راتین تعلین اوچا
کوئی اما اسی آواز جی دا وچ نمائے تکی
ہے واقعہ سو کو جان کردہ جو تھ لاس
پیش پکے کے سجدہ کرنا پیت چوڑن پنان

کرودہ نارین اہ وچ ہتھ سے بے کمن و بال
سجے کہتے تہ جوں رن انجیرن تھکا سٹنا
یا جاتے پکھ مال جیلانی ترین گھٹ کردہ بہال
ہو معین کسے نائے کہو سورت جوڑے
انجیرن جاتک عذر در آمین چارن جان تہا
یا اما کہتے ہون منھا مقتدی ہون تھوڑ
دو وین کہ کراہت جانی سنت حد گذارن
توڑے دو آیتان وچ ہتھ تہا ہی ہوسی کوری
اما تم نہ کہ کراہت مطلق فرو کھاتا روے
جان کے پڑے کراہت ہوسی بیلان کی کوس
فرخان اندر یا بسم اللہ سورت پیش آ نماز
عذے با جوں رمضان اندر نشان بد اشمار
ایہ کل کردہ خلاصی اندر کھے خوب پھانی
سج کیا خداوند سچے بھیجانی پیارے
رکوع کرے یا ہون شروع جو سورت دل سے
تقدی حیران جے نہیں اہ کراہت چالی
سجدہ دی تکلیف نہ کسے اوار رکوع وچ تک
اوہ ماروہ اہ باہر کراہت تول قیدان سچا
جے پھون آیا لے جاعت جان کراہت پکے
اہ وچ قتائے عالم گیری کیا بے دوس
ہو سجدہ کرے وچ نہیہ جوں کزدیان شان

مقرر آیت کی تکرار وچ
کے خاص نماز کے واسطے
بیمعینہ و با عزت و تکرار
ایہ تکرار اس سبب ہے کہ
نماز مقتدی دو وین کی
وچ کچھ طبع سے ہونے کی
میکرے و ہانڈی ہو کھلا
بنو خضر سے دو وین
کو چھوٹے خوف الی وک
ہو وین طبع جانا سے ہون
مطلب آیت عذاب
یا کر کہتے کہ چو بی روی کرے دواز
یا کر کہ کرے کہ آیت خوشی غمیدی پارو
یا کر کہ آیت وکی کہتے رمضان اندر جانی
آیت عذاب رحمت والی سن نوئم لو کاے
اما اے سے آیتان پڑکے کھلا پھون کوئی
امام پڑے وچ پیشی دیگر آیت سجدیوالی
جے آیت سجدہ آفرسورت پڑکے اما آمین تک
بلند قرأت نفل تہاری راتین تعلین اوچا
کوئی اما اسی آواز جی دا وچ نمائے تکی
ہے واقعہ سو کو جان کردہ جو تھ لاس
پیش پکے کے سجدہ کرنا پیت چوڑن پنان

نہ پے سورت نہیں
تکرار آیت وکروہ
نہیں تکرار آیت وکروہ
یا بااں نے عادت ہے
سی عذر وچ طبع سے
تھوڑے واقعہ سو کو
کر دے لے جے جی
یا بااں نے عادت ہے
سی عذر وچ طبع سے
تھوڑے واقعہ سو کو
کر دے لے جے جی

[illegible][illegible]

یقین کر رہو جو کچھ انھوں نے کیا وہ سب
 ایمان تھا خدا تعالیٰ چاہے ہر شے پر
 پیرا ہو زمین اور آسمان جو تمام
 یا کبیر اولے انکا اپنے تئیں اگے آکھے کو
 کھاؤ نہ پینا کر کے فرض دی قبلہ دیول کند
 کو کھا مٹھیا کی وجہ سے داخل ہو یا شتاب
 نماز روز کو نہ وہ چستے باہر نہ کہ داخل
 عورت و اتھن وہ نماز سے جا کر نہ وہ چاہا
 جے تریواری منہ چا ماراں مٹی جان تباہ
 زوج کسی سے بوسہ لیا وہ نماز سے زن
 تریواری کو بہ انگار کن بکھو چھڑکے
 کسی وجہ نماز سے شیطان پایا دل اوسہ ہو
 جیکر فکر کم دنیا دا بنے جان صلوة
 یاد قضا کی وقتی بنے و شیطانی تال
 جیکر وقتی چھوڑ کے بن غولی سینے چا
 پچھن فرضین و زمان اندر فرض کو ترتیب
 فرض مویان جیون مل وجہ ایون کرے دا
 کو یاد قضا چھوڑ کے وقتی پڑھ دیا
 جے چھیاں لیکن یاد قضا کی ہو یاں سب دور
 کو شخص کہے دیگر ایون پٹی یاد قضا
 اوس تئیں پچھے پنج پھوسو پٹی دل چاہو

مختصر تئیں کیجین بھائی واقف ہوین راز
 یا مغفرت پا بودی چاہے گئی نماز نہ پچھ
 یا قوم کہتا اگے پچھے رہیا امام
 یا کو وقت ان اگے پتے کوئی فرض نہ ہو
 یا کو سے وجہ نماز سے تہ نماز وں چھند
 عین ٹکے تے لذت باقی نہیں نماز خراب
 دوین بنے وجہ عالم گیری دیکھے جنید دل
 نماز بنے وجہ عالم گیری جے دودھ منہ چڑیا
 دودھ باہون وجہ عالم گیری ایشع داراہ
 منید وجہ نماز گویا ہے و ت چے دن
 نماز پچھی وجہ عالم گیری بیون ناگو گھر کے
 لا حول پڑھے جے فکر قیامت نابطلان ہر
 منہ الصبی اندر ایسے اناست
 ایک صاحب ترتیب و احوال سے یاد تہ سال
 فونی پڑھیاں اس بھائی رسی وقت بقا
 کل قضا یا کاندو ہون منون بک نصیب
 لول پٹی پچھے دیگر دیکھو کفر جھٹا
 ایہ قضا و موقوف ہے چھیاں ایک شمار
 قضا و موقوف دے معنی ایہ وجہ مسعودی
 عالم گیری کو وجہ اوس کی صورت ایہ فرما
 نزد محمد ساریاں جائز ہے موقوف قضا

مختصر تئیں کیجین بھائی واقف ہوین راز
 یا مغفرت پا بودی چاہے گئی نماز نہ پچھ
 یا قوم کہتا اگے پچھے رہیا امام
 یا کو وقت ان اگے پتے کوئی فرض نہ ہو
 یا کو سے وجہ نماز سے تہ نماز وں چھند
 عین ٹکے تے لذت باقی نہیں نماز خراب
 دوین بنے وجہ عالم گیری دیکھے جنید دل
 نماز بنے وجہ عالم گیری جے دودھ منہ چڑیا
 دودھ باہون وجہ عالم گیری ایشع داراہ
 منید وجہ نماز گویا ہے و ت چے دن
 نماز پچھی وجہ عالم گیری بیون ناگو گھر کے
 لا حول پڑھے جے فکر قیامت نابطلان ہر
 منہ الصبی اندر ایسے اناست
 ایک صاحب ترتیب و احوال سے یاد تہ سال
 فونی پڑھیاں اس بھائی رسی وقت بقا
 کل قضا یا کاندو ہون منون بک نصیب
 لول پٹی پچھے دیگر دیکھو کفر جھٹا
 ایہ قضا و موقوف ہے چھیاں ایک شمار
 قضا و موقوف دے معنی ایہ وجہ مسعودی
 عالم گیری کو وجہ اوس کی صورت ایہ فرما
 نزد محمد ساریاں جائز ہے موقوف قضا

زیر بزم کو پیش دی جا سکتی ہیں مکان پر
 اتحاد و محبت و وحرمان اوتہ ہوں قریب
 یا قے طے دانتر نہ کرو یاد چھائے تین
 عالمان لوکان واسطے بعض گشتہ رار
 عورت نزد نماز مروی ہے فانی سوان بیان
 مراد یاران تین یاران شریطان مالی ہر نماز
 نشین کولون مراد حبیب شہوت دلی ہوئی
 نور سیاندی مطلق ہنسی توٹے کی حیر
 اجنبی تے محرم اندر سرق نہ جالو کوئی
 عینون عقل مراد بھپائی ہوئے نہیں یوانی
 تانف کولون کے تدرک داتے لیسان دل
 مراد طے نہیں مطلق نماز رکوع سجود یوانی
 مدغم حال اوس میں دو تہین پردہ و ہر نمود
 جے حال وچ نماز سلامت شرط و تبار کے
 نزد محمد روانہ ہوئی جے بیر شیا سونا
 انیون وچہ تمار تمارے کبے رہند بات
 تے کولون مراد تحریہ مال امام گذارن
 جے ہر دو مشغور گذارن ایک مال اٹھے
 الف اولی تہین بہان کہئے ہر دو وچ دلی
 اس صورت وچہ ہوئے آکھے وچہ اور تحقیق
 تقدیر دی صورت ایہو نہیں دوین لائقانہ

یازنہ خفض بالنصب چکے عدم فساد خبر
 منید وچہ نماز نہ کیے ایہ بلوا عالم حبیب
 نزد اکثر وچہ عالم گیری سے نماز تین
 غلط نہ ہفتے آپ پر کر تین جہ ہزار
 شیع قطع ناجن سے یاران حرفہ بیان
 وہ موجود نہ فانی کر سن شینون کران آواز
 معنی جان ضرورت میں جو نماز ان چوٹی
 اٹھتے وریان میں منسی آواز دیکھ صغیری
 اسن تین ضیق لسان حکم شین کھوتی
 خاوات چلی سے غنا میں وچہ صغیرہ جانی
 انھیں گھٹ نماز سلامت ناموس سے میل
 نماز جوازہ ہنسی تالین وریان تین خالی
 تھم پاشل تھی یازن وچہ انسان کلاو
 بیر لے نون حکم نماز لے عالم کرے
 وچہ رموز تے ابوالکارم سونا بر جگ موہنا
 نماز مروی ہنے سونا شہادت آفات
 مشکل مسئلہ سوکھا کیا عالمان لوکان کارن
 انترک گیا تحریہ ہر دو ربے مقامے
 المہ و دہائے آگے ہوئے عاصی وچہ و سالی
 المہ دو مانے آگے ہوئے سنون یک رست
 بعد فرغ امام محاذی گئی نماز جو انا

یازنہ خفض بالنصب
 چان لفظان و سوائے
 مراد انسان یاران
 خفا تین یاران
 شیع قطع ناجن
 وہ موجود نہ فانی
 معنی جان ضرورت میں
 اٹھتے وریان میں
 اسن تین ضیق لسان
 خاوات چلی سے غنا میں
 انھیں گھٹ نماز سلامت
 نماز جوازہ ہنسی تالین
 تھم پاشل تھی یازن
 بیر لے نون حکم نماز
 وچہ رموز تے ابوالکارم
 نماز مروی ہنے سونا
 مشکل مسئلہ سوکھا کیا
 انترک گیا تحریہ ہر دو
 المہ و دہائے آگے ہوئے
 المہ دو مانے آگے ہوئے
 بعد فرغ امام محاذی گئی

اس مسئلے تہیں معلوم ہوا ہنسی نہیں محاذی
 آلف دیئے تہیں اتحاد مکان مرد و چھپانی
 ہے مرد کماؤنا میں اٹکے عورت پردکان
 جیون جہت مراد چھپانی نالون کشر طہر لائی
 عورت مرد محاذی ہوں وہ کہے کہ چھپانی
 جیکر ہونہ دو ہا ہوں وہ کہے کہ پاسے
 یمن تری تہیں عدم اشاعت مرد نہ ہو زن
 نالون نیت مراد چھپانی نیت امام نسا
 عید جمعہ وہ لازم ناہین نیت نماز ناندی
 ہے یہ شرطان وہ نہاتے ہو جان برپا
 سچے کہے تہے کہتے تہے زمانہ انہین
 جیکر شان تہے ہو جان سچے کہتے تہے جہتی
 نماز و بیضا مذہبہا جوں جاؤ ودا خطا
 جو نہ بندہ ماڑی اوتوں و بندہ لیا چو اگ
 فریاد کرے ہے دین والا سے اے محاذی
 یا کو کچے اٹکے ایتن نزد کھوے تہے کھلا
 یا کافر کسے محاذی تاتین آکھے حکم دس
 یا عورت وی کئی شرعی بہن پائے وہ پانی
 انہین مذہب عالم گیری اندر بھن روا
 و ہم ظالم نماز نالون بندہ نہیں جہت
 کو شخص نماز بان کو لون چھپا کی شرعی پانی دہندا

مجبور تہیں پیریدان ہویان جانن کل نمازی
 ہاگ نیران ہاگ اوچا قامت گئی نماز نہ جانی
 جسے سر مردن پیر برابر مرد نماز زیان
 پر صورت اندی ہر جانکن کسے وہ نہ ہوئی
 ہونہ دو ہا جہت مخالف ہے نماز بقائی
 گئی نماز چھپانی بہانی مسئلے بیو سولے
 نال اشاعت جیکر ہوڑے گئی نماز نہ من
 جسے نیت امام نہ کرے زنا ندی زن نماز نا
 وہ نہاتے عالم گیری نیت سوا ہو جاتدی
 ہاگ زنائی ترین مرد اندی کرے نماز فساد
 چون مرد اندی عالم گیری وہ نہ نماز وغبین
 تہے تہے تا آفر صفا تیکہ قلم و تہے
 پر عالم گیری نال غدرے بھن کہے روا
 یا کوڑے کہے وہ پانی تہے بہن نماز تہے وگ
 اٹکے بھن واجب ابی رب ایو چہ راضی
 خوف کرے جسے وہ وہ دگرا بھنے وہ سرجا
 یا کجہ مال جو قدر دم دا چورے جادون کھس
 یا کیریاں بگیاں پیریدان بھن روا چھپانی
 باب مکروان پہلے دفتر ای مسئلے سب آہ
 انتشار ہے آلت ہووے اسے لیکھے آہ
 جسے نال اشاعت اکلایان تہے گئی نماز نہ کندا

مفسر
 ۱۱۸

کو بتہ اوٹھائے کہسی واری کھڑے کے دو تن جا
کو دو جی صفے آیار کے بند کو نید امر تھ
تبسم ہاں جان عزیزا مقصد نہیں نماز
بر و مریڑھو ملو قوتی سے شو بہ وہ بیان

ایہ ہندو تائیں دوستانہ و محبت و چہرہ
یا کوڑکے و ضو مانے ہندو وین تہ
جسنا آپ نہ تہ وانا کوئی غیر آوا
ہو تہ ہائی ہکے ہندو وین

است بیشتر در بیان احکام نماز و روزه و حج و غیره

ترے رکتان و تر واجب تال اللہ کے واحد
تیر کی آمد بعد ذات الکریمہ رکوع
وزن ان در نال فاکھ سے سورت گھر میں
سابع ہوئے غنی دین بعد رکوع ثنوت
وزن وچ ثنوت و اپڑ ہضاء و قسم طہ بیہج
الکلم غفر کی پڑھے جو ثنوت نہ جانے
سبق پڑھے ثنوت اما دینال پچھے و ت
بے ترے رکعت وچ رکوع اعلیٰ مبنوق
جے ثنوت کولون تو تم نہ فارغ کیا رکوع اما
بلند ثنوت امام پڑھے یا سولی یا میانہ
الو حفظ کبیر بخاری دی مسجد اہل عات ہاری
ہو نینہ وچ اوچا لکھا بھی سکین ساسے
مقتدی خیر خان وچ آئین سکوت
وہ پڑھے نال جعتے صفان یا چون کوئی
ایہ جواب سوال مقدس کوئی کرے سوال

اختلاف میں اس کے چھوڑنے سے غصہ نہ ہو
 مال بیکر سے بڑا اور اسے غلٹ نہ ہو
 قنوت نہ جانی بدلتا ہو نہ دیوکل خوشان
 و غیرت سے جتنی مذہب شافعی پہنچے سکوت
 آخرت خان شافعی پر مہر مذہب انہماک
 تریا اسی قنوت و ابدلہ عالم گیری آنے
 ترائے رکعت اما اوی جہری لکھے اس وقت
 ابھی پہلے وقت نہ پڑھی یاد رہیں معشوق
 چھوڑ قنوت امام دی تابع کرن رکوع تہم
 بعضے اوچا بعضے نیوا ان منیہ ویکہ جونا
 سولی پڑھیں قنوت ہمیشہ منیہ کہے پیاری
 اسے پرگت ترات کو لون پڑھیں قنوت پیار
 ابوالد کا رم دے چہ لکھیا پڑھنے وقت قنوت
 ترویجان سنت مال جماعت ترک واجب کیوں بی
 بے تون سوین ات بہت اوسون ہوی تنہا

النواع والبيد

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴

سب سے پہلے
 میں نے یہاں
 کوئی اور چیز
 نہ تھی تو اس
 کے لئے
 وجہ تھی
 اس لئے

و بعد از آنکه
کتاب را در دست
گرفت و به نظر
رسید که این کتاب
از کتب بسیار
قدیمی است

موسوی حرم

卷之四

ترویجان سخت و در جب فرض نماز عشاء
 ترویجان سخت و در جب فرض نماز عشاء
 وقت نماز ایستگه خندان اهل زمین و
 تراویح کنی به پند و نصیحت هر امام
 عود کریں عشاءت امین ناله بجه تراویحان
 ترویجان سخت پنج عزیز پند قل و بین سلاسه
 بعضی کوک قرآن پند تا وود کو تینده
 حق سر عهد مدد و این قسم سن یا چهر بیان
 بچان سلمان مال کرامت قول ایو جهور
 کوک کس طاسه و در کستان پند کرامت ناهین
 به درل دسرتی بند جادو بیان روانی
 تراویحان پند بنیان سنت مکره ملان زمان بلبر
 تراویحان سخت بی صاحبی بعضی کن عمر
 مستمع مرد و شهادت منکر جو ترویجان
 قاعلم کردن مال جماعت پند است کنایه
 آکے اوهان مال جماعت کین سنت نور
 ترویجان بی سنت مکره جماعت کفایه جانی
 رت واری طون کرشمه ال مکره سار
 چون پند چار بر تیس جسر ال پند
 پند چوین بکوان سه بر صفت شاد خدا
 بعضی کفر و غار پند کوشه پند شتابی

تراویح چاهان و در رمضان و کوه و کوه و
 خنصر و کوه پند و تران بیسروا
 توکس خندان پند زیاده چکیان کرک و
 پند تراویحان اول پند و صند با جهام
 عشاءت بیان تراویحان ایو جبه تدویدان
 چار کقان کس تراویح جان ناضح نامی
 سواقر آن چار کسان ناضح زور کریم
 علمار شانه اینون کشته جانی کس زبان
 ابو الکلام سه و چه کتیا مسله مشهور
 بنید اند اینون کتیا اینون کز و با این
 کس خنصر و عالم گیری آخر پند نامی
 ابو الکلام سه و چه عالم گیری کن کار
 صحیح روایت سنت نبی دی عالم گیری منکر
 ابو الکلام سه و چه عالم گیری و کیه صرحان
 کل جمله عاصی تاین جی و چون بعض آریا
 کس پند و چه عالم گیری عاصی نین بجه
 ایو دوین خندان جانی عجمه تر جابین بچانی
 کر و کر دی سنت ربی و پند کاس پند
 چهل کقان پند نین نامی پاک و جو تکینه
 هر صلوه شبی ایو جبه چو کاشک و نا
 اکی سه کان کستان کتیا و در عزابی

تراویح چاهان و در رمضان و کوه و کوه و
 خنصر و کوه پند و تران بیسروا
 توکس خندان پند زیاده چکیان کرک و
 پند تراویحان اول پند و صند با جهام
 عشاءت بیان تراویحان ایو جبه تدویدان
 چار کقان کس تراویح جان ناضح نامی
 سواقر آن چار کسان ناضح زور کریم
 علمار شانه اینون کشته جانی کس زبان
 ابو الکلام سه و چه کتیا مسله مشهور
 بنید اند اینون کتیا اینون کز و با این
 کس خنصر و عالم گیری آخر پند نامی
 ابو الکلام سه و چه عالم گیری کن کار
 صحیح روایت سنت نبی دی عالم گیری منکر
 ابو الکلام سه و چه عالم گیری و کیه صرحان
 کل جمله عاصی تاین جی و چون بعض آریا
 کس پند و چه عالم گیری عاصی نین بجه
 ایو دوین خندان جانی عجمه تر جابین بچانی
 کر و کر دی سنت ربی و پند کاس پند
 چهل کقان پند نین نامی پاک و جو تکینه
 هر صلوه شبی ایو جبه چو کاشک و نا
 اکی سه کان کستان کتیا و در عزابی

تراویح چاهان و در رمضان و کوه و کوه و
 خنصر و کوه پند و تران بیسروا
 توکس خندان پند زیاده چکیان کرک و
 پند تراویحان اول پند و صند با جهام
 عشاءت بیان تراویحان ایو جبه تدویدان
 چار کقان کس تراویح جان ناضح نامی
 سواقر آن چار کسان ناضح زور کریم
 علمار شانه اینون کشته جانی کس زبان
 ابو الکلام سه و چه کتیا مسله مشهور
 بنید اند اینون کتیا اینون کز و با این
 کس خنصر و عالم گیری آخر پند نامی
 ابو الکلام سه و چه عالم گیری کن کار
 صحیح روایت سنت نبی دی عالم گیری منکر
 ابو الکلام سه و چه عالم گیری و کیه صرحان
 کل جمله عاصی تاین جی و چون بعض آریا
 کس پند و چه عالم گیری عاصی نین بجه
 ایو دوین خندان جانی عجمه تر جابین بچانی
 کر و کر دی سنت ربی و پند کاس پند
 چهل کقان پند نین نامی پاک و جو تکینه
 هر صلوه شبی ایو جبه چو کاشک و نا
 اکی سه کان کستان کتیا و در عزابی

ایہ ترتیب اوندان فرمائی کچھ آیتان وودہ گیری
نشب تہذیبی اکثر قول ایہا رات و سادون
برکت مال در و دوی دے دو گناہ ہزاران

ابو الکلام عینی جوہری مور رموز صغیری
ستون آیتن ختم کچھ کچھ لکھیف نہ پاون
سردم بر صلوٰۃ نبی تے اوہ شمع گناہ گاران

مذہب علیہ الصلوٰۃ والسلام
مذہب علیہ الصلوٰۃ والسلام
مذہب علیہ الصلوٰۃ والسلام
مذہب علیہ الصلوٰۃ والسلام
مذہب علیہ الصلوٰۃ والسلام
مذہب علیہ الصلوٰۃ والسلام
مذہب علیہ الصلوٰۃ والسلام
مذہب علیہ الصلوٰۃ والسلام
مذہب علیہ الصلوٰۃ والسلام
مذہب علیہ الصلوٰۃ والسلام

مذہب علیہ الصلوٰۃ والسلام
مذہب علیہ الصلوٰۃ والسلام
مذہب علیہ الصلوٰۃ والسلام
مذہب علیہ الصلوٰۃ والسلام
مذہب علیہ الصلوٰۃ والسلام
مذہب علیہ الصلوٰۃ والسلام
مذہب علیہ الصلوٰۃ والسلام
مذہب علیہ الصلوٰۃ والسلام
مذہب علیہ الصلوٰۃ والسلام
مذہب علیہ الصلوٰۃ والسلام

باب ست وستم در بیان احکام جماعت کو پید

نیک ہووے یا بد کردار ہر حدیث آتی
جے نقیہ برابر قاری تچھے ماضی ہووے
پلو سائے متقی چلے آوے گرتیوے
امام زیادہ عمر سے ملن تار بچے بھاو
شرح کنزدی شکینی وچسپیل مراد قیام
ایہ چلے جوہر عدل آکے لوہ اما کمال
پڑد کہے پیغمبر تچھے دو حدیث پھیلات
کہانی اوس میرے تچھے کینا فرض ادائی
توڑے آوے اوہو اما تاہی ہونا کام
ستون دے عالمگیری کہے جماعت وارا
احسان جانن تے خوش منتیں کینا بہن نمازی
آنا جان نواب زیادہ رحمت وس دی گئے
دہان ایک توشت ملائکہ بوت علم مائی
ہوہو رونا چلیان مردان کو پھیلی پھانی
جینے چکے نیست کھلون آپرودہ شمارو
آمین آمین اکھوساے پون قبول تمام

سنت موکوہ جان جماعت ہر تچھے پڑھ بھائی
اے پر جو نقیہ زیادہ اوس تچھے ہے اوئے
سب نقیہ تے قاری ہون مائی ڈول کچھوے
قاری متقی عالم سارے حیکر سہ سادی
اس تین تچھے سوہنا موہند فضل جان امام
عالم قاری تے متقی چہر عمر زیادہ سال
منتی نیک امام تے تچھے جیکو پڑے سو جانے
جیکو پڑے بد عالم تچھے اوسون ایہ وڈیائی
تے امام دے اونے باجون ہووے کوئی امام
جدی ذات اوچیری ہووے انشرف خلق پایہ
مقصود جماعت وڈی ہووے جتنے غایت رضی
جماعت معنے ہاتھ ہووے جتنے بھٹ بھٹے
آمل جمع وائرے کھاؤن اکثر حد نہ کافی
پر تے ضرور جمع دے اندر ہر نماز نہ بانی
سمب قبول ہووے ازال جماعت گذارد
جے نماز قبول ہووے دندی کرے دعا امام

وچ کفر العبادے لکھیا جے کہ سوا انسان
 دینی جماعت کراہت جائزہ جیکر وہ ایچار
 ترک اذنان قامت کرنی میں ناتون کسے
 دون سین مال خیر زمین کے اور زیادہ سند چائی
 امام اذنان قامت اکسے حاضر اسیوں بنے
 اول توڑے کرن جماعت اونمان کراہت ہوئی
 جہر انال جماعت گذارے اوسنوں کہ مبارک
 جیکر مال مجاہدوں پر جماعت کراون
 حق امام تے ال مطلبے چھپون وت آون
 سجد وچ بازارے ہوئے یاد وچ راہ نشین
 امام نہ قوم میں ناد کوئی اوس دابانگا
 مناج الملوۃ شہانہ راہینوں بے تقریر
 بے شک جی جان کراہت کیتی رستہ کید
 پتے در پتے ترائے قدم جیکوئی شے نازفا
 مفہوم ہوا اس حکم میں لایق نامہ تکرار
 دوراری جماعت جیکہ چہ ہند بہت ایام
 کہنان پڑھی ہوار دو جیان دوجی وا
 کردہ ناز جہانے پکھے دے سوچ کرمان
 شریعہ نوری معدن اندر سنو بیان شریفہ
 شامعی کہ کن فرض کفایہ حسد میں فرض
 زن جوان جماعت کسے وچ حاضر نول ترمو

و مانگن قبول ہو جاو شرط عجز حیران
پڑو و جہیل مکروہ نہ ہو سستی تن بر غرور
ہو بہذا مصلے تائیں نے فضیلت حصے
ودہ ہوں بفضل گیوئی خبر کتابوں پائی
جماعت اونہانہی بے کراہت ایساں پہلے
دو یار مبارک کہن ملا تک جہر کھکے روی
پر وچہ تافے عالم گیری نیم ہوئے تارک
جیوین مسافرتے راہ گزرو عالم کیا فراون
نال آذان جماعت اونہانہی بزم مکروہ فراون
بے کراہت بہت جماعتان سارے کہن خبرائیں
اذان تاملت نال گذرین لین جمعے بازگا
امام مؤذن نا کو اوسد بے کراہت گیر
جنگ اندر بھی کہو ہو و شاید آیت مجید
اتھے ٹرن نہ پینسی بھائی کیستہ حکم خدا
یاد ت رب فرماؤ نازل پڑھو دو بار
نال حضور نماز نون پڑھے کسب تمام
ترک جماعت نہ آدمی کے ناکلیف اوہیل
صن برائے تحصیل حاصل دی منع کن موسلمان
سنت موکوہرت و اجیدی کہے جماعت حنیفہ
اما مالک بھی کہے بھراوا احمد والی غرض
بہت ضعیفہ فرمنا وچ چاہے آن کھاوے

قال استبرأ
وقال ما كنت فيهم
فأقم المأثمة
فأقم المأثمة
فأقم المأثمة

معانی
اسلمتہم فاذا سجدوا
فدکرو یا من وراکم
ولیات طاقتہ علیہا
لم یصلوا فایم علیہا
معانی ولایاتہا علیہا
ہم اسلمتہم لایہا
آیت شریفہ تین مرتبہ
ہے یکبارہ پڑھو اور
پہنچا نامہ و نال علیہ
و سے و چ جب سے و
و سے و چ جب سے و

بی بی سید
نارنگی
میرزا حسن
وہ اس وقت
بالتفصیل بیان اس
آئین شریف و اور
بیان نماز جگہ

فصل
در
تجرباتی

فرض پڑت کوستان چہند کے بعد ناموں چار
 توڑے وقت چوں ڈالگے دون اچھے فرضان
 وقت چوں ڈالگے فرضان میں ہی مال پڑیں
 وستان اویت و سیمہ و فضائ کچھے نائل
 نشان فخر تے پیشی باجون منت فضا نہ کوئی
 کوہ کست جماعتے ریا و چہ ناز رباخی
 کوکھائے تم جماعت نہ ریان کوکھ رباخی
 جس محلے دوستان کہڑے درحق اولے
 جیکر دو لون یک برابر مالی فکر کچھوے
 جیکر کی زمانے دو دین ہویان ہون تیار
 بے اس مردے گیان کہٹے کران زیادہ شاد
 جہڑے وچ محلے مسجد او حقون کستہا کوئی
 تنہا گدارے وچ میستے حق نہ بھنے میستے
 جس ناز بے گھر کو لون مسجد ہو دور
 ترک تائید جماعت دے حق جو کچھ کیا بیان
 اسکا بان گھر دہنے کیستہ بی صاحب فرمایا
 گھر او قنائین محکم رکھو ڈا ہونامین مول
 وہ دے اس قرب زیادہ دہ بران ہوسو
 ہر شے مالون پکڑ زیادہ فرضان اندر ہوسی
 اکثر جہڑا کرے امامت اوہ و آف ارکانان
 جیکر فرض نام دے پار دن اپن خوب دہتی

چوں پچھے پڑھ و دھرمیان نشان کنڑ چار
 متخلص الے آرتیقان بہن دیان سبب غرضان
 وستان سے پچھے پریان بہت و سیمہ و فضائ
 اچھے بھی وقت پیشی و رباخی جہڑا دیکر نائل
 پنہین فرضین و زمان اندر حکم قصدا و لیل
 ہت کچھ فضیلت اوسون کل جماعت تہ پالی
 حاشا ناپن وچ شہرے جیتون رکھیں بہن
 وچ محلان جہڑے قرب اس واپا کرا
 جہڑے اول مرتب محکمے اورا کا و سیمہ
 تا اوں مرد و فکر کچھوے سیمہ مال کرا
 جہڑے اندر ہونے سیمہ مال کرا سیمہ مال
 دوئی میت جماعت کارن ہنالی ل ہولی
 عالم گیری وچ جماعت ہوئی ہنالی ل ہولی
 اوہ زیادہ شہرے آو ہی ہنالی ل ہولی
 اصحابان لون ہر دور عالم محکمے بہت حیران
 دینا رکھ تکیب ان دھرم و شادی ل ہولی
 مریان دھرم کی قدمی کیا پاک رسول
 وچ مسعودی تے ترغیبی مسلسل قدم دھرم
 جیکو پڑے سیمہ پچھے ہر خود ہکا و دھرم
 پچھلے اکثر گھٹ نامون کار کنون یگانان
 نشان اخلان وچ مہمانی تکیب تہ کستہ

فرض پڑت کوستان چہند کے بعد ناموں چار
 توڑے وقت چوں ڈالگے دون اچھے فرضان
 وقت چوں ڈالگے فرضان میں ہی مال پڑیں
 وستان اویت و سیمہ و فضائ کچھے نائل
 نشان فخر تے پیشی باجون منت فضا نہ کوئی
 کوہ کست جماعتے ریا و چہ ناز رباخی
 کوکھائے تم جماعت نہ ریان کوکھ رباخی
 جس محلے دوستان کہڑے درحق اولے
 جیکر دو لون یک برابر مالی فکر کچھوے
 جیکر کی زمانے دو دین ہویان ہون تیار
 بے اس مردے گیان کہٹے کران زیادہ شاد
 جہڑے وچ محلے مسجد او حقون کستہا کوئی
 تنہا گدارے وچ میستے حق نہ بھنے میستے
 جس ناز بے گھر کو لون مسجد ہو دور
 ترک تائید جماعت دے حق جو کچھ کیا بیان
 اسکا بان گھر دہنے کیستہ بی صاحب فرمایا
 گھر او قنائین محکم رکھو ڈا ہونامین مول
 وہ دے اس قرب زیادہ دہ بران ہوسو
 ہر شے مالون پکڑ زیادہ فرضان اندر ہوسی
 اکثر جہڑا کرے امامت اوہ و آف ارکانان
 جیکر فرض نام دے پار دن اپن خوب دہتی

حکمر و کچیری اندر ہو جائے منظور
صفان برابر کر موتیں جیون کندہ چنے کج
برج اچھی رائیں حضرت کے پہلے اسان
عجب صفائی صفائی ڈھی عجب ذکر اذکار
دوئے اماندے رہ کر کوئے کیجے پر بخود
چوین اسانے وچسپان چوین چو پھیل
دخت زمین ہمارے سارے ذکر وچ تیام
پیار کد ملان وچوندے سار کرن خداون
بندہ جہ نماز گذارے بندہ ملک اسانان
وچ مسعودی پہلے دہتر ایہ تمام نیکیوں
وگر وقت بنی فرمایا ہوون ملک انھے
جبرائیل تے میکائیل اس تہین چھے آون
الہ امر کریدا ملک ان کو لو در اسانان
حد ملائک وچین بندان کردار پوریائی
رب فرمادے جبرائیل لکھ جو درجہ سیرا
درجہ لکھ تون میکائیل جو امام زمین تے
بروم پر چھو صلوٰۃ نبی تے دے السنو تواب

بسم اللہ الرحمن الرحیم
الحمد لله رب العالمین
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

رحمت نون و تغمہ کوئی تو ہے بہت قصور
کیا بنی مہاجران تائین وچ مشارق سج
صفان ملائکان نظری آیان کیا وچ بیان
کھلے پھل تہ بیان ہمارے دھتے رہا رہا
وچ چو تھے اسانے ڈھتے ہمارے وچ قنود
ستون اسانے ڈھتے حضرت وچ تہ جیل
چو پائے وچ رکوع سپ گوشتن سجدہ وچ تمام
جیون ملائک چہ اسانان مال عبادت شاد
تائے طاعت الہ زمینان صل کر خزانہ
اللہ دی مومن تائین اسوچ شک نہ کوئی
بہت معمولے گرد گردے چو حال مان تھے
پہلا ملائکان دو ایہ نام مل جماعت کراون
وگر وقت مساجد اندر وکیہ طرف انسانان
نہین نوری تے ایہ غاک واء وایک کمانی
الکینا تے حق زمین تمامی فضل انسان و تیرا
ہو تمام ملائکان نون ایہ وچ بہت بنی تے
دیہ تون رباعش فی واکرے جان کباب

بانیست و شہر بیان نواب سید ابوبکر

تو اب ہر شہید داپے وچ حدیثے لکھ
جو چوین یاران نے اجر جماعت کیا نہایت مٹھا

اوشخص جو مال جماعت پڑے نماز ان سب
الن بن مالک اوی اس وچ مسعودی و تھا

کو کہ ختم قرآن کریم اجتناب حرف قرآن
 کے صدیق توفیق اللہ تعالیٰ کران نہ ختم
 ہر حکم کوئی شغل مینوں چاڑ کے دہاڑا تم
 دو جایار جو عمر خطاب اوہ اسوچہ فرما دے
 ہر روز کے طعام دے بدے کرسی امرضا
 جے مین نال توفیق اللہ روزیدت نام
 ایہ طعام دیونا جیدین تہین سو دے فوت قضا
 کو کہ دہرے بانی کرد کیا ترتبے یار
 جے مینوں توفیق ہو جاو کل دنے اٹھ گائین
 جس دہاڑے میرے کو لون ایہ کم ہونہ سکے
 شاد ملی نے ایہ فرمایا جو کوہے کہ کافر
 جے مین کافر روزین دسارے مار کھان
 خون کھان ساریاں سدا جو مین تہین رہ جاو
 تکبیر اولے دے حق نبی نے جو کچھ آپ کہا
 تکبیر اولے دنیا تہین چنگی ہو سکا مال
 چودان طبق سوئید بہرے سارے چائے
 جو کچھ نکر فیاس جو امان ظاہر کر فرمایا
 صلاۃ سلام خدا نے کھلیا تیرے پر جیسا
 جو دریا سیاسی سارے فلان رکھ بنائے
 فلان گھس کے ٹوٹے ہو یاں آب سیاسی سکا
 تکبیر اولے دی شکل ساون جو کراو کچھ

ہر حرف نے بدلے محل ملائک جنت و جہ بیان
 توڑے میں تہین ہر دہاڑے ہوئے ایڑا کم
 جے گھس جاوے دل میرے اوئے ترک نہ غم
 کو روزیدار یا بیکے تائین رج طعام کو داو
 ملائکان تائین وچہ ہشت کر ہو شاک نہار
 نالے بیکے جگ سارے ہر روز دیوان طعام
 تکبیر اولے دے فوت برابر مین وزن غم نہ آو
 ہر وال برابر ملائک شستی کرن محل تیار
 راہ خدا دے فوج کرا کے سارے چاکو مین
 تکبیر اولے دے فوت برابر مینوں غم نہ لگے
 ہر وال برابر تہیت اندر محل پیسی وافر
 رب توفیق دیوے مین تائین ایداعل مبادون
 تکبیر اولے دے فوت برابر تہی غم نہ آوے
 چیون یاران بھی اوئے اتے رکھی خوب بنا
 چودان طبقا نوچہ جو پیدا کیتے ذوالجلال
 تہا ہی اجر تکبیر اولے دہرے گز مول نہ پائے
 ہو رہیا خدا دی طرون جی تساب لیا یا
 تکبیر اولے وار بوز یا سنو اب عیسا
 آدم جن حیوان ملائک سارے لکھن لائے
 رکھس والے کسی کل نانی اجے ثواب نہ مکا
 نا واقف ہی واقف ہوں خدا صی مکیو

انوار اللہ علیہ السلام
 حضرت ابوبکر صدیق رضی اللہ تعالیٰ عنہ
 جو جبکہ اتنی توفیق کران
 مینوں روزیدار نہ ہونہ
 قوت جیدین نہ ہونہ
 جو طبع کبب نہ ہونہ
 غفلت چارون نہ ہونہ
 اندس نہ کچھ مینوں تہین
 جبکہ اول دے ترک
 ہو جاو دن واقفوس
 ہونا جے مال جاعت
 ہونہ نہ مال
 علیہ السلام کی بیکہ مال
 ولی مع الامام خیر من
 اللہ ما واد فیہا بعض فرمایا
 بنو علیہ الصلوٰۃ والسلام
 ہر روز تکبیر اولے نال امام
 لے آوے دینا ساری تہین
 دینا تہین جو وہاں
 ہو کوہے محمد
 دینا تہین

عفی عنہ

دو وجه علمائے ثلاثہ کنندے ستون بیان
 جد امام اللہ دی ہے تے موم الف شروع
 سابع ہوئے مقتدی ستون صاحبہ قول
 جدا امام جا پڑیا ہوئے اکبر والی سے
 جیکو ریا ایت بہت اونے پانی خود تکبیر
 ثنا تغذ پر بیان تے فاتحہ سورت کل
 اول رکعتے جیکوئی ریا اوس پانی تکبیر
 جہر اوچے جگے ہوئے نا کو پیچے اگے
 اذان اقامت اوچی آکے نازل ہون لانا
 کھن ملاک رب و اگے کیونکر سمن بیتان
 و فراسد تین رب کھن او و کرد و قصیران
 بعد امام خدا تہین چمکے کیئے و ت گناہ
 گناہ اسد چاد و زخ شوا او و شرن تہامی
 اذان اقامت نا آکھے تانیتے چمے نہ کوئی
 جتنا فضل خدا نے کیتا سارا کارن چلے
 جے کوئی مومن وضو کر کے مسجد دیول آوے
 کل گناہ جو اُس مردے کر دارب فدا
 با تہ سابعون اوس لون جنت دیسی رب

بسم اللہ الرحمن الرحیم
 الحمد للہ رب العالمین
 صلی علیہ وسلم

موم تھان نال انے کہند ہے نمان
 مقابل کنندے تائیں نمان تول رجوع
 بعد تکبیر امام دے اوہ و سان تینون ڈول
 الف اللہ و مقتدی یار و شروع کرے
 ایہ دونوں تول تے یار و ہوئے تو تقریر
 جتھے ملے امام تون اوہ تار کو عریل
 و چہ مسعودی ایون کہیا تانے ایہ سریر
 بے نصیب اس دے کون او تھکی سکے
 مثل بہار ان بیتن چمے بندہ کہ اس لائق
 اسین پاک تے فراسد کال نال گناہان
 پاک ہو باسی مثل نساوی نیتو کھجیران
 رب غفور کے مین بخشے و ت پڑ نیدانہ
 و چہ مسعودی رب فرمایا ایہ شبیہ گرامی
 مگر اعمال جو کھن والے نیت کما و ن سوئی
 جہرے رب جماعت کر دے روز مشرق پیلے
 پڑھے نماز جماعت اندر پاک نبی فرماوے
 زبان پران تے تھان اکھین جوں بدگنا
 نال میر سبب وعدہ کیتا ایسا نیکب

حکایت حسن بصری علیہ الرحمۃ

وقت صبح دے حسن بصری تے کہہ لاشے | شیطان بھی نال جانے کر کے کئی اکھاٹے

اٹھو تا بحیرہ گھسے وقت نماز تیار
مقصد تیرا منع عبادت میں بیدار کیتوی
ہات و زسان تہین اگے ستیان فوت ہوئی کبیر
نہار کبیر اولے دارجہ و قدر تیرے چڑیا
مت لاج گھسے تاوت رو کو دو نہار کے جاو
وچہ مسعودی حن بصری واقصد ایسٹور
تسین و تہین اسمان زمین کو غش جی رو بہا
دو یا کو زنا تہین نہاے زن مرد بدکار

حن بصری نے کیا لینا تینون لاج کی ار
ولی خدا ہے پچیا شیطان ایہ جواب دتوی
رو و حال و نجایا لسان بخش رہا تقصیر
ہامین میں ارمانی ہو یا لنگ ستیان آہ پڑیا
مٹھین بھر جگوان پڑی ہی کمیون و وہ نہ پاو
باب اکیسویں دو ہے قدر قصہ ایہ پر نور
اول کو تیسیر لون مائے خبر حدیثوں پائی
تریا جو تکبیر ون گھٹھا وچہ مسعودی یار

حکایت ابانیرید بطنامی علیہ الرحمہ

ابانیرید بطنامی صاحب غار خاندے سلطان
آمین و امین زاری رونے جہر غریبے صد
اس رونے تے زاری تیکھے بخشیا وہ خطار
بدت پچھے وقت نمازے ستا بایزید
اٹھو فوت نماز نہ ہوے یا حضرت بطنامی
اونہان جاگ کھیا جو مقصد تیرا یہو بہت کمال
جہت نماز جگایں مینون اتے کی سبب
فجر تضا کر اگے کھدینہ روتسان حال و نجایا
مینون لاج ایگل نہ ہمانی مت تضا کر روک

نوت نماز فجر دی کھدن بہت ہوئے حیران
ہاتف دا آواز سنیں ہنے کیا آپ صمد
ستر تیر نماز دارجہ و قدر ہر عطا
وت تھیان بھر جگادن لگایا ابلیس لمپد
چاپلوسی تے شفقت نرمی بیکرے حرامی
ہوے نوت نماز ہر کھدی تاہو دین خوشحال
جہڑی بیت دل وچ تیرے دل اسانوں جب
ستر تیر نماز دارجہ و قدر وچ رب پرایا
قضا معاف تے ستر تیر نماز داما لک ہوو

ذکر حضرت شاہ علی اکرم رحمہ اللہ و جہد

ابانیرید بطنامی

شاہ علی کی کہدائے دیگر ہونی فوت
پلوہتی خبری سے تائیں شاہ مروان یہ حال
شاہ علی دا حال ڈھونڈنے رونے بہت رسول
دعا قبول دنیہ یا ہر آیا کیا پاک رسول

پہاڑ اتون چڑھ چال مریو کر کے نیت موت
لے پتے صحابان تائیں کول علی فی الحال
دعا شکیونے یا آہی ہوئے عرض قبول
شاہ علی اوکھو دیگر پڑھ تون ہوا سخن قبول

ذکر حضرت ابابکر صدیق رضی اللہ عنہ

صدیق اکبر عجمہ کو لون و تر قضا ہک رات
وقت فجر حضرت اگے گئے زار و زاری
دوست کارن رب کا گئے دوسرے روز
تر موین مجلس وچہ انیس ہا ہا لوقت جانی
کو پنج نماز ان مال جماعت ہر بخش گذرے
ہو ر حدیث نہی فرمایا ترک نہ کر جماعت
وہ ہر رکت سے کو لون آمد نشان زیادہ
کو پڑھے غزالون مال جماعت چہ شارق آیا
فجر پڑھے کو مال جماعت ایہ بھی چہ شارق
ہو ر فجر پڑھے کو مال جماعت آدم پچھے پڑھا
ظہر پڑھے کو مال جماعت پالیہ حج پسیندا
عصر پڑھے کو مال جماعت نہ ہوا حج پورا
مغرب پڑھا مال جماعت حج پسیندا انی
غشا پڑھے کو مال جماعت نہی صاحب فرمایا
جنگ کرے کو مال کھارن مانج کرے نزاران

بہت بیداری پہلی راتیں آخر نیند آفات
یانی جی میں در ماتہ کرو نصیبت کاری
گناہ صدیق و انجش یا لیا جبرائیل صدو
فائدہ باجون وقت داجا ناد و اتہر بھانی
اوہ نہ غافل وچہ تر غیب کیا رسول پیار
ہک کعت جماعت گذاری اسدی لافعات
جہری وہ ہر رکت بھلیان پڑ نہی کرو لگاد
گو یا ادھی رات عبادت کھلا نہی فرمایا
گو یا ساری رات عبادت ذرہ نہ ہر یا نازق
وہمان جمان سند اور جہ و تر اسد پڑھا
گو یا حضرت ابراہیم دینال اوہ او اگریندا
حضرت یونس مال گذرے مسئلہ ایہ مشہور
حضرت یحییٰ مال گذرے حمت ربی می
گو یا پچھے میرے پڑھا سو حج اونے پایا
یا وچہ راہ کے یا غازیان دیوے لکھ دنیارن

شاہ قورخانہ ابابکر صدیق رضی اللہ عنہ
ذکر حضرت ابابکر صدیق رضی اللہ عنہ
بہت بیداری پہلی راتیں آخر نیند آفات
یانی جی میں در ماتہ کرو نصیبت کاری
گناہ صدیق و انجش یا لیا جبرائیل صدو
فائدہ باجون وقت داجا ناد و اتہر بھانی
اوہ نہ غافل وچہ تر غیب کیا رسول پیار
ہک کعت جماعت گذاری اسدی لافعات
جہری وہ ہر رکت بھلیان پڑ نہی کرو لگاد
گو یا ادھی رات عبادت کھلا نہی فرمایا
گو یا ساری رات عبادت ذرہ نہ ہر یا نازق
وہمان جمان سند اور جہ و تر اسد پڑھا
گو یا حضرت ابراہیم دینال اوہ او اگریندا
حضرت یونس مال گذرے مسئلہ ایہ مشہور
حضرت یحییٰ مال گذرے حمت ربی می
گو یا پچھے میرے پڑھا سو حج اونے پایا
یا وچہ راہ کے یا غازیان دیوے لکھ دنیارن

یار مئی عشا دی باجون ہو وقت موجود
انہاں عذران نال جامعتی ہستہ اسمانی
ہر دم پھوٹو ملوۃ نبیؐ تے نال پڑ ہو سلام

است و در میان غلبه کردن باد در نماز گوید

جے وہ ناز سے کسے بندیدی زور سی نکلے وار
آوے بعد تعویذ و فرزندے پوسو ایند روال
جیکرے بنادے تائین پانی برس نہ کول
ترے زبانی انج دلائے چار واری تلبخے
مشکل بناد کرنا ہرگز مول نہ ہووے
بعد حدیث و حرف نہ کہے او تھے ہر چا چورے
اما ہو کہ تائب خلیفہ اوس مکان لیاوے
انگل یک دیکھاے اوسنوں جیکر بندی ہا کہ
جے امام نون سجدہ سوہ تا لیکن سمجھاے
جے کہ سجدہ تلاوت والد ہوئیں و جہا زبانی
جے کہ سجدہ تلاوت والد و جہا موس سوہ
اول بہتہ متھے و تے رکھے رت زبانی
حسن و منور مکانے او تھے یا اوس پہلی جانی
جے خلیفہ نون کو باقی تا اوچہ جماعتے آوے
منفرد و تیر ایسی چاھے جتھ گذارے
جتھوں گیا او تھے آوے تا نفع یک جاے

جے تینوں جگہ بہت اکایا حاصل کر مقصود
 اے پر وہ انہاں کے کہیں ظاہر باطن صافی
 جس نے وہی عجیب تر لوہیت ہر کم و چہ آرام

وضو سزاوہ تم کیتی جائز کرن بنسار
تاہی جائز فطر وچ بہتر نہ ہون بھال
رک کے لینا کہوہ نہیں کڈھارو کتاباں پہول
وچ تادے عالم گیری ویکھ میری گل منے
جیکر کرے بنانہ بنے اوڈھ کیلین روئے
اوکرے ہے قدر کن دانہ ہون منے لوڑے
حقیقت اپنی مال اشارت ساری پاسہا
دون رکھین دووکیہاڑ اس سلسلہ سیک
اول بہتر تھے تے رکھے پھول تے لائے
وچ ترغیب دے دن بے او سجنہ جانی
اشارت دوانی کرکٹھی پسند بھی واہ وا
وچ ترغیب تے عالم گیری رکھین وچ وائے
بے خلیفہ منور کو دیاں اسی کل نماز نکالی
ہو مقتدی ہی اسے روئے فطر فرام
ہک نفع اوس ہر کانے وچ ترغیب پیدا
جتنے نیسے پہلی وادی او سے جائے

[illegible]

بابت و بار و رسم بر بیان حق امام مادر پدر گوید

اگر فصل جماعت و میان بین حق امام
 کسی چل دہائے نال کیسے کیسا اقتدار
 مشارق الانوار سے اندر انیون کے تحقیق
 و دحق استاد و یار و حیلوی ہوئے عاق
 نماز روزہ ہر دو ماندا طاعت نامنظور
 ہر حضرت شاہ علی صاحب اول مشہور تمام
 جے چاہے تاویکے مینون چاہے کرے آزاد
 فرخان سربیا لوجون لہی حق استادان فرض
 حج زکوٰۃ نہ عاق و کوئی کھئے اوس حرام
 میرے جو دھ حقوق دے نا خوش کراستاد
 کو خفت کسے استاد ہی ترین بالین نال
 اول علم فراموش اوس دو یار رزق طلبیل
 عاق جیون استاد و تھین ہو بہا ہے تلیمز
 ما پوتے اوتاف کسے و اوتے بہت خراب
 جے کو حکم اونمان ترین وائے ناہ بجا
 یا کو فعل رجون اعنا نارا دے کسے غیر
 ایہ ہوعاق استاد واپو دا بھی جان
 عتالی تے ظہیری قینہ ہور ویکھین منہلج
 تر اسے پوہر انسان دے آیا دھ حدیث

جو مقتدیائے سر ہو و خوا و خاص و عوام
 اوتے حق امام واپو دا جیون حق انبیا
 جیون چاہین و ہونڈ چکی و اوتوں کی نفیق
 یا ہوئے ما پو اکوئی سنتون کرا اتفاق
 ایہ دھ حدیث شریف و مسئلہ ہے شہور
 جو کج حرف پڑائے مینون اوہ مولیٰ بن غلام
 اختیار نہ میرا کوئی کھ کر کم و چین شاد
 عاق تے منکر کافر و دین ایمان نال مغرض
 نماز زپڑے کو اسے کجے اوہ بھی کجی کار
 بو حرام بنت دی اوس تے حکم نبی ارشاد
 مبتلا اوہ ہوسی گندا وچ حدیث سہال
 تر یا کافر ہو کے مری بہت خوار و ذلیل
 اوہ بھی دستان صورتان سنتون مال تمیز
 رواند دل شاگرد لوزن آکھے سخت جواب
 یا اونمان دل غضب نال تے نظر نا
 یا جیون عداوت و نمان و لوچ وٹ تے پیر
 مونہ آکھن دی حاجت ناہین کور کا چمان
 جھون چاہین ویکھ تون اسے پر کجین پانچ
 اول جس نے پایا سنتون عاق خبیث

قال امیر
 المؤمنین کرم
 اللہ وجہہ من
 علمنی حرفاً
 فهو مولائی ان
 شاء یا عیسیٰ
 وان شاء اعتضه
 یفیع بکون پر دے
 میں کہ حرف
 اوہ مولیٰ ہے میرا
 جبکہ چاہے ویچ
 اگر چاہے
 اگر چاہے
 مولوی محمد
 دیکھو پڑ غلطی
 اللہ تعالیٰ
 عنہ اللہ اعف

الہد باجون کسے نون کیتوس نام سوال
 رب رحیم کریم نے جنگلی کہک حیوان
 سولح کیتا اوس چیت نون پوچل وچ لکھا
 محکم ذنب نون پکڑا اول خداے نمود
 اوس کتوکل رب دکتا صبر کمال
 علی تجویری شیخ بخش وچ کشف المحجوب
 یتان پاک اوتنا ندیان پڑھن پڑھان نور
 ہر دم پڑھو صلوٰۃ نبی تے آنو حق بجا

جوسب معلوم ہے ربون میرا کل احوال
 گھلایا اوس مکان تے کڑھ تون ال ایمان
 ولی خداے سرے مال اوہ نبی اکا جا
 صحیح سلامت چاہ تہین کدھیا حیوان با مقصود
 تا وسیلہ بہیمیا حیوان قادر ذوالجلال
 ایتقہ غسر مایا یار و دیکھو اے محبوب
 اس زمانے ہر دو ہاں تیان میت تیرا ب
 پاسو تے اوتنا اذان ستانی رسول کہا

باب دوازدهم در بیان سنتاے اسلام گوید

سنت جماعت پچھے ہن سان ستان ستا اسلام
 لبان داکتر اونا سنت مال کینچی دے آیا
 جہڑا رکے لیان چھان اوہ لمعون مولوی
 شاہ علی کترایان چھان اگے بہت درازی
 غازیاندی جو شارب لمی شین بہیت کھاون
 مینون داہری بہار کانی و شنان گارن ہمالی
 بہت بہنکے شاہ علیدے کر دے لیں اوچکے
 تہ عبادت علم نہ کوئی نا غازی نا خود
 ایٹان چھان وایان بائین ہوسن تر اغذا
 تیہ بجانال غضب د آون منکر اتے نکیر
 جیکو دین مونہ اپنے تہین کدھے باہر

اسی جانی وچ مناسب کران بیان مسام
 استکمال سنا ونا بدعت بعضیان روکھیا
 وچ حدیث نبی فرمایا شاہ علی سنیوی
 شاہ علی تو پچھیا کسے سروا تران غازی
 نمازیان اتے سنت ناہین آپ لگے غارون
 شارب نظر نہ آون دورون وہ نفریر سنائی
 ہور کمانوچہ اڑنہ آون دوہین جہلی دیکے
 محض ہانز چر لیں کر نیے شاہے سگ سرود
 اول نبی شفاعت نہ بھری دوہانہ کو تراب
 وچ حدیث نبی فرمایا دوجی سن تقریر
 بیٹھ عرش لہجان فرشتے لے کلمہ ظاہر

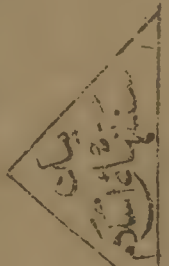
قل علیہ السلام من طوعت لہ فہو ملک و من کفر بہ فہو عدو
 و من کفر بہ فہو عدو و من کفر بہ فہو عدو

جوسب معلوم ہے ربون میرا کل احوال
 گھلایا اوس مکان تے کڑھ تون ال ایمان
 ولی خداے سرے مال اوہ نبی اکا جا
 صحیح سلامت چاہ تہین کدھیا حیوان با مقصود
 تا وسیلہ بہیمیا حیوان قادر ذوالجلال
 ایتقہ غسر مایا یار و دیکھو اے محبوب
 اس زمانے ہر دو ہاں تیان میت تیرا ب
 پاسو تے اوتنا اذان ستانی رسول کہا

الحکمۃ اللہم العزیز
 دس

اے راجہ مینون پڑھیا اوتے کر غفران
 گوجن بیان لیان ہون کلمہ باہر نہ آئے
 کلمہ آکھے لیکن نگارن راہ پلے نہ لہیا
 جہڑے چھان لیان رکھن کلمہ کن رہاؤ
 روز شرفے موشن آئین ہوسی حکم سہو
 لیان چھان دے سائے موزنیں ل کر سن
 دنیا اندرون شرمندہ آخر ایمہ نداب
 موند تون پالان مالک لیکن تہر جھری
 جھری جھری تہر تہر پچھن نا کچھ ہو
 صد چھانری وچہ دانی تو نا موٹہ تمامی
 کتر والاتون میوان کرنا کر نشیہ و وہاوان
 لقمہ پانی پندریان ہو یاں جہڑے وچہ نہ بچن
 رالیاں چلا باس کہیو نے جے کل لیکن جیت
 اختلاف شورب اندر بہر کتنے آئے
 ہور سرے وال تے ناسان چھان پاکی تے تننا
 پہاکی دی دہنی تلے جتے سرز کردا
 مردانے جتن منن بہتر حق زمانے پنا
 مردان تہوت دوران جتہ تھیاں جوش ہر جیکہ
 ننبان وال طیبیان کیا تھن مرید جوش
 واپس کتران جائز جے قبضہ تھین لی
 جہڑے وال لکھرا لٹا اوتے ہور جتے کھادی

رے کے پینج شیا اونوں واہ کلمہ و نشان
 کہن لاکھ نکال ہر لکھنے دے پائے
 اس پلیدی دے موند اوتے لیان پایا لکھ
 لکھ کلمہ کچ پاک نہ کردا دے اس لکھان
 رب فرمیسے مومن کر سن پین کل مقصود
 چھان مومن تہر پچھان سخت غلیان جرسن
 وچہ تہر تہرے آون فرشتے پچن یکے جواب
 جیدیان لیان شرمی تھن اسدی جان نہ مکاری
 سخت دین گزان اسون کہن نہ پنا چہ
 ظاہر صاف والان تھین ترون باجہ سانای
 بہت کتا بان متھان تھین ایوہ دساوان
 اوہ شتالی بانی شارب اس سب نہ بچن
 رکھن نالین وچہ کتران جان عزیز اکھٹ
 اے پر قول قوی چ مینون حکم آکھ سنائے
 اے منتان ست اسلام دیان ڈپرہ غافل کیون
 منتشر ہو یاں جا پڑے من تمامی مردا
 موٹ سان مردا ناوا حق کوون کی شنا
 نو صیغہ ہے وچہ زمانے پچن تھین گھٹ وید
 شہوت دے نول طیبیان ایوہ ج کر گوش
 مٹھون گھٹ کرتے مانت تھیفہ وچہ پچھی
 اوہ واپسری وچہ نول سار گندی وور وراڈ

ایہ چیزیں نظر غفلت سے نہ دیکھیں
وہ چیزیں کیونکر چاہو
چہرہ کی قیامت باطن کی
تہ فاسدہ سے اتار دینا
دی دلیلان وغیرہ
تک نظر سے تعلق نہ رکھیں
غیر خیال رکھیں

ظاہر مومنہ لون قبلا آنے باطن طرف خا
ظاہر باطن اپنے او تکل حرام ہچہانی
ظاہر باطن پاک نمازی کر آکھے تمحیر
جیکو باطن وچ پیچ اوہ کے نظر خدا
کو ناسب ہوئے بد کردار وں کیا رسول ایم
سد ہائیر کملو وچ خدمت جان حاضر ناظر رب
تکلیف دے کوئی نال حضوری چھون ہو خیال
اگون چھون سجے کھے ویکھیں چیز کوئی
دل تائیں متفرق کر تون وچ بزرگی رب
تو شے حق عبادت والہ کو بیان آئے
بہید پوشیدہ کے غازی رب نے نال کلام
غفلت نال کلام نہ چاہے وہ بادشاہ حقیقی
دنیا وچ نہ داران لگے جو آئے سو کھندا
ایون تائیم کرد نمازی بہت نال الہی
کوفاتہ سورت پڑھے نیانی نیبیات تکیران
مومنہ کی طرف خداوی دل مومنہ ماسواہد
رکوع سجود نماز تہادان ترکے جو غشاقان
چتر اشتر مانع بہر اوہ مراد پسانی
قول نے فعل نماز اندر جتنے امین سا
ال تصوف لکھیا یاد دہو علاج تصور
جلہ نور حضور دایین وٹھا وچ کتاب

ہوئیں مہدہ و انکس غلامان پڑہ تون صفت شمار
تحریم دے معنی ایسا فعل نماز نہ جانی
جیکو ظاہر دے وچ کو جہا کے خالق نظیر
تو یہ استغفار نال رو دن نوب روا
گویا اوس گناہ نہ کیہ ستا جتنے رب سیم
اللہ اکبر آکھ تون اس وقت پھر جب
فرض داہو یا اوس پر بیان وہ حضور نہال
جو رب فرما دے میرے مالون یعنی اوہ جوتوئی
یہ نماز قیامت والے دینہ و زیک سبب
پر جہد کلی تے کوشش کچھ ارب سجے بجاو
ان المصلیٰ ناجدہ پڑھ وچ حدیث تمام
دوین بیانیں اوسکے چاہو نہ جان شفقی
آپ کے چہا بندہ فانی توڑے کسے نہ کھدا
اسم الصلوٰۃ الذکریٰ یعنی چہرہ سبزی یاد نشاہی
نال ویکھ کلم دنیا وچ خوب کسے تدبیران
اس نماز تون روزنالیق ولد المحرم اللہ
دنیا دار نماز و تہا کے کر کے خوب پوٹاگان
ہو نماز دی خاطر سہنا جائز لکھ اے جانی
ہر منے وچ کیران اندیشہ ایہ حضور پیاسے
دو یا مضیا وچ و لون دین حاصل ہو کوز
اکھیں نوبت انیس کو شے ترو دیوار کتاب

بہارِ نبوی

ایہ چیزیں نظر غفلت سے نہ دیکھیں وہ چیزیں کیونکر چاہو چہرہ کی قیامت باطن کی تہ فاسدہ سے اتار دینا دی دلیلان وغیرہ تک نظر سے تعلق نہ رکھیں غیر خیال رکھیں

بہارِ نبوی
جلد دوم
صفحہ ۱۴۳

کشتش جید تمام ہے جسے کرومید قبول
 صلوا اکما اعلیٰ جیکہ حضرت انج فرمیں کہ
 دنیا سے کم کر دیاں جو ان کو دیکھ لیاں ان کو
 بے لوثی ہوون تاہیں اسے روشن باز ان
 بید و نیمہ کو ان جانے پوری خبر کے
 جسے نہ دیکھ جانتے بنے باز ان اسے
 کتنے سے تر دیاں تھے تہیں پہنچاں ہمار کو ہوتے
 در حیاں ان شہباز کو کون ایسا نہ تھا
 ہمارا ہی سورج موعظا حضرت ایزد فرمایا
 نال ویداد شرف ہو سون کل خلو قون اپنے
 ہونو حضرت نقیبان لکھا جس حرور ادا
 حوریات کجیہ لکھا ہے نہ لکھا شروع
 حضور تھے تہیں تھے کھینچتے تھے
 کوشش کی کہ اسے یگانہ دیکھے یا نہ
 حضور نصیرانہ ہوئے تہیں کہ پہلایان
 نہاں کے تھیں پہلے حال و نسب ان چرنا
 سامنے میں حضرت اعلیٰ ہر طرف معلوم ہوا

صلوا اکما ایتھوی کیا پاک رسول
 حق ادا نہ قدر کے واکہ مقصود ہے
 بہت کدائیں چیت کدائیں دیاں ت کماون
 وچیمیت و لڑن رہا و تقدیر میں قون باز
 روا باز شرعدی بارون شادنا یہ لیت
 ہنرے وچنازی وکین اور ہنر کے ہنر
 برکت شمع خبری بارون اور ہنر کے ہنر
 نتیجہ ہی وہ جو پور روشن لکھتے تھے
 خوش لکھتے چھپ جاس تہیں لکھتے لکھنا
 خالق رائق قون جاس تہیں لکھتے لکھنا
 عینوں لکھتے تھے تھان آتھیں تھان
 وچ شریعت مصطفیٰ پہلایان شروع
 حافظت اکٹھاں لکھتے لکھتے لکھنا
 نصیبوں کوئی واکہ لکھتے لکھتے لکھنا
 تارون لکھتے تھیں وچ تھیں لکھنا
 عجب رہا تھیں نفس اور تھیں لکھنا
 روز قیامت مال شفاعت ہوئی تھیں لکھنا

بے ادب ملک الی لہرن افشاں

موسویہ شہباز انج فرمیں کہ
 لکھنا کہ نہ لکھنا ہر طرف ہر طرف

موسویہ شہباز انج فرمیں کہ
 لکھنا کہ نہ لکھنا ہر طرف ہر طرف

Handwritten marginal notes in Urdu script, likely commentary or additional verses related to the main text. The notes are written in a cursive style and cover the left margin of the page.

Handwritten notes at the bottom of the page, possibly a summary or further commentary. The text is written in a cursive style and spans the width of the page.

دوین کسین پور و دی مختصر تین دھونا
 دور کنتان نہا کر کو آپے نیت کھلو
 دور کنتان پوسن نامی ترک جاعتون سرنی
 کھئے معدن کے حوالہ وچ مہبوط و بار
 صاحبین نامی احمد مالک کس بلند شرف
 رب و کما قدرت بدیان ہر شے تابع ہر
 مونتیلے یا بدیان پاسے آئین سبہ اکھیاں
 شافعی کے نظیرہ لون نیلعل یاصونی
 اشتقاق و عا مین مگن عاصی فاعنی رول
 پاک کتابوں جہرے شہرت آب زول
 صاحبین تے شافعی مالک مین جماعت شرف
 بلند قرات طلبہ کچھ مالک اقامت لار
 اودے کیران آکھو نان ہنوسی شل تداہن
 باا جاع ہر ہن کھئے معدن اندر ظاہر
 یاد مالکوں ک مالک الدینہ و سائے
 پیش خروچوں صدمہ دیوان یکیکہ ایتھ آون
 سرنیوان تے سند سرتدہ ہر کب بیچارہ
 ایہ وہ مقام مالک گیری کھیا و کچھ ضرور
 ایہ ضیف حکم دتا صاحبہ فرمائے
 تنہا جادھائیں شکن غصت اونان مہی
 ہور تجھے گل پاہو خبوسے ضیف بقار

مختفی پڑھو ترست تہمین لمان آرو کھلوتا
پڑھو امام مجید سے پختہ عکراوہ نہ ہو
دست چن سیاہ چہ نہ ہو یاد و یجا صورت کرنی
یہ امام خیر امین دو پڑھن یا چار
کسوف شریف و زلزلہ ہو لیکن اگر امام خفیہ
کسوف سیاسی دینہ وی جانوں سیاسی عمر
امام خیر چہ بنے وقت و نما جوں چاہے
اذان آقا ست خلیفہ امین نہ حنیہ کوئی
استقبلہ طلب راندی عکراوہ نہ ہو
رنا وچہ درگاہ دی ایسا سے قبول
نفل جاعت نہ استقبلہ امام خفیہ
جیون جاعت عیدان امتیون استقبلہ
عیدان وچہ بحیران زائد استقبلہ چہ تہمین
بادشاہی دے انے باجون عکراوہ باہر
دما سکو نازان بعد آستان ہر لکائے
مستحب جترے کڑے اتو توئی جاون
پیر پائے خون مای کوئی سوار نہ ہو
پکڑے کران پڑانے میلے خوش پوشان دور
نہ غافل چادران امام عقد جھوٹے
مسلمان مال نہ جائے ال دمی واکوئی
ہویم پڑھو حلاۃ تہمین پڑھو نہ سراق ضعیف

[illegible]

[Faint handwritten Persian script, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

این کتاب در بیان احوال و سیرت ائمه اطهار علیهم السلام و در بیان فضائل و مناقب ایشان است و در بیان احوال و سیرت ائمه اطهار علیهم السلام و در بیان فضائل و مناقب ایشان است

فل یسبحه اچار رگستان اکثر باران بچه
 تو بچی از درو افغانی پند چو شقی و پند الم
 انیرین کیا و چو ایست همدرد جو امر خفا
 جان من سر زین کسب با پند بر کفان چار
 دوی سوار تباران واری بر کت افکار
 شسته اندایت بر روی قل کی پیکار
 دود و شعله هر روز است و دود چو باز مکار
 هر کس که از اسب است و عمره و شمشیر
 در رگستان پیشی و پند چو حفظ الایان
 ان الذین اصنوا ما و جی اند تا احقا قرات
 شمس و ماهی غنی قیمت است و شمس پریشان
 حضرت کیا کرانی شفاعت جبر ایل کیمیا
 جیو اول نیست کولان شکست است بوی فداک
 همه چو غنی آن کیون بر یون بر حقوت سدا
 الهی ایست حیاتی سیری ایسی و چه جان
 در فرا یا حضرت تاین خیرات کران
 غنا که برشته و ت و سر و عالم کینا حکم خدا
 با عین و کاف و شقی و پند ایان ربه بقوار
 سبحان من که یزل و طیف بهت ساری فدا
 انیس الیو غلظین و چون من ای مستلک پلایا
 بیلا نیست ته معرفت انیرین پانی نسیم خدا

و شمس پند چو اندیل و دود چو پند
 آیت کریم الهی قرنت طلع از بین تم
 و چه غریب است و چه مستوفی که صوفی و متصا
 پند و واری افکار و کولان بر کت افکار
 و کیمیا و غلظین و تهمین و دود و دود
 کیمیا و غلظین و تهمین و دود و دود
 ایان سلامت جا پشت وانی و کیمیا جات
 نماز و وال بر پست ای و چه یون ب مجید
 ان ربکم الله الذی تاحسین پند و چه غلظین
 ایان سلامت بر حسن و کیمیا و کیمیا
 بنیان این کران غلب حضرت جبران
 شفاعت او نماندی که یون بر کیمیا ایان کیمیا
 کیمیا شفاعت و چه کیمیا ایان کیمیا
 حضرت کیمیا برست ایان است برست
 است میری دنیا و توبه و پند ایان
 برستی نایب کیمیا ایان ایان کیمیا جان
 یا حضرت ایان فی خاطر است کولان کیمیا
 سبحان من که یزل و طیف بهت ساری فدا
 بر حقون تکیان الهی برستی تدرجات
 پیشی و پند چو پند و پند و پند
 تال کیمیا و پند چو پند و پند

این کتاب در بیان احوال و سیرت ائمه اطهار علیهم السلام و در بیان فضائل و مناقب ایشان است و در بیان احوال و سیرت ائمه اطهار علیهم السلام و در بیان فضائل و مناقب ایشان است

این کتاب در بیان احوال و سیرت ائمه اطهار علیهم السلام و در بیان فضائل و مناقب ایشان است و در بیان احوال و سیرت ائمه اطهار علیهم السلام و در بیان فضائل و مناقب ایشان است

بعد ضعیف تہجد تسبیح ستاں ہو رہا کہ وہ
 ہو کوئی افغان پاجہ نیت بھار کی
 فرض فرض ہو چمن فضا میں نوازا
 مست نوازل کمال کرنے فضا کی سبیل
 روتہ شریعہ ہدیہاں افقے اندر نص کی
 کمال کہیں رمضان تائیں نفل نالان نہ
 ہاں کہتہ رمضان کار فی بنیان تر نوازل
 ہزار ہوی کو شش کہ کہہ کرے عبادت بندہ
 ناسف گما آرہے رہ رہ چہ تران زما
 جدو کواری ہے جانی نہ لکھن نوازل
 جیکو پڑھے قضائی کی دوسون ای ضرورت
 نفل ہوں استوار چہ ان ترکہ ابھری او
 افغانی فضا کی نیت بھنے تالانم
 سہوا کوئی نیت کھلے کر کے ظن قضائی
 تم کہے تا افغان ہوں بھنے پڑ نہ کوئی
 کہے نفل شروع ہو فضو کیت ایکری نیاک
 وہ کہہ اندھے ہیرا افغان ہو فضا میں
 بہت شکر کے افغانی نیت ہر کر کے فضا
 سوہر پر وہ سلاطین نے ہو رہا آئے بھنے

ایہ نہ چھوڑے درجہ بیداری وعدہ خدا
 شاید فرض فضا سر ہے اوہ ادا ہو سینی
 اسی تسمین وہ عالم کی افغان اوکراوا
 جتنے رمضان جو نقصانے حقہ ہوں افغان
 ایک کتہ رمضان کی کہے افغان عورتیں
 شاہ خاں تیرے پیچھے پڑے ہوں ہوگا
 بندہ کسی روز شریعہ رضون ابو غافل
 بچہ تیرا ہی لایا تائیں باکل نہ کہ مندا
 میں بہت شکر ہے تائیں بہت مالوریا
 بہت ہوئے اسے عبادت کی غفران
 ناکہ تل پڑیاں مدر تم کریں سورت
 فرض ہوں اسوت گویاں سو پانچے ہا
 ظن افغانی میں ہاں میں تسمین ہا
 ہا شریعہ بار او سو سستی اوس ادا
 تسمین نیت بھنے اٹھایا جو تیرے سو
 د افغان تائیں فضا لازم جہنے بے باک
 گورستان نہ کہ گورستان خیر حدیثوں پائیں
 متصرف اوس شکر کے لازم ہوں فضا
 اتجا کہ اسی ہی لاتی ہوں کران اوار

پاں رو افغان لیل مشور کا یہ موجب حنیف

افغانی فضا کی نیت بھنے تالانم
 سہوا کوئی نیت کھلے کر کے ظن قضائی
 تم کہے تا افغان ہوں بھنے پڑ نہ کوئی
 کہے نفل شروع ہو فضو کیت ایکری نیاک
 وہ کہہ اندھے ہیرا افغان ہو فضا میں
 بہت شکر کے افغانی نیت ہر کر کے فضا
 سوہر پر وہ سلاطین نے ہو رہا آئے بھنے
 ایہ نہ چھوڑے درجہ بیداری وعدہ خدا
 شاید فرض فضا سر ہے اوہ ادا ہو سینی
 اسی تسمین وہ عالم کی افغان اوکراوا
 جتنے رمضان جو نقصانے حقہ ہوں افغان
 ایک کتہ رمضان کی کہے افغان عورتیں
 شاہ خاں تیرے پیچھے پڑے ہوں ہوگا
 بندہ کسی روز شریعہ رضون ابو غافل
 بچہ تیرا ہی لایا تائیں باکل نہ کہ مندا
 میں بہت شکر ہے تائیں بہت مالوریا
 بہت ہوئے اسے عبادت کی غفران
 ناکہ تل پڑیاں مدر تم کریں سورت
 فرض ہوں اسوت گویاں سو پانچے ہا
 ظن افغانی میں ہاں میں تسمین ہا
 ہا شریعہ بار او سو سستی اوس ادا
 تسمین نیت بھنے اٹھایا جو تیرے سو
 د افغان تائیں فضا لازم جہنے بے باک
 گورستان نہ کہ گورستان خیر حدیثوں پائیں
 متصرف اوس شکر کے لازم ہوں فضا
 اتجا کہ اسی ہی لاتی ہوں کران اوار

کو نیت چار نہ ہے میانہ یا دو کرے ادا
مکروہ نوافل جان توں چوں اوتے رچون
وہاں پڑھے یا راتیں نفل چاہے بہتر جہ
شمار رکعتان ماراں بہتر مان کر نیت
بعضے اکمن نفلان اند کے مون چرو
نیت کے خاص خواہے اپنے جہرات نگاہ
بند فرات نفل دہاندے ایہ مکروہ متنبی
نفل پڑھے کو چہ سواری قبلہ ہو وی ضرور
وچہ سواری نفلان نیز نازل ہو کہ کوئی
عمل کثیر وہاں لے گیا ادا دقتے کیا سبب
چرختے والا اصل توں پندر کے گیا طرف خلیفہ
لے والا اصلے اوتے آیا چوڑا ایسا
کو چار رکعتان کی سلاست ستان نفل گنہر
شفعہ شفعہ نماز علیحدہ نفل مذکورہ ہمانی
کو چار رکعتان دہی اگنے نیت نفل صلوٰۃ
پہلا شفعہ جان تہجد دو جانشینان فجر
نماز منے کو تدر خداوی وضو باج گد اران
پہلے اوتے کہ نہ لازم دو جا جے کہ آکھے
تدر منے کو نصف رکعت لازم اسون دو
نماز منے نہ اوٹھ بہر پریشان ہو نہ آکھے کہ
تدر منے کو تے رکعتان لازم ہون چار

اول صورت سمود لازم ثانی اخذ نہ
 اٹھان اوتے رات کر تہ صلیت کفر قہیں کیں
 مختصر چون کڈہ و کھین شک نہ ہسی بڑ
 بہت ترانی پر صودہ نظر ان سجدہ کٹ بٹا
 کین شال سجدہ نمائے کس وچ کل مقصد
 بچر کویتے کجہ تے درجہ عالی پان
 راتیں نظر از چہ میر کتہ تے دیو چہیت
 شہر ن باہر نال نصارت وچہ کتہ سطور
 اوے اوتے کتے بنا چریان فاسد ہونی
 بنا کر کسی لہنے والا چڑیاں جننے چہب
 نال اشارت تپسی اوتے گئی ناز شریف
 اوں رکعت سجدہ تپانی رہے ناز بقا
 قدو پہلے صلوٰۃ نبی تے ترانے شعا پیاے
 ستان غیر سوکد و صولن وچہ عالم گیر بھانی
 دو پڑھے ناظر تہ و حے دھی ہوی رات
 منیبہ اندر نیون لکھیا ہے کون چاہیں خبر
 یا آکھے نریت باچوں سن چیانیاں کال
 وچہ نئے عالم گیری باب نواہل بھاگے
 ایہ مختار وچہ عالم گیری یوسف قول سنو
 بہر فرمایا ہے نذر او اٹھایاں کھے
 تے اوٹھیاں نہ وچہ نذر وید اوں لاجار

جسمت پر بیت تفسیر و تفسیر پر بیت
جیدان بیت تفسیر و تفسیر پر بیت
روز جبر و جبر پر بیت و تفسیر پر بیت
کسی پر بیت و تفسیر پر بیت
بیت تفسیر و تفسیر پر بیت
بیت تفسیر و تفسیر پر بیت
بیت تفسیر و تفسیر پر بیت
بیت تفسیر و تفسیر پر بیت
بیت تفسیر و تفسیر پر بیت
بیت تفسیر و تفسیر پر بیت

خلافت فرود و چنانچه عالم گیری ظاهر
 بود و نیز خستند آری این قدرت خستید
 و نیز بیک آید که کسی نیست و این کار
 نشاء علی من حضرت کووان کیتی ایسر
 مورین کتنه ناصلان کولان چکیا ساسونا
 فتوی تالی سلی موندی حال موند و صل
 را تو کتی کتی رسته و آری مل اخلاص بار
 هر ارد و آری بپوشید عالم من سبب
 جهان پر بیان و رجب کجید ابد نازان
 نال ناعیت سرور عالم بود و کما

ایک دو زبان و زنج و زنج کو

بعد از آنکه در سواری کو حق المبین پو کا سکه
 سواری کرد و چندی پس پشک در سواری تے
 سواری کرد و گریچه پشک را استغفار کرد
 پس ایوان سواری و گریچه پشک کوئی خواست
 سواری کرد و پشک کمر طیب پشک را
 تجید پشک کو سواری بعد از عشاء
 و باقی نیز خلعتی ریسی او س تا میں
 هر لحیفه دے لئے ناهے پشک را س میان
 و بهشت پشک را او س کاران او س را کا

غنی ہوئے تھے خوف نہ قبر حیات پر کیا۔
 عمر خزانہ پکلا بیان ^{مست} کما جنت باحد نہ چیتہ
 رزق فراخ قبول جائیں سال گئے بدکاری
 وقت زرعے سلب ایان ہوئی بدسوہس
 بیان ہمارت تھے رب غنی بجز غلات کبر و
 دوسیمہ را گناہ سمانی آبیان سیکان پا
 ہر کیسی بشر فانی عجب عجب جائیں
 ایوان روانے جنت کھلے ہیں ست بیان
 و زرخ مست نہ ماران آستان تھے رب آند

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

مفتاح الجنان ہے اندر اینویں لکھیا تاک
ہو و تفسیر یا تفسیر غریب ہے سوار
یا تفسیر پیشی کچھ ہے سوار کساد
یا تفسیر مغرب ہے سوار کساد
یا تفسیر و گریب ہے سوار کساد
یا حقیقت کسواری بعد عشا کساد
ہو و چاہت یا تفسیر غریب ہے سوار
یا تفسیر پیشی کچھ ہے سوار کساد
یا تفسیر مغرب ہے سوار کساد
ہو و سال چھ گنج بدست سوار کساد
و گریب ہے سوار کساد
ہو و غریب فائدہ انہاں سوار کساد
کوئی وقت معلوم نہ کریں غریب ہے سوار
ہو و غریب فائدہ انہاں سوار کساد
و گریب ہے سوار کساد
ہو و غریب فائدہ انہاں سوار کساد
و گریب ہے سوار کساد
ہو و غریب فائدہ انہاں سوار کساد
و گریب ہے سوار کساد
ہو و غریب فائدہ انہاں سوار کساد
و گریب ہے سوار کساد

شاہی مال کتابے دور ہوئے کل شک
پیشین الیدیان مرویات امین ایمان برقرار
انکار تے نکیرے مال آسان جواب دیوان
پنکھی وانگون پل صراطون اوڈو کوکھ جاو
چن چور ہوین چاہرہ ہووس روز صاحب شریف
حساب کتاب کولون اوچسپی بجد حجت جاو
دوان چہاندی چوختی اوور ہوئی اول مرد
یا نور سو دیگر کچھ فاصد کم درویشی
ایہ نام خداے جیکو پرسی ایمان ہے بقا
خبر چکھے یاستین زمین تون خوشی نوح خجوان
پڑھن والے نے روز شرے ہون فضل سوا
حیثیت تائین قبرے اندر ہوئی سخت حیرانی
تا قیامت رہنا ہوا سے چا مقامے
توڑے زلزلہ بند دروازہ لوہو بخون روکے
میشی چکھے دیگر تائین سورت نوح تہمین آئی
مغرب پہنچے خضدان میکین واقعہ وی ہلبیلیانی
برکت اوسدی خبر تے مکن ظلمت دور ہووئی
قید قبر کلیف نہ کوئی تا طلبیسی خبر ان
موت نصیر یعقوب چرخ وی ڈٹھا سنواری
ماجو مومن بخشیا چاہے ایہ نہ دیکھ گور
میں دست رکھدا ملک تامی رکھو یا نہیم
جوان ملک تے سوت بجد رہن بن مل

ہمت پھیرے کہ مرتبہ نبی صاحب فرمائے
 غسل کرتے تا پاؤں گناہوں جیون کی صحت کیا
 صلیح کر کے کوروز عاشورے کو دن رخصت دینا
 کر کے زیارت عالم ندی یا متعلقہ عالمی
 روز عاشورے عالم دُھیان کل پیغمبر مکتے
 ہر ترتم شہادت و درجہ تجھے کوئی ازادی
 کوروز عاشورے بڑھوتے بہت طعام پکائے
 کوروز عاشورے بہت پکائے غائب بھی کوئی
 روح اندل الی غلین جیسی سختی بکھارے
 کو قدر فری در صدقہ دے اہل بیار تو اب
 کوئی خوب طعام یا کھانا دیو حق ہمسکا
 صاحب کہ یکوروز عاشورے مسلمان سے تاملین
 نہ کرے کوروز عاشورے بریان چین ان سار
 نصیحت مدد کار عاشورے رنگہ رنگ بیان
 قدر نیز دینا چاہئے اول دو پرچہ
 و بی دیارچہ آفرسورت حشر تر خصوص تاملین
 استین پنچے چھ پرچہ تہہ بے کندی چار
 پہلی اندر فاتحہ کے پندرہ ان ولد اخلاص
 الحاکم پر خصوص کو اور تہہ بی یارن قلم بچہ
 اللہم اکسر شہوتی بھی پنچے پر ہو و یا
 بعضیان لکھیا چھ کوشان ہستی حق محروم

سو سو کی ہر روز والوں جو تہ تلے آئے
 مرتہ نظر سال عبادت پاک نبی سرایا
 ریشہ میں اوسے ریشی کسی روز شہر بہ چرخ
 ہزار و سہ دوی سر پہ نظر بند کی تو آئی
 ہو ویکوچ عالم و حیان ہو و عالم تھے
 روز عاشقے جے چرخ زیا بشکل بکار کا
 سال تاکہ تنگی ویکھے بنی خاصہ مرے
 روز قیامت ہی بجاکہ کو لون اللہ و سنوں
 وچہ نیاست ہو نہ کوئی تو شہر تھے ویکو
 بنی کیا وہ کرکے ہو سو چرخ روز حباب
 ملک جنت رکھا ہو باہونیا تہیں باجا
 تہون تکلیبان ملک زمان چہ حدیث و سائن
 کو یاقی عاشق پیدا اوس کیستا او پیا
 وچہ ایس اور غلامی ملک یا سہال نال عیان
 وچہ پہلی چیکے ناخہ کرشی تم کو ع کرد
 یا قول الاولین و لیس بعد نما و سائن
 یہ خوشنودی خدایان کارن افش وچہ شمار
 وچہ جی وچہ ہی کا خردین پندران آن پس
 چو تھی کرشی تر واری تہے چننے قلہ سہ
 قبر خدایہ ہو تھی سالن شمن کر رضا
 پہلی وچہ شمس پھرتی وونی وانی است

۱۔ قرآن مجید کو کراؤ الخ یعنی ایت کی تعمیل شروع کر کے جیتھ کر اوروں
مکدا ہے او چوں تک پڑھو ۱۲ حصہ مکدا د لپیڈ پر تھی مکدا

卷之四

سبحی اندر ز طرقت چوتھی وچہ اخلاص
سنت واری قل کا قول بعد سلام پڑھو
ایسے ستر چایا مسجد یوں کل گناہوں پاک
چار رات نماز روز عاشورے ہر شہیدان کا
روز قیامت کران شفاعت اوسیدنی حنین
ایہ چار رات نماز ہر ایک نجیان حضرت پیر علی
سلام قائم دو زبان ہواے جملہ گناہ بھویش
تو قیصر خطا نہ کی شرم ہو جان ناہین
خوش مبارک ہو تو یوں چلے کل و نہا نہا
نعت و نعتی نشان والی سر نہا چکا مان
چروہیں مجاہد چاہیے ڈھا ایہ نہ کو
کو روز عاشورے ہر ایک کتان پر نہی فرمایا
دو رکعت پنجہ و سب سے سو پنجہ و سب
جسے اللہ قسم اوجیل شرمور و ناہین
روز عاشورے شب رات تیرا خیر نہا نہا
باجہ اذان آقامت لکے پر صں کر رہ جانی
مومن جو چکا جانن زو نہا ابھی چو کا
دو سال متفرق ہو نہا و پچہ سراجی
اود رات آئی سراجی بیت قدس کول
خزائنہ الروایات و اندہ ہر وقتا جلالی
قی کیوتے ایہ زمانہ سستی ہر دم کارن

پنجین چو طرقت پڑھو تے چوین وچہ الفاس
سبحی وچہ چلے یار و حاتقان عرض کرو
وچہ انیس اوا عظیم زانی ہی بے باک
پندرہ وار ہی ناخہ چکے قل خلاص بچان
جو پڑھ بخشے اوزمان ناہین کن قمر پر چہین
راہیں وچہ ابیدہ وچہ جیوان چن سب کلی
وچہ کتی میں زانہ سیران تاوتہ ایہ اکینوٹے
جو گناہیں اور اگر یہ قبول نہ کر سناہین
جیکو ایہ ناز عاشورے بخشے پڑہ اسانوں
جو گناہ خوان ناہی لاکے جنت ناگہ سامان
حنین کہیاد لنبہ نبی سے ظاہر ناہین
پنجہ واری افلاص کتے دو سے کلی
نزار ہزار نورانی زینر جنت ملک ہزاروں
تیرے لپاری پڑھو عز و وچہ شہیدان
نقل کہ استمال جماعت تیکر ناہی اوازے
کر تحقیق کہنا مان چون کہیا خنی بچان
شرع کا لی تے چو تیرے شہیدان رات
نہی جماعت کالی لافند ناہی اوازے
جی رواج و شہیدان آئی ہر روز
اس زمانے جماعت کہت ناہین جس جالی
باتفاق روایت کرت ناہین قل گدارن

ایہ قریب تھانہ
الخیرین سورت
کیا واکھا فزون ست
واری پڑھنی چو
سلام تیرے
ہر ایک شہیدان
سب کو لکھا
پنجہ واری
نہا وچہ ہر
افلاص کتے
نزار ہزار
تیرے لپاری
نقل کہ استمال
کر تحقیق کہنا
شرع کا لی
نہی جماعت
جی رواج
اس زمانے
باتفاق

فتح اللارواح سے عمدۃ المؤمنین پر مجمع التوازل
لاہور دیا نا سلطان ایسا لکھو انہیں کتابین
وت عدم کراہت حکم کیتوئے ہر یک مہر کافی
مخضون تارک سنت جماعت بنیم و تن ہزاران
انہیں دایین سکے و ڈے مردنا و ان آدوں
دکھو کہ بخائن بعضے جو ترتیب حدیثان
تال نام ہے پڑھن اکٹھے نامتق عاصی بنگلی
تقاضا مری دے منصفیتوں لکھ جویں کتابیان
ساری عمر پڑھن نازان نجمین و تین تارک
چار رکعتان نقل گزارن پڑھے پنج قضائین
جے لکھ روپہ دیونا ہوئے مؤل نہ دیئے مری
رٹ نہ پایا و تمان اذکر کرو نماز ادا
گناہ کبیر و تمل نہ کئے لڑے پڑھے قضا
پندرہ رازی سورت کو قرع لعلان چار رکعتان
مجم پڑھو صلا تین نے مل تے رات ہیشان

جامع الاصول حیث بیان نبوی اند بازنمزل
مقدمے وچ تفصیل سے سنتوں ایک جوا میں
میں یہی لکھا ویکھو خدا نایا حقیقت پائی
عقل نہ چاہے فطرت کارن ہوں برقراران
نفل عاشق سے تیرہ دے دے دین فطرت
وچ قرابت حضرت کیا کہے غیر خیسان
رب غفور کر لی رحمت بہ بخشے اس سنگلی
بے علمت مال کی جگر اکھنڈے فاجو بان
قضا عمری نون بیج پرچہ بندہ گود کر
اور دل دیو چ لیسن کرنیے سال باز اولین
اوہ لسنے والا سچا یاد تو لسنے لسنے پتری
دنتوں پکھے پڑھنے والے بے قرآن خدا
جنت و دایع و ان فطرت بیان اور مشاطہ
بعد عید سے پرمیو مشیت اورہ کن بر آمان
برکت ال دروہی سے بخشا وکل خوشیاں

ابن کثیر در بیان مناسبات و فضائل

مخلل کھاؤں بیویا کسے دچ نماز بان اے
دورین بان کو سجود اوہ جیکر بیٹھ نہ کر دیا
سجود ہی اشارت کارن ہر کو سجود تین بیوان
کافی تھے جبے کارن ہر طرف اوٹھائی

سبب سے بیچ گندے جے دین کر کے
پتہ شدت نری کر کے عالم قرآن احمد
کہ لازمی وقت انار مختصر میں پورا
ایبہانڈا یافتہ گننان مختصر فرمائے

کتابخانه عمومی
 مجلس شورای اسلامی
 تهران
 شماره ثبت: ۱۳۰۰
 شماره قفسه: ۱۳۰۰
 شماره کتاب: ۱۳۰۰

Handwritten notes in Arabic script at the bottom of the page.

قادر ہو کر وضو سنا کر جے عاجز کہے تیکم
 نال کو کھینچو گدازے جیکر ہو دے تاو
 کہے بہت سکے وچہ پانی ہو تو جو او کو کر تو بد
 نال اشاعت ٹیٹھ گئے اسے منیہ وچ مسطور
 کہے پیر ازاری یا منو تھا پانی دو کچھ چاہئے
 جے نواز تھان تہے ہو وے یا نہ بنا وے کرلی
 اینوں حکم تہے دیار و تہے تہے دو لو ملے
 جدایم وضو اس نون کوئی نہ کرا وے
 کو کہلا پر وھے قرآنون عاجز جیکر بیٹھ کر
 کو پڑے بکلا قوت کہلاون نال امام نہ پاو
 جد امام کو وے جا وے او ٹھکے نال کر سٹی
 کہے بہت تہے پیر بریدہ ہو وں منہ تہے ہو نزار
 مگر حبوت جنابت ہو وں نہا نماز گدازے
 پھوہے وضو جہڑے وت ہو یا اوہ و زمانہ
 محدث ہے حق شرط نماز و وضو جالو بہائی
 جیون زفون عشا تا تہے تہے تہے تہے تہے تہے
 زلفون عشا تا تہے تہے تہے تہے تہے تہے تہے
 اوں شہزادام سنگو جد جواد پڑے شام
 ہاڑے جینے اندر اتین پھوٹین بجے
 سال اتھارن اوں گدازے چریم شرف ایدین
 بعض نماز پڑھے کہے جکے نال رکوع سجود

ستر لائی وہی ٹیڈ گدھے تھا کہ سے تاغم
 عاجز ہوئے نال انصارت ایمنیہ تھیں صادر
 یا کہے کول بابا و نر ٹھہرے سجد یوچہ موجو
 نماز نہ چھٹے کہے ازاری بجاوین کو معذور
 مسخ کر کے اوہ دیو کا این شیخ اینین فرماو
 یار و ان عاجز و ایم منیہ وچہ لکھیوئی
 نیت سیم مہ منہ نے بیچہ کہہ بید سے اوہ
 تدبیرم اوہو کافی چسنا آپ بناوے
 تاوڑ اوہ قرابت پڑھن لکھیو کے پڑی پاک
 نیتے پانماز کہلو کے شروع تچھے بہہ جاوے
 منیہ قدر اینوین بکیمات کو شک اینی
 فرض نماز اوہس داوے ساتھ جانو یار
 جو رگ موس اوہو و سو باقی ہے پیاسے
 محل و منور اتوت ہو یو غول محل تر جانو
 شرط فوت مشروط و حال ہو و سیل نکالی
 لازم ہائین و خان اتے اوہ شہرین جہا و ان
 و قتال نال نماز فریضہ اپنا خوب و سیل
 پیش عشاؤن صبح ہو جاو کتنے بچہ ایام
 اوہس ما و اندر روز اٹھان و قتال وقت کچھ
 بھیڑے و الہ خواجہ اما دیوس خبر تین
 بے وچہ نماز تیا تے تیار کو بنا اوہس روز

[illegible]

[illegible]

بہت سے مطلق فرمایا یہ سب نہایت کاف
 و غریب صلوٰۃ کے فتویٰ و تالیفات پر محیط
 روز میرے ہی نصرت اور سون ہو رہی تھی
 کہ اس کے اوہ موفیان اوتے سرودنہ رات تمام
 قصر نماز قربانی ساقط حرمہ خروج حرام
 نیت آرام کرے کہ شہر ہی پیدل نہایت
 مباح کرے زن کافی نامہ و چھ سہن
 مال امام مثنیٰ داخل ہو یا کوئی مسافر
 نیت وقت ناد و آکھین ناتون آکھین طہ
 نیت اقامت وطنے داخل تر یا جس نکاح
 نکاح کرے کو چہ سیر یہ یا کویت اقامت
 نیا کو حرم یا باغیان تائین اس کے پائے گھرا
 یا کو تابع مال مقبوعہ کرے اقامت نیت
 مردے مال شکوہ ہوئی مال ملام
 ہو بھی تابع جان عزیز الشکر مال خہانے
 اسے بر جیکر روئی کھا دن کو کر اپنے مالو
 ایک غام دو مالک مطلق ہند کی احوال
 ملی موئے نیت اقامت موعہ نیت سفر
 جے خدمت ہر دولان کرد اقامت پیمانی
 اصلی نیت اقامت کہتی مرغ لون خبر کا
 ہا شمس شمس نے کیا گھٹ چیاں تھیں ہر

سے دیند رات فیضان کیا سفر ز قید بنائی
 اٹھارن فرسخ جانو لا چرگانے دو چستے
 پلے پلے دی لوز نکوئی کیلن روزہ کیلن چلے
 عید جتو بکیر شیریں ناہین ناچہ آرام
 سوا محرم وچ عالم نیری نانہ سفر نسام
 نام بچھے یاد دل کہ ہے کوٹھے شہر قدیمی
 نیت باجہ مقیمی ہوسی بجنو مال بقینے
 وچ رباعی چار گز اسے بہت کتا بین وافر
 پڑمان نمازا مانے والی آہین بر خوردار
 ایسب چار ٹر حص سن بجائی پاؤن تہہ فالج
 یا وہ رسی ہو گرائین چند رانن سلامت
 نیت کرے جو نصف مہینہ رسی اوتے ڈیرا
 ایکل پڑسن دو گز این سارے بے حمیت
 طفل نابالغ نال پڑستے تالبع جان تمام
 نیت انسانی سر خود این تالبع بہ ہو جانہ
 بادشاہی نیتون چھٹے عالم گیری بہالو
 جیکر خدمت وارو دہری حال آسودہ جل
 کرے غلام نہ نالعت اُردی داری جہی گہرے
 بھیر کوندے احتیاطون اوہ مقیمی جانی
 بعد دو گز خیر سو واس قضا پسائی
 چھ سوون ماہود نہ لارم وچ مسعودی لوتے

[illegible]

چندین سال و تا او که شاه
کمی بود و تا او که شاه

کونیت اقامت کے نہ پکی اجدید آکھت
 کو لڑکا دودھ نہایت سفر دیڑیا کر کافر
 تو مسلم نون حکم تصرفا لوز بالغ نون چار
 نخیان نون کو موڑن چوبے چوران تیر غلامے
 جتنی مت توں ڈیوڑھیندی برہن بیٹھ چاکر
 مسافر نون دوراہ ادا کے کھنگلی کپ پانی
 پانی دالے رلہ دو گاہ وچ سکے چو گلنے
 سا فر کرے نماز با عی بیٹے شہد اولی
 جتے ترک کرے نمود پلیدی باطل برہن نما
 مسافر امان مقیمی رچہ نماز تصائی
 مسافر دی نماز تصائی و متوں باہر نہ وچ
 انفلان پچھے فرض نہ جائز جتے من کھان وا
 بہنا پہلا سنت مقیمی سفرے دے حق فرض
 کو پرہے مسافر چار چشتی یاں پہلا میں چھوڑکے
 جیکر پچھے مقیمی سفری کے سلام
 متابعت در حکم گوئی پڑہی اود دو گانہ
 اقتدا مسافر پچھے جائز کرن مقیمی
 محض تیام فریضہ کھان پڑھنا کچ نہ آ
 لاحق نام او کھاندا جانو فیہ سیو تے آیا
 کو وطن صلی نون چھوڑ کر امین مثل اس مور نہا
 نیت اقامت چاکر پڑہی جوں دھوضوری

شران توتے سے مراد قیامین و ہر دو گانہ چیت
 اودہ بالغ اودہ مسلم ہو یا پدہ کیتونے وافر
 وچہ قناسے عالم گیری باب سفر وچہ یار
 کچہ یقین جائز الے نون امین کس مقامے
 مر یاں توں سفر وچہ پڑھن دو گانہ سائے
 دیو یاں وچہ چاکر جائے دینہ آت پھانی
 وچہ قناسے عالم گیری سنتوں میرے جانے
 وچہ فضائل و نقصان مومن ناصی بیا بھولا
 مختصر وچہ انجیل کھیا ویکھ کر اغراض
 کنز قدوسی وچہ نہ جائز سورہی ویکھو کافی
 استعمال کریو وچہ حق سفری چون نون پس
 اچھے صورت اولی توتے یارن کل علمار
 سبب جائز وچہ سفری ادا سنتوں عرض
 در آخر دیان نہایت عیسی ابوالکلام لوڑے
 دور کتیں یا چاہئے سنتوں حکم تمام
 ابوالکلام وچہ چکھیا ویکھو اہل ایمانان
 درجہ اولی سلام مسافر میرے فضل ترمیمی
 حکم نال امان کوہارے ویکھو متن ہما
 اول اوفمان آجر امان ال امانے پایا
 نیت سفری زیار دھون شہر پہلے وچہ آ
 اصل وطن صلی باطل سفر وچہ وری

حضرت ابی بہت حضرت قصور کر کے ہیں
 بیان احکام مسافر

بیان احکام مسافر

نہایت

جو شرطان نماز تہجد میں مقرر ہیں اور ساریاں شرطان فقہان نے بیان کی ہیں۔ مگر قرآن مجید و حدیث کوئی شرط پائی نہیں۔ ہاں وہی واقعہ اہم امر کا ہے۔

کیا حکم نماز تہجد

وطن اقامت کے بدلے اصل سفر اقامت کو وطن اقامت دیکھو آیا چند کے وطن اقامت جو ناکسیت نہ کرے یعنی بندہ دنیا کی فوٹ نماز کے کو سفری تھا کہ وہ گھر دو جتنے فائدے سفر سے حق جہاں حج تے جاو انظار روزہ تے قصر باغی تے دین تے سوار پیدا فرق نہ کوئی کیا عالم کی ری ہوں برعوض صلوٰۃ نبی تے غفلت ال یار

مختصر وچہ ایون کیا اکثر ہی مال سلامت یا سفر وں یا صلون ٹکے سفری جان مدت روزہ واکر تے دکانے زمین اگلی نیت گنالی گھر دی نو تے وچہ سفر سے صلون چار سنو شرعاً اتونی چوری جاری دینا فائدہ پاو عامی شفی سفری زمین نیان سب بر زمین امن وار ہو پو پو نشان نامو و گیری کتنے تے ملو انون نظر مت پیا

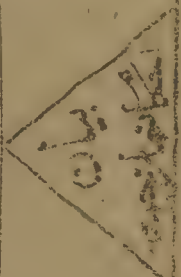
باب سے مہفت در بیان احکام نماز تہجد کوید

تر مقیمتی نہ رستی ہو بسیرہ نہ جانان ایہ چہ نہ طمان جائی چہ نہ وراوانی جتہ مفقود شرط و لا بد گذشت کوئی جمعہ خہمان تلے از منہ نماز ہوں امام ارل شرط اول الوجوہ عامہ شرط حادث اختلاف اس شرط اندازی و میان زمین آرا ہاں سرے کہ جے جتنے نامے وچہ بازار ہو نامی کہ بیان تائیت لگے رنگار ایفے آکن جہاں شرط چہ رستے و نہ رار دو جی شرط خلیفہ سلم کہ آری ماوہ جاری ایونین تے ہو رناتر کے از دن خلیفہ

چہ جوں سر و تپے سیر سلامت ہو کہ سفر سے جتنے نہ نایفہ وقت خلدان باعت ہائی تاہی پوشی مانتا و ہمی مختصر لکھ وں وچہ تائے مالگیری کن درست تمام بیش ہریدی و دی مسجد ال علی صلون ایہ حد نہ دی مختص وچہ ہاں نام وایہ ایفے آکن حد شروی طاق بالیہ رار جتنے آکن اس ہاں نہ انو چہ شمار وچہ روزے سے امتیہ زمین نہ انو چہ شمار وچہ ہدی شرط حال کافر دی سر وای وچہ دی شہابی لایق نامین یا شر فیہ

طین و لطف عید جمعه تھے خلقت گویا ان گون
 کافر دی او شادی اندر ایہ ہیبت ہو جو
 جامع الزمہ تھے نقطہ تعین بر بنیاد خزان
 ہر مذہب سے شرح صغیر می انصاف
 روز محشر ہر تہین اول پیر زہد چو
 و انساق التیغ و اولیٰ المقربون و جعفر آن ہائیں
 تیغ بکری جو تھے کفری پندیں آئندہ ایوا
 یا انگلی بعد از اب فید استان تر و شہر
 خطیر بدیان چو آئینہ ارس ثواب نذر
 توبہ می سے یک عراقی آ کر ن سوال
 قومہ راوی بخت حیدر ان ترک جہود پار و
 عرض جمہ و کساد تیانہ حضرت کجہ فریے
 تفرایا حضرت سہ و نونی پر محو بکستان و
 اول در استان تہ پڑھ پیل و تہ سلط
 ست واری بعد سالوں پڑ تون بیت کرسی
 فاشیکیم ہر کہتے لفر اشد یک ار
 بعد سالوں اش واری پھیر ہوا حول
 تفتیق پڑ پڑی سکھان قتل جمہودہ پاو
 شہر شہ تے آواز کرید اکہ شہر تنوری
 تہ شہر سبیل نہ لہر تہ تہ تہ شہر کستانی
 ہر وال بیز رقتہر یکی صد و صوم ثواب

الحمد لله رب العالمين

و چہ یار ست والا ہوسی ناگو جنگ نہ خون
 مسلم دی و ت لہر نہ کنی شرط حاصل مقصود
 اینوں انان مولوی آکھے سچو مسلمانان
 ہر دنیا ہیچ شرح کندی قادر بخش نے ملی
 و چہ ہر شہ ثواب تصدیق و اپنی داوہ پاو
 جہر او تھین چے آئے ہون و چکا تہ
 و چہ مشکوہ حدیث تہ تھین فصل جہر سرایا
 خلیفہ وقت دام او چھوڑی مومن حاصل سیہ
 باجوہ نماز جمیع سے کولان و چہ آئیس ہقرہ
 آئیس جنگ بر کر جمہ و کافہیں و ائمہ حال
 روز جمہ و پڑی سکھان قتل جمہودہ پار و
 روز جمہ و پڑی سکھان قتل جمہودہ پار و
 نیرہ قدر سہ و دینہ او چاٹھ مسل و ارہ
 دوجی و چہ و اناس لولہ کی واری تک
 اکر کتان و سلا می ہور پڑ ہوئے پر سی
 پنجویہ واری قتل ہو سور تہ تہ تہ اوس تہار
 مینون تہم خدا پنے دی پے جہرے قول
 جنت امدید ہین خاص نال میرے رل و
 اگلیان پچھلیان عیدان کولون ہر یون پاک
 ہیر کہ تہ تہ اس عل نولون تہ خاص خدائی
 روز جمہ و دی سکھان قتل جمہودہ پار و

[illegible][illegible]

اچھے پختہ دیوتا بجا کر ساقا نہیں پیاسے
 ارجمانی صدقہ دینے کے دیر میں کل بول
 یہ عالم گیری نام نہ کیا دیکھو اصل صفائی
 وہ چنانچہ عالم گیری ایہ روایت آبادی
 خود بیان شریعی پانی اسی طرسل بھائی
 پرو چار زانی قیمت بہتر خط سال وہ چاہے
 بیکار تہہ نہ پڑے کثیری گئی گئی
 عامل الخ مرسلان دیکھو شرح وقایہ
 اسلام تصدق لیا کرتے رہتیوں و ڈیانی
 روک رو پیل تجارت گننے کی سمجھائیں
 وہ جو جیکہ خیر چار پات ہمیشہ خالی
 کہوتہ وہ جب اس نصیبوں مافی کہ بانی
 اس نصیبوں فقرا و غناں ایڑی جیوں پیانا
 خواہے ام ولد مذکر کا فر جان تفسیر
 ترجیح اتنے اشد و جمیع ہی نال بھائی
 یا غلام کہے اس جاو صدقہ ناہ کنسولا
 وہ نہ اھن صدقہ دیو دیکھو وہ وقتاے
 شہر طحیدوی عید ان سنت مانو کہ غرق
 ام کہ ہاتے لوکان تاہن خیال کل تھیں
 بہتر نہا کہتے پہلی جسے کجیر ان آتی
 پیش رکھو کہ کھین بھائی لہ سر جین بجا

۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

تکبیران و نیال و غنائیہ جہان و شادمان
 اعتراف و وی رکتے تھے آیتیں مجیدان
 عید فطرت روزگزاران عید کبیران
 تدبیر و اسرار و جہاد و عید غدار
 عید جمہوریتیں ہزار عید انصاف کوئی
 منجھنا نہ حکم برقرار نہ کھٹکے کوئی
 عزیزین و اقربان و تکیں باطنی و ظاہری
 حج و آفرینہ تھے شروع و پایان تکبیران
 عید دانش و عید علم و عید انصاف
 ادا کر کے جو رمضان ماکن ہاں عید مقفی
 مسافرین مقیمین تھے اوش عید تکبیران
 امام ہما تکبیران کو لون جندی تا پور
 عید جمہوریتیں ہزار عید کبیران
 کوئی وچہ عیدین امام زون و عید انصاف
 عید جانے رکوع کس جہاد و عید فطرت
 تیسرا حال سقوت نے دہ رات عید کبیران
 جے امام چاہے و عید کبیران باقی
 جے امام زون و عید کبیران و عید انصاف
 جو کمال امام شروع و عید کبیران و عید انصاف
 کد و ممکن کد و عید کبیران و عید انصاف
 حق و عید کبیران و عید انصاف

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

جے ساڑ گھٹ آپہ کھا کے دیکھنا میں بولی
 فوج نہ جاڑ نہ ان اندھید پڑھن تھیں اگے
 قربانی جاڑ عید دہائے عید چھ دینہ دو
 قیمت دیکھو واسندھی اعلیٰ اونے پھوڑا
 قیمت دیسے سکیناں تھراوان تے دیریا
 مسکت وجہ قربانی وجہ ایسے ڈیٹھے
 نال و منو منہ قبیلے مولی تیر چڑتی ترے جے
 چھم ترانی ویج فقیران دیسے یا کر بوسا
 جے دینے ترانی والے کٹھے غلط خطا
 ضمان نہ قیمت دوران اتے غضب کنیا کے
 فقیر نہ تھرا قربانی تے افغان دو گزار
 نو ایسے قربانی زور منان وجہ ایسے کیا
 وہ مسعودی چار گداسے بند لک لاری او
 کو عید دہائے رغبی تھراتے باریجین زور غیر
 انہان دوتے اجبا نائین تھراوٹے وجہ
 دھی قربانی یا بیو دیسے کاسن منسل غنی
 ایسے رفاہ عورت لڑکے اینویں پیتے مار
 باقی گوشت قربانی دالوس غنے نال بوسا
 انیس الیٰ علیین انہر ایہ مسئلہ قراوے
 اور تین چوک کو سنہان میں چوک تھیں چہری
 ہر لوہو سے چھڑا بیاں مال اچھ تے ناٹین

ماہی حق ادا قربانی ترک ادب دی مولیٰ
 وچہ گراوان عید نہ لازم صبح تپکے کوہ سکے
 اترے گھنہ خیرج نہ مویشیت تر فرس نو
 چٹاڑا سٹپاک عید بان وچ کتا بان بان
 گوشت کھاؤنا بان آفتیاں سنگل ہون
 وکھو وکھ دیسان تیغون نقد مسائل جھٹھے
 وکھاؤ بائی تھہ خود ہاضہ فرج کر کے بانے
 یا کوئی باغلاف قرآنے بہکم جان لوکا
 تہہ میرا تیرا واجب دوکان ہو یا نا
 کتر تہہ وی تہہ وچہ کیا خوشتر بھی تہہ
 فاتحہ جیکے سورت کو فرج تہہ وار لوکا
 بعد ملاؤں جھٹھے پیکے پیریں عین رسیا
 تواجبے قربانی اونوں نام تہہ نام ہاضہ
 یا باج وچ تہہ غنی ہو یا غنی سرت تقریر
 آفر روز جے یا غنی تواجب کرکے
 جتنا گوشت چاہے کھائے لکے جان ہی
 طفل غنی دی قربان کھاؤں وچہ روزوار
 جن نہیں نفع ہوئے اون کھائے روز کوئی کھا
 جن تہہ قربانی لیکے جہ تو لہہ پائے
 موٹر کو بار و خوشترے نال کیاں چرسی
 روکاؤ تے اوکھاں مینا نہ چاہیے تارین

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

مویانوں میں زندہ کیتا نال اکھین تروٹھا
 فرزند داکو ہنا مشکل حیران تے پریشان
 کتنے روز خلیے تائیں ریہا شک بہلاط
 ماویں رات لاون عرفہ کندہ معرفت خلیے
 جیون فرمایا رب خلیے آندا علم بجار
 دن چڑیا تائیے اگے دیا خواب بیان
 میں صابر جو پایا اللہ کچھ بھی غدر نہ کران
 برہیم خلیل خدا دے فوج کیتا فرزند
 اکھین سرمہ والان کنگھی روغن خوب پھراوا
 قظیم دیا ہی مامیری نون یاران کل سلام
 اسمعیل کہیا اے بابا اھیں تے نہ پٹی
 واہ یقین تیرا پیو تھیں پیو دا وہ بیٹے
 اکھین پیر پے پے نہ زمین دل کیتا
 چودان طبقان چترزل واہ واپاک عتیدہ
 نیلے زور نبوت والا قوت بھی سہ لائی
 کتنی واسی تھروٹے لائے لون نہ کٹے
 جیون مولد دنیا اندر چا بیار ب حیم
 جہا میل ہر نشان و چون ذبح عجیب لیا
 ابراہیم دے اگے رکھیا اسمعیل اوٹھایا
 قَدْ صَدَّقْتَ الرَّؤْيَا اِنْ اِهْمَ رَبُّ فَرَمَا
 کل مغیرہ پاک گنہ ہوں امد بنے نرمائی

اسمعیل جگر دوا کہہ تون میو دھیا
 ریہا غلیل وچا پر خدا دے کٹے پے جیوان
 گائین دہے بہت کوٹے ہوئے رت ڈراوا
 کیا فرستے کوہ تون بیٹا خوابے کیا طیل
 خواب دیا تون نور اکھین داکاتی ٹیٹھ لٹا
 اسمعیل کہیا کر بابا جیون تینوں سران
 قضا اکی تے من شا کر ٹیٹھ چری سرور ملان
 اوٹھین گائین رب نہ راضی اسمعیل پند
 پہن بچر کے ماو داکوہن لے چلیا باوا
 اسمعیل کہیا پیو تائیں دیکھ چری بے بام
 مست ہیں دیکھان تیرے ولون فوج محبت شے
 دوزخ جاو خانہ رسی جانو جڑے مروں لیٹے
 لگے کوہن جگر داکر بام صبر واپتا
 وچو در گاہ لانا۔ رونے اسمعیل گنیدہ
 درد کہہ تے کیتا اوس نے کدہ سی مکر آتی
 جگر کون کٹے داکم دوزخ کون اس تھیں شے
 سوکیتا چہرہ لہ اسدا کہیا ذبح عظیم
 پالیدہ ورمیان وچہ ہشتاق میا خور کا کہا
 ذبح اللہ نانوت واپو پوٹوں ب صندیا
 سچ کیتوی خواب اپنی لاون نے نون فضل سوا
 لکھ امت شیطان کتے لاون یاد دین جانی

بسم اللہ تعالیٰ
 یا بانی اہی اوی فی
 المنا مانی اذ جہات
 فانتظروا ما فاعل ما ترون
 یا ایت افعل ما ترون
 من سجد فی نشاء
 من الصابون
 اللہ من الصابون
 بسم اللہ تعالیٰ
 یا بانی اہی اوی فی
 المنا مانی اذ جہات
 فانتظروا ما فاعل ما ترون
 یا ایت افعل ما ترون
 من سجد فی نشاء
 من الصابون
 اللہ من الصابون

اسمعیل کہیا کر بابا جیون تینوں سران
 قضا اکی تے من شا کر ٹیٹھ چری سرور ملان
 اوٹھین گائین رب نہ راضی اسمعیل پند
 پہن بچر کے ماو داکوہن لے چلیا باوا
 اسمعیل کہیا پیو تائیں دیکھ چری بے بام
 مست ہیں دیکھان تیرے ولون فوج محبت شے
 دوزخ جاو خانہ رسی جانو جڑے مروں لیٹے
 لگے کوہن جگر داکر بام صبر واپتا
 وچو در گاہ لانا۔ رونے اسمعیل گنیدہ
 درد کہہ تے کیتا اوس نے کدہ سی مکر آتی
 جگر کون کٹے داکم دوزخ کون اس تھیں شے
 سوکیتا چہرہ لہ اسدا کہیا ذبح عظیم
 پالیدہ ورمیان وچہ ہشتاق میا خور کا کہا
 ذبح اللہ نانوت واپو پوٹوں ب صندیا
 سچ کیتوی خواب اپنی لاون نے نون فضل سوا
 لکھ امت شیطان کتے لاون یاد دین جانی

اسمعیل کہیا کر بابا جیون تینوں سران
 قضا اکی تے من شا کر ٹیٹھ چری سرور ملان
 اوٹھین گائین رب نہ راضی اسمعیل پند
 پہن بچر کے ماو داکوہن لے چلیا باوا
 اسمعیل کہیا پیو تائیں دیکھ چری بے بام
 مست ہیں دیکھان تیرے ولون فوج محبت شے
 دوزخ جاو خانہ رسی جانو جڑے مروں لیٹے
 لگے کوہن جگر داکر بام صبر واپتا
 وچو در گاہ لانا۔ رونے اسمعیل گنیدہ
 درد کہہ تے کیتا اوس نے کدہ سی مکر آتی
 جگر کون کٹے داکم دوزخ کون اس تھیں شے
 سوکیتا چہرہ لہ اسدا کہیا ذبح عظیم
 پالیدہ ورمیان وچہ ہشتاق میا خور کا کہا
 ذبح اللہ نانوت واپو پوٹوں ب صندیا
 سچ کیتوی خواب اپنی لاون نے نون فضل سوا
 لکھ امت شیطان کتے لاون یاد دین جانی

۱۰

یہ شہادت باطنی شیطان علیہ السلام نے جو درگاہ خاوار تاج کشہ نکلا

دی ۱۲ ص ۱۲۰

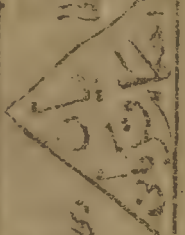
ہو باعث کہ ترقانی دوسان بن عزیز
ابراہیم نے کہا کہ یہ ہے شیطان و شیطان
کہ کتنا ابلیس نے اپنے جو کلام نال
ناز کر تھمال تیرے کروا اوہین ڈٹھا
رب کیا اس بیٹے تیرے کن خلیہ اپنے
بہرہ سے واللہ جانے تو اب خلیہ ڈٹھا
انہیں اور غلبین سے اندر ایہ موجب ترقانی
ہاتھی جیہ زنیہ آما ہا بیٹے واکنہ
تو زو و تاتے سن ہلکا دوسان تدریل

عجب عجائب یاد رکھیں توں مسئلہ پر تمیز
نال محبت تو بٹائے شیطان و ٹھاسٹو
وچو درگاہ خلیہ سے کہ تھی شکرت حال
بیکو مجتہد تیری رکھتا تیرہ کروا ٹھا
حکم ہیا ترقانی جوابے ناموں نال سچا
ابراہیم خواہے اندر کشا میوں تھسا
کہ میں سنیان ہو لو لیا حب کھیری دی ترقانی
تصرت آدم سے دہینے ہوا پس چو کہ
ابتدا تو ترقانی جتوں ہوئی و ت خلیل

دوسان قصہ ہابیل و قابیل و کروب

انسان تو خدا پرست ہے وہی تہہ پڑ جائے
حضرت بابا آدم علیہ السلام وی ایہ شریعت
کو اسی حاجت سے کہ وہ جی دار و دیاری
اوس منکر و نام قابیل نال اوس سے جو خواہر
کو اسی ہابیل تو لکڑہین جو اوس دی جڑی
اقلیمیا ہابیل دی تیت یو و قابیل
قابیل کہیا جو خواہر سیری جی میرے نال
آدم کہیا سن قابیل ارج نہرید کارا
اسی و سٹے اوسن سنی ہون دین کو جی
جے توں میرا کہیا نہ منے کریو پارتقانی

وچا غیر جینی رکھیا نال عکس پرانے
کر تہیل نکاح پڑا ویکتی رب و حیت
نکاح کر نڈا ریا آدم منکر ہک انجی
جی نام آلمیہ رکھیا شکل پریدی ظاہر
نام اوسد الیوڈ اوسرا وہ شور وچ ٹھوڑی
بالغ ہوئے نیت نکاح دی جو کہ حکم جلیل
اوسے نال نکاح پڑا و تہا ہوسان خوشحال
اوس کہیا ہابیلے توں تہہ تہین بہت پیاں
سر پر تہین ایہا لیاں سوک تہون سو جی
آدم کہیا دو تان تہین جیون توں تہا

بجٹے و اجو پڑھے خمازہ او دھجی بخشیا جاندا
 پڑ سیکول شہادت کلمہ و سون ہی دل آو
 جس نہید اکلم طیب او رک ہو و کلام
 کھواری بہ کلمہ آکھے و ت تلقین کافی
 تلخی واسے نون نام کھو پڑھ تون کلمہ یار
 و ت نزعے کفری کلمہ جے کسے تین جوار
 مقالید الاسلام اندے ہو رساں نجان
 کفر بکے کو و ت نزعے اوستے کفر نگیر
 و ت مرنے پڑ ہو پڑاؤ دل قرآن یاسین
 بہتے مکر شیطان کرید سلب یان و یاکارن
 دنیا زمین ایہ او رک منزل آخر پہلی دین
 بہت کھورا موڑ دا گھن آوے کہند اپانی
 ایمان سب ہو یا بد بختے جس موڑ کس پتیا
 جیہ کر موڑ ساع واسے تون کچھ کس نہی
 نہ و لا کھ چلوڑا پے وڑ ہو یا چوڑے
 فضل کپڑے بہت مسائل عید کی شمارین
 مونہ گھٹو نے اکھین دین جو پیرے مڑے
 پد تہ بیت و سالہ پنیا ہر نون مثل جرجن
 دل نختہ پاک کرا ہو تچھ تہست رکھو
 عور کا خوشبوئی وانی شختے کول دیکھاؤ
 سن طان کل چالیا ہو تھوڑا دم کرا

شرح حد و انداز مسئلہ میں بھی اس چہ انداز
جو مردیان کچھے شہادت کلمہ ب جنت پہچاؤ
اوہ داخل جنت حضرت کیا حضرت کہو نہ نام
مگر بت گل کرے تا عالم گیری و ت فرمائی
مت بیوشی ناچا آئے اوہ عاجز بیچارا
ہوئے پڑ ہو خازنہ اسدا ای مسئلہ ہی تار
مصنف جدا حد قاری دو کروان عثمان
وچہ تنائے عالم گیری نفل از فتح قدیر
مستحب عالم گیری پڑنیا اس حسین
ما خوش ہی رقت حسین و ن ہامین اران
شیطان جگہ مرید بالان سر پر ایمان کہین
سریہ دان علیہ لحنی اندہ سر کی نون جانی
جنوں فضل الہی ہو یا اوس نہ ایہ کم کہتا
ایہوین شیطان ہومن تائین ہر شے سرے
۴۴۰ بید شیطان کو یوں جدا یان وچہ گورے
ربا رحمت بہت گناہین ال ایمانے مارین
بہت تنہیں نہ آئے ہوتون نرمی بہ لکائے
شفقت ناں نواد آکھے سن میں پانی رحمت
سخت کرابت پاس جیت دکھانا نا کہ جیکو
تریواری باہنج نشت واری دیکھو گول لکھو
گرم پانی یا پتھر سری یا وچہ پاہو لانا

[illegible]

ایک پیر اصرار چادر سحر لایہ والی چہلا
 میت لون جد پسرے دھن سر تو گاہے تازن
 پیر والی چہلا مندری چادر سحر پراندی
 چہل چہل پست کو لون تہلن بھایا خونیان
 سارے چہل پسرے والے تیرا یار نہ کوئی
 مال موت لے روح کیوں مال تانی وارث
 پنجوان عل جودہ درگاہ کے ہونے مقبول
 اٹھوان بھی ہو خالی چلیا اکون بھی تہ خالی
 فضل کرے تالایہ فضلان عمل کرتے تاسچا
 اول راستہ پست پاکوٹے تھن کپے
 مستحقین کے تھل پائے سرگاہ لون ہون
 استیجا تارنگی تھیں خور تہ وچہ پائین
 پھر کرانین وضویت اول منہ دیواوین
 انسان زمانہ چولن پھر پسر کر و سبہ دور
 پھر دہوین وہیت میت کو دتہ پسران تائین
 تہ دھونے دو وینیان تکیہ سنت سوچ جاتی
 پھر دھوین تون سجا پارا انسان لکر کپے
 ناخن دل نہ پاکی کر ہوا سروا ہری کنگی
 سجا لھیا پاسا دھو کے پھر روٹھا بہا ہو
 تہ شکم ملا بان تلوین رامون کچہر جارت ظاہر
 دورا ہار آہین جوش نکلیہ صید یان نہ تو ترور

عورت باجنہ کج تیت دادیو غسل سوکھا
 عورت تہیں گل گئے کپڑے لایکے غسل سون
 ذرا نہ چوڑاں تیت اتنے زینت جو یاوی
 اس سببوں حضرت کیا تھو خلی درویشان
 جہان کارن عمر تانی دغا رب کیتوئی
 بد مٹی چم پسرے کما سون تان حق کیوں چار
 اوہ لے جاسر لینے والے لیا پاک سول
 مفت شگے غفران الھی نختے ذوالجلال
 اے پر جان عدالتین ڈری کہے کینہ تیا
 جد نکوٹیاں ان اثر پیدی حکم شری پچے
 یہ دھار اوار دین تے نال خلو اھے وین
 تنگ تھیں عالم گیری کے حرام و سائین
 استنشاق کرولی باہون مس نہ سر کن تائین
 سرط ہری ال غلطی دھو پار حنوط ضرور
 اول سجا پھون کھاد دھار چہ سجما تین
 اودہ ترتیب غاسل تے وچہ وضو غسل جاتی
 اس تھیں چکے کھیا اینو تہ سور دھو کوئی پتہ
 تا کلیف نہ زینت کوئی سوچ جاتی لگی
 سینے کو ان طرف ہنی دی نرمی پتہ ملا ہو
 غسل تے وضو پہلا بان فخر لون کرطہ
 ہو جو وضو غنم پہلے شرع عید ہر روز

مطابق اس حدیث شریف
 قال علیہ السلام
 الفقوا وادعوا موتکم
 علیکم محض فی حق موتکم
 تیراں دی توئی ہے موت
 موت غنیادی انون کا
 دیکھنا پیر
 تیراں باا زینت اول
 سجا تہ دھو کے وقت پتہ
 دھونے و سائے لکھ
 وقت پتہ چاہئے ملے
 سجا پتہ دھو جاتی
 پتہ دھو لکھی
 دیکھنا پیر

این کتاب در کتابخانه
مجلس شورای اسلامی
تهران موجود است

عورتا ناندے حق کفن پٹی والے الیاس عزیزا
ستون دو گہٹ وچ کفن دے نقصان کھنڈا
مال گزائے حد نکالی کفن اندر کسے
ہر کی لون مرد کفن چھ سو کھا پورا ہے
پیارے گر گشتیان تائیں مردان زمان ماسوی
لوادی بھجوان سینے مد اگر زبان زمان
پیر کھنڈی تنی نہ ہوئے ناد لے نجات
موصیان کران لکیر لکیراویں تنی سکین لکین
جنیدیان نکلے کچھے زینت مویان کجوبک
جیاو ہوئے تک بیردہ طاہر تک نہ کرا
کھیا پاسا بچھ کفن اور بجا اوپر کائین
عورت دے کفن پاکے لون سینہ بند
وچون چیر کے ال زمانے نصف کفن کرے
دہنی چھپتے لائون کنان بھجوان آنے
کفن بیت والے چون جواں ملک ہوو
کفن نے دھوئے روتے نفقہ تے اختیار
بے اورش کوئی نہ ہوئے نفقہ لائون
جتنے بیت لال تھے مونسان اوئے قرض
تجیزون کفنون چکے کرے دین ادا
کو شخص مویا کچھ کرے ربیاء عبد خاں ربیاء
کو شخص خرید دیا کسے تے لون باغ تین دلی

دو چہ قنادے عالم گیری و کھیلن پر تیر ستر
 جے مت فرق دو چہ قنادے کفن کفایت صاف
 بہت لے تے بہت چھوٹے مرض تین بہوں
 سر پر اندسے طوقان دوہے جتنا بڑا جاوے
 کچھان تلون شیر ٹونے ناچکیاں چہ پاپے
 موڈ بیان طوقن پاڑا حادین جریست مروانا
 موہ جہ زائد شہادہ ہکار کفنی تے کار صاف
 پاک نہو تا شلہ مکے تے ادب شرع تہین کھین
 ساری عمر گناہان اندر بیان بدس مکے
 اسد کپیا نال گناہان کجورب تحصیل ڈو
 بہتہ میت دے آپو اپنے پائنے لے سر تین
 کچھار ہٹان تائین چڑا چار ان اوپر سپد
 پیر اصن آوے بیٹھ لٹھانی سینے تے چادہر نے
 مشک محط باجہوں زینت کلی منع نہ جانے
 کفن پاوہوہ نفقہ جتے لوٹے بہتہ رو
 توڑ گے کیا کاح اوہانہ ایوسف قول شمار
 بیت الما لون کفن دیوا ہو قول فقہا مان پتا
 دو چہ قنادے عالم گیری ایضوری غرض
 چون مکانے کفن ہووے دو چہ سریشہ
 وینچ عالم تے چھی تار و پھول کفن لٹالا
 وینچ مہینہ او اگر ملان کھیر کفن کلکی

۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

مجلس شریف

تیری صورت مویا کوئی نرک ایہ کوئی
 دیکھ غلام دہرہ رضا یان کچھ جیکو ہوش سے
 چو تھی صورت مویا کوئی تیکے کھڑا ہرے
 اس گہریوں دیکھے اول دیکھو ہر کھاوا
 نہ میت نہ مرد دا کہن مردان زان را
 ابو حسیفہ نے فرمایا ہے شوہر دل چاہے
 جہنم میں نکاسے والی دوسری تھیں نہ جان
 کو دل پہنچے یا کپڑے پائے یا شیہر
 آج انما لوت کے اندر سے مسئلہ بہت
 جیکو میدان سونا کرسی روپ کر کے دین
 اوسنوں ملک کریں یا روبرو سخت عذاب
 کو اپر صیت جہنم کے بار و دیئے کھڑا
 دیا لقی الاخبار کے اندر میت سے عذاب
 نا کوئی تیری صورت پچا یا کوئی تیرے رنگ
 پچن فرشتے میت کہ لون تون ایہ دایم
 میں عاجز تقصیر نہ بہتا مجلس خوار
 میرے حق بخشش دیکھان جیکو کریم
 صاحبزادہ تہذیب زیادہ ابراہیم کریم
 آپ روبرو تھے تائیں منع و الیابیب
 ال غناک تے اکھیں نہ چون باجہ کو اسوے
 نرم دلان بھین باجوں ات بہت روزا کوئی شہر

تجدد مازون بد ماوچہ قرضے باقی ہوئے کچھ
اس میں کفایت لوان پاؤ تو مسائل لیے
اوس گھر میں باہول کرکہ ناہن اوس بیچار
باقی دو حصے کفن خریدن لین وارث و تہ داوا
عورت شہیدہ کو سہرا پہنے دانیر لڑو چھٹا
وچین اوزون ہونہ زوہر دا جائز چاوستیا
چڑھن قرآن شہادت کلمہ ناہن نہ دون
کیا اسکا دل نہ ہمت میری و نہ دوش جا
جیو کر و ان دیکے مویارون پٹن می ہمت
اوہا میرا ریا ریا اوہا مارے جین
جیکو مویارو کے ہون ہوئی نہیں خراب
صبران اجرتہ دا جائز ہستہ کبہ شریف
پٹن جین ناوے وڈیانی زمان کس خراب
ہر مجلس دیا غریبا تیغ ہتھین نہ جنگ
ات بہت تینوں دودیاں نان لیا ریا نام
ہستہ سسے وشتیان تائین کوئی ریاکی یا
اوہا میری ہمین بے اوہا ریا ہر
فوت ہوئے صاحبزادے رونا لہے ریا ہر
ایسے دیا ریا ان تائین ہمت کیا جیب
ایسے ریا بہت کیتا کیا ستر و کچھ
جیکو ورت و تھین اوزون کچھ نہ

(Faint handwritten Persian script, likely bleed-through from the reverse side)

۱۳۰۲
 ۱۳۰۳
 ۱۳۰۴
 ۱۳۰۵
 ۱۳۰۶
 ۱۳۰۷
 ۱۳۰۸
 ۱۳۰۹
 ۱۳۱۰
 ۱۳۱۱
 ۱۳۱۲
 ۱۳۱۳
 ۱۳۱۴
 ۱۳۱۵
 ۱۳۱۶
 ۱۳۱۷
 ۱۳۱۸
 ۱۳۱۹
 ۱۳۲۰
 ۱۳۲۱
 ۱۳۲۲
 ۱۳۲۳
 ۱۳۲۴
 ۱۳۲۵
 ۱۳۲۶
 ۱۳۲۷
 ۱۳۲۸
 ۱۳۲۹
 ۱۳۳۰
 ۱۳۳۱
 ۱۳۳۲
 ۱۳۳۳
 ۱۳۳۴
 ۱۳۳۵
 ۱۳۳۶
 ۱۳۳۷
 ۱۳۳۸
 ۱۳۳۹
 ۱۳۴۰
 ۱۳۴۱
 ۱۳۴۲
 ۱۳۴۳
 ۱۳۴۴
 ۱۳۴۵
 ۱۳۴۶
 ۱۳۴۷
 ۱۳۴۸
 ۱۳۴۹
 ۱۳۵۰
 ۱۳۵۱
 ۱۳۵۲
 ۱۳۵۳
 ۱۳۵۴
 ۱۳۵۵
 ۱۳۵۶
 ۱۳۵۷
 ۱۳۵۸
 ۱۳۵۹
 ۱۳۶۰
 ۱۳۶۱
 ۱۳۶۲
 ۱۳۶۳
 ۱۳۶۴
 ۱۳۶۵
 ۱۳۶۶
 ۱۳۶۷
 ۱۳۶۸
 ۱۳۶۹
 ۱۳۷۰
 ۱۳۷۱
 ۱۳۷۲
 ۱۳۷۳
 ۱۳۷۴
 ۱۳۷۵
 ۱۳۷۶
 ۱۳۷۷
 ۱۳۷۸
 ۱۳۷۹
 ۱۳۸۰
 ۱۳۸۱
 ۱۳۸۲
 ۱۳۸۳
 ۱۳۸۴
 ۱۳۸۵
 ۱۳۸۶
 ۱۳۸۷
 ۱۳۸۸
 ۱۳۸۹
 ۱۳۹۰
 ۱۳۹۱
 ۱۳۹۲
 ۱۳۹۳
 ۱۳۹۴
 ۱۳۹۵
 ۱۳۹۶
 ۱۳۹۷
 ۱۳۹۸
 ۱۳۹۹
 ۱۴۰۰
 ۱۴۰۱
 ۱۴۰۲
 ۱۴۰۳
 ۱۴۰۴
 ۱۴۰۵
 ۱۴۰۶
 ۱۴۰۷
 ۱۴۰۸
 ۱۴۰۹
 ۱۴۱۰
 ۱۴۱۱
 ۱۴۱۲
 ۱۴۱۳
 ۱۴۱۴
 ۱۴۱۵
 ۱۴۱۶
 ۱۴۱۷
 ۱۴۱۸
 ۱۴۱۹
 ۱۴۲۰
 ۱۴۲۱
 ۱۴۲۲
 ۱۴۲۳
 ۱۴۲۴
 ۱۴۲۵
 ۱۴۲۶
 ۱۴۲۷
 ۱۴۲۸
 ۱۴۲۹
 ۱۴۳۰
 ۱۴۳۱
 ۱۴۳۲
 ۱۴۳۳
 ۱۴۳۴
 ۱۴۳۵
 ۱۴۳۶
 ۱۴۳۷
 ۱۴۳۸
 ۱۴۳۹
 ۱۴۴۰
 ۱۴۴۱
 ۱۴۴۲
 ۱۴۴۳
 ۱۴۴۴
 ۱۴۴۵
 ۱۴۴۶
 ۱۴۴۷
 ۱۴۴۸
 ۱۴۴۹
 ۱۴۵۰
 ۱۴۵۱
 ۱۴۵۲
 ۱۴۵۳
 ۱۴۵۴
 ۱۴۵۵
 ۱۴۵۶
 ۱۴۵۷
 ۱۴۵۸
 ۱۴۵۹
 ۱۴۶۰
 ۱۴۶۱
 ۱۴۶۲
 ۱۴۶۳
 ۱۴۶۴
 ۱۴۶۵
 ۱۴۶۶
 ۱۴۶۷
 ۱۴۶۸
 ۱۴۶۹
 ۱۴۷۰
 ۱۴۷۱
 ۱۴۷۲
 ۱۴۷۳
 ۱۴۷۴
 ۱۴۷۵
 ۱۴۷۶
 ۱۴۷۷
 ۱۴۷۸
 ۱۴۷۹
 ۱۴۸۰
 ۱۴۸۱
 ۱۴۸۲
 ۱۴۸۳
 ۱۴۸۴
 ۱۴۸۵
 ۱۴۸۶
 ۱۴۸۷
 ۱۴۸۸
 ۱۴۸۹
 ۱۴۹۰
 ۱۴۹۱
 ۱۴۹۲
 ۱۴۹۳
 ۱۴۹۴
 ۱۴۹۵
 ۱۴۹۶
 ۱۴۹۷
 ۱۴۹۸
 ۱۴۹۹
 ۱۵۰۰
 ۱۵۰۱
 ۱۵۰۲
 ۱۵۰۳
 ۱۵۰۴
 ۱۵۰۵
 ۱۵۰۶
 ۱۵۰۷
 ۱۵۰۸
 ۱۵۰۹
 ۱۵۱۰
 ۱۵۱۱
 ۱۵۱۲
 ۱۵۱۳
 ۱۵۱۴
 ۱۵۱۵
 ۱۵۱۶
 ۱۵۱۷
 ۱۵۱۸
 ۱۵۱۹
 ۱۵۲۰
 ۱۵۲۱
 ۱۵۲۲
 ۱۵۲۳
 ۱۵۲۴
 ۱۵۲۵
 ۱۵۲۶
 ۱۵۲۷
 ۱۵۲۸
 ۱۵۲۹
 ۱۵۳۰
 ۱۵۳۱
 ۱۵۳۲
 ۱۵۳۳
 ۱۵۳۴
 ۱۵۳۵
 ۱۵۳۶
 ۱۵۳۷
 ۱۵۳۸
 ۱۵۳۹
 ۱۵۴۰
 ۱۵۴۱
 ۱۵۴۲
 ۱۵۴۳
 ۱۵۴۴
 ۱۵۴۵
 ۱۵۴۶
 ۱۵۴۷
 ۱۵۴۸
 ۱۵۴۹
 ۱۵۵۰
 ۱۵۵۱
 ۱۵۵۲
 ۱۵۵۳
 ۱۵۵۴
 ۱۵۵۵
 ۱۵۵۶
 ۱۵۵۷
 ۱۵۵۸
 ۱۵۵۹
 ۱۵۶۰
 ۱۵۶۱
 ۱۵۶۲
 ۱۵۶۳
 ۱۵۶۴
 ۱۵۶۵
 ۱۵۶۶
 ۱۵۶۷
 ۱۵۶۸
 ۱۵۶۹
 ۱۵۷۰
 ۱۵۷۱
 ۱۵۷۲
 ۱۵۷۳
 ۱۵۷۴
 ۱۵۷۵
 ۱۵۷۶
 ۱۵۷۷
 ۱۵۷۸
 ۱۵۷۹
 ۱۵۸۰
 ۱۵۸۱
 ۱۵۸۲
 ۱۵۸۳
 ۱۵۸۴
 ۱۵۸۵
 ۱۵۸۶
 ۱۵۸۷
 ۱۵۸۸
 ۱۵۸۹
 ۱۵۹۰
 ۱۵۹۱
 ۱۵۹۲
 ۱۵۹۳
 ۱۵۹۴
 ۱۵۹۵
 ۱۵۹۶
 ۱۵۹۷
 ۱۵۹۸
 ۱۵۹۹
 ۱۶۰۰
 ۱۶۰۱
 ۱۶۰۲
 ۱۶۰۳
 ۱۶۰۴
 ۱۶۰۵
 ۱۶۰۶
 ۱۶۰۷
 ۱۶۰۸
 ۱۶۰۹
 ۱۶۱۰
 ۱۶۱۱
 ۱۶۱۲
 ۱۶۱۳
 ۱۶۱۴
 ۱۶۱۵
 ۱۶۱۶

منع کیا بین آسان تائین دو آواز سننے
 وچ حدیث نبی فرمایا جی کوئی سر جاسے
 نال قہر سے کہ فرشتہ میں بندہ مارے
 جیکر غصہ بیت سے تے تا اوہ عاجز مجبور
 جیکر کوڑا سا دی ربتے کافر تین بنے تھک
 وقایح الانبار دے اندر بھیاں یہ حدیثاں
 مختصر وچ جیون جنیاں بن سنت بیت چوناں
 جیکر میت بخشیا ہو یا چنیے کل بخشش
 جے جنازہ نہن تہیں ہر کوئی مغفور
 نا محرم تے محرم تائین منجے چون روا
 قند ہر دے نا جانزا یہی محرم جس نہ کوئی
 مستحبیت دے چکے تھ نا مسلمانان
 وہ وہ قسم کرے ہر ایک سے جیون سرع عزیزا
 جامدہ لکھو لکھو تیرا تون سجے موڈی مردے
 یونہی والے پیر سجے چھرا واکتف کالیں
 وہ قدم و ست کسے ہوئے دیکر نکلن چوہیں
 کہو دیت دے رکھنوں اگے مسلمان جنیاں
 پاک میدان میت کٹر کھر چالے یار پیاسے
 غرض کفایت سن معنی ہے جے مون کوئی
 اوہ توڑے ہر کام و یا عورت یا و اموی
 بیاعت نہ شرط جانتے اندر نہ اعان سپہ

ہا کہ ناتے دو یا کو نازق حدیثاں چنے
 ملک المیت او نہ اندر وں پٹن شکے آوے
 جیکر کوڑا سا دی بین تے عقل تہا اڈوڑ
 آپے گھر تھیں لکڑ چلیا چا بیار بغفور
 عمر کسے نازق لکھاوان میں کر جانو پک
 آیت حدیث جو منے ناہین اوہ نہرا خیشاں
 بہن تائین ترن شستانی قبر سے تیک پھونان
 اینویں کل جنازہ پڑے ال رضا کے مینسن
 برکت اسدی میت تائین بخشے رب غفور
 نا محرم نہن قبری لہنی ایہا بچہ خطا
 بڈا نیک لحد وچ رکھے حکم شرع کیتوی
 قدم کرے یا ہینہ نون کپڑے حاصل و اخزانہ
 بہرہ نہنوں ہا کناہ اس ہوئی دور غلیظا
 قدمے جائز اوس گھر و تھیں جیون چالے تروا
 و ت میت دے بھتے وڈی کھیا کف تون پائیں
 کھے پیر تلے وہ قادی کف یاسے لوہیں
 جے دفنے وقت کہلو ہوسا کر ایہی ان بیت کہنا
 پڑ ہو جنازہ فرض کفایہ لکیر ان وچ چاسے
 جیا و مون روزین تے ادا ہو یوئی
 پڑھن جنازہ میت اوقے سا قضا فرض تمام
 وچ قفائے عالم گیری بہتر جانے رب

حدیث
 آیت نے حدیث نون
 جیسٹ لکھ نا لکھیاں
 آیت ۱۱۱ بھاری ہونا
 ۱۲-۱۱-۱۰
 حدیث
 جے جنازہ نہن تہیں
 ہر کوئی مغفور
 نا محرم تے محرم
 تائین منجے چون
 روا
 قند ہر دے نا
 جانزا یہی محرم
 جس نہ کوئی
 مستحبیت دے
 چکے تھ نا
 مسلمانان
 وہ وہ قسم
 کرے ہر ایک
 سے جیون
 سرع عزیزا
 جامدہ لکھو
 لکھو تیرا
 تون سجے
 موڈی مردے
 یونہی والے
 پیر سجے
 چھرا واکتف
 کالیں
 وہ قدم و
 ست کسے
 ہوئے دیکر
 نکلن چوہیں
 کہو دیت دے
 رکھنوں اگے
 مسلمان
 جنیاں
 پاک میدان
 میت کٹر
 کھر چالے
 یار پیاسے
 غرض کفایت
 سن معنی ہے
 جے مون
 کوئی
 اوہ توڑے
 ہر کام و
 یا عورت
 یا و اموی
 بیاعت نہ
 شرط
 جانتے
 اندر نہ
 اعان
 سپہ

جیکر تک جنازہ کیسا جتنی خلق تمام
 جیکر نال بھولا ہے آکھے پنج تکجیر ان کوئی
 ہے پر مقتدی نہ آکھے پنجون نالی امام
 ہے امام نے چاہے کہ بیان پھر یا نہیں سلام
 بعد سلام امام سے ترے آکھے اوہوت
 اکثر عام جنازہ رلدے کہہ تکجیر ان اگے
 جو تکجیر الامون گھٹی آکھ سلام دیلت
 جو دعائیں جاندا ہوئے اوہ چاڑھے دعائیں
 نماز جنازہ ربکا کارن مہیت کان دعائیں
 دو جی تپکھے پڑ ہو دود تر بھی تپکھے دعا
 کو وہ چہ جانا ہے پڑ ہا فاتحہ کر کے نیت قرآن
 جیکر نیت لوکا ہوئے تا پڑیے ہو دعا
 اللہم اجعلہ لنا فرطاً وکھو وکھو دوزیر
 واجعلہا لنا احواد ذخر اوال پڑین نال
 واجعلہ لنا شافعاً پڑ ہوئے وت مشفقاً
 واجعلہا لنا شافعتے تے و مشفعا
 کسے کہد و ساہ تولد ہوکے باہر سکون کڈھے
 کسے وقت تولد ساونہ باہر لیر لپٹ باہر
 سینے سد ہا اما کہلوکے بیت مرو زنا نان
 وت قاضی مڑے اما اس قہین پچھے والی
 چون واقعہ مقدم ہا ہے اذن دیوے چا کسے

عالم گیری چہ بن عاصی خلقت قاصر سے اہم
روا جازہ وچہ کتابان ترین تہین کور ہوئی
وچہ قوائے عالم گیری مسئلہ ایہ تمام
قدرت اہل حق بھی جائز فتوے سے ال نام
ایہ حکم سبق دوا چہ عالم گیری مست
نال انام اسلام پھر نیسے یہ مسئلہ دس یکے
بعد اسلام امام سے تدسے ڈل کر نیسے
جے نال رام سلام دیو سے ناگنی ناز و سائیں
پہلی نجیر سے پکے پھوٹا دے تائیں
چوتھی آکھ سلام دیو سے پہلی ہتہ اوٹھا
جائز نامین جے زیت عادی نال لاس پچان
ہائو دوا چہ فرق دکانے مالے تھدا
فرط پڑ بیان غلام پچانی مالہ وچہ جرن
چلیٹی شرج و قاسے فاشیر کتنا دس ناسا
جیکر دے میت لڑکات بہت رکھ را
جیکر میت وخت ہووے ایہ را دوا و
غسل کفن کر نام جازہ حکم سے کڑھے
دو دین مسئلے وچہ تدوری اکھن کڈہ کچا
اول حق جانے اندر لائق تر سلطانان
جست بہت الے عصبہ ہون کیو پالو پالی
اولی روا جازہ جائز توڑے اعجاز سے

[illegible][illegible][illegible]

قبلے نے میت آنو وچ قبر دے لایو
 وچ قبر یاسین پڑھے کو میت رکھن آگے
 مٹھ میت و قبلے کریو بند کفن دے جوڑو
 اٹان پکیان ناخریابی ہو کر است لکڑے
 دفن کر نیڈیان عورت مائیں کرو چو فیرون پرا
 توڑے فاسقہ فاجرہ آہی ستر نڈری ٹول
 سینے تک قبر دو گیری مرد ہو یا زن
 مستحب برکن لون دفنہ وقت پرا مین
 مَتَّهَا خَلَقْنٰکَ بِرَبِّکَ یٰ اٰدَمُ
 وَمِنْهَا اَخْرَجْنٰکَ اَخْرَجْنٰکَ مَعًا
 دفن تہجے تھیں میت دی بعض مین دا
 زاد اللیب و اس اندر سے کہنے قول
 تہ تورا کر بولائیں جے کریں تون بہائی
 بیٹھ سرندی آکھیں آدھون یا کرانہ ناہ
 رَحْمَتِکَ بِاللّٰهِ رَدَّافِضِیَانِ کھیا اپر پرائیں
 بعض دس شہادت کلمہ میت اوٹھکے بیسی
 ہر دم پڑھو صلوٰۃ نبی تے مستغاث وظیفہ

بسم اللہ و علی ما دسوال اللہ پڑھیلان کھنکا ہو
 اس سورت دی برکت امدی شیری بنے لگے
 اٹان کچیان کانے قریبان سامی آتے جوڑو
 مختصر وچ اینویں کھیا خوب کتاب پڑکڑی
 وقت نہامت نظر نہ گندی رعایت ستر دی
 شرح نبی داینویں چاہے سر جڑ پسم قبول
 اودہ نامت چوڑان قبری عالم لیرون من
 عالم گیری دیا پکھیا ترستے کک شائیں
 دینھا نغید کھ پڑھیلان دو عیالی بھراہو
 ہو تو فقی جو ہوشے تسان ہرگز دوندہ ہو
 بعضے منع کرن تے آکھن نرذوفات کرا
 ایے بر فتوی وچر مونے مارکیتہر ڈول
 جے جانے نام بائو میت دینا اودہ وڈیلان
 جسے آتے وچ حیاتی آمین لون چوانان
 اوٹھ بیسی خوش ہوئے تیون دی تیکے عائیں
 دعا رحمت دی کر کے اونٹن بچون کلمہ بیسی
 کرو عزیزا پھلی رائیں فصل وقت شریفہ

باب اول سو بیان آن میت شہادت خزان علیہ السلام

اول آدے بیت اوتے روان نام فرشتہ
 نیکی بی اول آخر تیکن تین تمہیں بولی

اسو اسو اسو اسو
 ہاں داناو کیکر ناہا جاوے
 یامان حواسے بیٹے کر کے لایا
 جاسے جو قیامت والے دن
 سب لوگ ان لوں اپنی اپنی
 باتوان سے نام لیکے جودیا
 جاسی واسد علم اور نہ پیر
 جے جے ایہ حدیث
 مری جے عبد اللہ
 السلام علیہم وعلیٰ آئین
 ہاں لاہوری گاڑا زخمی
 دی ہٹے ۱۶
 مو ۱۶
 مو ۱۶
 عفو عنہ
 بھیردی

کے مقابل میں ہو کہ آپ کے کہلوائی
 غیر شنائی دو گنا سے ویکھو یا یہ بھائی
 آخر تک تین سرچے دو زین ترن جاعان
 اما آپ کے جو آئے اگے جا اومان ٹر بلون
 پڑے ملام سرکلا پھیرے کر ٹر نہ پیار سے
 باجہ قرأت تم کرین وچر موز جوانان
 مسبو تانہ پڑھن قرأت سے رنگارنگ
 گھوٹے اتنے نال اشدت پڑھن چیرہ سر
 یا ثریا جو مصلح ناما ایہ فسل پیار سے
 بے عذا جو کر کرینہ جان منافق بھائی
 پیشی تائین نال جماعت کیتا نبی ادا
 وچر مانے قتل نہی دا کیوں نہ کیتا کم
 جھوٹ اور پے ڈھکے دت کر سامان ترور
 حضرت جبرائیل خدا نے گھلایا حکم نزول
 کہ آپ کے کہ موز دشمن دل کرل جاعتی سار
 وچر نفسہ حبیبی کیا خوب ایہو تقریران
 برکت سرحد امیر میا کرے قبول کتاب

کرے نام جماعت تائین دو ٹوٹے سن بھائی
 پہلے ٹوٹے نال گدا سے کہہ گت شنائی
 شنائی غیر شنائی اندر کہد وچرے رکتان
 جنت کے مقابل دشمن طرف اکادی آہن
 باقی جرنماز اٹھے او خان نال گدا سے
 نامار انخوانا مسبو تانہ پہلیا نال انا حقانہ
 لاحقہ سے پڑھنے نال دہائے خجگت د
 جیکر تخمین بہت زیادہ خوف ہو د مہد بار
 کو جو مانے گھوڑے چر بیایا تلوائین بار
 عین جاتی در آنا موزے ترک جماعت نہ آئی
 کہد مانے خجگت سے اندر گئے رسول خدا
 کا قرآن ڈٹا حضرت تائین بہت کیتو نے غم
 ملی کوا سرور تائین سے ناز کہ ہور
 بے حضرت دیگر تائین غم وچر نہ کیتا مول
 دو ٹوٹے صحابان تائین کرتون یار پیار سے
 نال جئے دے یکن سا کر تیرے تیغ تے یران
 ہر دم پڑھو صلوٰۃ نبی تے کیا یزین ہر باب

پہلے وچر در بیان نماز و کثرت لفک اندرون کوید

جیسے ایسی دلوچر کوکین نہ ہو و غافل
 اوں باے پتہ مقتدیان تابی یوسواسے

بے اندیشہ تر تر ہا فرغان شدت نوا نل
 وقت چاہے اندے ہو جائیں پاسے

Handwritten marginal notes in Urdu script, including religious and philosophical commentary, running vertically along the right edge of the page.

Handwritten marginal notes in Urdu script at the bottom of the page, continuing the commentary or providing additional context.

رو نماز نہ ہوئی اسدی جو کند کر کہلے نما
 نماز پڑے کو چھت کہے تے جان کر بہن پکی
 اقتدار کریں مومن چار چو غیر کھلوون
 جہری طرف امام نہ ہوں رو نماز او نہاندی
 لکھ نماز پڑے کو با سز کہے کہ برابر
 پنجے بیت مقدس اندر کہدا جان ثواب
 کہ چارستان بہترین فضل شرق مغرب تائیں
 ترشے کہ سنہری ہودی دوجی ترشے کانے
 دو کرتان چہ نہری چار نہ ہوں مولے
 نال عواظ دے دے جیو کر پچھے عالم
 بیت اللہ تے بیت مقدس نبوی ہوتا
 ہر دم پڑ ہوصلوۃ نبی تے مومن سلم سارے

اگے منہ امام اپنے دے چہ جاعت پرتا
 حکم برابر سر کہت تائیں غیر ہوں یا ملے
 بعضے بہت امام اپنے تین زد کہے دیوٹوں
 طرف امام امان نیرے جان تھانڈیکانے
 مسجد نبوی کہ گدارے فضل نہرا کا بر
 وچہ قبا کہ عمرہ وہے نال حدیث حساب
 ہوت نامی کیسے بار بھج بھج کتے نہ جائیں
 سو نہری دیکھ نہجمن مولے کہیں چو دیاتے
 ایسا حکم سیست غریبان جگہ کر دے جوں
 نال اصالک یک برابر یاد زمین اے سالم
 پڑھن نماز او نہانے اندر کرے نصیب خدا
 نال سلام لا ہو بھائی ہو سورب پیارے

کتاب الزکوۃ

اصیل مسلمان عامل مالک نام نصاب
 ایست شرطان چہ زکوۃ اٹھوان دیوے
 مگر تقدم جائز سالون نقل صحیح کتابان
 نصاب نام نہ دو ہواوین پچانے تہ نال
 دو سے دم کی دتہ وچہ کو اسکا قرض
 پر بعد وجوبے کوۃ دے جے ہو و قرضائیں
 دی مال مفتاب کہ نہ این نام نصاب

نصاب نامی ہر شرط زکوۃ سالون بعد تاب
 دے جتھے رب فرمایا فرض او آنا سنبہ
 موزو مالک ہا نصاب دیوے بہت نصابان
 وٹھو وکھو سیان تیز دن پچاندا اسوال
 زکوۃ نہ لازم اسکا اتے عاصی کہند اس
 زکوۃ نہ ساقط وچہ قنایے عالم گیر و ساقط
 باجہ اوار زکوۃ نہ اوتے دیکھو کہ کتاب

میں تادیب و اصلاح
بہت بولیں اور کلام
منفصل بیان کیا ہے
چاہے بایں میں
میں ایک سال کی قیمت
بہت بولیں کہنے سے
سالہ مال کا
میں تادیب و اصلاح
بہت بولیں اور کلام
منفصل بیان کیا ہے
چاہے بایں میں
میں ایک سال کی قیمت
بہت بولیں کہنے سے
سالہ مال کا

چھوڑ کر کوئی سال آئندہ دیکھتے خلاصی
وہ جو رہے کچھ مدت اور چونکہ نصاب و مال
مختصر قدری دیکھیں ہو جو کچھ کتاب
صدقہ و ساقطہ و سودا ہوا جان گناہوں پاک
تا زکوٰۃ نہ آوے واجب و چھ مسووی بچہ
فنا ہوئی بن بختی و بچہ بہت فحاش کہ بہال
تاہن بہت فحاش آئی مختصر و چھ مسووی
باجز کو تے سال گذشتہ کلی مال فنا
سبب تاخیر زکوٰۃ دے پانچ چھ مسووی باب
دو چھ سال واجب آوے و چھ مسووی یار
دو چھ سال نصاب پوری موبت رسید
مال نصاب لائن بانی وقت زکوٰۃ بحال
گامین ادھ و نیار و پیدہ دے دم تمام
شرح کفر دے چون و تھا جہانام مبیار
اوس خرید کیتے یا بختے یا ورثہ ہو کر
ایر شل کافی ہر قسمین ہسین مد نجات
یا ستاع تجارت کارن سود مان دے یار
نفع زیادہ جیرو ہو کہ فقیران پائے
ای معلوم صرفان کو لون بچیان کل ہو جانی
سود و قیمت بے بیج دنیا لان بزکوٰۃ شرف
ای نصاب زکوٰۃ فریضہ کہیا انا گوارا یاران

کو دوسرے دم و مالک کر ما واد سال ازما کی
کو مالک رہا نصاب کامل و احوال آخر سال
زکوٰۃ فرض کی اوسے او تو یوں مال حب
کے چھ سال تمام دے ہو یا مال ہلاک
پر چھ اند سال دے باقی رہے نہ کچھ
چلیاں اوٹھا نا کوئی مالک نہ پانچ چھ سال
زکوٰۃ فریضہ و نصابین و چھ مسووی
کو دوسرے دم و ادیدہ دنیا لان مالک و مار رہا
اس جہان زکوٰۃ نہ آوے اگے لے غدا ب
کے اول سال زکوٰۃ نہ دتی مالک نہ و نیار
اوہ و نیار جو حق فقیران تہہ اوٹھا نہ و نیار
و نیار گامین کہ یا ان را جتنا اند سال
آپ پانچ جنسی اند کہ میں کل تہہ سام
کہ شل دسان میں تینوں کل فسان دی یار
کو نیار ان اوٹھا نا مالک نہ و چھ مسووی
سال چھ دے کہ یا ان را جب دے اوہ زکوٰۃ
کو سود و مال مالک ہو کہ وہ ہو و نیار
و دم و نیار متاع لاکے کہ نصاب نصاب
سو نے نفع اسو ادوے چاندی نفع تا چا
پایہ قول ہے صاحب قیمت کہ چھ مسووی
سود و قیمت دے وہ دنیا لان قیمت گنت و نیار ان

میں تادیب و اصلاح
بہت بولیں اور کلام
منفصل بیان کیا ہے
چاہے بایں میں
میں ایک سال کی قیمت
بہت بولیں کہنے سے
سالہ مال کا
میں تادیب و اصلاح
بہت بولیں اور کلام
منفصل بیان کیا ہے
چاہے بایں میں
میں ایک سال کی قیمت
بہت بولیں کہنے سے
سالہ مال کا
میں تادیب و اصلاح
بہت بولیں اور کلام
منفصل بیان کیا ہے
چاہے بایں میں
میں ایک سال کی قیمت
بہت بولیں کہنے سے
سالہ مال کا

میں تادیب و اصلاح
بہت بولیں اور کلام
منفصل بیان کیا ہے
چاہے بایں میں
میں ایک سال کی قیمت
بہت بولیں کہنے سے
سالہ مال کا
میں تادیب و اصلاح
بہت بولیں اور کلام
منفصل بیان کیا ہے
چاہے بایں میں
میں ایک سال کی قیمت
بہت بولیں کہنے سے
سالہ مال کا

نیو گشت شرم تو تم تے صل ایہ بجاوں سال
 جیکر اپنی نال مینہاں تے یادیاواں تے چھے
 گردہ گماہ لکڑی تے کلے عشرہ جالو کافی
 جیزین نال نڈنسے چھے یاگت بوکا
 جے اسدا اول کدین پھون کدہ مزدوری
 نہر کھاسے نہر پواسے ہوو جو لگے اوتے
 جاسع الر موزے اندر ایہ بیان مزدوری
 اپانی نزل تے دیاواں ہوو جتھے مینہاں
 جو کوئی نہر زمین دے منے عجیباں کٹ بنائی
 سیحون جیون تے جلا جانے چتھے جان خرات
 جو راعت آب انھان قین کیتی رجب لایا
 زمین عربے لہرے ہی ہوو جو ایمان لیاواں
 جے اوہ زمین بعد فتح دے شکر نوں ند دیوے
 زمین سوادے دو یا جتے غلہ ٹھافے پایا
 تریا کاک جے صلح نکاتے کیستا خبگت ہويا
 موٹے زمین کسے جنگل اندر کڈھے ٹھان بنائی
 متصل اوسکے جے عشری ایچی عشری موئی
 دو قسم خرچ پچھانی بہانی کٹ نام مقام
 سر اسم جمع رسم دی جالو حضرت عمر بنی
 ہر گوی دا اتنا لیندے جتے کنک برابر
 پنجر م جو دکھا ہوئے نڈر زکاری تووری

صاحبیہ نغز و سید و چرموزے بجال
مختصر اندر ایہ لکھیا عشرت دہن و پتے
ہو چرموزہ کمال از نماندی و بھر جیو کر بی
بیہول حصہ و چون دیوے حق خداداد الوکا
حق خزانہ جسے کوئی تار بگتے پوری
مصلحت زراعت اندر خراج عمالان جتے
عشر خراج اندر ایہ بیان پونڈی بیت قصوری
و چرموزے و ہوان حصہ دیوین تہ و سیان
یا جو چار عرب دے اندر جان چاہے بجائی
پیدا ایش خانندی بیہوان حصہ یوسف کے زکوۃ
تا و ہوان حصہ کے محمد و چرموز کتاب
چو تھی زمین جسے فتح عالم کیا فزاد
مختصر اندر اوہ عشری دہوان حصہ لیوے
بہدستح دے سر گھر اندر آ پنا اہل نکایا
ایسے زیباں جان خراجی مختصر تھیں ڈھویا
اوسد احکم سے نزدالے تے عشر خراجی بہائی
نزد خراجی تا فرا جی جیہ کرے نہ کوئی
دو بے دانا و جان ہوطف ملک سواد و اسم
اہل سواد کو لون اوسان لیا بہدستح ہک پائی
و چرموزہ کمال از نماندی و بھر جیو کر بی
انگور و خجور ان دونا حیکرہ رکھانہ چو تھوڑی

النواع والبلد

مزدوروں کے لئے
جیسا کہ پہلے بیان کیا
تھے چھپوں دراجا جسے حق
اسد ناراد پر تصور ہے
جائز ہے وہ چھتر
وہ اس کے احکام
اس واسطے سمجھا دینے
جو پہلے نکالیا جاوے
عشر و خدج کے پہ
وہ تیاں جان مزدور
مزدوروں کی غلے
تین چار ایسا ہو
مزدور

زمین نزل کی ہے زمین
 اور سید

محمد بن

کہوئے خچر تے پترے کتے جیکریت و بار
 زکوٰۃ اوخانہ کی قیمت جدا ہے بچ گئی
 کوچھ مینے باہر چکائے چھ مینے گھر
 توڑے تے کرٹے دھیرے یونین جان دھیرے
 تیج دے معنے رھن لکھے چکن پتر گھان
 سالون گھٹ ہوون لکھوئے جامع الرمز گھا
 نکے جتے وٹے تھوڑے جان کیر نامی
 پنجان اٹھا کوچھ کیری دیہان دیوچہ چار
 سال تمانے دجے ورسے وچہ پیر پوکھوں نچے
 جیکریت و پار دی باکت تانین ہک حاف
 چوہان تیکن جان معافی ہوسن چارے چار
 لے لولے تے نابینے مورے ہون مرلیفہ
 اوٹھ ڈاچی راکھ برابر بختی عزنی سہی
 چنچیان تھین جدوئے وچن جیکر ہون پترے
 دمعاف تے نبت لبون وور بیان دے ٹوٹے
 چھتیاں تاحہ دیوین نو معاف پچانی
 چودان جان معاف عزیزا ٹھان تائین جہ
 اکاٹھ ہون تاجرہ پچانی معنے کی اٹھ پورا
 توڑی دانام ہر جاندر توڈا کتے نہ ہر
 پنجبران تائین خبر عہ دیوے چودان جان سہا
 توڑیان تائین دیندا جاکو دیوین نبت لبون

عالم گیری دیوچہ کیا تمدن زکوٰۃ شمار
 وچہ تاوے عالم گیری تمدن زکوٰۃ آئی
 اوسے اوپر زکوٰۃ نہ واجب وچہ رموزنگر
 زکوٰۃ انہا نوچہ وچہ تائین باہون تیج وڈیر
 وچہ ہیک لہیک نہ جاعلیحدہ ای تیج داراہ
 سال تمام لکھے تاوٹے صدقہ لازم آوے
 توڑے چلیا نوچہ کٹ ڈا عالم گیری حامی
 پنجیان اندر نبت خاص سنتون بر خور
 دودا ایدے دی دے معنی مارکین اوس پسے
 جیکریت زینت گھری چار معافی صاف
 نال نکر دے مجھین بھائی پنجانوچہ بڑ تار
 انہان چو پائان دے اندر جان زکوٰۃ زلفیہ
 جامع الرمز تے وچہ قدوری ایون جان مسج
 نبت لبون و نہانوچہ وچہ تیان بے خطری
 ماسدی حق پیر لہاری دروز سیک پھوٹے
 حقیقہ ترین وریا نندی توڑی چوتھے پیر پنجانی
 حق لذن داوتے ہو یا معنے خوب تے ترکا
 چوون وریا ناپیر مرس چہ ای مسئلہ مشہور
 جے توڈا تاوچہ رموز تے قیمت کرے او
 ہک دوسے دو نبت لبون ایہ لیکھا مے صاف
 ہک دوسے دو حق دیوے تارک جان فارون

۱۔ لکھوئے خچر تے پترے کتے جیکریت و بار
 ۲۔ زکوٰۃ اوخانہ کی قیمت جدا ہے بچ گئی
 ۳۔ کوچھ مینے باہر چکائے چھ مینے گھر
 ۴۔ توڑے تے کرٹے دھیرے یونین جان دھیرے
 ۵۔ تیج دے معنے رھن لکھے چکن پتر گھان
 ۶۔ سالون گھٹ ہوون لکھوئے جامع الرمز گھا
 ۷۔ نکے جتے وٹے تھوڑے جان کیر نامی
 ۸۔ پنجان اٹھا کوچھ کیری دیہان دیوچہ چار
 ۹۔ سال تمانے دجے ورسے وچہ پیر پوکھوں نچے
 ۱۰۔ جیکریت و پار دی باکت تانین ہک حاف
 ۱۱۔ چوہان تیکن جان معافی ہوسن چارے چار
 ۱۲۔ لے لولے تے نابینے مورے ہون مرلیفہ
 ۱۳۔ اوٹھ ڈاچی راکھ برابر بختی عزنی سہی
 ۱۴۔ چنچیان تھین جدوئے وچن جیکر ہون پترے
 ۱۵۔ دمعاف تے نبت لبون وور بیان دے ٹوٹے
 ۱۶۔ چھتیاں تاحہ دیوین نو معاف پچانی
 ۱۷۔ چودان جان معاف عزیزا ٹھان تائین جہ
 ۱۸۔ اکاٹھ ہون تاجرہ پچانی معنے کی اٹھ پورا
 ۱۹۔ توڑی دانام ہر جاندر توڈا کتے نہ ہر
 ۲۰۔ پنجبران تائین خبر عہ دیوے چودان جان سہا
 ۲۱۔ توڑیان تائین دیندا جاکو دیوین نبت لبون

۱۔ لکھوئے خچر تے پترے کتے جیکریت و بار
 ۲۔ زکوٰۃ اوخانہ کی قیمت جدا ہے بچ گئی
 ۳۔ کوچھ مینے باہر چکائے چھ مینے گھر
 ۴۔ توڑے تے کرٹے دھیرے یونین جان دھیرے
 ۵۔ تیج دے معنے رھن لکھے چکن پتر گھان
 ۶۔ سالون گھٹ ہوون لکھوئے جامع الرمز گھا
 ۷۔ نکے جتے وٹے تھوڑے جان کیر نامی
 ۸۔ پنجان اٹھا کوچھ کیری دیہان دیوچہ چار
 ۹۔ سال تمانے دجے ورسے وچہ پیر پوکھوں نچے
 ۱۰۔ جیکریت و پار دی باکت تانین ہک حاف
 ۱۱۔ چوہان تیکن جان معافی ہوسن چارے چار
 ۱۲۔ لے لولے تے نابینے مورے ہون مرلیفہ
 ۱۳۔ اوٹھ ڈاچی راکھ برابر بختی عزنی سہی
 ۱۴۔ چنچیان تھین جدوئے وچن جیکر ہون پترے
 ۱۵۔ دمعاف تے نبت لبون وور بیان دے ٹوٹے
 ۱۶۔ چھتیاں تاحہ دیوین نو معاف پچانی
 ۱۷۔ چودان جان معاف عزیزا ٹھان تائین جہ
 ۱۸۔ اکاٹھ ہون تاجرہ پچانی معنے کی اٹھ پورا
 ۱۹۔ توڑی دانام ہر جاندر توڈا کتے نہ ہر
 ۲۰۔ پنجبران تائین خبر عہ دیوے چودان جان سہا
 ۲۱۔ توڑیان تائین دیندا جاکو دیوین نبت لبون

ہر دم پُرھو صلوٰۃ نبی تے ہو سو نبی پیارے

روز قیامت نال شفاعت ہون سان شکاکے

باجل و شتر در بیان مضامین الزکوة

جنہوں کیون زکوٰۃ رول سے کیٹا امر خدا
فقیہ مسکین مکتب کے قرضائیں ابن سبیل
والموقوفات قلوب نفاق میں اٹھوا لڑائیں
گھٹ نصابوں جان فقیر تے مسکین کو مل نچ
عالمین جو بادشاہانے نوکر عیشہ زکوٰۃ ان
چہ کافر بھکے طمع زکوٰۃ تے ایمان کر قبول
ہن خدا اسلام لہن غالب کیٹا لوڑ نہ کمانی
مولا خطہ دالکھ گوئے سو مبلغ دیہ بھائی
راہ خدا وچہ دسان تہن فانی ہو دہند
انام محمدیے حق کہندے ایقتسیر
مالک جو نصابا ہوئے قرض سرتیے رکھے
ابن سبیل چنانک ہو گھر دیوچہ نصاب
ابن سبیل جو خرچن عاجز قرض چاہئے تو کھاو
انسان ستان صدقہ پے وچہ قرآنے آیا
انسان ستان نون وٹ پے پے ہک سرور
شامی صاحب فرمایا کہ انسان دے ہتہ پائے
مستحب اگر وچہ اتنا قدر اوہ ہوئے
کو دے وچہ زکوٰۃ کرے شہید ہوئے فقیر

وچہ قرآن شریف کا وہ دن لئے اٹھ بہرا
ہو رز کو تے یا دشنامندی را دھڑائے قیل
ہن بیان افغان تینوں آپو آبک نائین
عکس بچانی نزد سمانی دکر دچہ ہر کج
گھن لوکان بھین حاکمان یون کن بیت براتان
وقت نبی کے دھون تھوڑا دیو کیا رسول
ایمان افغانے آن دی ریل ملے آئی
تا آکر کر یا ان تینوں ایٹکل مکات آئی
تھیا دن یا کپڑے خرچون یوسف قول پسند
ایہ فی سبیل اللہ دے منے مختصر تین گیر
جے قرظ افغانے دھوے اوہ ہی لیکے چکے
اونون جاز صدقہ لینا سفری حال خراب
رکوة مالون یہ بہتر اونون عالم گیر وسا
والولفات قلوب افغان تین ساقو ویکھ ہر
اداز رکوة حنیف آکھئے سافعی را اکر دے
اقل جمع دی ترے لیکے تے گھر سائے
دینہ را تین دی روٹی کو لون نیم لینہ اسو
جینے تے ترے تھوڑا کر بستگیر

عقود عند
طابق

34

سید محمد علی

بسم الله الرحمن الرحيم

تجدید و ترقی

三

مذکورہ بالا کے معنی یہ ہیں کہ اگر کوئی شخص روزانہ اپنے مال کا ایک سو فیصد زکوٰۃ دے تو اس کا مال ہر سال ایک سو گنا بڑھ جائے گا۔

فقیر آسودہ اوکھا کیتا دیکے بہت نصاب
ہو کر اہمیت دسان تینوں دیونی شہر پرے
مور کر اہمیت جیلہ کرنا فرض زکوٰۃ نہ ہوے
بہن مثال دسان میں تینوں کچوں اگے سال
زکوٰۃ فطر تے مذکفارت پنجوان عشر سچال
اٹھا نوچوان اوٹھ نہ لازم گائیں تہین ناوچھا
افضل چھ کرانہ دیوان تے مذکفارت بہت
پھر اولاد اوٹھانے تہین دیوان بہت صواب
اوٹھیں کچھ نامے ماسیان وٹ اوٹھان اولاد
اس تہین کچھ ال حرفت ہی اپنی وٹ شہر تہین
معتبرے دچر کوئے جتھے ہو دس مال
کوٹھنی بھرے مالے گیا یا بلتھان لاہور
صدقہ فطری جتھے آپ اوٹھے بہتر کجے
ہو رہتہ وچر زکوٰۃ فطر تے دچے کر اظہار
فرض ادا جو ظاہر کر سی کر سن لوک ادا
نفل صدقہ نفل روزے موٹھل نماز گزاران
ریا پٹینا بڑو نیکویان روزہ زوری ہووے
مگز کوئے تے مار کر تائیں آکوٹھیں ضرور
خوشدل موکھ صدقہ دیسی کسی فرض ادا
کوٹھت زکوٰۃ تے ساہو کیا مسجد نوئے
سکوہتے کافر غنی یا کچھ عہد آرز

زیت فقیرانہ سے حق دنیا مال حراب
مگر محتاج زیادہ ہوون یا اوہ لگے لائی
ایہ علامت جان بخل دی روز قیامت رووے
زن دیوے یا شوہر نے نون بخش کر کے مال
انہیں جائیں قیمت ہارن فتنہ وچر بھال
راہ خاں نے قیمت کر کے دیوے جیکو اچھا
بھل بھینان اوہ ماونھادی چاچی پھینان وٹ
توٹے شہر دیان مسکینان تھیں بیت نمون جلا
اوس کچھ حق زور طمان وٹ بھلے نیاد
وچر تھاکے عالم گیری اسے دھن ماسیان
خرج کرے اوچا دیان عاجزان جتھے پت بھال
مال آسودہ بھرمی عاجز بھرے کہان نہور
اولاد مصنا تے خادم جتھے عالم گیر لوچہ پوچہ
وچر تھاکے فاضلان دے نفل محض کار
ایون وچر تھائی فضلان لوکانون سکھلا
محض بہتر مٹ ریاون کیتا کرتا ہارن
عمل ریائی رد قبولن روزہ خسروے رووے
دیہ زکوٰۃ جو دنیا اندر سخی ہوون شہور
کبیر وچھوڑ صغیری آیا ایہ معاف ریا
یا کوٹھش مویانون کچھ صل دیکو یا جا
طفل غنی یا گولادو سدا تے اپنے کل عباد

یہ تمام باتیں صرف اس کے لئے ہیں جو اپنے مال کا ایک سو فیصد زکوٰۃ دے۔ اگر کوئی شخص اپنے مال کا ایک سو فیصد زکوٰۃ دے تو اس کا مال ہر سال ایک سو گنا بڑھ جائے گا۔

یہ تمام باتیں صرف اس کے لئے ہیں جو اپنے مال کا ایک سو فیصد زکوٰۃ دے۔ اگر کوئی شخص اپنے مال کا ایک سو فیصد زکوٰۃ دے تو اس کا مال ہر سال ایک سو گنا بڑھ جائے گا۔

یا کہ جب اپنے دل میں دیکھے کہ کس طرح فقیر
 ظالم ازاد کو توں یا میں توں سرنگے زمان
 نبی یا شیخانوں نادیدہ کیا وجہ متوان
 کہ پیسہ لہز کوئے والے دعوت نہ بنیان
 ہے یا حاجت کہوئے او نہان روئی طرح ہے
 عشر خراج زکوۃ کہے میں کہو یا سے ظالم
 ہے وقت دیونہی بیت زکوۃ کتنی جائز و
 توڑے جو مصارف صدقہ اسکے خرچہ ظالم
 دلیل کرے کہے یا میں دیون و چہ زکوۃ
 جیکہ او محتاج دیون ناجائز او اہو جائے
 انہیں جان او از کوئے بنے چہے کوئی مال
 خادمانوں یا جائگانوں یا میں خبر اثرہ بکا
 موتہ میں آسکے بدیہ تحفہ دیونہی سے متوان
 تملیک شہ طے چیز کوئے سار توں بن کرین
 بعد تقاض جیکہ و یا ملک ہوسی درویشان
 ای مسئلے و چہ عالم گیری ہو و چہ فاضلان
 کو مال زکوۃ او اگر نیسے قرض مسکین غریب
 بروم پڑھ صلوۃ نہی تے مال سلگہی حب

اواز کو نہ انہیں جانیں مختصر تین کبر
 قرقر ادا نہ بھی ہو یاں ویکھ کفر گنہ گران
 بر موزے سے نوز تہی جائز دیوں نہ لڑان
 ہفتہ کا ہے اواز کوۃ مسعود ہر تین گران
 اواز کوۃ نہ ہوئی صدق پاک کر سہتہ پاک
 پاکہ جدی حتی پاک لیا سن اسلام
 صحیح ساقط زکوۃ ایہ عالم گینہ تین معلوم
 ساقط اختلا فی پچہ نے فاضل عالم
 اوہ دیوے پاد میان تیران یا رنتن خیریت
 عالم تیری ویوچ کیا آپ نہ کجہ چھیاو
 نکاح سنٹان یا عید بر تان کر کے اونیال
 یا وہ دیوں مبارک آن دنے ٹال فیقان
 زکوۃ ادا چہ ہر سو رسد مسئلہ مضبوط
 جیکہ ہر دولی لیر القدر زمین زمین
 جے دکان ہر کوئی چاہی وانی نہ ہو وانیان
 تے توں کہیں ہوئی کافی ہوس سہ عیدان
 ایتال امیر ساقط عالم تیری چھیاو
 صلوة زکوۃ پٹے پاد و نقص و سبب

این کتاب هم در میان این کتب کثرت حاصل نموده است

بالقوة تركون ضلالتهم فمن قرأه

چون زیکو تاروزه رکبو جکر ہووے غنیم
 ناکوڑے ناچوڑے جے پیش وین وال
 اوہ جن نہ جانو اس تین دافے کرا اعتبار
 جکر وچ اسمانے ہووے غنیمت جہر غبار
 عادل ہووے تال بالغ خوابے عبد اسل
 محرو و دغف من توہ پکھے جکر دیکھے جن
 و چون ناڑا باہرون چنگا اوہ ستور الحال
 ظاہر اب وچ عالم گیری قول نہ اس منظور
 دعویٰ لفظ شہادت الہ حکم نہ کوئی قاضی
 جے لفظ شہادۃ پونے مین دعویٰ اس کینا
 جہان بنیان فرض اوٹھان کے رہاں نہ
 کسے جن دھار منانے نہ یا بکلیان فطر
 اس قاضی نکلن جا آکھیا دھقا قاضی روکتوئی
 افکار کرتے اکوڑے نامین اس نصارت
 جن فطر وچ باخرن ی جہر ہووے یا بدہ
 جے دو مرونہ شہاد ہون تاہر مرونہ زمان
 دعویٰ شرط نہ دو مان اند فطر ہا رہن رمضان
 جد جماعت قاضی تائین جنیان نال تہ
 دہن داندے قول مال مے روزے تیر تمام
 کہ عادل کے قول نال جے روزے تیر تمام
 اتھاوہ ہونے قول نہ ہون نامو جاسن تیری

ترکے ہاٹے شہانے وچ تہدی قائم
 اب وچ مقامے عالم گیری جکر نظر مال
 تون وچ مقامے عالم گیری جان ہو مختار
 شہادہ وچ تون قاضی روزیان وچ معیار
 کہ مروہا بک عورت شہاد من تے لیل
 وچ نہایت عالم گیری قاضیان تہین من
 رمضان مبارک اوں دھقا فردو مال
 صحیح قبول شہادت تہدی کہے حقیقہ نور
 جن رمضان چو لٹ نہ کوئی رکھ روزہ رہا
 محض قاضی ان کہے دھقا قاضی رہا چو تہا
 کہایت جے الہ حکم الحاکم اب عالم گیری
 اسے پاتے کہ رہا اوہی رہے یا نہ رہے
 مختصر چو اس کے اتے روزہ فرض ہر لیل
 وچ مقامے عالم گیری انیون جان عبارت
 شرط شہادت تے دو مرونہ یک جٹل بدہ
 اب وچ ہاتے وچ مقامے وچ نہر منا
 اب غبار اجون چو دو مان ہدی ہون دوران
 صحیح ایضا وچ عالم گیری کہہ تہ تیر نہ مال
 بن تھے فطر حلال خلیق پر کہے مال حرام
 جن نہ ہو تو تاکہ رکھو جان افطار حرام
 تیر ہون یکدین انری صورت کہ اکثری

نہایت عالم گیری قاضیان تہین من
 رمضان مبارک اوں دھقا فردو مال
 صحیح قبول شہادت تہدی کہے حقیقہ نور
 جن رمضان چو لٹ نہ کوئی رکھ روزہ رہا
 محض قاضی ان کہے دھقا قاضی رہا چو تہا
 کہایت جے الہ حکم الحاکم اب عالم گیری
 اسے پاتے کہ رہا اوہی رہے یا نہ رہے
 مختصر چو اس کے اتے روزہ فرض ہر لیل
 وچ مقامے عالم گیری انیون جان عبارت
 شرط شہادت تے دو مرونہ یک جٹل بدہ
 اب وچ ہاتے وچ مقامے وچ نہر منا
 اب غبار اجون چو دو مان ہدی ہون دوران
 صحیح ایضا وچ عالم گیری کہہ تہ تیر نہ مال
 بن تھے فطر حلال خلیق پر کہے مال حرام
 جن نہ ہو تو تاکہ رکھو جان افطار حرام
 تیر ہون یکدین انری صورت کہ اکثری

۱۱

چون زیکو تاروزه رکبو جکر ہووے غنیم
 ناکوڑے ناچوڑے جے پیش وین وال
 اوہ جن نہ جانو اس تین دافے کرا اعتبار
 جکر وچ اسمانے ہووے غنیمت جہر غبار
 عادل ہووے تال بالغ خوابے عبد اسل
 محرو و دغف من توہ پکھے جکر دیکھے جن
 و چون ناڑا باہرون چنگا اوہ ستور الحال
 ظاہر اب وچ عالم گیری قول نہ اس منظور
 دعویٰ لفظ شہادت الہ حکم نہ کوئی قاضی
 جے لفظ شہادۃ پونے مین دعویٰ اس کینا
 جہان بنیان فرض اوٹھان کے رہاں نہ
 کسے جن دھار منانے نہ یا بکلیان فطر
 اس قاضی نکلن جا آکھیا دھقا قاضی روکتوئی
 افکار کرتے اکوڑے نامین اس نصارت
 جن فطر وچ باخرن ی جہر ہووے یا بدہ
 جے دو مرونہ شہاد ہون تاہر مرونہ زمان
 دعویٰ شرط نہ دو مان اند فطر ہا رہن رمضان
 جد جماعت قاضی تائین جنیان نال تہ
 دہن داندے قول مال مے روزے تیر تمام
 کہ عادل کے قول نال جے روزے تیر تمام
 اتھاوہ ہونے قول نہ ہون نامو جاسن تیری

ایسوں کو کہ غلطیاں نہ کرنے سے ہوتی تھیں
 معتد فرج بنایا میں شہر طائران نہ کوئی
 مگر چہ عورت ہی نام نہی کیتا مرد و نہ لانا چا
 امیرین حکم ہے ہمارا نہ دے پھر نہ کوئی
 میں کفارت مردہ راہ سے عورت صرف قضا
 نال مرا میں لیا دوائے کورن کر کے نبلی
 جل کر کے کرنا میت سے پھر کے چو کا
 عالم نزل کفارت جال جبرے قضا
 طاع کر کے کرنا بلایا سے یاجتہیل کے
 ایسوان سے نہ رہا جی ہے مگر کھول
 لون چھکے یا گنا چہ پے یا چہ نگلے جو
 غذا و دوائے کھانے کوئی با جمل نیت غذا
 اب و چہ قضاے عالم گیری و کھین کر کار
 لکھ چیزان غذا سے کالان سے نہ اردوا
 پزیر کزادانا تھا پانی کا جرمولی بیر
 سنگر نہ تھی گناہ ایسین غذا و
 مساز و چکر یہیے آئینہ روزیری کر کے
 یا پیشین و لون لم ہو یا نیت فدیہی ہوا
 انہاں و ان کفارت نامہ میں کفارت قضا
 کت بھلے کھانہ مال روزیہ جان بچ گیا
 یا ہو یا اقصا م کے لون جان بچ گیا

کہ کفارت جان عزیزا جو چہ رمضان آئی
 بہت شمع لیا و چہ پختہ ہو روایت ہی ہوئی
 گشت پے یاد نکالنی باموختہ پر تماچا
 پستان ہے بارہ ہرے لذت چہی اس بازار
 و چہ قضاے عالم گیری نامہ میں کفارت
 قضا کفارت لازم نہی تے نال دی چند لٹ
 فلن کر کے جو روز کھیا نال تذکرہ کھانے
 و چہ قضاے عالم گیری و کھیر یا کھیر
 یاد کر کے ایسی دیکھے کہ قضاے روزہ کے
 ظاہر روایت قضا کفارت روین کر قبول
 قضا کفارت لازم نہی تے پختہ ہو
 یا کج نیت دو اگر نہی کھارن جان بچا
 اگے ہی نامہ و چہ پختہ ہو
 و چہ حساب کران برگز جانے آپ خدا
 ایہ غذا اگے و کھیر جو اب کر تے ہو و میر
 او کھتے تھے عالم گیری بہ لون بکے قضا
 ہر سنوں کسے قضا و آئین چوڑ نہا وڑ کے
 آتھیں تھے جان بچا کھانے و چہ چا کروا
 خزانہ المفتین اندر ایہ حکم کیتا فقہا
 اس میں تھے کچھ نال تذکرہ کھانے چا خدا
 اس میں تھے کچھ جان بچا کھانے چا خدا

کہ کفارت جان عزیزا جو چہ رمضان آئی
 بہت شمع لیا و چہ پختہ ہو روایت ہی ہوئی
 گشت پے یاد نکالنی باموختہ پر تماچا
 پستان ہے بارہ ہرے لذت چہی اس بازار
 و چہ قضاے عالم گیری نامہ میں کفارت
 قضا کفارت لازم نہی تے نال دی چند لٹ
 فلن کر کے جو روز کھیا نال تذکرہ کھانے
 و چہ قضاے عالم گیری و کھیر یا کھیر
 یاد کر کے ایسی دیکھے کہ قضاے روزہ کے
 ظاہر روایت قضا کفارت روین کر قبول
 قضا کفارت لازم نہی تے پختہ ہو
 یا کج نیت دو اگر نہی کھارن جان بچا
 اگے ہی نامہ و چہ پختہ ہو
 و چہ حساب کران برگز جانے آپ خدا
 ایہ غذا اگے و کھیر جو اب کر تے ہو و میر
 او کھتے تھے عالم گیری بہ لون بکے قضا
 ہر سنوں کسے قضا و آئین چوڑ نہا وڑ کے
 آتھیں تھے جان بچا کھانے و چہ چا کروا
 خزانہ المفتین اندر ایہ حکم کیتا فقہا
 اس میں تھے کچھ نال تذکرہ کھانے چا خدا
 اس میں تھے کچھ جان بچا کھانے چا خدا

در عالم کبری میجوید اوست واجب جبری قضا
 زک کھلا و چکر دیک و روزی همین او به تپید
 یا سر کھلا اکبرین شمعان روزی اس تپس نسے
 عالم کبری دیو چو کھیا مینون ناچھر مار
 عذر ہو کما ہر دو باز اول زن پچان
 رو با پکا مول نہ کھائے کنی ششی بچہ ہر
 مینون زیادہ تھوڑا کھاموٹا جنگ چھاتے
 چھٹے ماہیوں میں غاش کنی کر است دور
 صائم ماہیوں جانف نسا نا کو چھ کواڑے
 ذوق کر است روزے فخری غلطی وجہ لا اس
 مضے بہت پانی مومہ ماسان نا پا بقعد بولی
 ابو حنیفہ غلاما یوسف کھیا نہ ڈر
 ابو حنیفہ کھاکیا اس تپس منع نہیں پر سے
 باکو روز و الیانی وجہ ہر چند چلاوے
 مباشرۃ فاشہ تے گلہ زری کرن دو نیکیل
 جے فوٹے بلانچہ چھوٹے فصلان خبر حال
 چھ تھوڑے عالم گیری ایک کراہت گیر
 ٹوپر دال صبت چاہے بند کرے سن موٹا
 خوش مول ہے پرا بھنوائے جائز تا پار دلا
 کھڑے تھوڑے کھیا دیو و کین شتون میری عرض
 قضا کر میں سہ لائق تپس بنین حق شاد

کونال تھانے کتنی پکے کھلے جان بچیا
 تانیا دبا گا موند و چہ گتے یا کو پٹے
 اینیون پانی مینہ گر خیل یارب مینوت
 مگر قطب و وترے نہ کرے رونے نین ا
 کچھ جتنے کھکے باجہ ضرورت ایک کر است جان
 جس عورت ڈاؤن دیوے کھیراتے بد خو
 یا غلام کسے و اہوے لاون نان کاتے
 یا اچھی یا اچھیو خریدے یا سر کھانگور
 اینیون چھنا باجہ کر است طفل غذا تھانے
 ایو کر کتیا تجنیس تپس عالم گیری اس
 کار و بالہ کتے وچہ استنشق کر دلی
 استنشق کے مضے ہر دو وضو باجہ کر
 اینیون پانی سرتے پاؤں کپڑا کرنا سے
 منہ وچہ تھک اٹھی کر کے پھر چا چلی گماو
 یا نیت زیت سر مرہ پائے چھان کوئی تل
 اینیون رسیانہ رت بوشہ من جس ازل
 لایق ابھی رت و الیون آخر دنیا تانیر
 نقل روزہ عورت کے باجہ من انور وچ
 یا کو گولی گولار کھلے اذن نہ دیے مول
 کو نقل روزہ رکھے خنے اوتے رکھن غرض
 اذن نہ دے یا کرے مطلق یا علامہ ہزاو

در عالم کبری میجوید اوست واجب جبری قضا
 زک کھلا و چکر دیک و روزی همین او به تپید
 یا سر کھلا اکبرین شمعان روزی اس تپس نسے
 عالم کبری دیو چو کھیا مینون ناچھر مار
 عذر ہو کما ہر دو باز اول زن پچان
 رو با پکا مول نہ کھائے کنی ششی بچہ ہر
 مینون زیادہ تھوڑا کھاموٹا جنگ چھاتے
 چھٹے ماہیوں میں غاش کنی کر است دور
 صائم ماہیوں جانف نسا نا کو چھ کواڑے
 ذوق کر است روزے فخری غلطی وجہ لا اس
 مضے بہت پانی مومہ ماسان نا پا بقعد بولی
 ابو حنیفہ غلاما یوسف کھیا نہ ڈر
 ابو حنیفہ کھاکیا اس تپس منع نہیں پر سے
 باکو روز و الیانی وجہ ہر چند چلاوے
 مباشرۃ فاشہ تے گلہ زری کرن دو نیکیل
 جے فوٹے بلانچہ چھوٹے فصلان خبر حال
 چھ تھوڑے عالم گیری ایک کراہت گیر
 ٹوپر دال صبت چاہے بند کرے سن موٹا
 خوش مول ہے پرا بھنوائے جائز تا پار دلا
 کھڑے تھوڑے کھیا دیو و کین شتون میری عرض
 قضا کر میں سہ لائق تپس بنین حق شاد

در عالم کبری میجوید اوست واجب جبری قضا
 زک کھلا و چکر دیک و روزی همین او به تپید
 یا سر کھلا اکبرین شمعان روزی اس تپس نسے
 عالم کبری دیو چو کھیا مینون ناچھر مار
 عذر ہو کما ہر دو باز اول زن پچان
 رو با پکا مول نہ کھائے کنی ششی بچہ ہر
 مینون زیادہ تھوڑا کھاموٹا جنگ چھاتے
 چھٹے ماہیوں میں غاش کنی کر است دور
 صائم ماہیوں جانف نسا نا کو چھ کواڑے
 ذوق کر است روزے فخری غلطی وجہ لا اس
 مضے بہت پانی مومہ ماسان نا پا بقعد بولی
 ابو حنیفہ غلاما یوسف کھیا نہ ڈر
 ابو حنیفہ کھاکیا اس تپس منع نہیں پر سے
 باکو روز و الیانی وجہ ہر چند چلاوے
 مباشرۃ فاشہ تے گلہ زری کرن دو نیکیل
 جے فوٹے بلانچہ چھوٹے فصلان خبر حال
 چھ تھوڑے عالم گیری ایک کراہت گیر
 ٹوپر دال صبت چاہے بند کرے سن موٹا
 خوش مول ہے پرا بھنوائے جائز تا پار دلا
 کھڑے تھوڑے کھیا دیو و کین شتون میری عرض
 قضا کر میں سہ لائق تپس بنین حق شاد

انواع پذیر

[illegible][illegible]

کرمیوم الحفصه الان
نقوم قبله او یعود
بعدہ یعنی روزہ
کوئی تسائی دن باشد
مگر اگر روزہ کے اس
اوقات میں کسی ایسے کو
دعا ہو تو وہ روزہ
قادر ہے کہ روزہ
بجوں یا کہ دو روزہ
تعمیل سے پورا کر دے
یا کہ ایک روزہ صائم
کا روزہ پورا کر دے

توڑے منع کرنے سن رکھے منع غلامانِ ائم
 اجماع ان دے جیکے جانے کم نہ ہو سی پورا
 بے کہہ کھنے کفارت نامین انخانوچہ تحقیق
 جے اعظم اوس روز دی جانے سا مکروہ آموز
 روزہ وچہ حق ماجیان نعلان تہمین اپچار
 نامین موجب شرع دار کھے جابل قوم
 کوڑ گلہ تے لایعنی تہمین و خبصہ شمار
 تشبیہ نال یہود ان ہووے موجب ایہ آموز
 عالم گیری دیوچہ رکھنا تنہا اکر رہ آر
 خزار سنے دیر الہی لذت تعدادی چکھو

جگر مرد آزاری ہوئے یا محرم یا صائم
 ہو کر استغفری روزہ جیکوئی ہے مزدور
 ہو کر استغفری عید وائے اینوین دینہ تشریق
 ہو کر استغفری جان تون روزہ وینہ نور روزہ
 ہو کر استغفری جان تون ناخوین ناخوین یار
 ہو کر استغفری جان تون تون راتین دلمان موسم
 ہو کر استغفری چپ روزہ رکھنا مستون یار
 ہو کر استغفری سچہ تون روزہ ماشوریک روز
 مستون دمیون دینہ کھتولن ناخوین نال رلا
 سردم ٹھو صلاوے نبی تے روئی ہی ہون رکھو

ماہِ بجاہ و یک زبانِ روضہ ماہِ مستحوی و لے گوید

اوہ دلائے دستانِ آمیزش کر کے ریت تو ابر
جگر کشید تے سر سے لوں دن آتش ساٹھے
نفلی روزے نہیں ایمیں قتل نفس شیطان
کامدینہ رکھے کامدینہ چپڑے یاد و حین امت
ہر ہمیشہ انھان اندر کھولن مار حرلیص
عالم گدی پہر کہرت ناہین کرد بیان
رخن والے پار گناہوں جیلن آدم دہر کن
سیاسی روکتی رہتے ایسے مریضے کیماں
ایز بن ہون پاک گناہوں ست کو باقی نفل

جنان دہانت روزِ شنبہ اولے بہت صفہ
جنان ہانچوخت بیان تے کم بہت دہاتے
انسان دہانتے روزِ بہتر توڑے سے رمضان
ہر ہمیش در صوم کرت بہتر سے اس بہت
روزِ جمعہ سے روزِ متب ہو سوا خمس
کو روزِ افضل رکھے یا روزِ تضرع رمضان
تیرہویں چورہویں پندرہویں تر روزِ سحر
حضرت آدم دارنک کالامیادانہ چکایان
ہر روز نیال تیرہوا حصہ دوتے تیرہویں کل

وصفہ ایندو
۱۷۶۰

باران تریمان چتری جلیو کھے یا لم البیض
 من جاء بالحسنة فله عشر امثالها کیا رغبتو
 اینہیں ستون نون نوروز کے ذی الحج
 ہیکر تو تین تہ تینوں انھوین انون رکھ
 بند کرے تن کھانوں پوزن ہو جماعن کو
 شرور بیاندی عبادت دفتر اس دکانی
 ہوشیاری روزے تے اوہ محرم ہار
 کھرنی بی خدائے گئے وچ قبرستان
 فرادیتی اوس یانی جی میں تے میری گور
 حضرت اکھیا اوسون توڑے کس جب
 اینہیں کدنیہ طہیان قبران وچ نہی
 حضرت اکھیا اوسون توڑی کد جی رات
 غلامان ستار موین وچ بیس بیان
 ہر تہ وچ پاک نون اسپر وچ رحیب
 جیکر نون غافل بارانہ بہت پیار
 سہو کائنات نون ہو یا اے وچ ہراج
 کراتے ایہ روزے کن کچھ بیان
 اول آخر تے کس وچالے تفسیر کل
 بت اول آخر تے کچھ تے کچھ چکا
 سرے پنج ہزار سے کہو اندر مال نما
 ہر نئی کریم ظاہر پڑ ہی جانت

او سنوں درج سالہ مال قرآن عزیز
 کہ نیک و سوسہ وہ درج کیا باجہ تصور
 ہو و دوین روزہ اسکا دا عیدے تیکل وج
 بیویوں و بی بی عید پھن رونی پچھے پکارہ
 عید قربانی بڑے کھانے ایسا نام اسکا ہو
 وچ انیل لو غفین حدیث بنی سر مائی
 مال و نہانے ریان باریان کیتا میت پیار
 قبرے نور و ٹھا حضرت سر و ایک جوان
 اک انگارے و درخان حضرت لاشعاعت و
 روزہ رکھ دن غاملا اک نہ سار و ادب
 و ٹھا ایک جوان نون سر و تفسیر فنی
 جے نون ہندول جاگدا ہر مئی اج نجات
 اپ مسائل کھتران کر کے خوب و بیان
 سوناہیت گھٹا نون راضی ہو مے رب
 ات متوہین رجب دی ساری ہو پیدا
 جاگن الیایان نوان بیسی مٹت تخت سراج
 ترک جہان رمضان نجیان جان بہر شیطان
 یہ تے دو بان چہ نیامین ویشیت ل
 اوچر کشیدہ بان دے جو فضل ستار
 اول بان بر یون دو تاساں محرم نام
 اوس روزے دا جانتوں موجب ایہ بات

تقدیر حاشیہ

السلامة في الصلاة

نقلته اولاً

الشيخ

نقل بهر دست
عزایب ز بند
حسن خضرت

مجلس فیض

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

تاریخ

1006

...

10

صاحبہ کی مانند روز رکھنے لازم آتے آہ
کسے شرط موجود رکھے روز کی تہی اور تاخیر
قدید لیس ہر روز پر جے بھکھا لاچار
بیکر وچ اونہا لیس اوہ قاد نہیں پیا
لو کرے ارادہ تدر معنی اگر و زہ دل نیت
عالم گیری دیو چہ اوتے روز سے فرض جہینہ
تدر منے کو روزہ رکھان امر سارے سال
یا ران ماہ تدرے رکھے جہان جائے رمضان
است بہت حکم زمانہ نایین تدر منن جہ سال
اس سبب تے زمان نون ہرگز حیض نہ آوے
تدر والہ کوئی روزہ رکھے آگے ہونے اُن کم
کوپش نہ والون بالغ ہو یا یا ایمان لیا
نوسلم و اتقلم روزہ نایین ظاہر روایت
شست برسان و تہیتی بیضا زعم نہایت
زوک بالغ کافر مسلم حیض نفاسون یک
ایون ہرگز شک و لگنے ظاہر پھر رمضان
اس تہیت پکھے ظاہر ہو یا دہمی اتین کھاوا
صائمین و نال شبعیہ لکھیا عالم گیری
بعضیان کیا انہان یا اللہ مستحب ہے بند
حیض نفاس و التہی ایمن ہور مرض مسافر
کھاوان اوہ حال ظاہر ہو و یا ایہ جیسے کھاوا

کو جدا منے تے رکھے کہتے تہی فرض او
یا کیسے منیان دائم روزہ ہو گیا فانی پیر
تا استغفار پڑھے وچ عالم گیری رب غفار
او ویک سال دی ہے جائز لاہ سر تہین بہا
سوہون نکل جاوے ہینہ اسدی کی کیفیت
دلہنی نیت تھاٹے مال ہر بار کہے تکینہ
سال اندر رمضان ہی آوے اسدا کی احوال
رمضان باجون سال نہ کوئی موجب یہ بیان
جتنے روز حیض تے چہ کہتے اتنے فرض سہاں
تے رمضان باجون ہرگز فانی سال کوئی جاوے
عالم گیری وچ نہ جائز مال اجا عتے کم
یا کجکا دس ناہیں جہ نقل صوم نہاے
صحیح روایت نوبالغ و انملی کرے کفایت
بچے مار و دس پرسان او پچہ ریش لہ طہنی
دیوانہ ہووے بعض نہاے و اجب تہل مساک
یا طعن خیر ہوئی کھاوے یا سدری گھر جان
او مانا منن نہ کر مال زعم ای و نہ دا وادام
اگر وہ عالمی تے ظن غرضے مال و نہا گیری
صحیح روایت عالم گیری وچ واجب قول پسند
تہیت نہاے مساک نہاوان قول تامی وافر
بعضے ظاہر ہست بعضی و نوین قول سادان

لفظ قرآن ہے
اور جیسے جیسے
سن سے تھے
روز جہ جیسے
میں جیسے
رو سے جیسے
بچے جیسے
اتنے نہ رکھے
اوتے کو مدت تا
چہ اوتے اسدے
قدید تہیت ہر
روز سے دہ
نہاے
مال علیہ
مروا صبیحہ
مسلوہ الا با
واضربوا
عندہ
ایضاً
جن وقت
مساک
بچے
مساک
دس سال
بچے

گوئی روزہ رکھے بھنے لازم اوس نضار
نیت نہ کر دار و گزندی ناچو نیت افطار
کفارت فطر ظہار دی دو مان بکا دول
وچ کتر قدوسی فطر ایونین کران بیان
میں بھی اودن تک اتھے صوم کھار ترک
ہرم صوم صلوٰۃ نبی تے شرف جو دات

آپ بھنے یا آپ بھنے جیون زن لبو آہ
اوسون فرض قضا سیدہ دی سنتون بزودار
کران بیان ظہار وچ کل کفارت قول
کفارت صوم ظہار دی بکسے باب میان
رب پامیا وچ باب ظہار فطرہ کران فرق
برکت نال درود نبی کے کل احوالات

باب چہارم در بیان مسائل اعتکاف

اعتکاف ہے بندگی کارن دہائے بیکنا
اعتکاف دی شرط مساکن نیت روزوار
آتی اعتکافان دوچہ نابین صوم ضرور
سجدان جماعت ملی وچہ ہندا وچ شرط
بیت اللہ تے مسجد نبوی بیت مقدس بان
چینی وچے اود مسجد نمبر تھے بیت نمازی
عورت وچ مسجد مردی جیون سجدہ دایون
جیا کہ سمیت نہ کوئی زن مرد سمیت نہ باوے
غورہ اپنے دے اوتے باجوں زن اعتکاف
اسان عقل تے لکریا شرط بانو اعتکاف
اعتکاف تے کوئی روکا قائل تے ہوشیار
اعتکاف تے فطر مجاہد کو واجب ہست
تور تے نا واجب ہست سنت وہ رمضان

وچہ دہائے آخر رمضان مسجد اندر رہنا
وچہ قضاے عالم گیری جے اودہ وجہ یار
قول ایونین صامیہ وایونین صوم نذر
اام موزن جس وچ ہو وایونین حکم پرت
جامع مسجد شہریدی تھر ایچھپان
قناوے عالم گیری وچلن ایتریب میں تازی
وچہ قضاے عالم گیری وچہ صوم کھل جاوین
تحت پوش باغیچہ اوچھل دیو وچہ بناوے
اون دیکر عورت میٹھے لہجا ملے صاف
جنہی حض لہاس والی زن اعتکاف معاف
بازر سیدہ کو لا بھنے ال زن سدر
تیا تھر تھتیب سن یا ربے منت
وچہ دہائے آخر دے کھیا وچہ میان

Handwritten marginal notes in Urdu script, likely providing commentary or additional rulings related to the main text on fasting and i'tikaf. The notes are written vertically along the right edge of the page.

قدوم کر کے اس کی پیش قدمی کر دینا چاہیے نہ کہ صحبت مشکل فل صحبت

مستطاب

مفسر ہے صفایا کلام الہی و جملہ چکے ذکر کیا گیا محمد بن عبد اللہ

چپ کر است متکلف نون لغزہ لو لے ذرہ
دین دنی سے غرض نہ جو چہ ایہ لغزہ کر جانو
ذکر از کلام نیر گالو لے عادت ان نبی رسول
ذکر شغل شوق قہقے تے ہو بہو صائم
صلی مقصد متکلف نون ایہا سے جوئے
روزہ تے اعتکاف بھی ہلکے حد چاکھا
نذر سے کو اعتکاف مطلق کچھ دھان دا
بے وقت نذر سے کرے عین راتیں سونا گھر
نذر سے کو اعتکاف و دن و رات داسارا
اوہ دینہ رات ہی نہ مہیستی اگلا دینہ ہی سارا
نذر سے کوئی اعتکاف معین روز یا چن
بے اعتکاف کیسچن آگے یا مہیستی ہو ری
کو نذر سے اعتکاف عینہ سے اوہ شخص ہنری
جے کہ دینہ محنت ہو کے مویا ندیہ دین میں
کے نذر سے اعتکاف جینہ کیا شتابی مر
کنک ہو کر تا ادھی اپنی جو دیوے تا پانی
نذر سے کو اعتکاف عیدی دالے دن
پر جیکر بیٹھے عید دھارے تا بھی فرض ادا
جیکر عید دھارے آکھے چاکے قسم خدا

فقہ حدیث پر تھے تفسیر ان درس واکہ کم کہ
تجس کل وجہ گناہ ہو وادہ لاہ اس بچاؤ
امری تے طلب جماعت اسوچہ بے مشغول
متکلف چہ انہاں کنائے سے عزیز و ائم
پر گالین تے جنگ عالم گیری اعتکاف نہ بھنے
وجہ تمام عالم گیری ایسے فراموش
پے در پے تے دھان راتیں اقلے نیچے جانے
ایہ تیت جائز مختصر وجہ جا وراتیں کم کر
پہلے نہ غروب لہاں آگے ملے مسیت پیارا
ترتیب دینہ غروب چکھے ہو سی اوس چٹکارا
یا اعتکاف مسیت فلانی ایہ ہی سن سرکن
فرض ادا چہ عالم گیری ناکر سینہ زوری
جے مر جاوے ہک روز نہ پچا غروب اوس شیری
ادھی پانی ہر ہر دینہ دی فقر و ان مسکینان
واجب استے وقت نذر سے کرے وصیت گھر
جے وصیت کر کے مویات بیت دیوں بہانی
عیدی دالے روز نہ بیٹھے مت شرعی کہن
پر ناصی آہیا عالم گیری حکم کتنا فقہا
اوسے اوتے پورے کفارت جیکر خدا

بروم پر صلوٰۃ نبی تے چتر جس لڑا کی
برکت نال صلوٰۃ نبی سے کل گناہوں پا کی

بونیت جمدی و بونیت عالمگیری
 بونیت عالمگیری پہلے باب پھان
 سربیان کر بیان اسوچال فضل و باب
 حج چو پائے اونڈ رونیڈ عورت محرم گیر
 جسے اسباب گھڑی و حج بننے تاکہ بویا لایق
 قادر ہو بیان حج نہ انھان مرض انھانسی سنگ
 ہو رانگے توٹے تالیہ پائے حج نہ ورتب آو
 اوسے اوتے حج نہ رانگے لکول بے اعتبار
 حج نہ واجب اوس سو این سنون یار جونا
 قیل نہ واجب سک اوتے عالمگیری فرمایا
 حبوت رب تدویدے فرض رنی المال
 نمل اجماعے اشم ہو سی جسے او بین مرعیسی
 اوس گھوڑے با جوں حج فرضہ حکم عمرے پکے
 باب پہلے تہین عالمگیری و چون نیان اچا جان
 حج نہ واجب جیاری عالمگیری و چہ منہ
 یا جہ نکاح اوہ مردہ کی اس دا احوال
 نال دلیل جو حج فرض نکاح سنت مشہور
 تازہ ہو و کیا محرم کوئی عورت نال ضرور
 توٹے محرم کا فر ہوئے تا ہی شرط نام

تفسیر حجے دی فعل مخصوصہ احرام قوف طواف
عین فرض ہے حج کہے واسطہ کافر جان
ارکان شرائط واجب پندرہ ستان وادب
ادہ مسلم کرتے قائل بالغ تندرست بصیر
خرج حوائجے ہو س ادوہ مالہ نہیں فائق
کوہڑا تہ جانند آسمان پیر کہتے ادب مرک
کوہڑے درجہ کگلے ریا مؤن جاوے
کو اپ خرید تل اپنے تہیں یا ادوہ تلے اجارا
با پیو دیے یادی تیر یاد کے بے گانہ
کرمال بختے کسے محمدے کارن با پیو یا جابا
ہل حالون اسپ خریدنے خرچے کل حالل
جے حج کرے وچا اور کہ عمر خال اتفاق نہ ہو
کو ترین دانے پدہ نہیں اندریا کو وچے کے
رے لواتے تادریا کو کو نہ تہ پ تے بران
کے حج گذریا تہ می تے پچون ہو یا غنی
کوئی ہاک ہو یا مال دا حج ہوے اس مال
عالم گیری دیا چو کھیا اوسن حج ضرور
ترین دہانے پڑتے جے کہ ہو کو دور
ادوہ قائل بالغ محرم ہوے خواے قرعہ لام

[illegible]

ملائق تائیں حکم بالغ و اعبد نہ محرم چہا
 عورت نال فریضہ محرم بڑا خواہ جوان
 نال محرم ہے جنون چاندی شہر اسفل
 امن را سید شہر چھپانی بھکار اکثر خیم
 حج کرے کہ پیش بلوغ نال ہی حج
 نال ہی او باغ ہو یا بلاغت سائے
 بیتا رام نہ بچے تو ان ایسے سے لگ جاوے
 یا حکم پوانے سنا یا کوئی مسلم کاتب
 بیکریرا حرام نہ بہن او سے لگ جاوے
 حج کرے کہ نال مویسے باجہ آزاد غلام
 ہے آزاد حرام ہے کہ عورت نال برہمن
 ہے اندر کہ نہ طے سے دہندہ کن عزیز
 نیت کر ا حرام و اینہا ایسا شہر چھپانی
 بیخ واجب وہ حج ہے جالی عالم گبری وہ
 صفام وہ وہ دوڑنا دریا سے چار
 ہوڑنا ونا سوا یا مویسے کراؤن کچہ
 مینا توں احرام نہ بنا یہی واجب جان
 ترک کرے کہ ایک پہیل تین واجب اور دم
 زرا و الحاج کتاب وہ یار حج و اکمل بیان
 دس سمنہ علم ہے نال الیسی ماری سوج
 قرض واجب ہے مستل سوج بختے قسم آداب

وچہ تاسے عالم گیری کے توں خوب نہا
 وچہ تاسے عالم گیری کر سو خوب بیان
 جائز اسی عورت تائیں حجام نہ کہ موٹے
 تاج فرزند ترقاوتے ابراہیمتہ زید
 یا اور اس کے بچے باع پیش و توں تاج
 وچہ عورت قیام کیتے پیش و عورت عالم
 فرض ادا تری اوہدا مستحب کھا تے
 پیش و عورت بیان آنے یا موٹے وافر
 فرض ادا ہوئی کسے نقلی تاج ایہ بلون
 عالم گیری وچہ فرض نہ سادہ نقلی تاج تمام
 فرض ادا تے چاہیے نقلی تاج کس
 احرام کمان بھان دن بہان ریاضت تہنہ
 عورت تاج ادا ریاضت ادا ورنہ سب
 علی تصدق زاد الحاح چھو واجب فرما تے
 مرد و عورت چھو حایان اسن کسب کہانو مایہ
 چھو حایان حایان کسب حایان کسب
 حیوان تاج الحاح وچہ ادا وچہ کھپان
 علی تصدق کھپان تاج ادا وچہ کھپان
 عورت تاج حایان کسب حایان کسب
 تاج حایان کسب حایان کسب حایان کسب
 تاج حایان کسب حایان کسب حایان کسب

علی بن ابی طالب
علی بن ابی طالب
علی بن ابی طالب

علی بن ابی طالب
علی بن ابی طالب
علی بن ابی طالب

مرشد بن علی میر... تے نال فقر کمال
زاد الحاج وچون بن... سہل جیسے بہت دستان
نرسنتان وچ چھبے بھائی و لہزن کر جوع
سنت پیرے طواف کریں تون اول کر تیرا
بچی کچھ بچھون حاجی چادر چا لکھانے
اگے چھے کتف کیسے دی طرمان چا لکھانے
مزولہ وچ رات گذارن ہک شب وچ پرتا
بیلکین تے اخضر بن چھو وڈن سنت جان
مزولہ وچ مال غنایہ مغرب چار لائین
نال پشی دے دیگر پشی اسحق وچ آئی
توے روزان وچون گت رکھون پاشے
اول حرلم نہ عمرے والہ حج و اجان ہرا
لینے پشی تے نلر تے دیگر وقت عصر
پشی دیگر باگس بکوتے آکھو دو تکبیران
جمع کرے کو دو تار ان کی وقت گذارے
گو دیگر وچ عمرے حاجی پشی نال رلاون
ہے مزولہ جانڈیان کوئی مغرب راگداسے
چو کر حکم شرع واپس تے یون عبادت نیچہ
وقتوں اگے فرض بڑے پشے کہ قرآن
عانی لوک توبہ اچھے دولین کم موجد
اشاذان تین سنیاں بریا عرض کھی برعاسی

سہل وسانہ حج واپس ہنا کیتا حسن جمال
بھنے عالم گیری وچون اسید وچ کدہ پائے
اول طواف قدم وادو باجی طرف شروع
بہتر کر کل بہادران دشمن کھاون بول
عبادہ وڈن بکھ بکھ چا ظاہر کر دکھلائے
سینہ کاکر کے حاجی نال نیران بن جلائے
حجر ہونون جائے چمن حاجی کل ہسرا
پیشی نال رلا پڑھ دیگر اشوین سنت پچیاں
نادین سنت حج وایان تین تینون کجیاں
نال جماعت پڑے تے وچا حرم ہوو گہائی
وچ متافے عالم گیری تاہی دو ان رلائے
تے عمر میے احرارے والا و تشریں کرے دا
عمر میے احرام وایون جمع کرن وچ وڈر
شام غشا کات نامت مختصر تین گیران
گناہ اکبر اچبار ایا وچ حدیث شاماسے
تے چنر دلف نال غنایہ مغرب چا لکھان
و میون اگے وں مغرب ان عود کریں سائے
قل نال کسیدی اچھو شیخ جاسے کچھ
جان تھاکرے اکافر حضرت وافرمان
ہک قصاک و تھوان اگے ہوچ کی مقصود
حاجی نال کم جھبے کو لکھن ہوکر نہیں خلاصی

فی هذا المكان
وہاں تے سنہ پیرے
نرسنتان وچ چھبے
سنت پیرے طواف کریں
بچی کچھ بچھون حاجی
اگے چھے کتف کیسے
مزولہ وچ رات گذارن
بیلکین تے اخضر بن
مزولہ وچ مال غنایہ
نال پشی دے دیگر
توے روزان وچون گت
اول حرلم نہ عمرے
لینے پشی تے نلر
پشی دیگر باگس
جمع کرے کو دو تار
گو دیگر وچ عمرے
ہے مزولہ جانڈیان
چو کر حکم شرع
وقتوں اگے فرض
عانی لوک توبہ
اشاذان تین سنیاں
سہل وسانہ حج
بھنے عالم گیری
اول طواف قدم
بہتر کر کل بہادران
عبادہ وڈن بکھ
سینہ کاکر کے
حجر ہونون جائے
پیشی نال رلا
نادین سنت حج
نال جماعت پڑے
وچ متافے عالم
تے عمر میے احرارے
عمر میے احرام
شام غشا کات
گناہ اکبر اچبار
تے چنر دلف نال
و میون اگے وں
قل نال کسیدی
جان تھاکرے
ہک قصاک و تھوان
حاجی نال کم جھبے
فی هذا المكان
وہاں تے سنہ پیرے
نرسنتان وچ چھبے
سنت پیرے طواف کریں
بچی کچھ بچھون حاجی
اگے چھے کتف کیسے
مزولہ وچ رات گذارن
بیلکین تے اخضر بن
مزولہ وچ مال غنایہ
نال پشی دے دیگر
توے روزان وچون گت
اول حرلم نہ عمرے
لینے پشی تے نلر
پشی دیگر باگس
جمع کرے کو دو تار
گو دیگر وچ عمرے
ہے مزولہ جانڈیان
چو کر حکم شرع
وقتوں اگے فرض
عانی لوک توبہ
اشاذان تین سنیاں
سہل وسانہ حج
بھنے عالم گیری
اول طواف قدم
بہتر کر کل بہادران
عبادہ وڈن بکھ
سینہ کاکر کے
حجر ہونون جائے
پیشی نال رلا
نادین سنت حج
نال جماعت پڑے
وچ متافے عالم
تے عمر میے احرارے
عمر میے احرام
شام غشا کات
گناہ اکبر اچبار
تے چنر دلف نال
و میون اگے وں
قل نال کسیدی
جان تھاکرے
ہک قصاک و تھوان
حاجی نال کم جھبے

دیکھائی

اٹھوین دینہ بنیاد چہ آئے نال امام ہجوم
 سکیران ہیلان کنڈیان آون پیر نیادہ
 فجر بنیاد چہ پڑن اینیرے پھر عزات سدان
 دینہ ملتے مانہان سنت حاجیان دے حق آیا
 کو بعد زوال دین دتوڑی بیاعت کھلوتا
 کل عزات کھلتی جاگیان پت غزان تہین تے
 جبل عزات پہاڑ رحمتا پڑہ ایسا دوغاین
 امام چڑھے جد بن اوتے بانگا ہے اذان
 خطے چہ کھاتے اوکان مزدلفہ دی دودل
 خطے تہین جد فارع ہویا کھ اذان پوکارن
 عصر کو لون جد فارع ہون اٹھن نال ستابی
 تیلے وار ہونہ کرن تھان دیاچی اچراک
 وچ تھاکے عالم گیری ایہ تمامی اوکے
 سکیران ہیلان حمد و سونہی تملو تانہ

رخصت تھائیں مگر خانوین تک نہ آؤ چون معلوم
 قرب الہی قدمی ثریان اس راہ وچہ امادہ
 بہ عرفات کھلے جاگہ عرمان پیٹ پھاؤں
 نہا کے جان وچہ عرفاتے پیام خدا فرمایا
 عیساؑ سے وہی تین فرض سے تین دستوا
 چہرہ زو پہاڑ کھلو تا فضل ورحمہ
 سب قصیر ان بخش خدا یا میں ذیک وکھا میں
 شکل مجہدی خطہ پرتوں انیون حکم عیان
 طواف زیارت سے قربانی حلق وافتاد قول
 خواجہ حکیم علیؒ رہے کی وقت گذارن
 حیض نفاس سے جسی سے حق نہیں کیا خرابی
 بھی روکتے ال رنوسہ کلہ پنج بہرہ
 پھر اس سے کھلو سے راستے خوش نہ موزے
 ایدو بعض سے روانہ ہوئے رب نجاتان

اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا وَفِي سَمْعِي نَوْرًا وَفِي بَصَرِي نُورًا -
 اللَّهُمَّ اِنْزِلْ فِي رُوحِي رَحْمَةً وَارْحَلْ عَنِّي الْخَيْرَ

سنت بی بی چو دغایان قمر کن اوتف
نما اگران تضاد چو لعل مال عشائے
خام اندازین وقت غنائے کج ازان
طل منور افق چو آلودن با چرخ سرون
جیل قمری سے نول کلا ساس را بیدار

و نیز غروب بود و در آن حال طاقت سنان
 سنان نعل عاف و در آنوقت و آن
 نیز چو هسته خندان است از این زمین من فرمان
 او تیران و در تنگن را با من حکم فرما
 و در شکر دنیا از گدازان این دو بهتر کاران

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

شامی لون عمر تاملی بہتر جانے کر کے
دش پیش طلوع کے چانن ہوو چنکے جائیں
پر وہ تاملی عالمگیری صدقے مال خلاصے
ول نہکے جمرہ عقبہ اوسنون مار ضرور
پٹلے وٹے تلبیہ چوڑیں ہینز کہیں دو بار
جے سکر وٹے کے پنج اندر روانہ اسنون بہتہ
جمرہ قصبہ چوڑے کو بان اسے تارک اوپے چارو
تارن تے متمتع اوپر دم واجب کیا ہوئے
سنونان بہتر عالم گیری شرح طحاویون عرضی
باجہ جماعتے ہتہ عورت زان لفظ شہوت نال
قدروٹے جہاں لون ترے زوال حاج ریا یا
انکشت ڈو وٹہ تین کچہ زیادہ وہیم کہنے ڈرو
زوال حاج اندر ایہ واجب سرستے پھروائے
وچہ تاملے عامہ گیری ناپیں کج و مال
مستحب الہی اونیاد وقت سنون و حائین
صحیہ خانے تغسل خانے وچہ دہن کراہت باغ
بیگت اشہدی کرن زیارت بانی نغمہ نہاں
نااوس اندروٹھے ماریں نااوس اندر جمج
زیارت اندر اوسنون منع غیر فرایہ و سائے
اشہدیہ بہتر جہ کراہت دم واجب ہے تاکید
بعد طواف زیارت بکیردن کوچ کرستی نال

[illegible]

تتبعه پس متحقق ملاک
در بیان و تفسیر

مسجد حقیق شروع کر کے طرف نماز آد
دون تعین کیجئے جبرہ اعتباریون قول صحیح
رب تین شکے چو دل بہادری خاصہ وقت دعا
نیت دل و چشمان تن میں غوب چلا تیر
پر و چہ تباہی عالم گیری یا لک تیک بیان
دینہ و چو چہ بھی ہتر جیکر ہے نیک نصیب
عقبہ مار کے دور ہمشہ راہ ترب اسب
رے جار و اساقط استوت و مان آو
جائے صد لطف و یگانہ فعل نبی دے سکتے
انھیں کیجئے منم پوئے کل گناہ معاف
باہر نکلیں بل او بے چھے صاف پیارے
رور و شکے رہے کولون زگور آب و مائیں
تین عالمی نعت ایدی کیتی تہہ نصیب
سیتا پہنے تے سر کے موٹھے وڈ نہ کانی
ہوا ز عورت سوا عورت ایہی فتویٰ استے آ،
صفاموہ و چڑھئے اوتے ہر بین کر سنواری
مسجد و لک حرافہ کجانی سب سچو تہیں ڈے
مترم تے موندے سینہ لکر مندے مائیں
حق سچ و حکم عالمی جو رب تہیں لے ہے

باجنبیہ و مخم در بیان احکام قارن و مشتق گوید

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

پچھلے ستھین جو کم حج کے آنے سے بچا
 عورتوں و نال لچاؤں خفیہ کھن روا
 بعد و موفون نال ملکی جسے حج ہونہ تھا
 جنہی حض نفاسے الی کرن طواف زیارت
 کو شہوت نال جو بوسہ گھنے یا کئی بندہ مارے
 دخول کر کے کوفہ با جہون یا و طے چو پائے
 کسے حض آوے احراروں کے نہا کہیہ احرار
 پاکی اور طواف نون او وزن کر کے قضا
 نہ و نہ نہر صلوٰۃ نبی کے پڑ کے منگو و جائیں

ہم دیوے کے سال آئندے کر نافر قضا
 نزد شافعی کے جائز ناہین و طہیان شہوت
 اٹھ دیوے یا کا کو قدرت تیر طمان منہا
 ایوبین بوندہ واجب انجان ایہا و ڈی کفایت
 از زال ہو و کم لازم اوستے نہیں تا ظلم پیار
 ز زال ہو و کم لازم ہے واجب حج عمرہ نا جائے
 بعد عمل کے باجہ طواف نون جائز کم تمام
 طواف صدر نہیں اگے عاقص حد معاف تہیا
 حج نصیب کیوں توں تیار و غنہ نبی و کجائیں

باب پنجم در بیان نشان حاجیان و در راہ مکہ معظمہ

دشن بند کرے خرم نون یا ہو وے آزاری
 محشر مرقبہ پہاڑوں طرف صحر قربانی
 دینہ ذبح واکرے عین اسدن ہو کر حلال
 اپنہ و حلال جسے ہو وے حاجت ملن کوئی
 حج قضا کرے جسے مفر و اعمر و نال رائے
 بے قربانی نہی محشر بچوں ہوس غلامی
 طواف زیارت سے عزات تاملن بندہ و لوی
 مکہ و نون جسے ہند و اوہ نامہ صحر طاقی
 بعد و نون محشر نہ لکھے دینہ شریق
 لازم چار ہون و ما وے لکھا عالم گیری

یا تہرہ ہو وے ہوسوں چون خرچون پاری
 سہ تارن او پہاڑ ہو وے تداسانی
 دل زمین و ذبح نہاڑ مختصر و چہ جمال
 فوج پہاڑ و خرمون کے اس اسد ہو و لوی
 سال آئندے ہیکر تارن دو عمر اوں آئے
 کہتے تابی جسے حج پائے دل کرے غلامی
 محشر ہو وے لکھے حکم شرع کیتوی
 طواف زیارت یا غلات قیام نہ ہون کجائی
 غلامی میں طواف زیارت کیتا و غلامی
 ہر کہیدہ موجب دیکھو نامہ وے دگیری

قال الله تعالى
 واعوذ بالله والعمره لله
 فان احصره ففما
 استيسر من الهدى
 فليضرب بها
 عنقه فان الله تعالى
 يفرح بمسلم
 تعالى دس واسطاسد
 كيتا ما وے لکھا
 فليضرب بها
 عنقه فان الله تعالى
 يفرح بمسلم
 واجب ہو وے
 او کہو چو بوسہ
 قربانی نہیں
 ہو وے
 عفی
 و سپر
 عفا

کے حج و زیارت آپ آزار سی و امن و امان کے
 نقلی حج و چہر و امن و سی تو کے طاقت و ہر
 حاجی زن و انب و حج و احسن و سی و سی
 اس آزار و دل و سی و سی و سی و سی
 بے حاجی و سی و سی و سی و سی و سی
 دم اھمار و آھمار و سی و سی و سی
 و ت حج و سی و سی و سی و سی و سی
 بعد و نال و نال و سی و سی و سی و سی
 قرآن و سی و سی و سی و سی و سی
 نحو و سی و سی و سی و سی و سی
 تفسیر و سی و سی و سی و سی و سی
 مردم و سی و سی و سی و سی و سی

اوہ حج و سی و سی و سی و سی و سی
 ایوین باوٹا و سی و سی و سی و سی
 سوار و سی و سی و سی و سی و سی
 ہور و سی و سی و سی و سی و سی
 حج و سی و سی و سی و سی و سی
 خیانت و سی و سی و سی و سی و سی
 ناع و سی و سی و سی و سی و سی
 ترسی و سی و سی و سی و سی و سی
 انہا و سی و سی و سی و سی و سی
 ہور و سی و سی و سی و سی و سی
 طواف و سی و سی و سی و سی و سی
 یار و سی و سی و سی و سی و سی

باب و سی و سی و سی و سی و سی

حج تین و سی و سی و سی و سی و سی
 اہل طاعت و سی و سی و سی و سی
 و حج و سی و سی و سی و سی و سی
 و حج و سی و سی و سی و سی و سی
 و حج و سی و سی و سی و سی و سی
 و حج و سی و سی و سی و سی و سی
 و حج و سی و سی و سی و سی و سی
 و حج و سی و سی و سی و سی و سی

حج و سی و سی و سی و سی و سی
 و حج و سی و سی و سی و سی و سی
 و حج و سی و سی و سی و سی و سی
 و حج و سی و سی و سی و سی و سی
 و حج و سی و سی و سی و سی و سی
 و حج و سی و سی و سی و سی و سی
 و حج و سی و سی و سی و سی و سی
 و حج و سی و سی و سی و سی و سی

و سی و سی و سی و سی و سی

و سی و سی و سی و سی و سی
 و سی و سی و سی و سی و سی
 و سی و سی و سی و سی و سی
 و سی و سی و سی و سی و سی
 و سی و سی و سی و سی و سی
 و سی و سی و سی و سی و سی
 و سی و سی و سی و سی و سی
 و سی و سی و سی و سی و سی

و سی و سی و سی و سی و سی

چہ کیتا جس بہت سی روز و شب فرستاد
 بیوٹی مرداراد عیبتہ بان رتال لکان
 دور باز چو کیوں دلائی اندرون گندہ
 دور و دشت لکھنوی بہت راہ عیبتہ یاد
 خاک و گداز اس راہ شہر اندرون بہت سی دا
 پرہیزہ جلوسہ کریں تھو صورت پالہ سرور
 تارست گالان راہ عیبتہ دیو بہت جلو
 پاک مینہ نظر سے امی خطاب ہو ایلوا
 سو فیہ پاک تھو سرور جاوین پیر سپاہ
 لکان کو شہر خان کھیں پاک مینہ ورن
 دین تھو شہر لکان پاک مینہ ورن
 ہر ایل وے وروانہ تھیں پاک مینہ ورن
 ورن گالان لکان چھتے مسجد بہر
 پہلی اندر قافہ تھیں کافرون کوری
 وچور گاہ معیہ خانہ بریکہ ہویش گاہ
 وچور گاہ معیہ خانہ بریکہ ہویش گاہ
 جیہ راہ وچور سپاہ وے ورن فیض نوافل
 اور سے کاکہ نوافل قرآن الکفر کے ہاویں
 تیرے باجون یا نبی جی میل ہور نہ کوئی
 تیرے باجون یا نبی جی میل ہور نہ کوئی
 وچور گاہ معیہ خانہ بریکہ ہویش گاہ
 وچور گاہ معیہ خانہ بریکہ ہویش گاہ

نگر پتا اس کے کہ تھیں غلامی پاوے
 جیہ تھیں تھیں روز شہر سے دیو سپہا مان
 جیہ تھیں تھیں روز شہر سے دیو سپہا مان
 وینا تھیں ایہ چو تھیں تھیں ہووین ہی ہارا
 ماس تاج نوافل کولون راہ وچور مین پوشیدہ
 ہر دم دل اپنے لکان رتیل ماس مقبول
 ہر کی تھیں فیض لکان تھیں تھیں ساوا
 بہت دور و عاہین پیر جو کھش گناہ خفورا
 چور ساری جان تھیں تھیں و شوق زیادہ
 ہوا مین تھیں تھیں تھیں تھیں تھیں تھیں
 ہر کی تھیں تھیں تھیں تھیں تھیں تھیں
 بہت دور و عاہین پیر جو کھش گناہ خفورا
 واخل ہو کاکہ تھیں تھیں ومان کھان راند
 وچو جی اندر قافہ تھیں تھیں تھیں تھیں
 تھیں تھیں تھیں تھیں تھیں تھیں تھیں
 سلام تھیں تھیں تھیں تھیں تھیں تھیں
 حضرت تھیں تھیں تھیں تھیں تھیں تھیں
 تھیں تھیں تھیں تھیں تھیں تھیں تھیں
 رور و تھیں تھیں تھیں تھیں تھیں تھیں
 تھیں تھیں تھیں تھیں تھیں تھیں تھیں
 پیغام سلام و تھیں تھیں تھیں تھیں تھیں

کامی بھر پائی کتا پر ہوا دلی داریں
چکارا اوس نور یقیع دا وچ اسمان ساسے
نراج طلیات ہی سسہ تار کسٹھان
خدیجہ الکبریٰ دی تربت دھوئے شے بانو
آبرہہ چ صاحب زادہ ماریہ قطبی جایا
وڈا دوشانی صاحب داجان نام حسن
ہور جو پاپانی صاحب اجس دانام عباس
مزار شریف خاتون جنت دی کو تے عباس
حق معلوم خدا پتھنوں پر اشہر وچ عوام
نذر ہم شریف دے کندہ روئے نعل
وچ نطق المفہوم دے یار وکالت استہ
آپے نصرت اٹھ کے انخان کڑی طرف رسول
عوض کیتیئے تو ساڈا آندا اپنے تائین
مزار شریف پکشی دو شعلہ نوری باہر آئے
شاہ علی نون حضرت کیا دیہہ صدیقی اکین
نذر نال خدا پتھ دی تبر کشی ہوئی
بعضیاں کیا فیہر پر تو بعضیاں فرمایا
تاہاج اندر دیہہ قصہ ولی قصوری آندا
چ تھا یار رسول وانشاد علی مردان
ہاں ویت شاہ بخٹہ کمر ویت کوفہ
جو مساجد کرو مدینہ ہر ہر اندر جاوین

ہوین کئی فرشتہ داکم بخٹہ سیک شمارین
جیو کمرور صی روشانی ساسے جگ پاریے
خاص فلیقیریا حضرت پفسیج مکان
طیب طاہر عاقلہ طائف وچ بچاؤ
نال ترائی ایان بھینان وچ یقیع سما
زین العابدین محمد اسر حفر من
ایہ پنج داخل کات خدے وچ کور سیکے پاس
شرعی نال طرف کسے ہی روئے وچ نہ پاس
بعض فقیہان کیا یار روئے نز و مقام
افضل سے کل وقران ناظر نیکو قال
جان پچہ خازن خان فرہا شاہ علی پرور
نیل ویت نہی صاحب سے خاصہ حکم قبول
جیتھے حکم نون راہر اتھے چا دفا تین
یہ خودین ان حضرت باہر شریف لیاے
جنت خاتون جگروا کول انچوین رکھین
پاک محمد خاتون جنت سینے نال لیوئی
جنت یقیع وچ شاہ علی نے ناظر نون فرمایا
ایہوین خجرات وچ دشا عرض کئے راندا
ون یقیع دے وچ رہ صاحب کمر ویت عیان
قبر چپائی خوفہ خارج نامو سے معروفہ
فرخندہ گداریں لادہ انخان ایہ عادت پاوین

لہذا یہ قبلی نام وچ رسول اسد علی اسر طیبہ دار وکلم دیہہ استہ ۱۲۰ ۱۱

ذی قعدہ ۱۲۰۰

یہ یقیع نام ایک شیعہ زمین دیہہ جنت بہترک ہے وچ عرب نے لکلاکت

احد پلاڑی کرین زیارت اوتھے گنج شہیدان
سردار شہیدان حضرت حمزہ چاچانی کریم
اہل بیت اصحاب اولاد نبی صاحبی ساری
جے حصن بیت مقدس جاو تا ہی اندی مرضی
کل پنجیران دا اوہ قبلہ روضہ پاک طیل
دار اسلام ہووے گھر آوے دار الحرب ام
دار حرب و قسم پھمائی سنتوں کران بیان
جستہ مکمل اسلام سرخ و اکدین نہ ہو یا جاری
غلبہ کر کے کافران کوئی کسپا شہر اسلام
بیت تائبان دیوچہ فتویٰ جیون پھیا نمان

قبر نبی ہاروندی اوتھے صاحب فضل مزیدان
اوس قبری کدین زیارت پائین فضل عظیم
رضوان الہی ہے دو چاچیان ہے عیشہ جاری
دو حراتین فارغ ہو یا ہرے مین دو فرضی
روضہ بہت ندیان اوتھے چاچانیک ویل
نیت رہائش آونا جا فائدہ ترستہ تمام
اول تفتانی سن تون بجائی دو یا خلائی جان
اوہ اتھانی حرب اوتھن واجب جان فراری
حرب ہو یا صلحے فرماون قول امام اسلام
قول یازان تے فتویٰ دانا کانی و کید عیان

بجائے شرح تدرستی دارالمنصف ہو یا یار و
دار اسلام عبادت اندر معاملہ حرب شمار و

دہلی تے لاہور پشاور حرب خلائی جان
مین عاجز پر قصیر کینہ عرض کران لکھ واریں
مطفیل حبیب اپنے دی کردار اسلام
جان بدینیون رخصت ہووے زار و زوری
مانعت ابرو کچھ میری ناکوفی دابری تک
شرم سانئون تم اپنے داتین بہت سدوائیں
کہم نال نیکیری بیون شغل نہ عمر تمامی

چین چین تے وس ننگ حرب تفتانی مان
یارب برکت سرور عالم وچہ بدینے ماریں
تون رتیا در غالب ہر تے جتا ملک تمام
مین دربار تیرے داتا گند بہت آزاری
وان راتین دلوچہ فٹے کہ تسادوی تک
کل نقصیران بے نولون میران متا کران
نام شفیع تسادو اسنیان کل عاصیانے عامی

انم غفور مین رب داسنیان تمام شفیع تسادو
فیش مجوران فٹے وچہ ڈب کے تہایت و درادو

انارجلہ دوم فصل سرسما ملا

کتاب النکاح

فائدہ حق اقرآن ہے وچ کیا رب رحیم
نکاح سنت ہے چیمہ اندی چہرا ہے دور
ہزار نکاح سلیمان پیغمبر سو بہتر داؤد
نوازواج مطہرات حضرت پاک رسول
اس سنت لون منت جانے بقیہ ترقی فرض
فرض کفایہ جان نکاح لون جینہ کر فرض باد
نکاح واجب شہوت غلبہ ہجہ اسکایہ باب
اعتدال برابر شہوت جس مردے کول
خوف خطر جیون صغوف قوت دایا فقہ یا گہ
نکاح عبادت نفسی مالون ہے زیادہ قاق
کو نقل پڑھتے نفلی روز وینہ تے رات گھماتے
نکاح والے دیان دور کھان شتر جس نہ زن
مرفضل نکاح والیدہ جانو او پر مردے نے
دو واری مسکین مسکین کیا پاک رسول
تو سے عورت مال دے تے رہی ہو و غنی

ہو النکاح من سنتی زایا نبی کریم
اس طریقہ نبی صاحب داکتنا منظور
یعقوب یا تو بی چہ چہ حرم وچ نہیں موجود
جان کشتے ہک زمانے کیتے اس مقبول
ایہ سنت معنی راہ نبی دا عاصی کنہا عرض
ابو المکارم دیوچہ کیا بے عین ارشاد
وچہ یاد نہ چوڑے شہوت وچہ انیس کتاب
اسنول عورت سنت مکرہ ابو المکارم ہول
وچہ روز تے ابو المکارم جان کراہت دور
ستری مجلس وچہ ایسے دیکھے جیکو شائق
دو یا اہل عیالان والو واجب فرض نہاے
ایہ دور کھان شتر مالون بہت زیادہ سن
جینو کر فضل مسلم دایہی کافر او پر سنتے
جس مردے رن نہ ہوے یا زن مرونہ منزل
تاہی اوہ مسکین کیونے وچہ ایسے منی

۱۰۰
۱۰۰
۱۰۰

جو چاہے مین پاک مولان ربخون روز حشر و
 کال دین نکاحے سستی باجہ نکاحون آدما
 جس ترکہ ناز ملن روزیوں کیتی جدرن گہو لایا
 بہت ہیکے اس زمانے ات بہت نظری آئے
 وہو جب پڑن لکن عاتین ربامین پر نیوان
 مرد اپنی زن گھر وچ آئی و ت کی پڑھن نہائے
 شوہر نے سر لڑم اسی جدرن گھر وچ آنے
 مردان لون رب حاکم کیتا رعیت جان زندانی
 واکم اھلک بالصلوة ایہی امر نقص
 تابع نامہو عورتانہے ناقص عقل اونہانہ
 مشورہ کر زنا ل زمانے پیر مخالفت
 نکاح کر اس آیت دے مٹے جتنی خوشی تسان
 جیکر وصحت تیرین دی ہو کہ یا توفیق چار
 جیکر نادر کہو ہوئے ہرگز کرے نہ ہو
 رب سچے قرآن وچ یار د گھیا نال ماکید
 شنی دے معنی دو دولہ دے تے تے
 اٹھار ان نکاح ہر مرد لون شیعہ کہن روا
 رود چار چار بچان لون تے وچھو مکرل
 اندر شرع شریف کہہ کہن رخنہ نابین مول
 لون نکاح اکٹھے سرور سیتے کل شہرہ
 ارش کارن چار حیات نکاح وچ پنجوین ہو

نکاح کرے حضرت فرمایا یہ پاکی زن مرد
 جہان حکم کیا لیا ہے اوسمان رب فرما
 اس حق نے نکاح کے پہلا وہ کھڑا
 نیک کو اریان پر نیاں گندے جدرن گھوسا
 یا کو دے دیکھ نمازی وہی دیکھ میں جیوان
 اس تیسری نے راضی کوٹے زمزم وضو ساز
 جے جاہل تا حکم شرعے سارے آپ سکھانے
 الزجاء کو اُصوٰں علی النساء پر صارت حضرت
 مرد نماز تبرکون دے جتنا زور تے وس
 ہو زنا دایں ہی ناقص یہ حدیثوں آذا
 وچ حدیث شریف دے آیا در کھیں ایست
 مکمل چاہے تاکہ بہر دون خوش گشتن دو مان
 حتمی ثلث دے یہ معنی ہو رابع سے یار
 اینویں تریجی چوتھری ہوسی رب و اچور
 شیعہ اسی آیت دے معنی کرے بیت فیر
 رابع دے معنی چار چار کندے وہ لاشے
 یہ غایت احوالی اندر لکھیا دیکھ بہتر
 پاتے چار ہی اھو سینک کرن اٹھارن ملن
 چار نکاح ہتے کارن روانہ ہو ترمبول
 ہفتے کندے وہ گھٹ ای حضرت دارا
 اوہ حرام تے شیعہ رافضی جائز کندے چور

[illegible]

بزناں رضاعی خلوت ہنا ایہ مکروہ مقررہ
 ایہ مباح تھے تھیں ہنا و لیان ہے و دیائی
 رضی اللہ تعالیٰ عنہ کہتے تھیں کیوں نہ ان
 کو خالی و چکل پٹی کے کیدائے شریعت
 صدیق اکبر شبانی رحمۃ اللہ علیہ اندا حکیم عیسا
 سرور ہمنان لا موبجاری حضرت نے فرمایا
 مرد و عورت دو خلوت ہو دن تیر کا و چھ شیطان
 مباح کو لون سن یا رعز امت کر جانے تھٹھا
 اتنا خوف چہ باب دسیا نہ دسویٹیاں بیاں
 حکمی ایہ زنا کہ سیندا نسافرض تمام
 ایہ عبد الحق دہلوی نے لکھیا اتھوں کہ تحقیق
 جس گھر سے محافظہ ہوئے اوہ دیوت ہو مرد و
 زانی تے مہربانہ اتے ہر اصل فرع تمام
 یا نظر شہوتی فرج درونی یا عورت شہ پائے
 زانی ناظر اس مسوسہ اندر کتب تمام
 اصل فرع انہاں چہ فی نال حرام کلاہ تو ان
 ایہ رکاح ہے نہ اکلیا میں مسئلہ سے مشہور
 ایہ کم آفہاں مکرم پھلا شہوتہ ہے نہ بھڑکی
 اتھے حرمت ثابت ناہیں مسئلہ ان پوئے
 وچہ کتابان اینیں لکھیا شہوتہ شرط چکانی
 ناوائف بھی واقفہ ہوں نہ مباحی تہیو

۱۰۰
 قولہ اسکیم الخ
 متہ لا سے شہادت آگئی
 مردان کا نابالغ ہونے کا نظر
 سے شہادت دینی یا چل
 کرے تاہنچ جسہ ہوندا
 کرے تاہنچ جسہ ہوندا
 اصل فرج اسکا انوچا
 مرد سے اتنے اسی طرح
 عدالت ایسی حرکت کرے
 عدالت سے نابالغ کہے
 مال سے نابالغ کہے
 نابالغ نہیں حرام ہوتا
 اس لئے کہ فرج اسکا
 لڑکے کا اوپر اور اس
 سے واقعہ تعالیٰ اعلم
 بالصواب ۱۲
 مولوی
 محمد علی

صحن کرنی طحی حرام و دہائی جو ملک کشت چوٹے
گولی نال نکاح نہ جائز سیکوئی کل ایسی
مرد جو کافرہ باجو تکابون جیون مجنوی کافر
موز نکاح حرام و سوا ن گولی اوچھو اسل
اسبابت جو علی والی لودہ ہی کرن حرام
تھو موت دی پا صورت بھتے نا کھپوے
شکام و سیکے غولن تعہ پیکال تین ہون
جیکر نکاح لکھا چوٹے لفظ تھو و ابھوے
تے جیکر نکاح میں تینوں کتا ایک جینا ن
نکاح روا کیا میر دا کو سے ہو سکے ہندی
مرد غیر رحم سے مال محمد ہا حرام و انول
ایونین ناخصین عالمہ ہو و نکاح حرام
گر جو زانی محل والینون آپ نکاح و چاٹے
ہو و مرقہ صوملہ اتھنی تے بے حدے شماران

مختصر و اتونین کھیاتی تینین مکہ نہ موٹے
ایونین بی بی نال غلام سے نکاح کریسی
ہو سب نکاح حرام عزرا بہت کتدین وافر
اصل گولی تے جائز ایسی رتہ او سسل
تھو موت و چو و تاسے حرمت جانن نام
س نکاح اولن مومن دین نبی و اجیوت
تھو و پید و ویا داجتیدن گھنچے ہون
ایہ تھو دی صورت ایہی شرح وقایہ پھولے
ایہ صورت تھو موت دی رتہ تون یا رتہ نال
تھو و اصل تے گولی اردا ایسی روا ایہ جان دی
نکاحی مختصر و جائز جیکر فرض او نکاح نال
مگر شوہر نال جینیا ن تھون جان نول حرام
نکاح و نول حلال ضروری لکھا تھو نال
و ان اتونین مومنان اکثر ایہ نکاحان کالان

باب بیان ایجاب قبول کوید

نکاح شرع و چھال ہون نال ایجاب قبول
ایجاب قبول سے منہ سنتون نہ پوچھ سائین
ایجاب سے منہ واجب کرانے ویر و باب
اسنی اندر بولن دونوں یا یک نامی کسیر
نکاح کروا نفس میں مینون بیز کر اھے زن

عالمی ایجاب تھو و مسلہ شاید تھو نہ قبول
تھو و ہو زن باری پر اسے دین و عاتین
قبول کرے یا رو کرے جہی طرف خطاب
نکاح دی صورت کھی روشن و انکون
بولے و قبول میں کتا میر روا نسی من

ای طالب ان النبی صلی
اللہ علیہ و آلہ و سلم
السنۃ و من خیرہا
العلیہ و من خیرہا
تھو و پید و ویا داجتیدن گھنچے ہون
ایہ تھو دی صورت ایہی شرح وقایہ پھولے
ایہ صورت تھو موت دی رتہ تون یا رتہ نال
تھو و اصل تے گولی اردا ایسی روا ایہ جان دی
نکاحی مختصر و جائز جیکر فرض او نکاح نال
مگر شوہر نال جینیا ن تھون جان نول حرام
نکاح و نول حلال ضروری لکھا تھو نال
و ان اتونین مومنان اکثر ایہ نکاحان کالان

ہے شاہدی زن کا زور اور دیوے تا منظور
 جیکر دعویٰ کرے کتابیہ مومن منکر ہو و
 جیکر شاہد اپنے ہوں یا محمد و کہنے
 جیکر دووین نال اسے کرے اپنا قبل
 اینویں حکم طلاق عتاقے پیونین ہم خدا
 لکاح طلاق ازاد نالے چوتھا قسم خدا
 حاضر زور وکیل موکل شاہد جان وکیل
 اینویں حکم ہر و الید پوتری ہمیں ہتری
 جیکر پودا سے لے لڑکی لڑکا چاہر نایا
 اھے حکم قسح و ناما میں جہا وہ چاہن چڑیا
 جیونکر چاہا تایا ہویا یا پیر یا بھائی
 جوتشانی ویکہ بلوغت تہن دل نہ پاون
 حق قاضی چانفریق کرینی باطل کر و نکاح
 فرقت بینکما قاضی نے جد رکھیا یا کہو
 جد حصے واپلا تھو لڑکی دیکھے جاری
 طلب اونمانہ ہی باطل ہوی اورک غلطی میں
 جیکر باری ویکہ لہران کیتی چسپانہ بولی
 اورک مجلس دسمن منے جیون تہو یا کہے
 جیکر دانے پیاٹھو سسپا اوٹھ گت وانا
 خیال نہ باطل طفلان نو لہ اینویں رزقی
 رضامت اولالت جیکر نہ سے ظاہر

دعویٰ مسلم کہ جسے لکھا نہ ہو اس پر قیاس
 میں اکتے دین گواہی رہنا ہی نہ ہو کہ
 نکاح روا ہے کہ نہ نکاح کہیں فقہیہ کہنے
 نکاح ہونا نہ ہونا نہ ان کے شرع و قول
 پاس ہے کہ یہاں پر ایک کسے کل فقہا
 قسم ہے نہ حاجت ہوئی تو ہے نہ مل بھلا
 جو کہ ہے کل چوتھے بالفرد و بعد و سبیل
 بہت اودہ بالفرد تا اودہ وانی شاید کہ غبی
 یہاں پر اس کی لڑکے شور و غیور چہ پایا
 ہر وانی تا نیست یہی و کیو شرح قیامہ
 رو کی لڑکایا بہ لغت انسان دعا پڑائی
 یا بعد بنوعون خبر نکاحی سن قاضی لجاو
 تفریق چھے طلاق نہ حاجت ہو و چون طلاق
 طلاق بائن تفریق قاضی دی کیا نکاح شمار
 ایون لڑکائی جان کچھ یا حد سال نہ اسے
 تو ہے حامل اس طلب سے فقہ تہمیں بائیں
 چھب رضا قیساں لکھی ہر پٹے و اور قیامہ
 اور و کیہ ہوئی بان چھوٹے لکھا نہ کچھ
 باطل طلب ہوئی اس لڑکی مورو یا نہ مارا
 تو ہے غلبہ تبین اوٹ ماراں جو ایک پائی نہ بندی
 تمہا رہو لکھی یا طلق قصہ سرور چہ باہر

کفر ہوئے تاجے کس جا کر سپرد و سیا
 بالہ افسے نہ بہر والی نہ ہی خواہ کو رہی
 رغبت دی کی صورت دسان اگل بھیجے
 رغبت بارون ہو گھر اجڑے روئی کس پڑا
 یکے وچہ میان یارہ جان اقل ال طلیعی
 ایہ مراے اذن بکرتیں جالور نابجہ توار
 جیکو والی ابد موف طلبہ اذن ال سے
 آکھے پانچاچ پڑھاو تارضا سو یونی
 بیرون پڑے خبر کیر لوان تاکوچ سن لانی
 پردہ جہا مال زمانے گیا بھارت والا
 یا نہ خون کتا کسے حصے پڑو زج لکھایا
 ہمارون تے جہا نہ ہی اذن نہ آریاں
 تے جیکو زج سکوت قائل زن کہے میں رہا
 تیرا کروانسان تسان تانین خبر خوشم سولایا
 جیکو نہ نہ تبار آئے تے منکر ہوئے زن
 مرغی اوتے شاید کسے منکر آئے قسم
 نے پرستشہ وہ بائین منکر سہہ جانی
 جیکو کو عوف برق قتل واقعہ لمان والا
 یہ نوجا میں نزد خسیہ منکر قسم چائے
 خواہے دھوئی عورت باور ہی خواہی مرد نکاح
 نیک از یون دیو چہ والی حصی اتریب

تیا نشانی جان ایمانی حضرت ایہ فرما
 بتے رغبت دیکھے والی اوتھے کسے تیار
 دو دکنہ بھی ناخوش ہو چکے کر کے پوری
 شوہر و کین تا نیر کچھے لے طلاقان تریان
 چپ کر کے راجستہ روئے پرستہ نہ باہر اپنے
 نال آواز سے رو جانو ایہہ عجوبہ راز
 تے قسم اذن پچاوان نہ تھیں اٹھناو
 ایرین ماکر مٹی سے اندر مختصر لکھیونی
 خبر مرمن جیکو رو کو مراد اذن دی بنی
 یا با جہرنا و لں ارچا نیوان چو یان ہات ازالہ
 فرج فراخ کیتا اوس خرقے پڑہ پارو نچایا
 ایہ مختصر وقایہ و چون لکھیا کر کہ منکران
 اوتے قول زید اشعار چسکر شاہد و
 ججہ جب بیان کریں زن دی رب نکاح بیابا
 حکم قسم و اذن تے نامین نوجا میں ہور متن
 یہ فرمان بنی صاحب داہر جیکو دی رسم
 بیت اگلے دیکھو دھکی دسان خوب چھانی
 استیا اوتے سے رجوع و بران بچہ ایلا
 وجہ ہونے تار لکھام پرچا جسے فرماتے
 خواہے دھوئے دھوئی طر فون منکر اوقام
 شہر حاصل تے قائل اپنے مسافر نکاح

Handwritten marginal notes in Urdu script, including phrases like "کتابت علیہ السلام", "مکتبہ", and "مکتبہ".

Handwritten marginal notes at the bottom of the page, including phrases like "کتابت علیہ السلام", "مکتبہ", and "مکتبہ".

یعنی نانا کر لون کندے کافر تخت ب
حضرت پر جو علی ندیب کافر کندے پکا
ہو و سان لین وچ کفید و مال ہو و جس پاس
آنا مال ضرورت سنتون بزور داسے
جسے کو ل نہ اتنا ہوئے تاہیں کفو فقیر
ہو بھی ہانو وچ کفی کے کسبان و اعتبار
توچی نالی پادلی چوڑے ہو کو اوار
یسنوچی موچان نالی تابان مجب
دو ہاتھے آپ وچ سنتون اسے طور
اوہ ساک کر پئے آپ چہ موسن کن سہل
جامع الرمز کے چوہری ناگ گیری اندر مال
اوپر اص کف نہ عالم کف ہے اوپر صحی
ناگم حکم عجمی ہوئے کف جاں سر ملی
کسے عورت چانکھ پڑ پایا والی وچ نہ آیا
نزد حنیفہ باز والی لون سے گل جیہا پائے
ابہ لفریق نہ ہوئی بھائی گز باہون فاضی
نسبت سچ وادالی تاہیں ایما ہے حنیفہ
ابہ ملکہ وچ کفر نہ ہوئی ہو مختصر لکھو نے
نژدی لون نکاح تہین ہوزن جہ شیلے چا وے
نژدیان کرن نہا ہیتمہ جاتک جان کہوں
کھٹاچی مانی ہوچی وگر ساک کر دے مول

ایہ تاویلان وچ کتابان کافر کس ورجب
کاک نماز چوڑے کو ہما شیلان کوس وکاک
غنی دیکھے دی چار سنون نامین کچو وکوس
رونی کپڑا مال آسودہ معرسل نامے
وہی دکی تاہیوئے تاہیں خوب مرستی تر
بیٹا ر نہ کف عطار دی جوہری وچ تیار
اکف جائز آپ وچ تاہیں کفو عطار
پاکلی کف نے پادلیان عطار انا تیار
رسم ولایت عرب دی یہ کر وچ پشور
وزری موچی خاکشیں کس نالی کس نیل
صحیح سید وکی کفو ہے نفسا خلق سحال
جاسا الرمز کے اندر کیا حال شور کر نی
ایہیں بکھا کف غنی دی جاں دیوئے ہی
اوس عورت کچی ہر مثل تہین تھوڑا چاہو یا
نام کر کے ٹوہر مثل ہوزن یا تفریق کر لے
یہ عہر مثل چاشنی ہے تاہی حنیفہ راضی
جوہری شرح قدوری اندر وکھین بار شریفہ
باجہ کنی کے والی تاہیں آنا حکم و توتے
کبران کارن کف و ہونید وکے اوڈل جاوے
نکاح کرن انکے پنی ہو پائے و فکرمین
ایہی رسم میں لکھیں دیکھے اوہ ہمار مہول

ایہ کتاب کافر کس ورجب
کاک نماز چوڑے کو ہما شیلان کوس وکاک
غنی دیکھے دی چار سنون نامین کچو وکوس
رونی کپڑا مال آسودہ معرسل نامے
وہی دکی تاہیوئے تاہیں خوب مرستی تر
بیٹا ر نہ کف عطار دی جوہری وچ تیار
اکف جائز آپ وچ تاہیں کفو عطار
پاکلی کف نے پادلیان عطار انا تیار
رسم ولایت عرب دی یہ کر وچ پشور
وزری موچی خاکشیں کس نالی کس نیل
صحیح سید وکی کفو ہے نفسا خلق سحال
جاسا الرمز کے اندر کیا حال شور کر نی
ایہیں بکھا کف غنی دی جاں دیوئے ہی
اوس عورت کچی ہر مثل تہین تھوڑا چاہو یا
نام کر کے ٹوہر مثل ہوزن یا تفریق کر لے
یہ عہر مثل چاشنی ہے تاہی حنیفہ راضی
جوہری شرح قدوری اندر وکھین بار شریفہ
باجہ کنی کے والی تاہیں آنا حکم و توتے
کبران کارن کف و ہونید وکے اوڈل جاوے
نکاح کرن انکے پنی ہو پائے و فکرمین
ایہی رسم میں لکھیں دیکھے اوہ ہمار مہول

ادار ناموں کی طرف اشارہ ہے۔
میں نے اس کتاب کو لکھنے کا مقصد یہ ہے کہ
جو شخص اس کتاب کو پڑھے وہ اس کی
فہم حاصل کرے اور اس کی تعلیم حاصل کرے
اور اس کی اصلاح حاصل کرے۔

جیکریت نہ ہوئے شوہر عورت دیون مہر
روزِ حشر سے زانی ہو کے اچھسی اوہ بد بخت
حضرت آدم تون جد رب کے کیتی ایہ تالک
اے پر جیکر روزِ حشر سے چاہے کوئی سوانی
تسندی اللہ شوہر تائین مہر اوہ بخشو سارا
شوہر تائین لازم ہے کہنی نیت ادائی
پر وہاں فریب ولا کے اوتھین جے بختاے مہر
مرد ہوئے زن نکل جاوے کرے گناہ جو چار
اولن یا ہون زن ماہر ہا کے کیا زوج نہ منے
روٹی کپلا سکھی ساقط بنے و ماں زمان
مہر دی مالک لڑکی ہے پر جیکر گئے اب
جوانی تھیں تہو اسے نہیں جو گھنہ ہوئے
جو کچھ گئے روزِ فیض کنھے علم سارے
جیو کر آکھے جو تون دیون کنھے حاج بناسن
اس تھیں چکھے دہی پڑائیں ناگئے ناداج
کسے سوہر پیہ سوہر بد بہتہ ذاتت منگیوی
صن سوہر پیہ گھر باقی جو کچھ موڑ لے داماد
بہت اوچکے اس زمانے دھیان چاو پھیندے
دھیان آنے نا خوش ہوں او ترن نہ مانا
جمنان تکیہ مال دھیاندا اوہ سدا واندے
وطنوں نکل و کجن جو کالان شہے پرن نکلے

دھھامین زنا لکھنید غم ساری وچہ قبر
نافع المسلمین دیو چون و کھین نامہ سخت
اولاد چون جو مہر نہ دیسی حشر عذاب شدید
جنت خاتون تے میم دی ہو وائین بیلانی
رب جیم دی اوس تائین ایہ منصب پہلا
جد پو سچے تادیوے زنون زورنی بختاے
فیہ طلاق دیوے اس تائین ہووس بے اہر
و طہون چکھے مہر نہ ساقط لڑنے کچھ نماے
نفع ہر تار خانی وچہ ساقط سنیان کئے
مہر نہ ساقط زوج بھرتی تہو سناہ آسنا
شوہر کو لون گئے تائین پتہ تھیں چکا جب
ایہ پتہ تھیں شتوت یعنی جان حرام نمی
خرانتہ المفتین دے اندر جیکر عہد پیارے
سو دے بکے سنیان طان میں ہی پڑناسان
جیکہ لیوس کھالی کیا دی مہرون قتلج
وت پوری لون قت کلاے و تھو نیر آڈر
خرانتہ المفتین والے نے کیتا ایہ ارشاد
لیندے لیندے رخصتے تائین پڑبان نا کچھ دیکھ
جے پرنی تالاد چوڑی سی ہو و اقرض پور
نخل حوار و تھیں سوکا لکھن مل پان بچ کا
کھلیا مادیوہ کرا وادہ مسئلہ کے بکھے بھانے

یہ کتاب لکھنے کا مقصد یہ ہے کہ
جو شخص اس کتاب کو پڑھے وہ اس کی
فہم حاصل کرے اور اس کی تعلیم حاصل کرے
اور اس کی اصلاح حاصل کرے۔
یہ کتاب لکھنے کا مقصد یہ ہے کہ
جو شخص اس کتاب کو پڑھے وہ اس کی
فہم حاصل کرے اور اس کی تعلیم حاصل کرے
اور اس کی اصلاح حاصل کرے۔

رب ویکو تا دلے دیان لون دیون مدہ کالی
 بھرا پیرا حضرت علی سرور دا داماد
 چارے درم ہر نہایا کینا علی قبول
 جہان دیان دیان تے وچہ تیر فرق نہ بیا ذرہ
 ایسا مہ قبول نہ پیون کیا بی بی بیو تائین
 جناب عالی وچہ حضرت صاحب کینا ایہ سوال
 اوسے ویلے نازل ہویا حضرت جبرائیل
 رب تیر سیتی لکھ سیمیا جون چا بیان ہرا
 ساری غمو لکی بیوی ڈبی دیو چہ رکھی
 شاہ علی لون کیا بیوی اے کم تان کرنا
 روز خشرے لے جاسان میں ایدو رکھا گے
 رب رحیم تولاں واسچا عاصی کن شیشی
 ابہ قصہ نامہ ہوی دا وحید ابن دسان
 جد بیوی فاطمہ دی ماموئی حضرت دل پرانی
 جبرائیل خدانے گھلایا کیتوس جلد نزل
 فاطمہ دا نکاح میں پڑیاں جنہو میرا بھانا
 کہ نکاح دینوں سوہو دتھین غم اوٹھا
 مدت پھون بچار مقرب آئے زور رسول
 جین تھارہ ہر ہک تائین دا ج بیوی آیا
 اس سکل دے گئے کپڑے نا تھے ناسیان
 حضرت بھیا ایہ کی تھنے بھیجے رب رحیم

سرور عالم نے ہی دیا جد ہرا پر نانی
 فاطمہ دہی نکاح کردتی کیتا رب ارشاد
 نام ورنہ اسکے بی بی ہونی بیت مامل
 درم دیہا لے ہر نہیدے میرا او یا تھو
 سوال کرو کجور و خشرے عاصی میں بختائین
 درمان مہ قبول نہ بیٹی عاصی کرے تھال
 ہتہ وچہ کرا دریاں دا اوٹا وچہ وسیل
 ہر تیر اشفاق تہت دی عاصی النین جہوڑا
 باجہ پوڑے تیر چون کسے نہ مول پرکھی
 جین مولی اس کی لون کفن میریہ چوہر نا
 کر شش کران وچہ بختاوں جو میراوس گے
 جہان کاہہ کھپانی واسلے جنت پشیمی
 معجزات امہ حیدرین دٹھا جھوٹ کنون میں ان
 کون مار بن دا ج جیشی ہور نکاح سیمانی
 یا محمد فاطمہ کارن غم نہ کھاؤ مول
 دا ج نکاحے کارن یار تہہ کیا غم کھانا
 تین تہون ہندون بہت پیاری فاطمہ الزہرا
 ہک ہک نال ہزار زشتہ کیتا مہ نزل
 کپڑے گئے میوے جنتی رب پتھے پھپھا
 کسے پولی دا جیمہ آخر تیک نہ انیان
 نکاح فاطمہ دا مال علی دے پڑیا رب کریم

در این روزها که در میان ما است و می بینیم

جے کر کرے فاسخن دے دیوے نہر تار
 اٹھے مثل دیون کاڑھ موجب سرود و چین
 و دہزاران تے زن راضی ہو نہ کجہ طلبی
 مہر سی کر نون چمبے گھٹے یا دھ
 مہر مثل ہی وسان تینون مہن میں عاصی صورت
 نکاح فاسد وچہ اچہ وطی دے عورت کو نہ ہو
 نسبت ثابت ناک نہیں ہو سی و طیون بھی بانی
 جتنے مہر مثل زن گھٹے اوتھے ایہ ترتیب
 پھسپی وادی دی چلے دی جیکے لکھو لکھو
 اگر جے ماؤ ہو دے اس لڑکی تو مہر پور و چون
 پیو دی تو مہر نہ مال برابر لوان کمانوچہ مہر
 مال جمال تے عقل دیانت عمر رانہ کیسان
 سو بنیان میں جگ نہریے کو چوہر میں جگ نہر
 عقل دیانت مہر میں چکا شیرین بہت فوائد
 ہک عقیقہ چن دی صورت ہک کو چوہر ہک
 حکم وطی داخلوت تائیں جیکے ہو دے صحی
 جے نہ وہاں کریں گوشہ کو چہ ہو وازاری
 ایہا خلوت غیر صحیح سن جے زن دیکو چوڑ
 ایندین دیکو اوہ مہر جے و طیون پیش طلاق
 منے جان تھو دے بہانی کپڑے تریکے پناہ
 اس صورت کو چہ واجب تر ہو جائیں چہ اولے

بیونامی و سرن گئے ہر مثل اعتبار
 مثل مہر جے گھٹ ہزاروں یا زائد لکھین
 بیونامی و سرن گئے ہر مثل اعتبار
 دو نوین جائز یہ مسائل مال کھف لکے
 یہ مسائل ہونان تائین پر بنے بہت ضرورت
 دخول کے تاکیا سہی ہر مثل زن پاک
 چہر کے نکاحون چہرے اونوں خبر نہ کافی
 بیودی قوم ولون چاہی گئے جتنا اون خان نصیب
 فیہر غلہ شہر عامی ماؤدی قوم سرڈ ہوئی
 شہون کے مہر بیودا طرف و دی کچون
 تائین ہر مثل طلہیسی نہیں تاجیہی روک
 ہور بکارت دلج ہر زنا وان شہر نکسان
 زندگی نکل ضرورت لیندہ کی لین ہی جگہ تیر
 سرن لیکاون ہر کشیدہ ہولن کتنی کمین زائد
 اسد امہر ہر مثل پہل دی اینون کل اعتبار
 نام و ملی نہ مجلس دولان خلوت سچراخی
 یا نام روزہ سے فرضی حیض نفاس یا جہری
 اول ہر دیو اس تائین مختص تہن لڑ
 جیکہ ہر سہی نام مستح او پر الفساق
 ہر کڑ تاکہ کادی چادر سر خمار دسائین
 و چہرہ دی اینون لکھیا بہتر جانے مولا

ہاں البتہ ہووے گا اسدی بی بی فرم چاہے اسدی بی بی ہتھیں تالا لکھتے

١٠٠

4

6

فائدہ دینے سے فائدہ پہنچانا یعنی فائدہ دہ سے عورت

نقد مال بہک پوشاک ثابت دے ۱۲ مولوی محمد دلپذیر عفی عنہ

مجبور خفی یا عتی غلط کر کے چھوڑن
 اسے کو لون غلط با جون ہو نہ ہو گج
 کو مرنے داکھور آکھے یا گانو مجھ غلام
 جنس مجبور نامشمل نصف مجبور میان
 جنس جوین مطلق چو پایہ صف حیث کر گھٹے
 غلام نکاح اصیل کی تا خدمت بدین مہر
 دسی جیتون و اخامن ہو و مہر یکا سن الی
 نکاح کر کے کو آکھے رن لون این غلام دھور
 جے وہ دم یا وہ غلام دی قیمت کی چا پانی
 کے سور و پیر شرط بکارت مہر زید اکتا
 جے نصف تنبانی اوہ مہلت نہدیان مہریان
 جے یہ بیان نہ ہو یا دت جتنار سے چلا
 جے نصف مجبور مہر نہ دیو غور نہ دیے تا مین
 کر کے اول راضی ہوئے زن کر کے وطی
 جے کر مرد وطی و اشتوی دیوے اوہا مہر
 عورت کے تسلیم نفس و اشعہر کے کسوتہ نان
 ہمد وازن نہر کے کارن یا بکے حاجت کار
 بعضیان کہیا مہر وکون کمری سفر و
 جیکر مرد دیے شے کافی عورت کے بلایا
 مگر جے اوہ شے کھاد کارن کیتی مرفوعہ
 کو مہر و لون پیش زنے لون سارا عورت چو

اوسکا اوتے مہر تمامی مختصر تسین من
 و نول رابر غلط اس دی ایسا موجب جہ
 مہر چون وجہ میان لازم قیمت وسطا تمام
 مختصر و مہر انون کہیا متن عجیب یگانہ
 کلی تقری نا کج دے گانو مجھ صفت نجو شے
 واجب ہوسی اوہ خدمت ہو رنکوئی اھر
 ایضات جائز ایہی تو شے جی گھٹ سالی
 اس خنن چھے یک اصل دوھین ہو یا طار
 لوہ غلام زید اہر گھٹ تا کرے لڑائی
 وقت وطی کے شب جانے کو لازم زن جیا
 اسے طور اوہ لازم ہستون شوہر جو ان
 آئید لوہے پیل راتین ہوسی بہت سو کھالا
 زن و طون شے مفر جائے جائز اگے سنایو
 اوس خنن چھے تھی سدہر لگی کسیدی تھی
 وافر یاد نہ کرے کہ زمین زن کریدی تھر
 اس صورت وچ لفظ دیئے زن با مین بیفرمان
 اٹنے باجون عاصی شوہر جے زن لگے زن
 بھ یان کہیا جائز ناسن پر فتوے اسے آ
 مرد کے مہرے وچ و تا اس و اقول ہوا یا
 پتی یا بکوان بخبری اس وچ زن بخیار
 لخصدی رن مالک آہی اوہ مرد و ت لوٹے

الواحد لیدر
 مجبور خفی یا عتی غلط کر کے چھوڑن
 اسے کو لون غلط با جون ہو نہ ہو گج
 کو مرنے داکھور آکھے یا گانو مجھ غلام
 جنس مجبور نامشمل نصف مجبور میان
 جنس جوین مطلق چو پایہ صف حیث کر گھٹے
 غلام نکاح اصیل کی تا خدمت بدین مہر
 دسی جیتون و اخامن ہو و مہر یکا سن الی
 نکاح کر کے کو آکھے رن لون این غلام دھور
 جے وہ دم یا وہ غلام دی قیمت کی چا پانی
 کے سور و پیر شرط بکارت مہر زید اکتا
 جے نصف تنبانی اوہ مہلت نہدیان مہریان
 جے یہ بیان نہ ہو یا دت جتنار سے چلا
 جے نصف مجبور مہر نہ دیو غور نہ دیے تا مین
 کر کے اول راضی ہوئے زن کر کے وطی
 جے کر مرد وطی و اشتوی دیوے اوہا مہر
 عورت کے تسلیم نفس و اشعہر کے کسوتہ نان
 ہمد وازن نہر کے کارن یا بکے حاجت کار
 بعضیان کہیا مہر وکون کمری سفر و
 جیکر مرد دیے شے کافی عورت کے بلایا
 مگر جے اوہ شے کھاد کارن کیتی مرفوعہ
 کو مہر و لون پیش زنے لون سارا عورت چو
 اوسکا اوتے مہر تمامی مختصر تسین من
 و نول رابر غلط اس دی ایسا موجب جہ
 مہر چون وجہ میان لازم قیمت وسطا تمام
 مختصر و مہر انون کہیا متن عجیب یگانہ
 کلی تقری نا کج دے گانو مجھ صفت نجو شے
 واجب ہوسی اوہ خدمت ہو رنکوئی اھر
 ایضات جائز ایہی تو شے جی گھٹ سالی
 اس خنن چھے یک اصل دوھین ہو یا طار
 لوہ غلام زید اہر گھٹ تا کرے لڑائی
 وقت وطی کے شب جانے کو لازم زن جیا
 اسے طور اوہ لازم ہستون شوہر جو ان
 آئید لوہے پیل راتین ہوسی بہت سو کھالا
 زن و طون شے مفر جائے جائز اگے سنایو
 اوس خنن چھے تھی سدہر لگی کسیدی تھی
 وافر یاد نہ کرے کہ زمین زن کریدی تھر
 اس صورت وچ لفظ دیئے زن با مین بیفرمان
 اٹنے باجون عاصی شوہر جے زن لگے زن
 بھ یان کہیا جائز ناسن پر فتوے اسے آ
 مرد کے مہرے وچ و تا اس و اقول ہوا یا
 پتی یا بکوان بخبری اس وچ زن بخیار
 لخصدی رن مالک آہی اوہ مرد و ت لوٹے
 مجبور خفی یا عتی غلط کر کے چھوڑن
 اسے کو لون غلط با جون ہو نہ ہو گج
 کو مرنے داکھور آکھے یا گانو مجھ غلام
 جنس مجبور نامشمل نصف مجبور میان
 جنس جوین مطلق چو پایہ صف حیث کر گھٹے
 غلام نکاح اصیل کی تا خدمت بدین مہر
 دسی جیتون و اخامن ہو و مہر یکا سن الی
 نکاح کر کے کو آکھے رن لون این غلام دھور
 جے وہ دم یا وہ غلام دی قیمت کی چا پانی
 کے سور و پیر شرط بکارت مہر زید اکتا
 جے نصف تنبانی اوہ مہلت نہدیان مہریان
 جے یہ بیان نہ ہو یا دت جتنار سے چلا
 جے نصف مجبور مہر نہ دیو غور نہ دیے تا مین
 کر کے اول راضی ہوئے زن کر کے وطی
 جے کر مرد وطی و اشتوی دیوے اوہا مہر
 عورت کے تسلیم نفس و اشعہر کے کسوتہ نان
 ہمد وازن نہر کے کارن یا بکے حاجت کار
 بعضیان کہیا مہر وکون کمری سفر و
 جیکر مرد دیے شے کافی عورت کے بلایا
 مگر جے اوہ شے کھاد کارن کیتی مرفوعہ
 کو مہر و لون پیش زنے لون سارا عورت چو

سرحد و سندھ کے کتب خانوں میں

بالشفاعتی حاجت و در گناه باری

کتاب بیان فضیلت دین زو جان گوید

[illegible][illegible][illegible]

Handwritten text in a cursive script, likely Persian or Urdu, running diagonally across the page. The text is partially obscured by a diagonal line and appears to be a marginal note or a signature.

جس تہہ سفر اوہ نال لیجاوین شرح روز و سلاک
 اینویں جنگ کفالان اندر تریجا صلح پہرا
 تہر ترے جائین تد ضرورت جائز و دہ گناہ
 تہ جنگ کفالان نال غیبے مچے خوب لڑائی
 اینویں قتل کفالان کچھ سنتوں لیدیاں کنسان
 جیوں جائے تیوں میل ملاوے کو تیا نوچہ نہ گھٹ
 جھوٹے تہیں کوہ نشے فرشتہ وجہ حدیث جوانان
 دوز فرشتہ اوس کے کولوں اس سبب تہیں ہو
 مرہینے تہیں ایہ افضل جیوں رضان قرآن

محمد علی پلیدی
عرفی

دو درتے صاحبیہ نے شافعی کیسی رت بیان
دو در پوئے محرت ثابت بعد نہ جگر کئے
زوج اور سو جاتک بریا اور جاتک منی مان
جاتک دی مایکتی کئے اور سمنون پنڈیکر
قطر و پیے یا کل تہ اوہ فرزند اور مالی
ہو روایا بانی اندر غالب و اعتبار
جے خالتا محرت ثابت و چکنتر و جانی
غالب جہا اوہا ہو سی ہو سنی ہو مٹھا
جس جس غیر و اس تائین بجا قول پسند
بعضی ان چالیہ بعضیان پنڈران بعضیان عوداع

۱۵۰

کتاب الرضاع

۱۵۰

دوت اور مکین تائیں اکا یکہک چانہ پلے
 دروغ و عورتان والی تائیں اکھن سے روا
 لے پر وچ دروغ اکھن مے کھین حد لگا
 دھن بان چکڑب مو جیب رنج نہ ہو کائی
 کوڑ فریب آتے چا چوہی کر خوش کچن رنان
 ہور جیکوئی صلح کرے اوس لون جی اہست
 جھوٹ لگا کیرہ ایسی باجوں انخان مکانان
 دقت دروغ جھوٹے دے مہوں نگلے گندی بو
 مرم و مرمو صلوہ نہی تے خاصہ و شہ بان

جس تہ سفر اوہ مال بجاوین شرح روز و ساک
 اینوین جنگ کناران اندر تریجا صلح بہرا
 ہر ترے جائیں قدر ضرورت جائز و دہ گناہ
 تے جنگ کفار لٹال مغیہ مے چے خوب لڑائی
 اینوین قتل کفار لٹال کچر سنوٹ لیدیان کنان
 جیون جائے تیون میل ملائے کوڑیا لوجہ نہ گھت
 جھوٹے تہیں کوہ تے فرشتہ وچ حدیث جوانان
 دہ فرشتہ اوسے کو لون اس سبب تہیں ہو
 مرم مہینے تہیں یہ افضل جیون رضان قرآن

دوت و رضاع وی تربیت حکم کیتا انسان
 اس مدت وچ جنم وچ پچے توڑے آفرنے
 توڑے کورسی مونہ گھنے زن بالند و امان
 مگر نہی ہو جاتک دجے پہلے تہیں شیر
 او تہیں پچے نہ حنیفہ قیدہ دودہ وچ کائی
 آپ پکھے اچر پوڑے طعام نہ لیا یار
 اینوین جیکر دودہ کبری دار لیا شیر سوانی
 اینوین جیکریت مونشان کیتا شیر کٹھا
 اشتباہ نظار والے کہیا ہر دا اوہ فرزند
 نر و فرزندے در حصے زن جانی تہ رضاع

دوت سے صاحبیہ نے شافعی کیتی رت بیان
 دودہ پوئے احرمیت ثابت بعدہ جیکر گھنے
 زوج اوسد پو جاتک مر یا اوہ جاتک نہی امان
 جاتک دی یا کیتی کسے اوسنن پند کیر
 قطر وچے یا گل مدت اوہ فرزند اوہ مائی
 ہو رو یا بانی اندر غالب دا اعتبار
 جے خالت حرمت ثابت وچ کنسرے جانی
 غالب جہدا اوہا ہوسی ہوسنی ہو مٹھا
 جس جس خیر و ناس تائیں بھانا تول پسند
 بعد ایاں چالیہ بعضیاں پندیاں بعضیاں عمواع

دوت و رضاع وی تربیت حکم کیتا انسان
 اس مدت وچ جنم وچ پچے توڑے آفرنے
 توڑے کورسی مونہ گھنے زن بالند و امان
 مگر نہی ہو جاتک دجے پہلے تہیں شیر
 او تہیں پچے نہ حنیفہ قیدہ دودہ وچ کائی
 آپ پکھے اچر پوڑے طعام نہ لیا یار
 اینوین جیکر دودہ کبری دار لیا شیر سوانی
 اینوین جیکریت مونشان کیتا شیر کٹھا
 اشتباہ نظار والے کہیا ہر دا اوہ فرزند
 نر و فرزندے در حصے زن جانی تہ رضاع

دوت سے صاحبیہ نے شافعی کیتی رت بیان
 دودہ پوئے احرمیت ثابت بعدہ جیکر گھنے
 زوج اوسد پو جاتک مر یا اوہ جاتک نہی امان
 جاتک دی یا کیتی کسے اوسنن پند کیر
 قطر وچے یا گل مدت اوہ فرزند اوہ مائی
 ہو رو یا بانی اندر غالب دا اعتبار
 جے خالت حرمت ثابت وچ کنسرے جانی
 غالب جہدا اوہا ہوسی ہوسنی ہو مٹھا
 جس جس خیر و ناس تائیں بھانا تول پسند
 بعد ایاں چالیہ بعضیاں پندیاں بعضیاں عمواع

شرح کنز دی اندر لکھیا جس طام نام معیار
 باجہ طامون بے دودہ غالب کے موجب مار
 طام اندر دودہ غالب ہو و چونکہ کہے کھیر
 کسے عورت آنہی وجہ کا حصے جالیں جنہول
 وہی آہی کسے غیر عورت دی شیر تارن سن
 بے زن دوجی تہین تیر ہونے تا نکاح و ا
 معن شرح کنز دی و چون ایسے سکہ کڈہ آند
 کسے مرد و بیان پستانان چون پو کوئی دودہ
 اتھے حرمت ثابت نامین رہے جے چلے سنو ا
 اتھے حرمت ثابت جا تو دل تے کھو یاد
 جو دودہ پنیان سک خدا فرمایا وچہ قرآن
 جنے نبے مرفے اوتے بین نکاح حرام
 انیون نبی کریم تھیں سکم آیا وچہ حدیث
 مگر کہ بھین بھرا دی جنے پتا شیر
 صورت ایہ رضا و عری من لہی دی سن بار
 زن اول تہین اوس عورت دا اہل تیر وہی
 من اس زن دیو چون اوسون تار بلیہ
 انیون مار بھرا دی انیون تھیں پتر
 ہو کنز وچہ لکھیا جے کوئی پو کے شیر
 بھینان امدیان بیان ماسے کل بھرا
 جسے شیر پو یا اس طرفون کل خویش

اے پرقتوے قول خیفہ و رہے ڈالنی یا
 تھوڑی شے ہے دودہی تابع ایہ دل بہر
 تا بجی حرمت ثابت نامین پتا کہے نہ شیر
 قدرت مال اسکے پستانین ہوا شیر نزل
 من اس لڑکیدا رو نکاح زوج تیر اوس من
 جے اسپر شرفقا بھائی و تھر و نکاح نہ آہ
 بھرا چاہے ویکھے اوہون نہک تارن بیان
 یا کوئی شیر متعہ تہین ہو کے ایہی بھین تہ
 یا کسے کہی بامیت دا دودہ چھوایے یا
 مختصر وچہ انیون ڈکھا تا دل ہوا انا و
 دسان میں من دوتا قدر توفیق بیان
 من ایہی دودہ مال حرام اندر متب تمام
 جیکوئی حق بیچ جائے نامین اوہ مرد و عورت
 اس بھرا نون اوہ سیا انیون لہی گیر
 کسے شخص نے وچہ لکھا کسے آنہی شیر یا
 شو سوانک پہلی وچون انیون جان انی
 وہی شوہر زن تیر کر سے پہلان نا کچہ ڈر
 ایہ نکاح روانے سارے ویکھے کنز نا ڈر
 دودہ دیندی دی پہلان تیر بہین پہلان
 زوج بھینان پہلان چاچی بھائی آہ
 جس پستان و جان فرغ ایہ کلیہ پیش

شرح کنز دی اندر لکھیا جس طام نام معیار
 باجہ طامون بے دودہ غالب کے موجب مار
 طام اندر دودہ غالب ہو و چونکہ کہے کھیر
 کسے عورت آنہی وجہ کا حصے جالیں جنہول
 وہی آہی کسے غیر عورت دی شیر تارن سن
 بے زن دوجی تہین تیر ہونے تا نکاح و ا
 معن شرح کنز دی و چون ایسے سکہ کڈہ آند
 کسے مرد و بیان پستانان چون پو کوئی دودہ
 اتھے حرمت ثابت نامین رہے جے چلے سنو ا
 اتھے حرمت ثابت جا تو دل تے کھو یاد
 جو دودہ پنیان سک خدا فرمایا وچہ قرآن
 جنے نبے مرفے اوتے بین نکاح حرام
 انیون نبی کریم تھیں سکم آیا وچہ حدیث
 مگر کہ بھین بھرا دی جنے پتا شیر
 صورت ایہ رضا و عری من لہی دی سن بار
 زن اول تہین اوس عورت دا اہل تیر وہی
 من اس زن دیو چون اوسون تار بلیہ
 انیون مار بھرا دی انیون تھیں پتر
 ہو کنز وچہ لکھیا جے کوئی پو کے شیر
 بھینان امدیان بیان ماسے کل بھرا
 جسے شیر پو یا اس طرفون کل خویش

بکری داد و دہن بیان حرمت کیوں نہ ہو
 انبیین وچہ دودہ مردے ثابت نہیں رضاع
 کہ صورت ہر رضاع دی سان رکھیں گوش
 نکاح اٹھاندا آپ وچہ جائز مول نہ ہو
 شادی وچہ رضاعی غفلت کا عورت دی من
 پرنال عدالت صدقے اوہ ہو ورنہ مشہور
 جیونکہ حکم خیر ایک ہے ہر دینی کہن
 طالب کو فی نکاح پسرا اگر کیسے دی
 زن میری دوانے بھائی پتیا آما دودہ
 اس مقدمہ پایا شہدی دتی کہسے زن
 بھرا بعد نکاح سے یار و پا یا دودہ نہور
 دو رضاع ویان صورتان کہن ہی ہور
 کسے دودہ پتیا کسٹل واسلہ ہر بھرا
 اس کتی بھین بھرا رضاعی صورت پہلی بچہ
 درودہ پندرہ ہی بھین زن کہتے نکاح پہل
 اس کتی بھین بھرا زنی جسے پتیا دودہ
 کسے عورت آزادی چہ نکاح سے تیر کس رب
 تیر آما اس زوج و اما اس دی کہ ہور
 دو واری اتے صورتان ہوا جن جب بیان
 آوائی وہ بیان تین گھن لڑکی کسے جائز نا

ایہ نازیں جز انسان دی ہرے وچ کھو
حکم نہ اوسنوں شیر و بھائی میار ون اطلاع
ایہ مسئلے سپر یاد رکھ جے کجہ ایہی ہوش
شیر و تازن بکڑی ایہ بھین جبر ارضاعی
بے ما و دہانڈی کسے ایہ سبب ہو
بعد کاج نصاب و شادی کسے دوزن
اورین قول اما مالکسہ بعد شچہ سہ طور
ایہ تہذیب جو جس حی توں کیا اس واس
ہو و خستوی آ کیا اوسنوں تیرا تہ انہی
او و دونوں بین بہن ہرے تون پھر کرے
بین و ٹھا و و پندار کاں صورت و چکر
بے شادی ہون عورتان چہر ان تانہ
معدن اند کیا ایہی کدہ کے دیکھو تہن
دودھ دین یی وہی دہانڈی جان نکاح
بہن ہستون کن جبر بھائی شکستہ سی کجہ
خستہ دودھ پیا یا او و دہانڈی مار
دسیان و نون صورتان کجہ صاحب پد
اوس عورت دی وہی پلنہن فریکہ ایہ
او وہی بھین بھالہ دی کرے شرع دی و
ہن شہر کزادہ دی تہن و نادان
اوسنوں ہر کن وچ ویا ایہی ستین بھائی

انواع دلپذیر

پیشانی در شطرنج و جرات
مقتول که کینه خدا را

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

وڈی نگرہی اوس شوہر تے دزویں جان حرام
جان فساد جے وڈی کیتا مہر اسدا مٹول
شرح کفر دی معنی اندر صحت جان بچنا
اول حاجت شیر ہوئے لٹکی تائیں مٹول
ادب نام ملے کرے نون جو پیش و دخل حرام
جیکر کئی جھگہ تھیں رووے شفقت او معون آو
سن وڈی تہیں ناھن دیونے کنی تائیں کج
وڈی کنی شوہر اتے رہن سدا حرام
جے وڈی بدخولہ مغللوہ دزویں سالہ حرام
ہر دم پڑھو صلوٰۃ نبی تے بہت کج اولاد

حکایت فساد و بی لایق قصہ سہ ماہی
حکایت سہ ماہی نے اچھے کیا نہیں دیکھا
توڑے دیکھو کھڑے دوہیں وہیں فرما
دوایا فلاح ہے کھڑا ہو میں مقبول
زوج کھنڈ اس وادی کو لون اندر کتب نام
حرام ہونے کی نیت دل و جگر با وہ دودھ ہوا
اوتا مہر بھرئی آپے ایراہ شرع و بحیر
یا نکلی لون بعد عدت سے آنے نفع بجا
باجر و لون عدت پہنچے ملکی حل تمام
حضرت صاحب روز خسرو بہت بہت تانا

کتاب الطلاق

مسائل بہت طلاق دے پر ہم کھان قلیل
 باجوہ اوتھان دے جا بلان ان رات خطا
 ہر دوائے بچھڑ شیطان فرش و چھا
 موجب قدر گناو دے دیند اوہ سر دیا
 خون شراب زنا راہان دسد پیش الیہیں
 جتنا ہوندا دتے جہرا وچ زو جان
 لفظ طلاق نہ جانے اوہ جاہل بدکار
 باجوہ نفع حلالیون کرے اوہ دخول
 مینہ سر اوں دا چسہ دا او کھکے جدا الیہیں

جو بہت ضروری آسمان جبر نے ہم پہل
شیطان نے کیا ولادہ وچاوندان خبر نہ کیا
پانی اور تے شکر چوٹیاں خلقت چمچے لار
جیکہ وجہ ہماں گری کے شیطان خبر نہ سنا
آسا خوش نہ ہو نہ اویہ مرد و حسیس
جگ لڑیاں پاؤ نہ لفظ طلاق عیان
یا وہ جان چھپا دے خلقت کنون عار
شیطان جن اونھان تہیں کیا جان مجہول
عزت تواضع اس دی جید کرے خبیث

[illegible]

جیکر آکھے عورت نون میں بیکیاں کول چھڈ آیا
 اکثر عالم لفظ چھوڑی واکھن صیر کھان و چون
 جیکر آکھے رستے میں نون کھر پر دیساں چھوڑ
 فی الحال طلاق واقع ہوئی ہوئی جہاں کسی
 پر ایہ فداوارہ ہے ناپاں باجہ نازون بھائی
 طلاق کے یا مہندی چھوڑے یار یا کریم
 رہا فاسی تے مہندی چھوڑن عربی جان طلاق
 انھان ترین تہیں جہر تے ناپاں جا آکھو یواریا
 تو تے زوج اصل گولی و احراہ شوہر غلام
 طلاق کے کوادہ عورت تے یا کل یا ترہ
 اینہاں جیکر کو سے اضافت ہونہ سر گردن فرج
 جیکر آکھنے حکم ہے تے یا تہہ پیر طلاق
 جے راکھے عورت نون طلاق تینوں ہر یکے
 جیکر آکھے دخل سودین مچہ کئے تینوں طلاق
 جیکر آکھے طلاق تینوں ہر یکے یا وجہ ہلکے
 نیت دیکر دی جیکر آکھنے فرج سے دینے
 جیکر آکھے طلاق الی توں میں ٹکھو گئے نے
 مگر طلاق نہ پوسی اوسنوں جے نکاح اجوکا
 کو یکے لفظ تے طلاقان بے مذلولہ پار
 جیکر کوئی زن نون آکھے جو کھر درین نلافی
 اس صورت وچ جدا ہو ویسی نال طلاق پہلی

طلاق نہ آکھنے نال قرآن میں سے میں اٹرایا
 اینہاں کھنیا وچ کتا بان ہو ری طرف نہ کچوں
 جہا تہہ اکا یا مینوں عہد چر یساں توڑ
 توڑ آکھے سوڑھے نون چھوڑن عدت ہسی
 جے تہہ مسیتا چھڈ دیساں کرمان مار کونائی
 انہیں لفظیں جی با جہاں ہونہ کوئی غم
 ایہ علی وچ برابر تے جا تو نال انفاق
 جے زن حرہ یا پس حلال گولی کے دو واری
 مختصر وقایہ دیکھو کھنیا ابہ تمام
 یا نصف طلاق و یا مہی ساری مختصر فرما
 یا طلاق دیوے زوج جے یا کل طلاق درج
 یا ترکلی تے پوسی ناپاں و کچھ کنز وفاق
 ایہی الحال طلاق ہوئی حکم شرعے کے
 ایہ کے وژن باجہ پوسی و کچھ کنز وفاق
 دہی چھکے واقع ہوئی جھوٹے دینہ و ہلکے
 ووجی صورت دیوچ پہلی وچ نہ سن
 اوسے وقت مطلق ہوئی کل دی کوئی نہ سنے
 لغو کلام کہتی اوس مردے مختصر وچ لوکا
 تھکے پس نال عطف دے پہلے نال جہر
 توں طلاق الی تری واری لفظ عطف وچ آئی
 جیکر کرے نہ مقدم ترین تہیں ہوئی پہلی

۱
 بیچے جیکر گولی پوسے
 تاد و طلاقان کا فی جہز
 واسطائے عورت
 رعایت ہے مالی
 عائشہ رضی
 اللہ عنہا

فرمایا پیغمبر
 علیہ السلام نے طلاق
 ۱۸۱ تطلقہاں
 قیاساً
 خصصاً

۱۸۱ تطلقہاں
 قیاساً
 خصصاً

بیچے
 طلاق کوئی دوسرے
 طلاقان یساں
 عدت اوس
 دی

۱۸۱ تطلقہاں
 قیاساً
 خصصاً

یعنی آتے طالق و طالق و طالق ان دخلت الدار کے کوزن تائیں
جسے قرعی نامہ کہتے ہیں نال جہاں تائیں

کوئی کر کے اشارت نال زانگست آن کلبیا نال
 کوئی نال تھوے ت ونا سے پا کوئی ناف کیان
 نال کوئے نال جیلے وے ناہی و تھوے
 کوئی نال نعتے طاقان اسکو یون طاقان
 انیون نالیا اکھین رٹھا سے پر تھوے
 نعتے جنگ لوانیان باہون کون طاقان
 رجبی تھوے رجبی جھڑے عدت اندر بجائی
 رجبی نال نکاح رجبی جھڑے گڑھا
 نوڑے کر سے رجبی عورت آکے سوڑے کون ہر
 جیون رجبی تھوے رجبی جھڑے انیون جھڑیان
 جیکر جی بان پٹھے کو آکے عدت وچہ
 پنجین شریطن رجبی ہوسی اول بدو لرن
 بلے لفظ نہ ترانے آکے چوان ناکیوے
 بیوکر نہ طلاق دابلہ خوک آکھے یا تھر
 لفظ طلاق آکھے نا رجبی خلع کہے تا بان
 جہ عورت لے طلاق عرو تھین کو اون لیل
 تہ ترع شہر سے پارون بدلہ بان کرکے
 شلاہر سے سورویہ مرو مقلے وہ اوتے
 ہر دم پڑھو ملوک نبی تے جہد عرش غلام

ہے، بجائے پڑاؤستان بڑیاں کر کر شمار
 یا کوئی آواز کے آگے جتنے کے ہر تاق
 ہر وجہ میں ہوں مطلق لکھیا عالم گیر
 نہیں اپنے جال آگن مسئلہ آند تا میں
 فتوے ناہیں ہو سکے اوقہ عالم کن شریف
 عمل نکرد اقصا دشمن ہوشیاں ہول نہ ہندا
 عدت پنجے بائیں دنگوں لار کالج صفائی
 توڑے سو درصہ و ت آگے تاہی اوچی جاو
 حق حاکم مال خلاصی زمین تہیں بعد زور
 دو باستان نہ میں الحیاں کنسے کر دستان
 تاہی نہچے وچ کتا بان ناکر بہتی رکھی
 دویا لفظ صریح خلاصہ ہو رد و آگے نہ من
 جے لے طلاق آگے آتا تھیں مل بدبو
 شوہر لینا کچھ اوی مال شرع سے ہر
 اس صورت و چرچ نہ ہو سی عورت اوقہ ان
 یہاں نفس خلع دی یا روت لایا اس حال
 جیکر عورت ناشر ہو رہے ہو زن و دہ بیاہت
 یہ وہ کراہت شوہر تاہی شرع سینے سے
 کر سی ملک تہرہ ہر مل جتنے ہی تمام

Handwritten text in Arabic script, likely a list or index, with a vertical line separating the text from the right margin. The text is written in a cursive style and includes various words and phrases, some of which are underlined or circled. The right margin contains additional handwritten notes and a small circular stamp.

ہر دم بڑھو صلوة نبی تے پڑھ کے منکر و ماین

یا زبانون وچ مکید سے زم زم آپ پیو لیں

باب در بیان نکاح و نکاحی

الفاظ نکاحی میں ہیں سان جنجان چہ دوستان
 او فتنہ دالے ترائے تسمان آئندے کر الفاظ
 باہر نکل تے جاندی رُہ اٹھ کھاتون نے
 تون خالی برنی حد امین یا کن مور حرام
 عدت پہ تے بکومین تون سجھے لون کر پاک
 مگر حَتِّ فَاذْ قُلِّکَ ایہ الفاظ نہ ہو
 جے بولے وچ خوشی رضا سے یہ سولان الفاظ
 جیکر طلاق واسو و پہلیان ترین تہین لہے
 ذکر طلاق دسان میں تھوں جیو کر عورت سنگے
 ذکر طلاق یا تختے اندر بولے قسم اخیر
 جے نیت ترین ی کہ کناہی کئے نے لون و
 عدت بچھتے بکومین تون سجھے لون کر پاک
 جے نسبت کرے حرم و راوی مرنے تہین کوئی
 جے کرکھے زن نے تہین تھوں میں طلاق دالما
 رجعی بائن و تفاقوت دسان تہنوں یار
 بائن اندر عدت لکھی تا بھی حسم نکاح
 تھے رجعیان یا تھے بائنان یا دو میں قیم آمیز
 دو بائنان ہوں اکھیاں کے کس صورت جمع

نیت طلاق تہہ ہر بھی قسٹے خبر دیو کل متیان
 ہندی اندر عامان اگے کھان او خانداراز
 احتمال رکھن ایہ ترائے رو کر نیدازے
 انہاں چخان چہ صلاحت جہ نیت و نسام
 اختیار امر متہ تیرے ہو حرہ بیاک
 احتمال نہ رو دشنام کرن طلاقے زور
 نیت اقسے متوف تہامی جہ اولوہ راز
 نیت باہر طلاق نہ پوسی پوندی آکھن چھوے
 یامر و کھیں من چوڑ دیا دن کے لحاظ سنگے
 نیت باہر مطلقہ ہوئی گیا نکاح نہ نجیر
 آئے پس پزیت باہون بائن کہ شمر
 جے نیت کرے تا بھی بکومین کوئی پاک
 تا بھی بکومین پوسی مختصہ کہ بیوی
 اس نسبت تہین خوف نہ چھٹن کے نہ آچالا
 رجعی نال رجوع وچ عدت بعد نکاح دی کار
 عدت وچ بھی باہر نکاح نہ ماین ہو صلاح
 ہر ترین جہین پس طلاق و طہون کرے پزیر
 نجد و سان میں صورت تہنوں روشن انگون شمع

الفاظ نکاحی

غلطی یا بوجہ غم کے واسطے تیرا ایک بار تھلا کر
 کھل گیا۔ یہی سنتوں کے بدلے ہو گئے تھے۔
 جیکر وہ جیون والے کیتوس چا دخول
 تیکر قسم خدا دی پائی اور کھانا دست جان
 خٹا کہے بننے کیجا امیر عبدالعزیز داد
 دست جان ایلا دی جانی تیکر نکال کر مل
 ٹھٹ بینیان چوں تین مت تین بیلا
 جیکر تولی چار چھینے ترک دخول کسیری
 جیکر قسم تیکر ترک دخول کسیری
 جیکر کاشے اوسوں بان بھی تریور
 جیکر متنی کہ وہ زمان تیکر کہے جمع
 ہن خامنی ان کا عسے تین تین بعد حلال
 ایلا بن تریل تیکر تیکر تیکر تیکر تیکر
 جیکر تریلی ناخرو و لیوں غنر با مویب
 ایلا چیکر پیش دست تیکر تیکر تیکر
 جیکر کوئی آکھے عورت لون تونہ بر ترا جرم
 تیکر تریان دی تیکر ہو لین تیکر تیکر تیکر
 جیکر تیکر حرام دی آکھے تیکر تیکر تیکر
 جیکر تیکر طلاق دی آکھے تیکر تیکر تیکر

باب پہلے وچ طالع میں دیساں ایساں یار
جو چاہتے محبت کو لون بھان میں تل مار
تپائی کھات اوکھے اوکھے طالع نہ اوکھول
جے قسم نہ ہو کہ رہی تانہ شرط جزا چھان
حکایت دل میں بندے میں اوکھوت نہاد
مختصر وچ پاپا مینے گویاں دو سبیل
کولی ہارن دو چھینے طالع دی زما
میت پکے بان پوسی دور ایلا رہو سیسی
کولی نال اصل برابر اتھے فرق نہ کوئی
پوسی باجہ جمع کرنے کے مختصر وچ پاپا
طالع کل دخل سے ستون نال نہ شرع
ایہ مختصر وچون سمجھو کہ اسی روش نرالا
جے دخل کرے تدخالت نہ ایلا دی رسم
رجوع روا ہے نال ترانی ہتر طالع رب
صن جمع ہے نال ہر پکے پہلے بے عمل
جیہی نیت زو جیہی ہو کہ است حکم تمام
جیکر تیت زور و فہمی آکھتے ماہوٹا بدکا
مختصر وچ پاپا ایلا سے حکم انیون فرار
زن اس دی تے بان پوسی ایہی سلا سمجھ

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

ہے کوئی شخص سے ان کے گل حلال حرام
مردم جو حلالہ ہی سے کوئی مسلم بھائی

بھائی مختصر وہ ہندی مذہم کے ہاں تمام
ایمان ہی سے کہتا ہیں یہو خوب معافی

باب بیان احکام ظہار گوید

اصل ظہار سال تین دن جو زوجہ ظہار سے
جس عضو سے میل اٹھانست وہ عطا کیے آئی
یا اعضا تمام حرام ہوتے تھے ایک حرام
مثلاً کوئی کرے تشہیر گرداں مردہ زوج
انسان غفلوان ال ضمانت آئی کرک طلاق
جہر سے عضو حرام و لون یا مانو تھیں سارے
جیون کر پست تھے پچھ ماوی اینی پست تھے پا
جیون تشہیر حرام کسی بیوی جان رضاعی
اس تھیں تشہیر پست لی بوری ماسی پستی زن
جس عضو گئے بندہ و لون تھے نہیں طلاق
مثلاً بازو سر حرام سینہ تھے ہتھ پیر
مثل سری ماوی مین نے جیکوئی آکھنے زن
جیکو لغو کہند امیرے سو تھیں نگلی کل
نیت ظہار ظہار جہاز پر جیکو نیت طلاق
جیکوئی آکھنے زن اپنی لون مین تون سری ما
جیکو آکھنے زن اپنی لون تون او مثل حرام
نزد و حرام ظہار ہر حاجے جیکو نیت نہ کچھ

مسئلے یہ ظہار ایک سال تھیں کہہ چلیے
مناکرہ حقین کرتے اشتیال اعضا و ان مانی
ایسا شکل ظہار ہندی رکھیں یا وہ نام
یا کل جہت منکوحہ و انصف ثلث یا درج
روح نون دیو تاجی پوسی کیونکر وفاق
لوڑ جہانندی وہ ظہار سے سنتوں نال ہمار
اتھے نظر حرام حرام مسئلے بے وسواس
ہمیش نکاح حرام جہانزا اتھے ظہار بیانی
معدن اندر اینیون نکھیا تون بھی و کہ تون
یا ظہار حال جواج نام گئی ظہار اتفاق
انہیں عضول منکوحہ لون کریں تشہیر غیر
نیت ہرگی جیکو آکھنے کہیا اوس و این
نیت نہ سری و لوچ کوئی نار مین کچھ حاصل
مختصر و جاریہ ویکو لون پہلی بائن اتفاق
یہ جہوٹہ بینکے بولیا یا رو و طحاوی فرما
اتھے بہتر نیت ظہار طلاق بہتر ہے لوچ نام
ایلا فرما دے نصف صاحب مختصر و کچھ

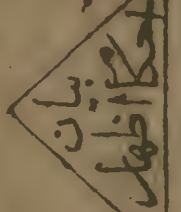
ظہار

ظہار و رائج و غیر

انہیں دین کفارتین نائین محل معاف
جیکہ طاقت روزیاندی صغیر نائین اس بہر
تھوڑا کھاؤں بھٹا کھاؤں جیان حق اوار
مستحبے راتین دہان لاؤں نال کھوائے
جو جو ارکمی دی روٹی سر پر لون کچائے
کھک دی روٹی رکھی ہو وہاں ہی فرض ادا
بے کھرت کھت قیمت دیوے دے وقت کھوے
یا کوئی دیوے کل مسکینان سر کھک دے دانے
یا کوئی دیوے سر کھک داود چھینے کھی
حق ادا کفارت والا ہر صورت دے جانی
گوئی کہ اس شکان چھلن کھک مسکین کھوایا
مختصر دے انیون کھک عالم گیر بھی جانی
جیکہ دیوے تریہ مسکینان ہر کی لون پائے
ادھی ادھی پانی دیوے تریہ مسکینان وٹ
توڑے کرے رہن پانین مین داقی کھاندا
جیکہ پیش کھانوں اوہ کرک نہ کروا وکا
فقط دیوے معنی شروع تائے ادا کفارت بہت کج
باہون اوس کفارتے جو اول واجب ہو
آز او مدبر کو روٹوں کر نامکات بعض ادا
جیکہ قطع عالم دے ہون بہتہ دونیون یا پیر
منفعت ہے یہ ت عید تہین جیکہ کرنا توکل

جے دہان مظاہر وطنی کر پئی مختصر دے سا
تاسکین مسکینان روٹی دینہ تے رات کھو
گوشت ملو اچیکر لاؤں راضی بہت خدا
دے قاتے عالم گیر انیون مشرح قاتے
دے قاتے عالم گیر تیا خلقت ہی کھائے
کھک دی روٹی مینی میوہ حاجت لون کھا
یا دہان یا راتین ات بہت کج زبان نہ پائے
جو جہر حمران دو سیر شان کھک وہ جانے
یا دو مینے کسے لون کو زنج کھوائے کھی
مگر طعام تمام کھی لون ایہ نہ روا کھجانی
طعام کھانوا بلکہ نہ دتا وہ مقصود نہ پایا
عالم گیر مٹی دے کھک صورت ہو عیب کھجانی
کھک ہو دے تازیہ ادا تریہ سر قرض رھجانی
جو ہوں تاساسی پانی گھر شرعی تے
تریہ پانین ہو کھن کدبان مین عاجز دراند
تاکثر دقائے دے دے کھک استغفار فقط
دے واسطے دلی حرام دے و سنوں واجب کج
گناہ جو دلی حرام داسی استغفار پڑھو
ہو کھک پاسون دوتہ پیر کیا نہیں روا
جے سچے کھکے طرفوں کھک اسد چھلن خیر
یا اوہ ہو دے دور ایسا مول نہ سدا گل

در وقت نماز
بجایان
کولوں کوئی
نفع نہیں
پیر کھک
نالی بنیان
اوسیدانہ و
بجایان کوئی کم
نفع نہیں ہو سکے

در وقت نماز
بجایان
کولوں کوئی
نفع نہیں
پیر کھک
نالی بنیان
اوسیدانہ و
بجایان کوئی کم
نفع نہیں ہو سکے

ایہوں قطع یدین تہیں جگر دووین انگوٹھ
 ہوریم ولد گولی وایہوں جائز نہیں آزاد
 ہر نکا وڈا کاف مسلم جائز کرن آزاد
 جگر آکے غیر کسے نون میں تھیں یہ طعام
 ہے کفارت والہ کسے نون میں تہیں کرنا
 آخر ذر ہے قادر ہو پیش غروب ظاہر
 اصل اتے حق قادر ہوا اگے تم مقصود
 جگر کوئی نیت کفارت مل گئے ہو بھائی
 ٹھاکر کے کو مال باندی دے ناہن اوہ ظاہر
 جگر ہیبت نہ نایان والہ ہیر تہیں کرے نکاح
 اونھان چون نال بھڑیے چاہے اوہ دخل
 انھیں پکے کل و داعی مور حلال و طی
 براخل اٹھے ہوسی ناہن جیو کر وچہ مضان
 کوہک مضان وچہ بھتے رہے ہن کر نیا چور
 ہک کفارت ہر نون کافی ایہ تد اخل عیبہ
 جے ہک بھٹکے بھرے کفارت پکھن بھنے ہور
 وچہ ظہار تد اخل ناہن ہر زن دکہ وجود
 کسے ہک وزہ اترے کسے بھنان ہک ہر پر اپر
 اختیار کفارت اندر ناہن کچہ قطا ہر
 طعام دیسے یارو کسے یا غلام آزاد
 طعام دیسے کوٹھ مسکینان ہر کئی نون پانی

معدن وچہ آزاد نہ اوسد جائز کہے تا جو کھ
 اینوں معدن دے وچہ کیا نیت باجہ فساد
 طعامی ویکہ تون تاہو دے دل شاد
 ادا کفارت آمر سندی پناہن عتق غلام
 غلام اپنے نون جے اوس کیتا ایہ ہوسی نساو
 غلام کوز وکرن تھے لکھو وچہ عنائی ظاہر
 رزے سائے نفلی ہوئے کرے آزادی زود
 ادا کفارت وچہ بدائے اوہ آزاد ہو پانی
 مشکوہ ناباندی ہندی ایسا موجب ظاہر
 ہر کئی تہیں پس کفارت مختصر وچہ یار
 جس کفارت تے اوہ قادر اول کہ قبول
 اینوں رب فرمایا نص وچہ رکھو یا داعی
 شرح بیان کران میں ایسی ہو کہ حق عیان
 پکھے اس تھیں ہک کفارت ہر دے منتظر
 ہر بھنے دی نہیں کفارت وچہ تباہان سجد
 حق کفارت بھنے علیحدہ نہیں تار وچہ
 اینوں ہر رمضان علیحدہ ہک وچہ مقصود
 ترے کفارتان لازم اوتے اینوں زمان شمار
 اینوں کفارت رشتانے دی قسم کفارت باہر
 جس اتے اوہ قادر ہو واد تھیں باجہ فساد
 قصد کرے اوہ دو نکار ان پر ہک ادا ہو پانی

انہوں قطع یدین تہیں جگر دووین انگوٹھ
 ہوریم ولد گولی وایہوں جائز نہیں آزاد
 ہر نکا وڈا کاف مسلم جائز کرن آزاد
 جگر آکے غیر کسے نون میں تھیں یہ طعام
 ہے کفارت والہ کسے نون میں تہیں کرنا
 آخر ذر ہے قادر ہو پیش غروب ظاہر
 اصل اتے حق قادر ہوا اگے تم مقصود
 جگر کوئی نیت کفارت مل گئے ہو بھائی
 ٹھاکر کے کو مال باندی دے ناہن اوہ ظاہر
 جگر ہیبت نہ نایان والہ ہیر تہیں کرے نکاح
 اونھان چون نال بھڑیے چاہے اوہ دخل
 انھیں پکے کل و داعی مور حلال و طی
 براخل اٹھے ہوسی ناہن جیو کر وچہ مضان
 کوہک مضان وچہ بھتے رہے ہن کر نیا چور
 ہک کفارت ہر نون کافی ایہ تد اخل عیبہ
 جے ہک بھٹکے بھرے کفارت پکھن بھنے ہور
 وچہ ظہار تد اخل ناہن ہر زن دکہ وجود
 کسے ہک وزہ اترے کسے بھنان ہک ہر پر اپر
 اختیار کفارت اندر ناہن کچہ قطا ہر
 طعام دیسے یارو کسے یا غلام آزاد
 طعام دیسے کوٹھ مسکینان ہر کئی نون پانی

ہے ایک کفارت روز والی دوجی ہوس ظہار
 کسے دو کفارت یاں سرتے ہوں کر آزا و غلام
 لازم ایسی اس شخص نون کرنی ایک تعین
 کو چار مہینے روز رکھے یا چھ وہ بیان طعام
 ہے دو برین کفارتان کہ جس تین دو برین جان واد
 ہے اتحاد جس دامو کو واجب نہیں تعین
 کوئی ادہ غلام آزاد کریں پدران یا یاں دانے
 کز قدوسی مفسر وہ جتھے باب ظہار
 میں ہی اسے واسطے اتھے کیتا یہ بیان
 ہر دم پڑھو صلوٰۃ نبی تے غفارت سٹو دور

تا ادا ہو لیکن دو عین نزدیکی میں شمار
یا او رکھے دو عینے روزے تم تمام
نیت ظہار یا یوم کفارت تاحق ادا یقین
یا ہ زادیتے اس شخصے دے ل غلام
لوٹے نالین کیتو سودا نے یا عبد ہر
شر حوائے دے وجہ لکھیا باب ظہار یقین
ادا کفارت ہوسی ناہن ہک ضرتین آنے
او تھے ہ کفارت روزے کرے مہ شمار
کفارت صوم ظہار وی وجہ کہے باب عیان
برکت مال صلوة نبی دے ظاہر باطن لزر

باب بیان احکام عدت گوید

طلاق دیکے کو زمان اسیلہ یا ہوئے تفریق
 جس تیضے وچہ عورت تائین کرے مطلقہ ہو
 ہوئے صغیرہ عدت اندر ہٹو وہ تکہائے
 ترے حیضان میں ہو لنگھاؤ کمال ات بہت ہو
 ام ولد گولی دے تائین انیوین کے ارشاد
 یا اپنی زن سچ کے کیتی و طلی نال بھولا دے
 انسان کل زمانہ دے تائین ترے حیضان ہو عدت
 چہ کر زن صغیرہ ہو دے یا بی بی یا سڈہ
 چار مہینے دو دینر عدت چار زن ہو و زندگی

ترے جیفان کال حدہ اسی ہستون یکا نیر
اوہ حساب وچہ تدوری ناقص اینہ کہو
وچہ تیریکے چن وچہ حائض اوہ حساب نہ پائے
فلک وے نا ضحان وچہ سکھا کر خمسیق ابو
جھوٹے مر جاوے اوسا یا او کرے آزاد
یا تفریق نکاح فاسد وچہ یا شوہر مر جاوے
ابو الکلام دے وچہ لکھیا نا کر بہتی شدت
ترے جیسے عدت اتہان تر حتما یہ کڈہ
کسر تدوری دیو وچہ لکھیا پچہ پسرع دی ہندی

[illegible]

جبکہ زن اصلہ ہو تو تا یہ عدت شمارین
 چھے مہ نہ تھے مینے او تھے گولی نون دُئیہ
 جے کر زوج گولی و امویا حاملہ نائین مہول
 چھے حرہ نون سے حضانہ گولی نون دُہ جانی
 دو طلا تین گولی تا تین پوسی یا رطلانہ
 دُہ و حیض و عدت لکھی تے دُیہ طلاق طلاق
 اے پر دخل قیاس نہ تھے علم فقہ و نقلی
 جیکر ظانہ مذی ہوئے توئے زوج صغیر
 جیکر زوج صغیر ہوئی تھیں چھے حل ظہور
 اوس باتندی اوس پیکو لون نسبت ہی ثابت
 طلاق بائن کو عدت تائین جہ عرضہ محکماً
 اوہ طلاق بائن دی عدت اندر اگئے زن مشغول
 اے پر اسے عدت پوسی جہ کے دور و باری
 مثلاً اوس عورت نون آ مے حیض دوسرے چہ ہر
 چار مینے دہ دہائے عدت زندیہ والی
 پیرت حیضان نال لکھائی کھیا دچہ و قلمے
 چار مینے دہ دینہ عدت جے آکھے رجعی
 جیکر عدت بائن اندر یا اوس زوج مے
 تیرن مائین وچہ جان عزیز امرے تائین عدت
 کو مرد و طلاقان دیئے زن اصلہ چوئے
 اصل طلاق دیئے دن چو تھی یا گولان نہانی

جے منکرہ ملک سید اعدت ہوو وچ این
مگر باندی لون حکم اصلہ سیکر ہووس وڈہ
و و مینے نجدینہ عدت اندر شرع رسول
اتھے گولی لون دو حیضان کیا رسول پچھانی
دوویں حکم حدیث کی وچ راہ شریعت سوکھالہ
قیاس چاہے جو چہ کلمیے اینوین حکم سوکھالہ
حیض طلاق نڈوئی ہوون قیاس کرن کم عقل
اصل گولی لون جنیدیان تاین لازم تیر ناجیر
تاچار مینے دو دینہ عدت اتھے ہے منظور
انمان دون سلطانے اندر زوج صغیری بابت
اس فرض تیں صحت پائیں جگہ تیں بھاو بندہ
وت پھر عدت زندہ ہے والی کیتی بہت مامل
حیض کچھے تاہیضان الی آوے ہر درانی
ترین دربیاندی عدت کھی پوسی خرچون رف
جیکر عمل کریسی اتے ہوسی بہت سوکھالی
چار مینے وہ دینہ عدت جے لوہوٹھاپے
کترے وجہ اصلہ والی عدت اتے پھی
عدت اتے باندی والی جے آزاد کرے
جوٹھی کل نہ بندہ اکائی ناکر بہتی شدت
اوسدی عدت لکھدیان تیکن گولی ہووے کور
یا جتھے نادو کھسان پورڈے اوہ زمانہ

[illegible]

اتھے عدت گذران دونوں مرد و اسیل غلام
 کو حیض نہ آیا امید زمانی عدت اوس نگہانی
 شروع کرے و عدت تائیں حیض نہ آئے
 تو کہ حیض نہ آئے اسی اوس مدت نہ لو ہو جاری
 طلاق مان دی عدت اندر آئے کوئی زمانی
 یا آئی کو زن عدت اندر کیتیں غیر دخول
 اوہ آگے آئی عدت اندر ہو رہو سو سو
 جہاں ہو و طہیون چکے ڈٹھا اوس سو سو
 پنج حیض نہ آئے صورت اندرون تان چکانی
 بے حیض نہ آئے دو نگہاں آئے شے دخول
 اس صورت چہ پنجین حیض نہ آئے عداں نگہاں
 و مات طلاق ہی آچکے ہو کہ عدت شروع
 توڑے عورت خبر نہ ہو کہ کچھ طلاق موت
 مثلاً عورت چن چاہنے مویا زوج الہو
 خیر و ان کے عدت لگھی ہن ان عیبت کوئی
 نکاح ناسد و چکر نک طہی و یا ہوئے نفر ملق
 تنفرق طلاق یا موت زوجی عدت ہر دو چہ
 جیکر عورت عدت اندر زوری کر دی زوج
 اس پر اود قبول نہ کر دی جتنے دل اوٹھا نہ
 اس عدت و ان اود قید کر نہ دی عدت و چہ سوئی
 جال آکھن عدت میکان جیکر کچھ ڈھل

جیونکر حکم زمانہ سے تائیں گئے ماہ آیام
 نال ہینیان اوس رت لون حیفن پچوٹ تائی
 جیون نگاہیں نال ہینیان فقصوچ جانی
 ہان بان تیکن حدیہ پیہ بھیڑے پجاری
 اونون روج دخل کیتوئی بلن طلال اے جانی
 اوس ج تا مشکو حیرری کسے سبھون بھول
 اتھے ہن تداخل ہو سی کافی تھوڑی رت
 اوجہ اب دو عدنان اندر دھہ قدوری جانی
 چار حیفن وچ دوجی صورت اس عورت می مانی
 ہک ہو رنگھائی تاکہ کامل و جی دونہ بھول
 جے ہک حیفن دخولن اگے چوٹن ہین دونو
 جے جیعی تا عدت پچھے روج نہ کریں جوع
 وچہ قدوری عدت گنسی حد طلاق فوت
 یا طلاق مدینے آکھے زوجہ وچ لہور
 جہڑا چاہے سرتے رکھے حکم شرع کیتوئی
 پچھے اسے عدت گنسی سنونن یک نسیت
 مگر طلاق پیش دخولن اتھے ڈہل نہ کیجے
 اوس عورت لون ہوڑ لوالی سوہرے پیکر فوج
 جتھے سہرہ خود آپ کر نیدی کہے نک تنساندا
 جتھے دل زنی داناہین روا نکاح نہ بنی
 ایہ عورت پھر نکل جاسی جتھے اس دا ول

[illegible]

جی سکتی موند چھوٹی معتدہ شیرینی
بروم پڑھ وصالو بنی تے سنگوت دھاتین

حرم ہوئے تے پرکھتی پونہ نقد نہن جیہ
یا بائی و مہمانی روضہ نہی و یکھا تہن

باب بیان اکل مت کل اکثر آن گوید

اکل مت کل دی چھ ماہ اکثری و رسال
جیا کے بعد کا حرن چھ مہینے جایا
آوار کر کے یا چپ کرئی لے پر بے انکار
انیون جگر جایا کے چھ ماہ تاہین تم
معتدہ رجیہ جیکر بعد دو سال و یائی
بے آکھے مین مدت لگائی پچھے ورت چا جا
اے پر جیکر بائن والی یا کو تیتب زن
جے کرچے دو وریا نیے بائن والی جایا
جے کر کوئی منکر ہوئے میری زن نہ ضیان
معتدہ رجیہ بائن والی بعد دو سال
برو وماندی صورت دسلان ملے کر لون کھویری
ثابت جان رجوع عزیز اچھے مے جیوی
تقد زن داعدت اندر میرے اوپر جے آیا
جے معتدہ رجیہ بائن والی جاتا کھائے
جو لک شاہی نال ولادت یون نادورو
مگر جے کل ظاہر ہووے شاہی لرونہ کوئی
یوسف تے محمد کتے جیکر بگاڑن

معتدہ و مانے اندر بیون کھیا جھال
نسبے دی نکل کو لون و یکھو شر حواء
زوج سوئی دلدار نہ ہا تھسا پیو اول غیر تھار
نعتد کا حرن نسبت ثابت زوج میلو چھم
اس دی نسبت ثابت ہوئی باجا آوار دہائی
صحن حرم نہ ثابت ہوئے زہور سے نہیں لائی
دو وریا نیے بائن نسبت پائی تھین کن
دعوی باجن نسبت ثابت و یکھو شرح قلاب
اقت کب عورت دی شاہی منو کو بنیان
نسب ثابت نہ ہا کت چائے صورت احوال
شرح قدوسی وہ چھیا تھار سدا رجو جھری
بائن دیو چھ وکی شہ دی لیل اخی
زوج جاتا جو طری بی جا شہ شہون کم بنایا
نزد خیفہ نسبت ثابت کھیا وچ و قاعے
یا کھم مروتے دو سو انیان جے شوم دل گرد
یا شومر اقرار گل وامن نزد خیفہ دھوی
نال ولادت شاہی دیو جھویری شہن

معتدہ و مانے اندر بیون کھیا جھال
نسبے دی نکل کو لون و یکھو شر حواء
زوج سوئی دلدار نہ ہا تھسا پیو اول غیر تھار
نعتد کا حرن نسبت ثابت زوج میلو چھم
اس دی نسبت ثابت ہوئی باجا آوار دہائی
صحن حرم نہ ثابت ہوئے زہور سے نہیں لائی
دو وریا نیے بائن نسبت پائی تھین کن
دعوی باجن نسبت ثابت و یکھو شرح قلاب
اقت کب عورت دی شاہی منو کو بنیان
نسب ثابت نہ ہا کت چائے صورت احوال
شرح قدوسی وہ چھیا تھار سدا رجو جھری
بائن دیو چھ وکی شہ دی لیل اخی
زوج جاتا جو طری بی جا شہ شہون کم بنایا
نزد خیفہ نسبت ثابت کھیا وچ و قاعے
یا کھم مروتے دو سو انیان جے شوم دل گرد
یا شومر اقرار گل وامن نزد خیفہ دھوی
نال ولادت شاہی دیو جھویری شہن

معتدہ و مانے اندر بیون کھیا جھال
نسبے دی نکل کو لون و یکھو شر حواء
زوج سوئی دلدار نہ ہا تھسا پیو اول غیر تھار
نعتد کا حرن نسبت ثابت زوج میلو چھم
اس دی نسبت ثابت ہوئی باجا آوار دہائی
صحن حرم نہ ثابت ہوئے زہور سے نہیں لائی
دو وریا نیے بائن نسبت پائی تھین کن
دعوی باجن نسبت ثابت و یکھو شرح قلاب
اقت کب عورت دی شاہی منو کو بنیان
نسب ثابت نہ ہا کت چائے صورت احوال
شرح قدوسی وہ چھیا تھار سدا رجو جھری
بائن دیو چھ وکی شہ دی لیل اخی
زوج جاتا جو طری بی جا شہ شہون کم بنایا
نزد خیفہ نسبت ثابت کھیا وچ و قاعے
یا کھم مروتے دو سو انیان جے شوم دل گرد
یا شومر اقرار گل وامن نزد خیفہ دھوی
نال ولادت شاہی دیو جھویری شہن

اس نہیں کہے حق پالن دایوں جیسی تریب
 لے پر لڑکی دے ناپین غیر محرم سے مائیں
 اینویں عصبہ کوئی نہ ہو سے کچھ یادہ عنائے
 اس تہیں پچھے پالن حق ذور مانزن آیا
 جاتک آپ غیر ناپین جتھے چاہے ہو سے
 مادوی نون حق پالن داجیکر ہو لڑکا
 جھارے پھر کہ مخمور پوچھ آچہ بھے والا
 بے دختر تاحیفہ تیکن حق پالن دایا
 خدشہ ہوتی باہران دے سے دچہ عنائے
 چھوڑے ست اٹھ و سائون جیکر لڑکی سوئی
 لہو حفاقت لڑکے تائیں سوئے گل چاہے
 بعض پکاؤن کتن کیسے دائڑ کی لون مادے
 طاعتیہ دیوالی سفر نہ جاوے لڑکی نون رکول
 ایک کچھ بھی فاصل نون روانہ ہو سوانی
 ہر مہر پھلوتہ نہی تے اور سلطان افلاک

معن آبا سزاؤ نہاں سے تیسرا نال نصیب
 جیوں موئے آزادان تے چاچی تیر و سائیں
 نزد حنیفہ جاکت تائیں مایسے گل پاسے
 جیوں جیوں تیسے نون تیوں پالن کی شرح غنا
 مختصر دچہ اینزین کھیاتو سے سے روٹے
 کھائے پو کمونہ بہتہ و ہو کچھ کرے کچھ
 ست و سجدہ عنائے ہو سی ندان سو کھالا
 حد شہوت دی توں محسوس دیکو کتہ قویا
 نور سے فقید ابواللیث حد شہوت نہاتے
 اس تھیں پچھے چاہئے گھر کھن و ت کھوئی
 جیکر کسب پیو دایو لڑکی نون سکول سے
 جے دیوے تاپو پاگتے زور می مول نہ کہے
 جیکر سیکے وطن نون جائے رواکتا بان جہا
 نہاں تائیں حق حضانت غتہ مروچہ جانے
 برکتہ آل صلواتہ تہی سے وہین جہانین پالی

باب بیان اقسام فقیرانے گوید

دینی کپڑا جاوے غور سے سرفرض
 تو کے زمان ذریعہ سلام باوقی یا جھوٹی
 جیسا حال دو بانہ ہو سے تیسرا شرح دیو این
 جے زو بان تو گم ہوون خرق تو گران والہ

تو سے چوٹا کار ناپین جہرے اصلی غرض
 جس کی دخول ہو سکے مالازم سے روئی
 عنائی شرح ہرے اندر چار اقسام و سائیں
 گوشت طواد و دگ کیو شہر دیو سے چرب نوالہ

مختصر بیان فقیرانے گوید

فقیرانے گوید

تو که ندان از تو که تعالی و عاشق و صوفی بالعمود و بی گزرا

اشفاق

کرنا و عورتا و عورتی طرح بی نال اچھی طرح ۱۲ محمل ۱۲ لیدر بی عفت و عفت

دو جی صورت ہر دو سے لیا ان والہ خراج
 تری جی صورت موغنی تے عورت سنگ حال
 انسان و دوزخ صورت نام سے اندر واجب چ میا
 نان بیاد نکلی روئی جو مہو ان چھانی
 ان غدون پہل حساب تیاست والہ موسی
 گوشت حلا اعلیٰ کھانا اینوین جان پالا
 عتائے شرح بدست و چون ایہ ہو یا معلوم
 کہ جو غنی شوہر دی عتائے اندر اس ترتیب
 سنتون شوہر غنی کہ کھانے حلا و حکم پلا
 شرعاً حق نون کپڑے کوئی جی جھاپ ستار
 اینوین جیکر شکوہ نون دیوے روئی جو
 ایہ پر نمنن اوسط کھا تا دیکھ نکلی روئی
 جکر خراج غیر بیان والی اوتے عورت ماضی
 جیکر نفقہ زوج دیوے نون طفل اندر کانی
 وہی عتہ دی بندہ جو اچھی کوئی حضرت کول
 یا نبی جے شوہر میرا بہت حریف پیل
 اس خرچون گذران نہ سادگی جہین کہ چھپا این
 اس چورتی ہمیں ایستہ بین حیلان بہت مال
 عتائے شرح وائے والے ایہ مسئلہ ہلا
 جامع الرموز اندر ایہ لکھا مستحب طایفہ
 جیکر شوہر آپ ستار مال دیوے زن

جو چار لکھی دی روئی ملاون لون تے مرج
 چوتھی شکل اپنے اسے واکرتون آپ خیال
 مختصر وچ اینوین لکھا عجب کتاب جو انا
 جو چھانے ہی اسے لیکھا بسط میل چھانی
 جیکو کھانے چرب نوالہ اوہ حسابون روئی
 اوسط کھانا نکلی روئی اونے جو بھرا
 اس طور عبارت نام اس اندر کت بہت مفہوم
 جے میں آکھ سنا میں مینون لون ہی کہیں حبیب
 عورت تائیں گھر اپنے وچ جو مسکین غذا
 عورت تائیں دیند انوین دودہ گیہو اچھا
 جیکو کھانڈی پکیانڈے گھر دیان نا اچھو
 لاون باجین بکارت دیتے مہی سوجل کھولی
 وچ غنائے کپڑے جے ناچہ پستی قاضی
 جے نالا بد چھاپی عورت وچ حدیث معانی
 ابوسفیان دی زوجہ آسی ٹیچی قصہ جھول
 خراج میل تے بیان تیران دیوے تدرلیل
 زوج میر نون خبر ہر دے تائیں بکھار این
 قدر کفایت کپڑے جہین کہ ہانہی رسول
 اسناد بخاری واسلہ عاتشہ نال ملایا
 نفقہ دیوچہ دسان تینون رکھین یاد و فیقا
 گذران سو مہی و اندر سالون ایہا موجب

میوڑ کل کھچے چرنو سے خرچ خفی دی دہلی
 جیکر شوہر غیب ہو گیا چار درم یا پنج
 جیکر کا غیر بن مان تہین رولی ملک غذا
 کھاتا دم واسی کپڑا خاوندی سر فرض
 ملک دی چار تے گل کرتی سر جھوڑا یا جملے
 جے پھرا دیا چین جینے دیوے کر کرار
 جے عادت جو انان دلی کر کے کپڑے پائے
 جے مدت گاہے کپڑے باقی تا ہی فرض ہو
 اگر تباہ ہے ہو تو دو ان پائے ناکھانے
 سال کے خرچ نے نوں سال دا داپا
 گاہ بگاہ اہ پڑا کر دی تے کیوں ان پرمان
 من و سبوان پچنے راج نہ دیسی کھانسی اکل
 جے مذہن اگر دانی کپڑے دن تہین گھن وچ
 جانع اریو اندازہ لکھیا لے اندر جہری
 میر پھرا لے دیوچ لکھیا جہری اندر فرق
 مدد براتی تے دستوری ایشیم وی چنی
 ملجف اتے خمار ایشیم درعہ نیشا ہندی
 غریب ہو تو داپہ سیالے جہلی مکو داپے
 جہان کپڑیاں نوں من کیناں او ضرور کوئی
 سوہنا کپڑا اثر عا او جو جہ تہین بدن کھیوے
 خزانہ فقین سے اندر و جہن ان سر ویل

اے تو دم جہینے اندر رہ روایت مٹی
برہمنے دیوین نون نون کرشتت رنج
وچہ سوزے ہمد و ہاجی اینوین وچہ عنار
جے غنی تاختہ وچہ منکوہ دی غرض
بانہی خام نون وچہ جہری رنج کوئے گلی
دتون بائے غرض نہ ہوئی جیکر نیٹھے پار
اس صورت وچہ ہور نہ لازم اینوین جیکر سائے
اینوین جیکر لغتہ باقی جھوٹھار ب وچہ
باہو دروئی تے کپڑے تو بھی لیا تے
ازار خاریص نے لطف ایہ بھی نال سوا
کدین کھاندی پکیان و لون کدین کسیدانان
تے پر لازم دیو ناہ سنون جہری وچون کھند
یا ہلاک انیرے دن یادرا وچہ یوڑ
شوہر وقتہ مور نہ لازم توڑے عورت کوہری
اونہان نانوں سیال یا دھپائے نال نہ غرق
زوج غنی تے وچہ سیالے غرض عورتی نی
وچہ اٹھائے زوج غنی تے کسوتہ ایہ ضروری
چا دچنی تے گل کرئی وچہ انہال پھنلے
جیسی سیکمے مالکان اندر استے عمل ہو یوئی
گزہری تے چولی تائین دشمن سخت گھبرے
بورگی وچہ کر تے لازم ہتر بہت لسل

عقبتند چکیز محمد مولاوی

نماز روز و جو فرض خدا اولیٰ سے نہت قضاء
 حکم خدا تعین ہا کہ منکر فرض جان انسان کی
 و دروغ دیوہ و زبان زمان حضرت بے شمار
 لفظ لعنت و اپنا آکھن چہ عبادت و ملیان
 و ہوان حضرت مردان شہوتہ نہ حقے و چہ رشان
 اس یون مرد زمانون اول آپ بولالون
 ہو سبب جو رعیت زمان مردانوں سرداری
 ہو موجب میں سان تینوں ربکا سچہ ہزار
 حوام ہی مکمل عجائب ڈھکی بنی خدا
 اودہ تاثیر اولاد و چون ہوندی نہیں دور
 بعد ز فافان خرج زید اشوہر و میرایا
 ز فافے معنی ہندی ہی سان ہو رہی گھر پلے
 بیکر لفظ فاف نہ شوہر پیکہ ہی گھر دے
 علمایں مے ایہ فراموش حق نہ ہو سی
 اسے پر فتوے قول پہلے تے چہ ہر سو کہ دغا
 تریے پیش زفاف مریضہ یا گھر آئے شوہر
 اسے پر جیکہ و چہ مرضے طاقت نہیں قبول
 مال مرضے حکم صغیر و جامع الرمز کما
 منصوصہ و خرج زلازم حسن لجاہیں بیضا
 سو جو بہتے لہنے الے کہ پنے مرضے پاو
 پنجوان عبور شرح نون جاز مال نہ ہوس روج

غم اندر نہ دل زمانے سے جتنا ترک نہ بہا
 دوازمانہ ہی جہی سو با ستر دیاں آکھے خالی
 جبرائیل تعین چھیا حضرت کیس اے سردار
 خضمان ہی بے شکری کردیاں نادونج آجلیان
 عقل اندر تون عکس بھجانی و چہ انواع آئنا
 تو شے شہوت بھید زمان تا ہی ہست ہست جان
 سردار جے حکم کرے ناخوبی رعیت کرے ناخواری
 حضرت آدم ہمیں جہ جواب نکالی بہا
 شہوت غالب کے دل طالب اول آپ بولا
 تو شے مرد شہوتے لستے تا ہی آون نگور
 مختصر اندر ایہ بھیا حکم شرع نہ سرمایا
 اس تعین پچھے کھانا کپڑا شوہر دے سر پائے
 تا ہی نفقہ شوہر اوتے دیون تین نالتے
 خرج اپنے دے سوچے با جہون باپ کہویدار کی
 جے باہر طالب دے پیکہ دے شہر ہارے چٹھا
 تا ہی نفقہ شوہر مان اوتے نول نہون کہوہر
 زوج اوتے حق نفقہ تاہیں پیکہ کل قبول
 و در پیوند اجماع حق تر تا موجب ایہ نہار
 ہو جو وطیعتن شہر کو لون تے بیفر مانان
 سور فیضہ سوچے با جہون خرج نہ کجہ شمار و
 افغان نہ جاندا طرح نہ شوہر و تن منین ریان موج

الہام و کلام
 توار و دروغ
 جہی آکھن
 شہوتہ
 کہہ
 چہ بیضا
 بیضا
 اکثر کون فی الزمان
 بیضا
 تہ رشا میں بیضا
 تہ رشا میں بیضا
 استعمال کردیاں ہو
 لفظ لعنت
 ہونداں
 دینا ہی ہے
 زفاف
 خود مسند
 علیہ
 دے
 مولوی

جے عورت اُس کے یکے جدا طلاق کے ہر
جیکر جگہ کے عورت مال نادر یا جاسے
جیکر جگہ کو گھیرے ہو یا پوسے سرواتی
جے سوار ہو چو پاتے اوہ عورت سچ کرنی
جاو سیسے روٹی کپڑے اوتے زوج نہ قادر
قاضی اُس کے زن اوسدینوں کا تالیاں مال و قرض
خوبے کارن شوہر دیکھے باجہ انار دیکھے
مگر جے سری غالب ہو باجہ ثابون مرد
بیخ غریبان والدہ اپنے کسے ٹھہرایا قاضی
مثلاً اگے تے روپے دیند اھر ٹھہرے
جیکر راضی ترین دے اوتے نابین بیخ ضرور
جے کہ مدت خیرے باجون اینویں لکھ گیوئی
مگر جے اگے قدر معین کر کے ہوون راضی
صن عورت زن لینا اوسی شوہر کر کے اوار
جے مر جاو کن مان تھیں یا عوفون چوڑ
امر قاضی و نیال چوڑ شیون طے قرض
کسے خرچ و رسید اقامت اکد و بان تھیں مویا
زن مویا نامرد نہ چاہے جیکہ باقی رہندا
زن و سنی اوس گھر واجب جتھے مور نہ کوئی
مگر عورت ارنی ہو وے شوہر دادی پتر
قد کفایت کوٹھا دیئے جی خبر تاک

تالفق سے شوہر اوتے مول نہ جانے تھر
تا اقامت و التالفق سفر سے مول نہ پاتے
ایہ خریسے مل اپنے نہیں وچہ مونسے بھائی
تا ہی پیسہ کو ملن دیکو حصہ اجرت بھرے
تفریق نہ کیجے وچہ دوانے اہل سلا بھی اور
اگر کسی خاوند میرا چاٹون تدر سے غرض
پاکت پیچھے وچہ مونسے جو اپنے سوا پرے
کر کے ضروری دیکھے نابین جس کسے تے سوا
اس تھیں کچھ مونسے نفقہ دیے جیون نان راضے
صن تھان تے تاوہ مویا سترن یار لکھے
بیخ گھنے تا پنچے لکھے من نہ کوئے تھوہ
پتھے عورت نفقہ چاہے سا خطا شرع کیوئی
یا کو نفقہ شوہر نہ کر کے معین قاضی
جو اقرار یا کیا قاضی جانان عسر تھار
اوہ اقرار ہی سا قطبوسی کہ عورت وچہ پوسے
صن موت طلاق نہ سا قطا سنی شوہر کسے غرض
اے خرچ نہ نکاح با حکم شرع کی مویا
مرد مرے مالین نہ وارث مختصر تھیں کنڈا
اہل شوہر تھیں ٹکے فرزند مودرن جیون
مال لائے اگھر لکھے نامرد لکھی ہتھر
تا عورت خوش ہو کے دے نہ خطر و تھیں باک

نہایت کہ عورت
وچہ مونسے
بھائی
تفریق نہ کیجے
اگر کسی
پاکت پیچھے
کر کے ضروری
اس تھیں
صن تھان
بیخ گھنے
پتھے عورت
یا کو نفقہ
جو اقرار
اوہ اقرار
صن موت
اے خرچ
مرد مرے
اہل شوہر
مال لائے
تا عورت

ظاہر روایت و چہرہ منورے ایسا بر خور دار
 قرب جزیت موجب نفقہ و زنت نہیں پائے
 پر بھی مالید اس کیلئے و چون مقصد تھیکہ
 خراج سارا من و خریوے ورنہ گھٹ اخی
 تلمین نفقہ دی کے اوتے ورنے و چہ قصور
 نفقہ سارا دوتے اوتے ورنے جان بھلا
 چاچی مامی جھوپی مامی بھین بہرے و ہر
 ذی رحم نے محرم شرطان نہیں تلمینے رو دن
 ذی رحم میں محرم نابین نفقہ کھانے
 مامی بھین بھرا رضاعی مستقل صاحب جہ ہر
 خراج انھاندا واجب نابین و چہ روز نک
 یا انھان یا کسبون جائز کھا و خراج یا اندا
 اعتبارا تصاہلیت وراثت حقیقہ آئی
 ہک ماں جواہل وراثت ادا دیوے مکرانہ
 مامی بھرا اولاد تے زوجہ نو سمن غریبی
 مکرعوتان تے صباں تہران دیوے کرکائی
 اس دا خرج نہ کسے اوتے نہ سچہ باجہ سمحال
 پن سنگ کے اوچر صبا نہ زوجہ اسکے پائے
 زمین باجیوں پکن جائز دن بھی ہو ر گھیو
 متاع زمین نہ دیکھے کوئی عاجز کھندا عرض
 نفقہ کان بھی تملن دیکھے و چہ رخصت باجہ

معارف

جیکر کیدی ہوئے خرچون بھی لاچار
 ہے کر کوئی کسیدے ہوئے کیدی امان
 یا امان والے دی زوجه یا وسدی اولاد
 امر قاضی دے نل دیوئے مائشرا ہو سکی سچا
 مایوس خاصن ہو سکی نہیں ہے امان تپتر
 جیکر قاضی کرے مقررہ نفقہ ماجہ سولنی
 مت لکھی تفریح نہ ملیا لینا کو نہ آوسی
 جتنا قاضی نے فرمایا اوتنا لینا فرض
 خرچ غلامان دھن سان لازم مولے اوتے
 ہے کر کسب مل عاجز ہوں نہ کوسے یا مشغول
 ہے ام ولد بہتر ناہیں اودہ فتنہ اودہ تہن
 جیکر لم ولعہ گولی یا گولہ ہرزوے مدبر
 جیکر مولے خرچ گھٹا دے چوری نہیں روا
 اذن کرے مامور کفایت کھلون جان روا
 پیٹون جالی تپتر مایے اووڈی اولیائی
 مردوم پر موصولہ نبی تے توڑے باج حضور

متاع تپدی دیچے اینیں بیویں جان عتار
 امان والید ابا یو بکھلا دیون روانجان
 امر قاضی دے باجہ نہ دیوے پوسی وڈا نداد
 باجہ امر و خاصن ہو سکی بھرسی حق کچا
 امر قاضی دے باجوں کہاں تا بھی کونہ ڈر
 زور حمانے توڑے سا پیو سر کیدے جانی
 لکے جے قاضی امر قرض چایا سول نہ بھرسی
 بھکرودہ کہہ نہ ہونے چاکے اوسکا مال غرض
 ناد یوئے تاکب کرین ہیشے رھن نہ سے
 ہے ہمیشہ خدمت اندر کسب مکہ یا مول
 قاضی امر کرے چا دیچے مت شرعی گھن
 مائشرا ہے کارن مولے اوتے وچہ ہرنے نہر
 جیکر گھر مولے دے و چون گولی گولا کھا
 خوش رکھے ماروز حشرے مولے لے جزا
 دوہیں جہانیں اس مولے نون تا رب سچ بھاو
 دروہی تے پڑھن والید اظہار ملن نور

کتاب لعتاق

طلاق چکھے اعناق دیا رو ہے بیان ضرور
 معنے جان غلام دے چا وانی زن نہیں قید
 وچہ غلام آزاد کرے باقی حق نہ کو

مناسبت وچہ معنیانے ہمیں دل نور
 بھری شرعاً ثابت ہوئی لکھی تہا امید
 مولے داسر عبد و سدیدی مناسبت کہو

کتاب لعتاق
 دی کوئی باب اولاد
 تا کوئی ضرورت نہیں اوجہاں
 یوں پکھنوی قاضی
 قاضی دے کھان اودہ سوا حکم
 قاضی دے کھان کوئی
 یوں جو بیٹے دا
 مال باجہ
 کتاب لعتاق
 دی کوئی باب اولاد
 تا کوئی ضرورت نہیں اوجہاں
 یوں پکھنوی قاضی
 قاضی دے کھان اودہ سوا حکم
 قاضی دے کھان کوئی
 یوں جو بیٹے دا
 مال باجہ

ذی رحم محمد و اک ہوا کوئی نال خرید
 خواہے مالک نکا و ذرا قتل یا دیوانا
 جگر بٹ نام لے چہڑے مہر عبد آزاد
 سپر جگر بے نامن چہڑے لے تہ تو اب
 گو کرے صاف طرف لکاسی یا کوڑا کر سبی
 حل باندی دا تابع ماوی جی کہہ ماوا عکس
 کسے نہ بڑکاتہ باندی کیتی حل بھی او سے نال
 شکل ندبر و سان تینون مولے کسے غلام
 یا آزاد چکے اس مدت جتنا جین محال
 اکثر وہ خیال ہے آئے اتنا ایہ نہ جو
 اور غلام دا وچ بخش ہاڑنا بین بدل
 اجارہ دیئے مولے سہن خدمت بھی کرواے
 مہر نہ برہ دانے اجرت جو غلام لے آملن
 بے مرچا ہے مولی اوںدا ہوسی اوہ آزاد
 مثلاً قیمت عبد دی ہووے مبلغ لکھ ہزار
 اس صورت وچ بد تمامی ہووے بھی آزاد
 بے مال ذال بد بسند اتھن مولے سے بد
 محنت کرے سخت کئی جو سب کو لگے
 اس دے یاس مضن چہ بے مین جاوان ہر
 اس دے یا اس زراے مولے میں آزاد
 کسے باندی ملدے تہین علانیے دعویٰ کیتا

یاد رت بہ یا مال وصیت اسد ہادی عید
نحوہ مسلم خواہ کافر ہوئے وچہ ریزہ جوانان
یا شیطان یا بت و انما لے چو کہ تاجی شاد
لک منات یا شیطان کارن چوٹے لک مناد
بد مالک یا شرط موجود عبہ خلاصی بی
ماد زاد داخل بھی چھاس وچہ ناسین سیم
کرے ولد کے تین جانے اوہ میل سمکھال
تین میل زمین مرطمان کن اسد احکام
شلا سوڈا اوہ پکھے وچہ ریزہ ہمال
اوہ غلام مدبر ہو یا حکم اوس ایہ تھیوے
نا کردی تاہر زرنے داد و کم کرے قبول
باندی نکل نکل کرے تے ہور نکات پڑ لے
گولی عبد نہ مالک اسد مولیے ہتہ پاد
تیکے جیسے ملک اسد تین پکھے دین ارشاد
دو ہزار میلے گھر وچہ باقی مال شمار
ثلث مال طاعتیوٹی رب نے کیشاد
کلیت قرضایان دیوے مختصر نہیں لدا
نئے دے لک من چا دیوے جو اسے ہتہ لک
توں آزام غلام نون آکھے یہ بھی سن کن دہ
نہین تاجا زید بن دسویا مانے باجہ فساد
یا اس جیا زوج اپنے نہیں زرشون ہر لیتا

اور نماز میں ہونے کے لیے ہر روز صبح سے شام تک ہر لمحہ اللہ تعالیٰ سے دعا کرتا رہتا ہوں کہ میری زندگی میں اللہ تعالیٰ کی رضا ہو اور میری ہر بات میں اللہ تعالیٰ کی مرضی ہو۔

ام ولد میرا نام اوس واسے پر جیوین پدر
آزاد ہو ویسی کل المی تہیں کہ سعادت نہ کری
یہ بچن اس داجا ستر ندرین نامہ سبتہ تملیک
بانڈی کیدی جاتک جاتا مزلے کہیا میرا
لور دعوے دی پہلی داری نہ کچھ نہیں ضرور
جیکر ولحی ملال گولیدی جامع الرموز کھاو
کسے گولی نون مکاتبہ کتیا اوسنون علی حرام
اے پر جیکر دعوے پنجان مثلاً چھو یون نابر
کسے بندے تائین اذن ذرعی اندر بیج شرا
فرق مافون مکاتبہ اندر دسان رکھین یاد
مکاتبہ نون چھو کچھ بھولے نامین بیج روا
صحن بولے نون لینا جائز جیکر ہوس پاس
دور بر مکاتبہ عبدہ ہوسے ام ولد نہ گولی
سر دم نہ چھو سلوۃ نبی تے جس دا جگ غلام

از ابو موسیٰ مولے میاں مینوں دسان خبر
 نوٹے مولے فرضے بڑا ناجی کچھ نہ بھر سی
 وچ ہڈے اینویں کھیا ایہ مسئلہ باریک
 ثنابت ہر سی نسب تدبیرن زمین تا ملک تیرا
 اے چکی لہی کرے تالقی زوس دی منظر
 اوھے لوڑ دعویٰ دی پہلون کچھوں خود ہر جا
 ابوالکلام سے وچ کھیا دعویٰ نسب تمام
 لہی را لیدی لہی ثنابت کھن نقیہ اکابر
 عہد مذون ہی لوزن کھندے چکی کرے روا
 کرما ذون جے مولے وچے نابین کجہ فساد
 مگر کتابون عاجز ہووے مال نہ ہوس ادا
 نوٹے لے زکوٰۃ مان دیوے تاہی ناؤ سوس
 قرن تے قنہ کھندے او ذون ایہ عمر ہی دلی
 اخیل غلام نہی سب مل مور ملک تمام

باب در بیان وراثت عثمان گویند

مردہ جان غلامان سدا جہا کرے آزاد
 ہے پہرے معنی ہے تائیں عصبی ہو
 عصبی سیاد سنون کھنڈے جہا کرے آزاد
 مدبر مکتبہ ام مدہ یابے ملک فریب
 آدھے وقت آزاد کرے مولے شہر طاری

جس دا عصبہ ہو رنہ مرفے ادا ہو سی شاد
عصبہ پی ورثے ہوں بالکل چاہتہ رہو
دور جان میں اودہ مقدم ورثے نال آبار
ہو احد دا ورثہ جیہ الیکم کے عصبہ
ورثہ تیرا مول نہ یہ ان تاجی اودہ عصبہ

[illegible][illegible][illegible]

ایہیں جیکر دو فلان تہیں کہ کرے آزاد
ہر دم پڑھو صلوٰۃ نبی نے مومن کل مشتاق

نال روئے و ت کا چو پکے در جاعتقون شاد
بکت نال در روئی دے دوزخ کتون عتاق

باب میان احکام مکاتب گوید

شکل مکاتب سان تینون سنتون یا پر کیا
نقد تم جیون دم وینار ان یا کٹر اچو پایا
اذا کرے او قیمت اوسطا یا میانہ گھوڑا
توئے عید نہ مانع ہووے بیع شکران جائے
بیچ نہ لکٹن دور کر نیوی آئے چھک خرید
جیکر مولے لے سکے دتا مثلاً کہک ہزار
قبول کرے تا دودھ لکون رپر تھون باہر
اذا کرے قبول کرکیتے نون تد غلامی پور
بے باندی کہ مکاتبہ کوئی و ت پا وٹی کرکئی
ایضاً جاجرت گولی جنجان لے کر آیا
جیکر کے زیاں گوئید یا باندی دہی پتر
بیع شکر باندی پر نا وئی رد مکاتبہ باین
اس مکاتبہ و زبھی و رشہ سی پچلا مولہ
جے مکاتب پہلے اس حقین اول کرے او
جاسع الرموز اندر ای کھی اسدی ای میل
مکاتب آپ و کرے سوانی ضامن کہ نہ ہووے
بے ضمانت ہوکے مال بھر کرے بندہ رستار

مولے لکھ لےوے تھو کوئے جو موس و کار
جیون گھوڑا یا چوسایا تر سا قدر وصف فرمایا
جو سوداگر کھن گھوڑا نہ لے او دیوے نہ تھوڑا
بیع سالت شریعت جالب در کرے اوہ آئے
ایہ بدلے تا بیع جائے ہی جائز جان مرید
ایہ او اکرتن تا چھین نہیں تا قید شرر
صحیح کتاب ہوئی اس گوئے مختصر خطا
شہرت تہا ناچھوڑے تا بھی اوہ چھپ جاوے
مہر مال و طی دی پا رد مولا اوس نون دیسی
دو دین مول روکا اند رفتوئے پہلے آوے
تا بھی جی ویسے مولا بیوکر بھر لیس عقر
مکاتب کرے جو حقین اپنے نون ای بھی رد ہا کر
بے اوہ دو یا جار پے حقین اول ہو یا ہولہ
ایضاً وارث ہوئی اس دا پہلے کچھ نہ ہو
اصیل ہو یا بن اول اس حقین و شر لے تیل
ہوہ صدق عید نہ چھوڑے آپ کہہ ہون روکا
صدقہ میر قرض چائے کدین نہ سہی شاد

سلا باب کہتہ ہیں دو کرکے ایک دوسرے کے جالب کتاب این قانون کرنے کے ہیں

صدقہ بیہ فرض چا ونا جائزہ جان لیسہ
جے مکاتب عاجز ہوئے مال بھرن تہیں روک
جیکر اونٹوں مال بہن داہوئے کوئی سبب
جیکر انہوں تیرن تہیں کچھ ہتہ لگے مال
یا مکاتب تہیں کچھ مولائے چا تر دے
جیکر مال مکاتب والا حاصل کر کے مویا
ازاد ہوئے کل ہا تک اوسے بندے کی کل چھٹے
جیکر بلا غنی ہوئے تے گولا گھن زکوٰۃ
کل کتابوں عاجز مویا جتنے وجہ اوہ بد
کتاب نہ تر تھی مولے مویا دینارے دال
جے آزاد کرین وارث بھنے ہون نابہ
جیکر سارے راضی ہوئے کرن غلام آزاد
ہر دم پڑھو صلوة نبی تے پڑھاؤ دی شادی

درمون گھٹ لیسہ کہ معنی شرح رموز دیگر
غیر غلام مکاتب ہوسی حق کو لون ہتہ دہو
تے دینہ مدت فاضی اونٹوں عاجز کر نہ چہب
کتاب سیدینوں فاضی تر دے مویا تہیں چھال
مال کسب اجہ ہتہ بندے مولائے سب بوشے
اوار گھنے مولائے بدہ حکم ایصل داہو یا
جیکر مال کتابوں دھوے جو وارث سولے
دیندار بہا مولے تائین صدقہ نذر خیرات
پیش گرفتہ حل مولائے مختصر نہیں لدا
وارثان تائین قسطان عجیب مختصر تہیں چال
اوہ غلام آزاد نہ ہوسی مال بھر سہو مویا
مفت آزاد مکاتب ہوسی وارثانوں بہنا
تائین مال شماعہ نہ بندی مدخ کنون آزادی

کتاب البیوع

معاملات دے سمجھ باجون بہشت حال
بیع طال خدا فرمائی ہو کہیا ربوا حرام
بائع مشتری راضی ہوئے کرن ایجاب قبول
اکراہ مال کو وپکے گھنے ناہین بیع روا
دون تہیں جہراہلون ہوئے اسداناو ایجاب
فاضی اندر بلون دووین یا ہک امر ہک اضی

حل حرمت وچ بہت پاری کھان غلط کمال
مسئلے بیع شرعے بھالی مون پڑ ہو تمام
ہک کہے تے دو جائے بیع بیع اصول
وچہ رموزے اینون کہیا حکم کتنا فقہا
خوئے لیندا خواہے دیندا دو جائے جواب
یا ہتہ پڑ ہنے بدہ دیکے ہر دو مون راضی

مگر پوانے یا یک پیسہ یا اکثر دت یا انرا
 جے معین کر دیکھائے اپن نڈریے دانے
 اینین یک کوزہ پانی دایکے گھنے دو
 سور رلود اس صورت چہ روک گھنے مل نمن
 میری شرح قدوری اندا سوچہ بھنے قول
 پز نزدندانے خالص فخلص او بمو مردیانا
 ربو انہیں چہ عبد مولے دنے ناما ماحری
 بروم نہ پھو صلوۃ نئی تے خالی وقت نہ کوئی

دون دن لایہ ہر روچن روا کنز تعین آندا
 مانہ جاوایہ زیادتی مختصر وچہ جاتے
 ایہ بھی روا رلودا سوچہ قول شیخین
 او دمار کرتے مایک گھٹاے ایہ داج نہ کن
 بعضہ حل تے بعضہ حرمت بہت کر اہر بہوا
 روک او دمار برابریک و دھنہ گھنے دونا
 جے و پار کرن چہ دار حرمتے ایہ علامت نہ فی
 پودان جہاں اوچہ چیزان میں صلا تے

باب در بیان مع و شہاد احکامات

مالک ہونا عین چہرہ و ابدلہ دیکھے مال
 بولہ اچھون عین چیز و مالک ہوئے کو
 سبہ جاں ایجاب مال دو جا جان سہول
 مثلاً کوئی و سبہ آکھایے شے بختی تہون
 جے مجلس وچہ چانہ گھنے مجلس سہوہ جدا
 جاکن لٹن کوئی شے بختی یا بختیہ پیروما
 قافض اوس داپو شہد وچہ جگ عقتان آوری
 جے کال پستہ تہ تنگی وقت گھنے لاد و عین
 جیکو دے جاکان تائیں دپے آکھ سابع
 سانہی شے و بختنا جائزہ نامن مول
 مثلاً دانے کوڈیان بختی یا کو بختی وار

ایہ تان شیخ آکھائے سن سبہ و احال
 مختصر وچہ کھیا ایہ بختیہ سبہ آمو
 تم مجلس وچہ بختن مال تو شے اذن مول
 دو جا بختیہ کھیکو شہاد و کھیا من بختان
 کھچے حاجت اذن ایہ بختی و کھیا مال و شہاد
 جیو کھنی و میان دیتائیں گھنے دیون گھرا
 و ت جاکن تعین لین نہ جائز حکم شرع نہ اے
 یہ حرمت بل میر تائیں حشر مذاب پستین
 اوس شے ہی نہ تھان و عین اندھا جان نطاع
 سانہی او دمار دے جوڈن کر کے سہول
 ایہ بختا کر بختیہ کل جگن نامت بار

ایہ تان شیخ آکھائے سن سبہ و احال
 مختصر وچہ کھیا ایہ بختیہ سبہ آمو
 تم مجلس وچہ بختن مال تو شے اذن مول
 دو جا بختیہ کھیکو شہاد و کھیا من بختان
 کھچے حاجت اذن ایہ بختی و کھیا مال و شہاد
 جیو کھنی و میان دیتائیں گھنے دیون گھرا
 و ت جاکن تعین لین نہ جائز حکم شرع نہ اے
 یہ حرمت بل میر تائیں حشر مذاب پستین
 اوس شے ہی نہ تھان و عین اندھا جان نطاع
 سانہی او دمار دے جوڈن کر کے سہول
 ایہ بختا کر بختیہ کل جگن نامت بار

ہر دم پر حضور صلوٰۃ نبی کے کر و تصدیق مال

روزِ حشر وے جنت اندر موسو بہت نہال

باب بیان مسائل عاریت گوید

بدلہ باجہ حصول نفع و اس دانا نام عاریت
معد کیسین دینے نامین جسے ہووے خراب
مالک تاہن جائز ہی جدا ہے تدکھے
مستعیر جو مال تعدی اوہ شے کے مالک
مثلاً کوئی کرے تعین مدت گھوڑی کو منگے
یا آکھے مین کچھ چران ہووے تپکھے کوئی
یا آکھے مین رُون لیدیاں یا پھٹی یا لے
ہر عہد اوقے مالک ہو جاوے تعدی نامین
باجہ تعدی خاص نامین تو شے شرط زمان
کوئی کیا منگے تیلے کارن یا کوئی دودھ کے
اوہ مالک شے کا کیا لیکے جنگل چلیا جائے
مالک نامین شے یعنی اوتھے شرع اندازت بہت
نامین غنیمین گھنے نامین کرے اوہ دول باجا
کو روچا انت کرے خیانت ابھی سنون میان
مثلاً زید عسمر فلان دتی میری رکھ امان
اس صورت روچہ بھرنی پڑی ہے رکھے پاس
تو شے مالک منع کرے جے دیون نارکھ کول
جے آکھے ایہ شے میری تون رکھین گھر فلانے

ایسے پر کم کر کے جھبٹ کرے یاو کیھیں ایست
مثلاً اجیز کر کپڑا ہووے کر سی ہووے کر تہ
مستویہ وچے چافور ہووے کر کوئی پینے
راضی ہووے کر ہرے ضمانت ناہووے غناکر
یا آکھے شے من لیدیاں لرووے کر سنگے
یا آکھے بن وئیہ کوہ جانا اوتے لکھ گیدوئی
اس تھیں پچے وچ چھانے لون لوہا پتے
عہد خانی کرے ہاکت پوے ضمانت تداہن
شرح رموزے متصرفے کیتا ایہ بیان
مدت مکانی اپنی خلافت دل دو ماندا پڑے کر
اٹھنے لاک لون شے لینی شرح کیون فرماوی
اوہ بعد ورتا ہر دو عاجز ملین شرح دیست
جو اجرت نسل وچہ رموزے اوہ منوری تار
مودعہ ہر دیے خوش ہووے کر جن نقصان امان
اوس چار بھی باجر ٹرے ہوئی کل نقصان
یاد دیاں تیران زوجہ دیو تاہی کی وسواس
تاہی ایہ تعدی تاہن کنز قدوسی پھول
اوہ چائے کھے ہووی گھر وچہ ایہ تعدی جانے

[illegible]

[illegible]

یا قادر ہو کے دیوین نامیں نکلن آیا سائین
اتھوں چاہو ہی گھر رکھے چور نہ اس گھر چور
مختصر وچ اینوں لکھیا میرا نہ منہ کوئی
وچہ حدیث نہ لکھے آیا شیطان توں رہ کا
بت دہی سرودہ نہ بن تے ہیث تال سحر

یا آکھے لانت میری سفرے نالے جائیں
مگر جے اس گھر آگے یادو یا اوسنوں بور
اس صورتوچہ ضامن نائیں ہو ضامن پیوئی
کو دتچہ ہانت کرے خیانت اوہ منافق بگا
سردوم ٹر ہو صلہ نہی تے جدے تھے نال

باب بیان گروی کردن چمپاینزے گوئید

و ملائے فارغ کر کے معنے رهن نه بھول
 ہے وچ زراعت یہود ہو وروانیس ایرخت
 فارغ آئین وچ و ملائے ایجا موجب جانی
 جے قیمت دین برابر ہو وکسا قسط دین ہو یا
 سٹھ وڈیا تے چل امانت اسدا ناچ بھر
 تقدیرت دے فرض لھوئی باقی کرے آلوہ
 جے وڈیز وچ یا خام دیوے تاہی ناوہ اس
 شر حوایہ وچ حفاظت جے کر غیر بانصر
 شر حوایہ وچ یا موجب خضر عادت دے
 یا گھنا کپڑا پہنے پائے کل تجاوزتے
 کرایہ گھرتے اجر چاوتے شرمقن تے جانے
 لہ ہر شے گردی نال اعلیٰ موند وچ کونہ گھت
 شر حوایہ دے سوچہ نکھیا ایہ کل نہیں دوا
 جو لگت اضی ہون دو وین مکن سلامت گھنا

منقید کز مال متقوم مال ایجاب قبول
کر گروی کرد از من تا این یا کو رکھے دخت
جے باجہ زراعت میوہ آکھتے ماریہ حکم بچانی
جیکر صں ہلاک ہو رہا د باجہ تعدی بھائی
جے کھ رہیہ دین سوکھتے قیمت گئے سو
جیکر قیمت گھٹ گئے دی ہو دین زیادہ
کہنے دی حفاظت لازم رکھے اپنے پاس
باجہ اناندے جان تعدی جیون مندیوچہ خنصر
باب دیوچہ مندری پاؤن عادت مردہ کتے
گروی خادم کو لون خدمت یا گروی گھر دے
کے گھڑی گاؤ منجھ گئے رکھی یا اثر یا دانے
دادا جر تے دودھ میوہ ان بھیڈان تے حبت
جے گروی شے زن و بچے کوئی کہہ دن باجہ ضرا
خوار ہے اکھ دیکھے او سنون خواہی جسے لہرا

[illegible][illegible]

فصل عاریت
چون کسی بجز
اصولاً عاریت
دینا را در حق
کسی روا نیست
چون کسی بجز
اصولاً عاریت
دینا را در حق
کسی روا نیست
چون کسی بجز
اصولاً عاریت
دینا را در حق
کسی روا نیست

دین اندر زیادتی کرنی جائز نایم برل
و بحیان و اگوگنا رکھے وہ اگے سر قرض
عکس کرتے تا جائز یہی ہے وہ دیو ہو
بیزا کیتا میں ذمہ تیرا دینوں توں بیزار
اجارہ لئے ہوئی چیز و اگر وی نہیں سوا
عاریت نادیہ اجارہ رخصت نہ رکھیں مول
رخصت اندر تہی وچہ ولایت چاہے نہیں دست
کو گردی سے نون گردی رکھے یا دیوے اجارہ
کو ولایت نون ولایت دیو یا دیو عارہ
ہر دم پر پھوسلو تہی سے پس بیان ایہ کار

روا زیادتی وچہ رخصت سے تمہیں نہ بھول
وہ روپے ہو چھیندا حاصل کر دا غرض
بعد ابرا و نہ ضامن رخصت جو لے و رخصت چور
مٹھن رامن نون کہیا ابرا برا شمار
امان رکھے اجارہ دیو یا نگین دین ہی آ
مانگین وہ تے رکھ امانت ایہ دور و نہ بھول
کر تفصیل دیسیان میون تا توں ہو دین حیت
یا امانت یا عاریت دیوے کوئی نہ جائز یارا
کوئی نہ روا اینوں رخصت اینوں ہن اجارہ
نوشہ روان دی ماری کہی سجنہ یا شمار

صلو
کم اودہ ہن
چہ بیان ہو چکے
ہن وچہ پہلے شہرہ کی ہے
ماگوان نہ الے اجارہ
دینا تے ہن
رکھنا
ایہ چارے
نہیں جائز ۱۲ ۱۱
صلو ولایت کہندے
ہن امانت نون
بھنے کوئی -
رخصت
امانت
نون اسگے
امانت رکھے یا
اجارہ
دیوے عارہ
کہندے
مانوں
دیوے
نون نہیں
جائز الے اسطرح
ہن رکھنا امانت دا بھی
نہیں جائز الے جیکر
ہن چیز نون
اجارہ
دیوے
بھنے موئے
دیوے تا بھی نہیں
جائز ۱۱ ۱۰
کہندے ہن ارار
دیوے نون ۱۲
صلو

باب در بیان احکام اجسہ کردن گوید

مالک مونا نفع واپر تھون دیکے مال
نفع جو من معلوم ہوو تا ہو سی روا اجارہ
نشا کے دیو کوہ جانا گھوڑی بھاٹے کو دا
یا مزدوری کرے مقہرہ بر اگون کہ نہ کہہ
برہ دیکے نفع خریے ایجا صفت اجارہ
دہیا موچی پوئی کاتب لکھن قرین کتابان
اجیر خاص جو کم کی واکر دا ہے ہمیشاں
جو کچھ مال اجیران دیوے کلی حکم امانت
ہے عاریت جتنا د سہا پکڑا کئے کرے زیان

بیکل اجارہ جان توں مختصر وچہ بھال
ہک مھول تا جائز نایم نفع یا اجرت یارا
تعیین مزدوری کیتے با جوں و انہوسی مراد
جو کی لیدی کتھے دیسی تا بھی روانہ سکھ
عین تا جبرہ کل ملک دامستے اسوچہ سار
اجیر مشترک نام انھاندا جانو شرع حسابان
جیون چو الاکبر میان گامین ہک کہہ دیو خزان
یا جتہ ہی کوئی انھاندا جبرہ ہی نہیں ضمانت
یار زن مارے نشتر سے حد تھیں و وہ بجاو

۱۰
۱۱
۱۲
۱۳
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰

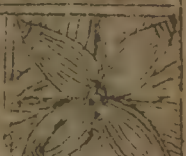
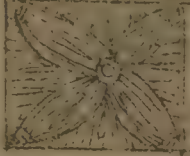
۱۰
۱۱
۱۲
۱۳
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰

بے درزی ہوچی نون کوئی دیوے چمکڑا تے ہاگا
 جے کرتیا راکل نون دیندا ہوندا بھی احسان
 عقد اجاشی جد ہو کو واجب نہیں مزدوری
 یا باجو شرطے مزدوری نون لول چاکو دیکھ
 ایتسے جہان مزدوری یان چہ قدوری آیان
 کیسے سیامطلق کم کسے نون قید نہ کیسا کہ
 پیو بھرا پارنگے پوسے یا اوس عبد اجیر
 رمنہ کے جو در چھٹے مسئلہ ایہ ضرور
 اوہ دیکھو تاج پوسی نون چو کرک ان نقصان
 بے مزدوری دیونی کرے دیوے تے ایہ حال
 سامنہاں بھڑی پھلا سوچو نہیں خلاف
 جے تون مائی اکل نون چارین تان بھار چار
 یا آکھے کونج سیوین تا درم مزدوری سارا
 یا آکھے جوردی کر تا سیوین تا آکھے
 و دتے و مارن تاجو کچھ چکار دیوے
 جو بہا شہر دا گت معنیوں آکھتے قاضی
 کہ دارم کلان اجارہ لیا اجرت پھا چکائی
 جو کم چاہے کچھ کاروائی یا پھوسست بتا
 ایویں چاہے بول تے کاغذ لیکم جے ام

ہلاک ہو گئے اور حیرت کائنات بھر مناسبت بہاگ
 احسان والے نے دست رکھا اور اچھے قرآن
 لکھ کر شریعت کریمین اول لیسان ہو ضروری
 رہا احتیفا نفع و اہود طوعا کر لیا ہو
 میں بھی پڑھتا تازان کو لون چھتا ہے پان
 لون زمیں باتوان سپرین ہر تھیں جائز کچھ
 تہد کرے تا دوس کا کتبوں ہر تر وازنگیر
 پون لون کو تانی دیکے ان دیہ بار ضرور
 پھلے دول چوں کو کی نہ بہر و زمان
 پرے چار جتنی لون دیکے محنت باجہ محال
 دوا چھتا اس فہلان چہر منوسے صاف
 جیتوں اسین ترین کچھ چھنیں پنج شمار
 چھتا سپرین تا وہ دیان ناکرین ککار
 رضی سپرین اس کچھ لیسان ہرین وچو دیان
 جرحل جو ہر تھائی تہر وچوں کچھ لیان
 وہ ہوئے تاکہ سے ہر نوڈن رضی
 اسپر کچھ تھیں نہ کیتجو کچھ کر سی بھائی
 دہو یا تھیں تھیں ر لوار ایہ چھت دین ہا
 تعین کرے ہلاک رضی سمکھ حل تمام

ہر دم پر صلوٰۃ فی حق و شکر پر ہے میرا

جس انگن نام کہتا ہیں ٹوٹے جاک چکیاں خیراں

باب بیان اجساره فاسد گوید

عبادت والیان کمان انداجرت لین حرام
علم فقہ تفسیر حدیثان ہو جو واجب حج
حج روا ہے باو شان فون ملون لکتاب
اجرت نال متقدمیان کہیا پڑ ملون حرام
سباح علم نجوم طبابت ہو علم تعبیر
اج زمانے وایہ جو پسان جان نہ لیا
اجرت نال معاس ہو دہ سنگی دوز فساد
منفی نعمت جو تہ آفے توڑے ل کر
جیکر چیز مریزی ہو پر نال ملیدے آنے
بیت المالون کچہ نہ ملد رغبت ہے نہ کتے
جیکر طبع سہ قولان تے اجرت ہو صبح
وت اجرت کرے عین آکھے اے عزیز ہر
مضمرات تے وجہ خلاصے اس اکل بیان
کو لکھنے لکھنے علم پڑ ماے لکھ دی کو دیو
اوسنوں گھن ہدیہ تحفہ اجرت کے نہ کوئی
کلی اجرت نال پڑ لایا کتے نیت ثواب
ایسے ہر اجرت والہ خالی مرل نہ رہی
ایما و کرنا مصیبت نال اجماع حرام
مثلاً بخت ردن پٹن دی ہوا کوئی غنیا

مِثْلَ قُرْآنٍ اِذَا نِ اَقَامَتْ مَعْرَجَاتِهَا
 اِذْ نَالَ مَرْوِی حَازَ نَابِیْنَ اِسْ مَسْلِیْهِ اِج
 اَوْ نَالَ مَرْوِی جِ کَرَاوَنِ کُطْرِبِهِ لَیْنِ ثَوَابِ
 پَرِ مَسَاخَرِیَّانِ مَخْتَصِرِ وَجْهِ اَجْدَنِیْهِ عِلِّ تَمَامِ
 نَالَ اَلْفَاقِ حُجَّیْهِ رَمَزِ اَجْرَتِ حَازَ نَکِیْرِ
 مِیْتِ اَلْمَوْنِ اِجْ زَمَانِیْهِ اَلْمَاوْنِ مِلَیْهِ حَقِیْقَةِ
 دُرِّ اِجْ کِیْ نِیْهِ کِیْ پُرِ مِیْ رَاکِ مِیْ یَا دِ
 مِیْ نَیْ نِیْ دِ کِیْ نِیْ دِ کِیْ نِیْ دِ کِیْ نِیْ دِ
 اَوْ سَرِ نِ کَاغِزِ رِ دَا جَانِ کِیْ نِیْ دِ
 رِ دَا جَرِ تِ دَا مِوِیْ بِ اِیْ جَا وَجْهِ رِ دِ
 اَوْ طَا لِعِ بِ عِ سَلَمِ لَیْ جَا رِ دِ مِیْ نِ کِیْ
 مِثْلَا دِ رِ دِ مِیْ نِ کِیْ نِیْ دِ کِیْ Nِیْ Dِ
 کِیْ نِیْ Dِ مِیْ Nِیْ Dِ کِیْ Nِیْ Dِ
 یَا جَرِ اِیْ مِیْ تِ جِ کِیْ پُرِ اَوْ مِیْ Sَلَمِ لَیْ
 یَا خِزْمِ تِ سَا ذِ اِیْ کِیْ Nِ رِ Dِ خَطَا مِوِیْ
 اِجْرِ تِ دَا لِیْ دِ کِیْ Dِ رِ Dِ یَا اَوْ نِ رَا خِ اِیْ
 عِلْمِ نِوِ رِ تِ رِ بِ غُفُورِ تِ حِ تِ مِیْ Tِ
 پِیْ لِیْ اِیْ جِ تِ دِ تِ یَا جِ کِیْ Nِیْ Dِ
 کِیْ Nِیْ Dِ کِیْ Nِیْ Dِ کِیْ Nِیْ Dِ

کونی اندر دھارے پر دھارے آفرینہ کوئی
جہان فاسد
ایک روز کی تاجا زبے ۱۲ مولوی محمد الیڈ
کونی

بلکہ حضرت صاحب کلمہ یاد رکھیں اے جانی
 دُور بے دُور چو نکل دیند اسوقت شیطان
 کل انگوریان پیدا کر داقول رسول پچھانی
 جیون زراعتان پیدا کر داپانی اے محبوب
 بلند آواز نہ کوئی کر داہرگز نال غصہ
 نال دوپہل سینہ اوسد اے جیسے چہرہ
 ہاٹ شیطان دُور دچو نکل سینہ دوچہرہ
 اے پر ہر تہین نسا لازم حنفی قول یقین
 تالاک چپ کرے حق نال خدا اے ویر
 غنا ز ناداستر اگھی کھان مثال بے زر
 اینوین نال سرود سن مے چڑے زنا ضرور
 اتوین سرود سن جذبات شہوت زوشمارو
 بیان کرن خطا غالی سنی دایہ مثال نہ بھل
 اکتے جب تنامی مے ماریا جاوے ہوش
 بیضامی نفیرے اوتے سنتون یار زہیم
 بیٹھے آے مطرب آبا بیٹھا قصہ بھول
 افن لین سرور داجائز مے مورہ آس
 روزی مینون تہ نہ آے جکے ناک میں نے سختی
 پس افن طلال صہو یحضرت تاغم دور بوجاد
 ناکو غش زبالون کھان تا حضرت اکھیرے
 نزد خدا رسول سجدے چا از دن حاتم کجانی

[illegible]

جو چاہیں تو ان دشمن رب و حضرت نے فرمایا
یعنی نیشن پر ان نرو سے گویا صحت نہ ان
سے نیر ان کتابان و چون ایہ حدیثان آریان
غنادی صورت نال انخانے ثابت ہواں پائے
چارے صاحب شہب والے کھن ہرود و حرام
اول و چہ قرآن مجید سے کیا رب حرام
چھ آیات قرآن ثابت ہواں چہ میان
تفسیر حسینی سے بیضاوی ہرود و منشور
جا الین سے تفسیر عباسی و جیر محمد غزالی
تفسیر سید محمد غزالی بغوی سے الٹ
و اتفقہ من استطعت منہم پہلی آیت بچانی
ومن الناس من یشتري طوبی الخ حدیث ترکی ایہ کہ
انکم لتاتون ارجال نجرین آیت قرآن
انہان یہ ان تفسیر ان و چہ ایہا جان مراد
ملکی کی آیت نون انہان سچا ان ایہ فرمایا
سنن قرآن طالع سے سنن ہرود و حرام
ولی تصوری رشید میرے غلام مٹی الدین
ہرود و حصہ ملوۃ نبی سے رشید خاں

سبطل رزق سے بہت زور سے تدکل پایا
رزق حلال کما کے کھا تو ان پر کڑکشا بہت شیطان
سچ صحیح وچ اب غلام حضرت نے مایان
تتر نہتہ جو حقی قائل حرمت سلسلے
وچ کتابان کل علماء ان ایہ قول تمام
پھیرنی صاحب فرمایا دست علماء تمام
مزد تمام فرماں تعین لین سرور عیان
مادر کسراوی حقی مذہب منشی پر نور
سالم التیزل ہون تو ان رکھیں وچ خیالی
کرا فی بھی حرمت قائل کل کہ بھن تھتہ
والذین لا یشہد ان الذود وچ ایہ کرجانی
وچ عیدہ ایہ تقریر الہی چو تھی ایہ کر سچ
انہ ہذا حدیث بیوت پیوین یہ بیان
ابو لب مذہب سلسلے فرما سرور نسا
سرگزشت حکایتان فقہ بعض مکانی آیا
ایہ وچ تکرارے بنے کہیا صمد تکرار
رسانے وچ سرور دے کتار یہ بیان مہربان
شفاعت کارن کل پیغمبر حسین و سدا رہن

ایہ بیان احکام

کوئی چاہے نہ ہم فدا سے نارساں اوکار
جوان کر سبیا اہل بچہ سے بھرے گھر سے بار

۱۲
 بعد ازاں آیت
 نہ کو ان میں یا تقسیم ال
 مجاہدین سے اہل
 ویکہ کوست آیت
 ویکہ ذل منظور
 نہ کہ اس کا مقنا
 ۱۳

مولانا محمد علی

حانث ہو کہ ہر کفارت اول نہیں وا
 سو گند کھا دے کو چہ کفر دے بھنے چہ سلام
 کو قسم کھا دے نا داخل ہو سان بیت گہری سرت
 میو کینیس دہرہ سالان تے شوا دیوے دارک
 گھانھا نون کوئی نہ گھنرا یمن بعد خانے
 کو قسم کھا دے یمن گل نہر سان ت پارٹھے رکن
 وچہ نماز پڑھے یا باہر ایہ سیاوی حبس
 کو قسم کھا دے جے خنزہ کھا سان پگوولی چول
 کو قسم کھا دے یمن زیزہ پسان پانی مندی چانک
 کو قسم کھا دے نل نولان ستیان چا پولا دے
 کو دینہ دی ردولی کو لو حانث یا کورات سحر
 ورمیون پیچہ و لمہ یان کین سلا وقت غذا
 اس تہین تہی صبح صادق دے تہین وقت سحر
 کو قسم کھا دے یمن رن برسان ت اسدا گل گھٹے
 سو گند کھا دے کوس گھر توہید باہر ہر وینان
 وکرستہ تاجہر سے کفارت اسر باجہ خلاص
 جے آگے یمن اس گھر لوچہ و سان باہر نول
 کو قسم کھا دے یمن نہ کھا سان طنث کیہ پرنال
 مینون جانو حکم نکات حکم بھنے و امور
 جلیو آگے قسم خدا دی نا کریان اوہ کم
 جہرا آگے سو گند مینون اوہ کم کران ضرور

مکر کفارت وچہ لہارے اول کرے او
 ساہی اوسون نہیں کفارت رکھو یا دتاہ
 اس تہین چھہ داخل کبے میو کینیس مہمت
 انھان مکانان یوچہ و ثیان قسم نہ بھجے پیلے
 مسلمانان تے کفار انڈے برلیہ ویکھ جانے
 یا تکبیران یا السبحان اہمین کجہ نہ یان
 کالان کردا کوئی نہ کھسی تہ پدا آگھن سوچ
 جسٹ ہر یوچہ رسم نہ چولان افٹھے نا کچہ ہول
 چاندی وچہ کفارت ناہین سونے چھہ پے جانے
 بیدار سوئے تا حانث ہوئی پے کفارت جاوے
 جس حدیکن کھا و سان حانث و سان مین خبر
 بعدن والون ادہی رتین کین وقت عشار
 مختصر چہ اہیرین وقتین کھا و بیان جنت ضرور
 یا چاک مارے یا گت پنے اوہ کفارتون چٹے
 کفارت بے سیکتیس کھیاں بجایان ہینان
 توٹے اضی یا ویک کہ تہن باہی بے و سوہی
 آقا حکم مانند پلی دی ستھین ناتون بھول
 چولاون رنگ لقمہ مارے کھا سان طنث بھل
 جوین کتاب باور اپکوڑا کھا و حنث نہ چور
 ساری غران اکر سو کو نامہوسی بے غشم
 واقع کرداری تے کیستیان و در قسم

۱۔ مال کھنے
 ۲۔ بیق مہر و مال کے لئے
 ۳۔ عشا مال کے لئے
 ۴۔ مال از خفتان دی نون
 ۵۔ کھانے میں آنے سے
 ۶۔ کھانے میں نہ رہنے کے
 ۷۔ کھانے میں اسکا کھانا
 ۸۔ رات و ۱۲
 ۹۔ ایسے نہیں واجب ہے
 ۱۰۔ کفارت جبکہ کہہ جائے
 ۱۱۔ سوچوں کو تو فی حاکم
 ۱۲۔ کجہ و کھا
 ۱۳۔ بیو اور کھانے
 ۱۴۔ کھانے پر کھانے
 ۱۵۔ کھانے پر کھانے
 ۱۶۔ کھانے پر کھانے
 ۱۷۔ کھانے پر کھانے
 ۱۸۔ کھانے پر کھانے
 ۱۹۔ کھانے پر کھانے
 ۲۰۔ کھانے پر کھانے
 ۲۱۔ کھانے پر کھانے
 ۲۲۔ کھانے پر کھانے
 ۲۳۔ کھانے پر کھانے
 ۲۴۔ کھانے پر کھانے
 ۲۵۔ کھانے پر کھانے
 ۲۶۔ کھانے پر کھانے
 ۲۷۔ کھانے پر کھانے
 ۲۸۔ کھانے پر کھانے
 ۲۹۔ کھانے پر کھانے
 ۳۰۔ کھانے پر کھانے
 ۳۱۔ کھانے پر کھانے
 ۳۲۔ کھانے پر کھانے
 ۳۳۔ کھانے پر کھانے
 ۳۴۔ کھانے پر کھانے
 ۳۵۔ کھانے پر کھانے
 ۳۶۔ کھانے پر کھانے
 ۳۷۔ کھانے پر کھانے
 ۳۸۔ کھانے پر کھانے
 ۳۹۔ کھانے پر کھانے
 ۴۰۔ کھانے پر کھانے
 ۴۱۔ کھانے پر کھانے
 ۴۲۔ کھانے پر کھانے
 ۴۳۔ کھانے پر کھانے
 ۴۴۔ کھانے پر کھانے
 ۴۵۔ کھانے پر کھانے
 ۴۶۔ کھانے پر کھانے
 ۴۷۔ کھانے پر کھانے
 ۴۸۔ کھانے پر کھانے
 ۴۹۔ کھانے پر کھانے
 ۵۰۔ کھانے پر کھانے
 ۵۱۔ کھانے پر کھانے
 ۵۲۔ کھانے پر کھانے
 ۵۳۔ کھانے پر کھانے
 ۵۴۔ کھانے پر کھانے
 ۵۵۔ کھانے پر کھانے
 ۵۶۔ کھانے پر کھانے
 ۵۷۔ کھانے پر کھانے
 ۵۸۔ کھانے پر کھانے
 ۵۹۔ کھانے پر کھانے
 ۶۰۔ کھانے پر کھانے
 ۶۱۔ کھانے پر کھانے
 ۶۲۔ کھانے پر کھانے
 ۶۳۔ کھانے پر کھانے
 ۶۴۔ کھانے پر کھانے
 ۶۵۔ کھانے پر کھانے
 ۶۶۔ کھانے پر کھانے
 ۶۷۔ کھانے پر کھانے
 ۶۸۔ کھانے پر کھانے
 ۶۹۔ کھانے پر کھانے
 ۷۰۔ کھانے پر کھانے
 ۷۱۔ کھانے پر کھانے
 ۷۲۔ کھانے پر کھانے
 ۷۳۔ کھانے پر کھانے
 ۷۴۔ کھانے پر کھانے
 ۷۵۔ کھانے پر کھانے
 ۷۶۔ کھانے پر کھانے
 ۷۷۔ کھانے پر کھانے
 ۷۸۔ کھانے پر کھانے
 ۷۹۔ کھانے پر کھانے
 ۸۰۔ کھانے پر کھانے
 ۸۱۔ کھانے پر کھانے
 ۸۲۔ کھانے پر کھانے
 ۸۳۔ کھانے پر کھانے
 ۸۴۔ کھانے پر کھانے
 ۸۵۔ کھانے پر کھانے
 ۸۶۔ کھانے پر کھانے
 ۸۷۔ کھانے پر کھانے
 ۸۸۔ کھانے پر کھانے
 ۸۹۔ کھانے پر کھانے
 ۹۰۔ کھانے پر کھانے
 ۹۱۔ کھانے پر کھانے
 ۹۲۔ کھانے پر کھانے
 ۹۳۔ کھانے پر کھانے
 ۹۴۔ کھانے پر کھانے
 ۹۵۔ کھانے پر کھانے
 ۹۶۔ کھانے پر کھانے
 ۹۷۔ کھانے پر کھانے
 ۹۸۔ کھانے پر کھانے
 ۹۹۔ کھانے پر کھانے
 ۱۰۰۔ کھانے پر کھانے

ایہ مسائل سگند والی جتنے آکھ سنائی
مزمزم پیر صاۃ نبی کے سونہی صدۂ خرنیشی

سارے مختصرے و چون میں اس دیوچ پائے
شاید کی رب چاؤ نکلتے روضہ میں مدنی

باب بیان احکام فوج و لشکر گروہیہ

مکمل فرج کے گنہگار تیلہ بنی تیلن سارا
غنی نگہد یو الہ او سنون کھاوے نامین کوئی
عروق و جسے چار کجانی کینا جہان ضروری
مرجی تے حلقوم و متصل پاسبان تے بیان
سری دیون روئی پانی ساہ دارا حلقوم
بسم اللہ پڑھو فرج کر سنی تاند بوج حلال
اختیار اندر ایہ رنگان ڈھوپ پر جب تہ نہ آو
بسم اللہ پڑھو چری چلا ہو یا تانور یا تیر
مستحب مونہ قبلے کرنا و وضو تے چری ترخی
تیز جبرید امویب ایسا سوکھی شکلے جان

کھنڈی افسے جاز ناہین افسیان رو اچکارا
مکیکنان فخر اوان افقے کھادن رو اہو یونگی
سیری حلقوم و د جان و پاسے کیا و چہ قدوری
جئے تے کیسین تے بہت ثابت نامی حلقان
الوا نظام مختصر کی شرح و چون معلوم
بے تھین و فاصد و ہون چلو نامی حلق
جیون چلو و دل کپو و نہا و وحشی ہو جاو
جھے بہت او تائین کافی مختصر قسیدہ گیر
پیش و ج کر زبان کمان مجہ کتابوں کو
رگان بر فی الفور کیسین نامکلیف جیوان

اِذَا اَذْكَيْتُمُوْا اِنَّشَاءً كَلِمَةً
فَاَوْفُواْ بِهَا عَهْدَ اللّٰهِ عَنِ
بَعْضِ ذِكْرِ جَهَنَّمَ كَمَا يَارِىْكُمْ
فِيْهَا ثَلَاثُ مَرَّاتٍ يَّاهٰۤى
بَنِيْ اٰدَمَ اَخْرِجُوْا مِنْ هٰۤاهُنَا
مَعَكُمْ اَنْتُمْ وَاَزْوَاجُكُمْ
اَلَا تَرٰوْنَ اَنْتُمْ مِّنْ قَبْلِ
هٰۤاهُنَا لَمَّا كُنْتُمْ كٰفِرًا
مَّا تَدْعُوْا مِنْ دُوْنِهَا اَنْ
يَّخْرُجَكُمْ مِنْهَا اَنْ تَكُوْنُوْا
مِنْ اَخْرَجَ مِنْهَا بَعْدَ تَبٰۤءِثٍ
فِيْهَا سَبْعُ مِاۤثٍ وَّ اَلَمْ يَكُنْ
مَعَكُمْ رَّسُوْلٌ يَّحْذَرُكُمْ مِنْهَا
اَلَا تَعْقِلُوْنَ

سَوَاسِیْعَ فِیْهِنَّ النُّوَالُ
 قَدَالُ لُتَمَّ مِیْمَانِ قَدَالُ
 مَرَسَتْ حِیْرَانِ مَوْلُ نَهْ کَھَاؤُ کُجِ مَرَوَ مَرَامِ
 عَنِیُونِ بَانَ عَدُوْدَانِ کَلِیْ ثَمِیْتُ کُلِّیْ نَجَا
 مِیْمِ پِلَیْ تَحِیْنِ بَانَ مَلَرَوَ ہِنْدِیْ پِتَہْ کَھَاؤُ
 ذَالُونِ ذُکْرُو دَسَانِ ہِنْدِیْ مَوَکَہْ مِیْنِ شَرَا
 عِلَکَسِ کَرْنِیْ چَہْ کَاؤُ پَارَوُ غَمَضَرِ تَحِیْنِ دُہَرُو

[illegible]

سینہ مذہبون فوج اوغھانندی مغنے نخرہ بھجالی
 نغ نسلع بھی جان کر است جینو کمر نام نلنے
 نغ نسلع دے مغنے شرح و قایہ نصین ای کدھے
 نسلع دے مغنے خندا ہوتون ایچم چا چلے
 بے اثر اسم تے عطف لیاے غیر تاجان حرام
 مسلم تے کتابی کافر جیون یہود و نصارا
 جیکر ننگا ذبح کریں یا اتانف ناخندہ
 جرتے نرکھی خون و بانے نوہ ہڈی و کمری
 جیکر نوزہ انگل تے ہووے یا سونین چرند
 گو کر بسم اللہ چھری ٹھکنے او تون اسم سور
 بے وجے بسم اللہ پڑی تاند لوج دھال
 گو کر بسم اللہ چھری ٹھکے ادھ کھڈھے چاکر
 یا کوئی بسم اللہ پڑے آکھے ننگ چھدیا
 فوج کرے کو کبری تائین بے یرت او
 اللہ الامیرین دی لوڑ نہ کائی بے یقین جیانی
 بسم اللہ پڑھ فوج کرو تا کھاو رب فرایا
 کھڑی تے اتہا مچی دے باجہ زکوٰۃ دھال
 کب مچی دانا کھانی او پیٹ او تانی تردی
 کسے مچی مونی سن ریون تہی پیرانی دیار
 چو پندہ پنجہ ملے یا چو پایا وندہ
 نشینہ بھیاڑ تے گدڑ لور کھڈان دسد سار

سبب کچھ نہیں دانتے و چاہو الکاظم جانے
جوڑے حکم اللہ سے اوتے عطف و حرف نہ آئے
اثری انداکم : چھوڑے سخت و بے گل و دھسے
ایہ فعل کر است کھان کو لین کوئے دون پسند
جیون مذبح و جوی شے مترد محرم عام
زن و دیوار لڑکا مائل کوئے کھا سردار
یا کئیابی تو شے حزنی حل کھیا کل متنان
فوج روا جیون نال پھر میسے و کچھ قدمی کڑا
صن چڑی شیر افج کرے تان کھا دن ناپسند
اوتے کھا سے کئے اوتے بہت چلایا زور
توت پہلی دی تھوری آئی اوتے کھا کھا
یا کوئی بسم اللہ کچھ کچھ کچھ کچھ کچھ
دست نہ پڑھے تا عاقلان کو لون بچکر ایہ طویسے
کنز و مال و الاموال کھا دن حل زار
نابالے ناہو پلے اوتے حسیاتی کات
بسم اللہ با جیون جت بہت مری حکم مرام آیا
نچی لا جیون حسیوان دیاسہ زام کھا
اودہ حرام پچھان بھائی نال شے مری
ایہ حرام ہے عکس ہو و با جان طلال تو ظاہر
جوع باز تے نہ این نکرے با نوا پسند
کھوتا چھر دیکھ حرام جو کھاے قطع سردار

[illegible]

ایں جوئی از تو بہت خوشی و آفتاب
عالم ہے جوں تر اہم غفلت کہند عالم
کے لہر میں کہند کہ ہم لہر میں غفلت
نہیں لے وہی بہت ترست غفلت

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

نورانی

کتنے شکرے باز شایر تھیں رن شکار حلال
 تیرا سی جد کتا مار کے دیوے چوڑے شکار
 ملک کو چکائے تائیں جے کسبجے باز
 دوجی شرط پیمان تون کر بسم اللہ چوڑ
 بے پچھے تعلیم دے سگ کھاوے چاڑے ار
 بے طلب مالکسی باز نہ جانے یہی جال ہیرا
 پھیر کھاوے دو ہاں تائیں حیون دی ترتیب
 باز مرغ جے آپ کھاوتے ناہین کج زبان
 جیکر کتا چوڑیا دو ہاں مسلم کافر مل
 کو تتر بڑے تیر چاڑے بھی بسم اللہ شرط
 کتا باز یا تیر و کتا کے ڈبوٹھے باجہ موڑ
 جے تیر چلا کے میٹھا طلب کرتے شکار
 کو تیر مارے شکار تون چاکے رنج سے چہ پانی
 و دھڑان من کھائے مویا کھری نال ہلاک
 ایہ حرام تیرے پٹی واری جے زمین سے بے
 کوئی تیرا شکر کھاوے تائیں کوئی دنگ جدا
 جو کھواری بسم اللہ حیون پر کھتے تیر چلاون
 کو کھواری بسم اللہ پر کھے دو ہار و کویت
 کتیاں چیزان لہون حلال کتیاں جان حرم

کتنے شکرے جیکر ہون نہیں تاجر مت بہال
 اوسد نیال شکار تون بار و کر ہو لکھ ہزار
 بھی سیدیاں آوے دے شکرے شرط تعلیم ایسا
 ہر ساہ جد پھیر کھاوے کتے مولے موڑ
 جہل ظاہر سگ دلا ہویا روانہ جان شکار
 کتے جال و انگوں ہر اصد بانوں حیون ہویا
 تیرا سی تھیں رگے آوے چوڑے سب سب
 شرح و تائے دیوچہ کھیا تون کرو و حیان
 جو شکار کر لیں دوہین کھاوے جان خلل
 مویا پھیا حل چکھاوے انیون حکم نہ پرت
 زندہ پائے فوج فریضہ مویا حل مقصود
 اس تھیں پچھے مویا لیس کتہ حرام پکاے
 باجھاڑ یا کوٹھے آتے و ت زمین تیر جانی
 اتھے شکار پھان تون کھاوے ان اوہ نا پاک
 مویا جان حلال عزیز احماد زونا کوئی ہٹے
 باقی کھاوے حلال کتہ و چاوہ انج کھان خھا
 جتنا ان تون جالکے پھٹے بہ حلال ہو جان
 شکر حوائے دیوچہ کھیا اوسون کوئی نہ چھپت
 کتہ اندر تے مختصر وچ شکار حلال تمام

ہر دم پڑھو صلوٰۃ نبی تے حمد ہزار ہزار ان
 جس اسان گنہگار ان تائیں ایہ کسبیاں کل کاران

کتنے شکرے جیکر ہون نہیں تاجر مت بہال
 اوسد نیال شکار تون بار و کر ہو لکھ ہزار
 بھی سیدیاں آوے دے شکرے شرط تعلیم ایسا
 ہر ساہ جد پھیر کھاوے کتے مولے موڑ
 جہل ظاہر سگ دلا ہویا روانہ جان شکار
 کتے جال و انگوں ہر اصد بانوں حیون ہویا
 تیرا سی تھیں رگے آوے چوڑے سب سب
 شرح و تائے دیوچہ کھیا تون کرو و حیان
 جو شکار کر لیں دوہین کھاوے جان خلل
 مویا پھیا حل چکھاوے انیون حکم نہ پرت
 زندہ پائے فوج فریضہ مویا حل مقصود
 اس تھیں پچھے مویا لیس کتہ حرام پکاے
 باجھاڑ یا کوٹھے آتے و ت زمین تیر جانی
 اتھے شکار پھان تون کھاوے ان اوہ نا پاک
 مویا جان حلال عزیز احماد زونا کوئی ہٹے
 باقی کھاوے حلال کتہ و چاوہ انج کھان خھا
 جتنا ان تون جالکے پھٹے بہ حلال ہو جان
 شکر حوائے دیوچہ کھیا اوسون کوئی نہ چھپت
 کتہ اندر تے مختصر وچ شکار حلال تمام

کتنے شکرے جیکر ہون نہیں تاجر مت بہال
 اوسد نیال شکار تون بار و کر ہو لکھ ہزار
 بھی سیدیاں آوے دے شکرے شرط تعلیم ایسا
 ہر ساہ جد پھیر کھاوے کتے مولے موڑ
 جہل ظاہر سگ دلا ہویا روانہ جان شکار
 کتے جال و انگوں ہر اصد بانوں حیون ہویا
 تیرا سی تھیں رگے آوے چوڑے سب سب
 شرح و تائے دیوچہ کھیا تون کرو و حیان
 جو شکار کر لیں دوہین کھاوے جان خلل
 مویا پھیا حل چکھاوے انیون حکم نہ پرت
 زندہ پائے فوج فریضہ مویا حل مقصود
 اس تھیں پچھے مویا لیس کتہ حرام پکاے
 باجھاڑ یا کوٹھے آتے و ت زمین تیر جانی
 اتھے شکار پھان تون کھاوے ان اوہ نا پاک
 مویا جان حلال عزیز احماد زونا کوئی ہٹے
 باقی کھاوے حلال کتہ و چاوہ انج کھان خھا
 جتنا ان تون جالکے پھٹے بہ حلال ہو جان
 شکر حوائے دیوچہ کھیا اوسون کوئی نہ چھپت
 کتہ اندر تے مختصر وچ شکار حلال تمام

باب بیان مسائل گوناگون کوید

بنیاب بیان کران میں تہی نگو رنگ مسائل
 لباس نظر وچہ کل شریعی ہو بھی جو توفیق
 باجہ انگشتی سوارو پائے رشیم کل حرام
 سونیدی انگشتی پاوانی مردان جان جرم
 اے پر مفتی قاضی حاکم باجون ترک ہوا لے
 ہو تروا عند مندری اندر ایسب طہین یاد
 تھیوے دے کر وچ پھوٹے ہک سونید کل
 مندری لے پے تل تلجی مرونا نہ پاوان
 لوجے تل تلجی دے ہو رلو عتیق
 بھائے تل ترے سندے وچہ موز کرمت
 اوہ کوئی چہ بھائے گھر دے کپڑے کل سفال
 جتہ کپڑا بکا ہونے اوسدا دین مبی رنگا
 پرکٹ اموٹا پکا کا نام نصف پاکی تک ہوو
 جس کپڑا پٹیا سو تر تا نان رشیم سارا
 اس کپڑا کا نا جائز پاتے مرد ہڈا لے
 اس حکم تہین مسلم ہو با کئی دوا پٹی
 افضل ایسی چاہا نان وچہ حدیثے تریا
 جتنا نظر را مردانوں مردان اوتے آئی
 لینے دنی تے نوڈیان تیکن نظر حرام

جے کل اوراں ترک بعض دی مت کو ہوو مسائل
 وسان چہ بن باب نیلے ہون خوش شریق
 مردان تائیں وچہ کتر دے عورتان حل تمام
 پوئے ہی ہک مندری مردان یہ حلال تمام
 ہو رپائے ناوچہ مونسے اہمق ہان بیولا
 ہک تھیواتے گھٹ متالون عورتان انا نسا
 یا تلوار دی ٹھوہ سونیدیں جینید اجیندول
 سونے پوے دیان جائڈیان اندر ناہون نا جان
 لکھون ہون وکہانہ کھنے جائز جان رین
 ہوو حدیث روزے اندر خال دی اسل راحت
 زیارت اسکا کلن ملاک چہ حدیث سہماں
 وچہ حدیث شریفے تیا نا کرو لون چکا
 بڑا مردو گئے بے اہر تیا مروت روے
 یا تا نان پیار یا لیا ایپر رشیم پیارا
 ہوو دیانی قدر چہ دا جامے اوپر لوجے
 اچار انگشتان یا زریہی صوفی جیکہ ہی
 سنت مستحب ایلاڈ ہونڈر موزون پایا
 دوا قدر عورتان ویکھن بکد دے دا بھائی
 ہوو بیگانی مرے دوان نظر عمال تمام

یہ کتاب ہے جو میں نے لکھی ہے
 میں نے اس میں سے کچھ مسائل
 جو میں نے سیکھے ہیں
 انہیں یہاں لکھے ہیں
 یہ کتاب ہے جو میں نے لکھی ہے
 میں نے اس میں سے کچھ مسائل
 جو میں نے سیکھے ہیں
 انہیں یہاں لکھے ہیں

ہذا کتاب

حدود بیان کریدیاں آیا دلتے شرم
 جیکر شاہد و تے دیکھن پورے نامین چار
 ایہ فضل نشانی فضل دی تاہین نام ستار
 ہر نشانہ جان فاضل دی نہایت اوہ وحی
 کوہن بیگانی مل شہدے جانے یزین میری
 اتھے بھی حد ساقط ایسی ایہ بھی فضل نشانی
 یاز نا کو چہ حربے کرے یاز میں جہات
 ہر نشانہ جان فضل دی قاضی کے سوال
 کی ہے شکل زناوی کینے مال کیتوس
 جو کجہ قاضی پچھیا ہے شاید کرن ہیان
 یہ ہی جان علامہ یہ فیصلے کیوں شہوت زنا
 ہر نشانہ جان فاضل دی جو زانی آپ دیکھی
 ہر واری بے زانی آکھے کیسے تاہین زنا
 مستوی قاضی تاہین انکار پایا سکھا
 جسے حدوں اگے پرت کھلے ویا کجہ درے جہا
 انہا نوچہ تمام جائین دی ساقط حد ضرور
 حد تعزیر تے جسم والی میں کران بیان
 حق و کمال تے کفالت دسان ہر حوالہ
 وکیل کرے کو کہتے تاہین اندر بیچ شہر
 شہر کیل فریدین اندر آہ جان منیر
 جسے کھیل اوہ مطلق ایہی تاہین جانے قول

وہم فضل ستار و ایڈا اوس دا کریم
 تاہی انہی ہر شاہد نون مار فیسے سن یار
 کجی والد عاصیان اوہ حلیہ غم ستار
 خالی شہون کتہین زن نے منج کری
 یا کینک پتر پیو دی ضربے تال دیوری
 ایہیون حد نہ مار یا جا دو بڑی کم شیطانی
 یا وچہ لشکر باغیان کیتوس حد ساقط اثبات
 شاہد ان تہین زنا دات پچھے سبہ احوال
 کوہڑے وچہ مکان دے کیتوس ہے فہوس
 فی حدالت شاہد انہی قاضی کر دہ بیان
 چار گواہ ہر چار پاکیزہ زانی تدفناہ
 یا چار واری وچہ چار خالت قاضی رد کریے
 قاضی آکھے شاید کی تہہ بوسہ بہت لگا
 شاید زانی پرت کھلو دے حد ساقط ہو جاو
 کل حد یا باقی ساقط ایہ ہی جان فضل
 پر حق ظاہر نہون معلم ناہو تون مغرور
 انہیان عیبان دیکھے ہو کس بہت حیران
 ہر وچہ افر ابھی دسان جہر بہت سکھالا
 تکیل کثیر تون زحزبہ فاضل ہیچ رد
 مثل قیمت و خیال جہیے یاوت غریب
 جیکر اوسون کرے عقیدہ تاہی روانہ دول

انوار و نور
 تہہ تاہی انہی ہر شاہد نون مار فیسے سن یار
 کجی والد عاصیان اوہ حلیہ غم ستار
 خالی شہون کتہین زن نے منج کری
 یا کینک پتر پیو دی ضربے تال دیوری
 ایہیون حد نہ مار یا جا دو بڑی کم شیطانی
 یا وچہ لشکر باغیان کیتوس حد ساقط اثبات
 شاہد ان تہین زنا دات پچھے سبہ احوال
 کوہڑے وچہ مکان دے کیتوس ہے فہوس
 فی حدالت شاہد انہی قاضی کر دہ بیان
 چار گواہ ہر چار پاکیزہ زانی تدفناہ
 یا چار واری وچہ چار خالت قاضی رد کریے
 قاضی آکھے شاید کی تہہ بوسہ بہت لگا
 شاید زانی پرت کھلو دے حد ساقط ہو جاو
 کل حد یا باقی ساقط ایہ ہی جان فضل
 پر حق ظاہر نہون معلم ناہو تون مغرور
 انہیان عیبان دیکھے ہو کس بہت حیران
 ہر وچہ افر ابھی دسان جہر بہت سکھالا
 تکیل کثیر تون زحزبہ فاضل ہیچ رد
 مثل قیمت و خیال جہیے یاوت غریب
 جیکر اوسون کرے عقیدہ تاہی روانہ دول

کفالہ تے حوالہ دونوں میں نزدیک نزدیک
 زید کیا عمر دے تائیں جو دین میں قرض
 کفالہ اندر لئے والد جستون چاہے سنگے
 مثلاً زید عمر دے کو لون لئے مبلغ دہ
 ایجاب قبول حوالہ اندر شرط کو دست
 اوار کرے بے قائل بالغ یہی شرط
 مثلاً آکھے پنجہ پندرہ زید عمر دے تائیں
 بے اوار کرے مجھول تابیان اوس فرض
 بے مجھول بیان کرے مثلاً مبلغ دہ
 آکھے سچا مال قسم دے کہ مقررے تائیں
 درمیں گھٹ نہ سچا کیتا جائے اوہ مقرر
 بے اوار کریدیان آکھے تیر مال عظیم
 بے کر کہے در اہم میں تے یا کہے دم شیر
 جاکم تے یوانہ تائیں تیر سچا سچہ علماء
 بیج شر جاکم دی جائز حکم ہووس ہوش
 انیون طلاق دیوانہ سندھی وقع تائیں مہول
 بے ایہ کران زیان کسید لڑکا بے دیوانہ
 عقد انہانے جائز یہی مال اجازت والی
 کو بد یہ تحفہ ہبہ انہان دیوے ذلن نہ شرط
 جس کم اندر ضرر انہانہ انیون طلاق عاق
 مال اجازت والی بے کراوتا ذاند اکم

دوہان اندر فرق دساؤں یہی بہت ناریک
 میرے خالہ دے ہتہ دیوین تے نہ کھین غرض
 حوالہ اندر اصل بنیادستون تکیان سنگے
 خالہ دے ہتہ دینے زیدے اس دیکھا یا راہ
 بعد موتی لئے والا اوتے مووے نہ حجت
 جتنا منے دیونا لازم بے معلوم غلیس
 تیر تین سکاں اندر جتنا منے فرض دساں
 مثلاً آکھے مال یا مبلغ مال کچ نہ عرض
 مقررہ دعویٰ کرے زیادتی کی شرع وارہ
 جو مقررہ دعویٰ زائد منکر اوہ دساں
 بے قرائل اقبے بیان کرے گھٹہ
 نصابوں گھٹ نہ سچا کیتا جائے یا فیہم
 نہ حسیہ دہ بھر دیو سونہی اقبے
 تصرف انہانہ جائز تائیں ایہ مجھو تمام
 طلاق عاق واقع ہوسی اس جاکم کر گوش
 غلام دیوے بے زن اپنی زن اس کی پوزہ سل
 ضمان مال انہانے اسے پوسکی سمجھ جو انہ
 پیو دادا یا چاچا مولاستور نہ یک خصالی
 جو چہ نفع فقط اوہانہ انیون حکم بہت
 لڑکے مال اجازت والی تاجی ایہ بیباک
 لڑکی دختران جاکم میں مسلم رو ابے غم

مسئلہ اول

مسئلہ اول
 اگر کسی نے اپنے مال کا ایک حصہ کسی اور کو عین ہبہ کر دیا تو اس کا کیا حکم ہے؟
 اگر کسی نے اپنے مال کا ایک حصہ کسی اور کو عین ہبہ کر دیا تو اس کا کیا حکم ہے؟
 اگر کسی نے اپنے مال کا ایک حصہ کسی اور کو عین ہبہ کر دیا تو اس کا کیا حکم ہے؟

جہادِ جہازہ فرض کفایہ حیوین جو اس سلام
 ملی دانا و دائمی فرض ملی دایین فرض
 عین فرضیے معنی سنتوں کرے ادب ہے کو
 حیوین نماز تے روزہ جانوج زکاتہ ایمان
 دائمی فرض نیکی کج تے رہنا وچ ایمان
 جہادِ جہازہ جے کینا ہاں کیسے سا چا ادا
 بابِ خانے دیو وچ دیبا چیکہ حکم خانے
 جنگ کفار ان فرض کفایہ ابتدا وچہ جانی
 جیکر ترک کرھیں تمامی جنگ تے کو نہ جاوے
 حیوین جو اس سلام تے چچھ دانا کوئی سن جھلے
 مگر غلام تے لڑکا عورت انھان تے چا ماندا
 جے مومن ہک ہزار داقدر کا غسر و غبار
 جے ایسا طلب خوف کفار ان کرن جو دم لڑائی
 ان مولا تے زید سے باجون نکلے زین غلام
 جو تہمید کر سیکہ گھر وچ ہر کوئی مال لھجاوے
 جے علیہ کرے مومن آون اوپر شہر کفار ان
 اول دعوت کرو وٹھانوں دین ایمان اسلام
 سا اوہ جوئے بھائی ساٹے سب کچھ وچہ امان
 بے کر اوہ ایمان تہ آئن سا اوہ دمی بنا ہر
 اٹھالیہ دم غنی شے کو لون چہ بیکہ بیانہ
 ایہ ہر ہے دی جی ایہی لے بادشاہ کفار ان

پنج جو آپ کے میت و بنان امر معروف تمام
 سرکید افرق و ساون سنتوں صاحب غرض
 ہوں مومن نون اسد کز نون فائدہ کچھ نہ ہو
 کرن و الید فرض اول سور تارک و چہ زیان
 یکم کفر تین قول کفر تین دائم ترک پچان
 بالی دے جو مومن کلی ساقط فرض ہو جا
 اس جہاد الے جو مسئلے شرع و قانون سانے
 جے غلبے باجون بعضے جاون ہر ادا و پچانی
 سارے مومن عاصی ہوں حکم شرع فراموش
 یا خیانت کسے پڑھیا مار تھان نون کھلے
 ایہ غلبے باجون عاصی ہوں شرع و قایہ کھنڈا
 انجان تین چہ نئے مومن اوہ عاصی بدکار
 جنگ کرنا حسن عین خفیہ ہر تہہ ہر گمانی
 انجان تہہ جانند لڑکا کرنے جنگ تمام
 نوے سوئی عامالکرمی تیر کمان چلا دے
 اول جنگ نہ کیو بھائی خبر دیو سرور لان
 جیکر ایان آندا او تھان منتون حکم تمام
 ذرہ خیانت روانہ او تھان سمجھو اہل ایمان
 ہر کی تہہ قدر موافق جزیرہ چائے سرد
 باران و دم فقیر جو کسی لیون مشا و جوانہ
 عربی لڑکا مرتد عورت عہد نہ وچہ شماران

کرنادو ملے ہر ایک
نابین فرسے چھان
نومن ہوتو ہے بھون
غلبہ ہو کا فرزندانی
کنا ہو کی ہے جی
یہ کہتا ہے غلبہ
اس قدر غلبی ہو

مرکاتب تے جاماندہ انھان کسب کرے فقیر
جزیہ ساقط نال اسلامی ہو کر گرفت
وہ ہر سال تے یوی دوارہ نمون دیوے شوالہ
جوان کبرے و ہون عمر سب سن جان کر است
پان تھیان تے رحمت کرنی بندیان پرستم
سے پرست و مارن اندر نبی صاحب فرمایا
بے تون جن میں ہٹ جائیں تین جہ او گیارہ
نوپڑے صاحب کی لون جنگ تہیں حضرت گھلدا
مارن لگا عورت تائیں بولی او فیک بخت
اس صاحب نبی دے اندر ور کے ماریا سب
اس دی سوجھ بخت ساری نبی صاحب فرمایا
اس شریعہ یو چہ رعایت حکم شرع دے کریے
اینا تکرار کون پر نہ کچھ موند تہیں نکل آوے
یاسان کو کون گھٹ گزاسیان نبی آؤن لون کافی
پر حضرت صاحب نے فرمایا اہلکے منہ عباد
کار چہ سے سرے سے نے اوہ جہ کون چھکے
حلال طیب خدا فرمایا کھاؤ ترک حرام
اتہار انتہا جس کم و اسار ہو دے دھونال
جیو کر دی کپڑاوترے پال اسیان جان
ایہ حال تے طیب دانے کڑتہ دی ضروری
حلال طیب دے منے کیتے اس چہ علما دان

ہو ریاض تے راسب کو لون جزیرہ گامہ نہ گیر
تکر معنی خالی بکدو میان داخل موت
بادشاہ وچہ داساے شعاع سلام و اچالا
سرموزی لون زندہ چوڑن قابو وچہ تباحث
ڈنگن آیان ہر لون مار و نا کجہ خوف نہ غم
تریواری چاکے سے لون جے اوہ نہ کرایا
بہتر ہو یا ناٹے تاسروچہ مار و سٹ
گھڑتہیں باہر عورت ڈھبھوں مال قصہ دے جایا
میں سپتہیں ریدی باہر لگی دوئی آفت بخت
اوہی جن تے بھایاں سیدیان اسون گھانپ
اولا زون مار و نامین وچہ مشکو تے آیا
کھاؤں پیرن رب فرمایا یہ کھٹ نہ مڑی
ایسان بھی گھٹانے نامین جان بھٹکے تہیں مر جا
وچہ حدیث شریفے آیا رد بھی جان معافی
ہو کہیا سردار علما را بھک لون نبی سادات
حضرت منگی نپاد اوں کو لون ہر لون جوے رکے
حلال طیب دے منے تینون دسان تم تمام
اسدی محنت جان عزیزا طیب پاک حلال
تینان بیہ انال مضود دے گھیا زچہ چٹان
جے بیہ ایسان لائے بیوضو طیب چہ قصوری
تے ان تصوف ذکر الہی کردیان کھن ساوان

اللہ تعالیٰ نے سکھایا
وہاں سے کھانا کھانے کے لیے
اللہ تعالیٰ نے سکھایا
وہاں سے کھانا کھانے کے لیے

منہ علو و انشا بوف
دقت و عواما الحاکم
اسلاف و کمالہ تعین
سہارنے پونے صدقہ
مذہب بیوچہ اوہ سنا
پیدا صدقہ و نیکو
صدقہ و فخر و بیوں کو
وہی حدیث و آیہ
من اسلاف کلمہ
التخلیص التزیلی
جسچہ نے دل کو کھانی
یہی سرفراز و بیوچہ
نہاں کے بیوچہ
مردن من الاقل فی العوم
لکھنوی السرفراز
دارای کھاؤنا چہ بیدار
ایہی اسرفراز بیدار
تینون دوست رائے اہم
کرینا یا انول
النفی علی اللہ علیہ السلام
حکیم العارفین
جہاوت رائے وچہ دے
نہاں کے بیوچہ
سید اللہ علیہ السلام
قوال علما و انشا بوف

مردن من الاقل فی العوم
لکھنوی السرفراز
دارای کھاؤنا چہ بیدار
ایہی اسرفراز بیدار
تینون دوست رائے اہم
کرینا یا انول
النفی علی اللہ علیہ السلام
حکیم العارفین
جہاوت رائے وچہ دے
نہاں کے بیوچہ
سید اللہ علیہ السلام
قوال علما و انشا بوف

دست بکار دل بیا رخالی سادہ نہ کوئی
 جیون پوتی تانی لیکے اول سکی چا سٹیندا
 بے آخر والی برکی انڈیان ہوری طرف خیالی
 ظاہر باطن ساڈا گند اناد وضو نا ذکر
 حلال کھاواتے قوت بندگی مطلق رازق رب
 رازق مطلق دے سن منسے با سبب بھچا وے
 اٹھارن تار یا بھی زیادہ روزی کھا دن خیران
 عقل تیرے کسبان اتے ناہین کجہ مدار
 جے مار عقل تے ہوندی حیوان عقلوں خالی
 جے کر روزی نال چور میٹے غایب پسار
 جیکر روزی نال قوت دے کیران روزہ روز
 جے بہت پڑھن تے کا دن اتے یارو نیال سوال
 مین کتنی جا مین خود از مایا بہتہ نہ لگا لکھ
 باجہ دیوے ربے کدین کسے نہ دبا کجہ
 سینون نال تجربہ تھن دمارب حسیم
 بٹات اپنی تے لازم کیتا رزق نیاس ہرزہ
 نال مدارج ہر یکیدے روزی دیسے رب
 جان حکم بہین باہر آ یا مونہ وچہ دند نہ مول
 جان دند مونہ وچہ ظاہر ہوئے طعام غذا بنایا
 جان جاتن یکٹ موہون لپے ہرنون مٹھا پیارا
 ایسے خاص توکل رستے تار مین کر دے غلط

جس کم اندر اول آخر اجرت طیب ہوئی
 ذکر الہی وسان کرویان سکیں رہے کریندا
 اسدی محنت جان حلال پر طیب کو لون خالی
 بلکہ محنت نال جنابرت لوچہ منرمی فکر
 ایسے فرض نے اکل شریکے ہو ریاس سبب
 دما من داتنی کلاھن رب سچا فرامے
 سب غذا مونق ہرنون دیوے باجہ تیران
 میرے جے کسبون نہ تھے وتن لکھ ہزار
 جے مار اعضا وان اتے سپان کھکھ زالی
 مایا پار ساتے بھوئے اٹھا لے بھکھے مرد سارے
 تا بھکھے مردے ساری خلقت وچون ایہ تفرق
 سار شمساک تے گنگے دورے ہر تھیں عاجز مال
 خوب جاعقان غطا نصیحت نہ مالک لکھ
 بہت مکانی چپ کر ٹھیکان کھنڈ پڑھے سچہ
 مونہ او یا تا مکیمان پوسن رکھین یا د فیہم
 بارگوبین پار مدہ آیت داد مون ہر پرند
 توڑے پچ پیٹ ماوے سدا خون سبب
 قدرت تھدی پستان اندر کیتا شیر نزول
 مین تیران اس ریکے کو لون جس لہ رنگ کھایا
 مایو بہین بہر اتامی جسنا تیر سارا
 ایہ دماڑے یاد رکھین کدین ہون شاطر

سخت

وہاں داتا

اندر

منی کی

جاندا وچ

زینت

مگر نہ

اگر نہ

دینا

دینا

دینا

دینا

دینا

دینا

دینا

دینا

دینا

دینا

دینا

دینا

دینا

دینا

دینا

تو کل بھی فرمے حضرت کوٹے بھی بھولے
جے کہ کب نیدان بھلے مارتے تھے شیکھن
جے تھو سال وچ بڑا کھائے روٹی کت پیدا
رب لڑے داخروا کر نیا جے وقت سر باران
وَفِ السَّمَاءِ زُرْقًا وَمَا تَعْلَمُونَ بِشَيْءٍ
تریسے رتہ نوکر لقمے بکھانے تھیں دلی
اسان تھیں پانی آسے وچ زمین گڈ لیسے
سر کنی تھے ٹرانے تے جان فستہ نوری
اسے کارن بندہ جدم روٹی ہتہ وچ آنے
اک بوجھانے تو مارین کج بھانے دیند
ایہ توکل عام کو کھائے خاصاندی ہی دور
طعام شیبے دا بڑا اچھا شیں بھالی تمیل
نوپن چنے دے داری اونوں کپڑا جان بکھوئی
چتر سودی پکی اندر پیسن وت اوہ دانے
حضرت بی بی مریم بھی جنوں رب متھایا
وت آٹا گنے بی بی صاحب نضم لیکے پانی
طوبے دخت یان لکڑیاں آنے حضرت جبریل
حضرت عیسیٰ چھو کہ مرینی جان اک ہوو کیری
تورے وچ تند در نور میرے یکم روٹا پکاف
اوس ٹی وی فوت مینوں کرسی بہت خراب
تل اکھر پیدا ورج اوہ ناہنک ہوسی

لینے اور رب دہے جسے میں بھی چاکر رہے
 جسے رزق یقین کہتے جانتے اکافر دوسر کن
 سو کمال کہے تاکدی کھٹی گل قسب یہ شیدا
 گرا گئے یا مینہ نیلے گہرے کردیان کاران
 رزق تساو اوچر کمانان شیر دم تہیں آبا
 جراحہ روئی تو سے اوتے باوچہ سند و پکائی
 درپل تلے بور چنے تین او اوچیری کھیر
 ایکس چیزان روئی کارن کردیان میں زرق
 لکھ کھنکر گداسے ربے رائق اللہ جانے
 بھن توکل رب و اوتے ایھا کار پسند
 شکستہ تہیں بچا رہی حل کرا پڑے نور
 زمین پاک کھجے دے اندر گدی پاک حلیل
 تو اسمانی کاھے سمنون دو جاداند نہ کوئی
 ہر تھچہ چارے کو لولن شان ادا دودہ جانے
 وچہ قرآن مجید دے رکھو روح اللہ جس جایا
 قل تے کھچر پھچھو کے بے شہار پکھانی
 و تہاں چائے اگر تیا تین خاصہ نبی وکیل
 سونہ مبارک تہیں بسلم اللہ پڑھے نہ ران میری
 ساکھی جو غاصیت وندی جو تبدیل نہ پادے
 دین تیرید اگر اچھریسی طہسین حشر غداپ
 شبہ طعنا داؤد نہ موسی کھاندا آخر روکی

一、二

توٹے ہوں باجہ سواری تیرجارات انیری
سامی میں قبول کریں ان بیخبر کرسان کے
جان حضرت نے فرمایا کرو ضرور اجابت
جے کی دعوت اول کتی دت چا آکھے ہوہی
توٹے دے گوشت طوا پہلے رکھی وئی
بیکر دویون کھن آٹھے ناکندے گھر جاو
دعوت نشت اس کیدی چیر اہل سعادت
ناتس دی جو دعوت کردا ابھی ہوہی مامی
دعوت دوا اجابت کرناہر جانہیں ضرور
ظالم ناسق مبتنع ہوہر سمع غیسل ریابر
زر سونے کے بھانٹے ہون یا متوان تھوٹ
ناتس چیر اظاہر ہوہو زنان کشادہ سو
خچی دی روئی دارو ابھی نان کھنسل لزار
اجابت دعوت دیوچریت سنت نبی کریم
دعوت نون جوہر کسی تا حضرت کیا مای
اجابت کر کے ہٹے ناہین اسوچہری انداز
عذر جید نیکر فرعی روزہ یا ایآپ آزادی
کوئی اہل علم داروئی کھاوون گیا کیے گھر
جے مکان روٹھے ہوہو ارہ سرد دینا
جے اوہ فادر منع تے ہووے تضرور ہیا
دعوت اندرات بہت نعمت میں تیون بھان

چوتھا وہ نقطہ کہ روٹی چائے و دہریہ
 روٹے عورت غنی کہتی بھاوین کیتی لے
 دعوت وچ عداوت پاکے کریو نہیں غراب
 حق پہلے دا جان مقدم نا کر سینہ زوری
 رکھی چھوڑاوتے بھٹا ایہ بھی بھگل کھوئی
 حد نیال بیار نہ دوست اسدا گہری کھا دے
 قوت روٹی دا خرچ کر نیدے سدا پر عبادت
 خرچ بیلسی قوت گساہن اسدی کیون خلاصی
 سولین جاتین وچ بہنے ناکرتون منظور
 فخر طعنا شہسہ دا غیبت زمان یا حمر غنا
 یادش لشی تے ہر کو اون ایہ سب عذر شمار
 وچ بہنے انیون کیا کر تحقیق لہو
 وچ حدیث شریف مے آبا ستون بز خودار
 ہوا اکرام تے خوش مسلمان کرتون کیت فیہم
 مڑن بھائی بیج کیتو سوکت بہت پس خلاصی
 مسلم اتے ظلم ایہ ہوندا عذر سے نال روا
 جو کہ ادھان پکار دیا کھا کے کرے خوار
 اگے اوس گھر غنا سا ہی کھاون نا کجہ دے
 نہانہ کھا تون اوس مکانے اوٹھ شتابی جا
 بے کیا اسدا کوئی نہ شے تا چار وٹی کھاے
 اگلے تھے نال خوشید گھر مہمان لے آئین

قورقور و عورت
 سنت الوجہیں فرمایا
 پیغمبر علیہ السلام نے
 لا تقصاحب الاموات
 ولا یاکل طعامک
 المتقی یعنی جو جس
 کرتے تھے سو گھر کو
 والیکہ کرتے تھے
 اپنا شقی تھے یہ
 ہوں ہیں ثابت ہو
 جس میں جائزہ مای کر
 دی ققیل کر دی ہیں
 دے ۱۲ سے دو حق
 سید ہی ان کا قور
 الصلوۃ و السلام
 الواو و طعام
 الصلوۃ و السلام
 دو اے کے طعام
 کھانا اگر اے ۱۲

دو چو کل سان میں تینوں نو سجا کھلو اے
 ہے مضیف چہ بھ کھاوے تائیتات بھیت
 تیا بھی نہ کھاوے ایسا سنگھ شریدا جاوے
 جے آپے کھانا سر دھو بارہ بسم اللہ کھاوے
 کوئی بسم اللہ بن روئی کھاوے یا کوئے دخل
 کسے ابتداء بسم اللہ و سری چہ پڑھے یا کھاوے

لنگ دوسے نون دوہرا کر کے پیر کیے بہت جا
 اول شمع تے اول چوڑے یاد رکھو ایست
 بھو لکے روٹی بھوکھ لیتے تا یہ بھی رب بھوا
 ہر ہر لقمے نال عزیز و حمد خدا کا
 شیطان شریک اولاد کھانہ جو کہ کیا پاک رسول
 سنت ادا و چہ عالم گیر کی عالم گئے فرما گئے

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اُولَٰئِكَ هُمُ الَّذِيْنَ هَدٰىهُمُ اللّٰهُ لِهٰذَا الطَّعَامِ وَارْحَمَهُمْ اِنَّ رَحْمَةً لِّرَّحْمٰنٍ هِيَ الَّتِيْ هٰذَا

روٹی واچم جیٹو نابین ناول کھو نہک
جے تون نال ہو ریے کھاوین تاپہ رکھین یاد
جے تازہ لقمہ گھیسو گڑ والا حلو الحکم پلا
لقمہ چاون تے دچ کھاو نال شریکان پورا
رکھے کھنا مومنان تاین سنت بہت ثواب
اس سبب جوات زلمے کوئی رعایت نہ روا
شیان جیسے پین لوالے روٹی بوٹی پوش
نال افغان جیوانے رل بھنا اوپر خانے
چتر شرم یادے پارون نال آرام دے کھاو
نہ ایمان نہ کال تیرا حضرت نے فرمایا
دو نہ شہانہ نال خوردہ روٹی تون چاہئے
بہام باہر اسطے نال ہر ہر لقمہ چاہے
چوتھی غچین جوڑین نابین عذر معاف ہو یو

لقمہ اپنے گون چاٹوں ناہوری مل تک
 دلوچہ جب شریک دی رکھیں حرصی دھڑناو
 سری لکھن نال ستابی اول لیٹن اوٹھا
 نال زیادتی غلطی ہو سی مسئلہ ہے مشہور
 ابتداء زمانے تلج رک کھاؤن غلب
 خوب حوئدہ تے شراکلوچہ اوخان بھگت
 صبر حیا والاوچہ یران ڈروا بے خاموش
 خطا عظیم تے زہر برا بہن حکیم سیانے
 ادواخان سنگ بھگت سرتی تھیلیند اجا
 جو کوئی کھاے ہوری گون اوس ایمان دجایا
 جے بھان بستی نال کھاے دیکھ رہنہ منے
 بکدون نال تکبر لکھدے پنج حریف اوٹھا
 اپنے پاسون کھانے جاؤن چرتی تہہ کوئی

حکیمزین

1944-1945

بسم الله الرحمن الرحيم

100

بسم اللہ پڑھ پانی پیو پیکے حمد پکارو
جنت بہت ترک و بدی ایسی پانی اندر بھائی
جیون آؤ اوتے لمان بدیکے جیکوئی ہو پانی
سوالیم اللہ یا کھلو کے یا ناکد ہے ساہ
سوا غدن استادہ پیوے کیا بہت بہاری
اکواری آپ کھلو کے پتیا حضرت پاک رسول
مگر مزم یا فضلہ وضو یا مومن و اجموٹھا
ایہ چار پانی کھلو کے پیوے ناہین کچہ بات
مومن و اپنچورہ برکت پیے گناہ بخشیدون
مومن و اکو جوٹھا پانی ناخوش ہو کے پیوے
جوٹھا مومن و افرایا نبی رسول شفا
وینزین پیوے سید قرشی جوٹھا مول بیون
جو گلد و ہو پیا ل سوٹھا پانی بہورہ پا دن
رسول سوٹھی عادت سوٹھی آپ پیون پا دن
جو عادت نبی کے کھا دن پیون عبادت
تناوٹھ شباب نہ پیوے ناٹنا مارو
ہور و ساؤن قول طیبان مک میزان کھایہ
روٹی کچھ آب پیوے جھاٹے ٹیٹھ شتالی
ہور نہ پیوے میوہ کھا کے کشمش یا انگور
انھان چیزان کچھ قدرے کر کھا دن پسند
لے پیوے چہ نانہ پختہ کھیا وقت پیون ابھائی

عین العلم اندر ایہ لکھی گئی تھی کہ
کیا تھی ان سان میں ہنستون مال صفائی
ہو جو پوچھنا کہ تھے یہیں میں مال کچائی
ایکھے تھے تے سچا خیرین کل کر اہست راہ
تھے کہ سٹے اوس پانی نون کے منگوہ پیری
عمر ساری وچ جے نہینے تاحرا منہ بول
ہو پانی جو وقف ہا نوچ کے کر اہست ہوٹھا
تخفہ نعلیج دیوچہ کھیا ہو ری وچ کر اہست
تشریکیان تشریک اندر ہو لکھی تھی
اوسنوں جو تھا پیے نامین ہری جاتی جیوسے
اوس جتنی نے کیوں چا جاتا ہے تہرک و
اوس نامے دیوچہ ٹھٹھے توڑے عاجز قیہوں
ایسی تھیں نایابیں اس تھیں بھی تہر ماون
جہان جتنا بہت نبی دی ہر کم اینوں نواون
نیت نال موشان نامین ہر کم جان مساوت
اتھے ترک ادب می نامین قول طیب شہر
ہو ری کھیں ہا ایک تہر نامین ساریان ایسے ہا
خالی ہا تو تے ہی دیوچوں کر اہست خرابی
موزیر تری چاول تے اینوں کسب مجور
بعد اس کہ اوہ پانی پھیرے درونہ اوہ دند
جہرے وقت تہر داندیکہ زبان نہ پالی

[illegible]

جی سوختی دایہ موجب وچ رہنے سے
 خلیں پیران چہ سوختی مردان جیون نان خمال
 دو من پیران جی کیتی ہوئے نازنار
 دوزخ میں سرکھ ہوئے ہون یا جوں دنگ
 دین پیران تنگ کدین حضرت نے رقتار
 ہر دم پر موصوۃ نبی تے رختہ صلمان

اول دشمن دیکھ جی نون ستر د نظر ہٹا دے
 ایہ برابر کڑیان زمان مال توفیق سمحال
 غر ہوئے باکی بیرون نگار و شمار
 رن چنگ تے نیت نبی دی نگا بھی بستگ
 کیتی ایہی تون بھی رچا مادت نبی پیار
 ہن میں سان حق وراثت ہوان و لاوان

باب در بیان احکام و قسام وراثت گوید

یارب بالسان کرین تون ہو دے حق ظہور
 یہ ہو یا و علم وراثت اودہ نبی فرمایا
 علم وراثت مشکل ستابے حد بے شماران
 حضرت یوسف و کن لگا گولا ہو بازاران
 پیش مناسب میرے آئی یاد پایے
 بعضے کہند نصف باعث بنیاد وصال
 ہوتا نامی علم حیاتی اندر آون کم
 بعضے کہن نبوت ملک دے کین سبب
 خرید مہ تے جیو کر اجرت ایسبب اختیاری
 یا واسطے ترغیب و کویا ورتہ پر تھن ضرور
 سرحدی جو شرح تہ لفظی اسوچہ انیون کہیا
 ایک سلا چو پچھ تراضر و ثواب اودہ پایا
 بعضے کہتے اسدی تہ شقت بیت زیلوہ

دچہ مسائل ارث دے میں نہیں کچہ پوسے قصور
 کیا موجب ہے اودہ کسی نے سنتون روچہ پایا
 میں عقلوں طالی رکھتے حق کی میں کران ماران
 جی ایکے الی وگی میں بھی وچشماران
 وراثت دے کچہ مسئلے آکھان مال خدا یاری
 ایک حیاتی والی حالت دوجا موت سمحال
 علم وراثت نا کوئی پچھے عمر سیدی تم
 اضطرابی تے اختیاری سن مثال تون جب
 وراثت مال جو مالک ہو و جانن اضطرابی
 ہو علما نوچہ ہر کوئی شاغل اسوچہ کران قصور
 ایک ہو شرح وچادہ داموجب ہو و تہین کیا
 ہو علما نوچہ کوئی بعض اینیون سلا
 اسدی نسبت ہو علما وچہ ایسی گھٹ نکادہ

قرنہ ہر پیران و لاوان خال خال
 علم وراثت مشکل ستابے حد بے شماران
 حضرت یوسف و کن لگا گولا ہو بازاران
 پیش مناسب میرے آئی یاد پایے
 بعضے کہند نصف باعث بنیاد وصال
 ہوتا نامی علم حیاتی اندر آون کم
 بعضے کہن نبوت ملک دے کین سبب
 خرید مہ تے جیو کر اجرت ایسبب اختیاری
 یا واسطے ترغیب و کویا ورتہ پر تھن ضرور
 سرحدی جو شرح تہ لفظی اسوچہ انیون کہیا
 ایک سلا چو پچھ تراضر و ثواب اودہ پایا
 بعضے کہتے اسدی تہ شقت بیت زیلوہ

بعض کہن مسائل در شب بے خوابی شماران
 اوہ عالم چہ حضرت کبرا ایہ چہ جان سبب
 رب قرآن مبارک کس اندر کیست نامر بیان
 حیویتیہ تغیر الہی سر جانست انسان
 کور کفرن تمنا یرت غیلے علی عود کافور
 سامی دئے و نفس نہیں جسے یادست گنوں
 پر اجرت غیلے والی جوہری اندر نہیں روا
 نقصان ابرازت و کفرن جسے دیباہ جبار
 میت شنی تہ بھارا ہونہ ہو کھنڈ کے غاصی
 کوئٹہ نے اللہ قبر کھیندا ال خوشیے بھان
 جسے بہر اہل دل قبر کھینیں یا رشتہ تائید
 ہر تہمین پیچھے و حق میت و اکبر ہو سب او
 مال ادا یا مال ابرار کے ساقط ہو ہی جبر
 وصیت جاری چٹاٹ جسے جیکوئی و دہ کیسی
 ہو وصیت و زبان کارن جائز یا بن مول
 تمشون دہ تے وارث کارن تہ تہمین وار
 مرض موت وچ مال ناک و اثر عاک تہ وار
 تمشون و دہ سب کے حصیت اہی مال بکار
 جے وارث چاہا تہ رکھن ہو و کم روا
 بعد وصیت جو کچہ باقی اوہ وارثان لون آیا
 اول حق وارث اندر لیون صاحب فرض

ہو علیہ الخیر و منہایت موجب ایہ وس بیان
 شرح سہروردی و دیوچ کہ کیا بہتر جانے رب
 و چار و لات و ساوی ہون رکھو خوب عیال
 ترے سال آج کھڑے چار حق کران بیان
 آپ بہر وی تسلل از ان کہ بیان ہون حضور
 ترکے چون ایہ کم اول نا کوئی جانے فعل
 لایحیہ الا بتیجا علی غلبہ المیت او فی ما
 سہروردی ہر شے سنی خوش موزان تازہ
 جو کچھ و گاری تہ کھادان کت بدت افغان غاصی
 اوسنوں بہشت یسی کفن پوشا کان پائی
 جیونکر چالا وچ لکھنے یہ ای بھی روا عزیز
 مہر بھی جانو فرض برابر حکم کیتا قصہ ہر
 زن ہفتے تا پیش وصیت وارث تائیں ہر
 وارث تائیں عیث کوئی جے اوہ مدہ نہ دینی
 مگر جے باقی جائز رکھن تاہے رواد قبول
 ہر دو ہاند موجب تیغون و سان مال صناد
 دوترا نی اصل فرج و ایت بہت ورثہ آہر
 اینوین وصیت وارث فارن رکھیں یا دیونا
 افسان دول شکال وچ وارثان کھر و مال و تا
 لین وراثت جیونکر اللہ وچ قصہ ان فرمایا
 و ت عصبی تذر جانوی حال ہو و غرض

۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

ادھ مال و شوہر تائیں زن داورشہ آیا
چو تھا حجتہ شوہر گھنے جے زندگی اولاد
اٹھواں حصہ منگوہ لون آیا ورشہ زوج
ورسہ ہوش ری زن تین ایسہ زنی ہونہاں
یے اولاد نہ ہوئے پکھے رھی مکی رن
توڑے زوجہ کہ ہو گیا ہون کہ سے اپار
جے کہد و عورتان جا کٹون کہ و مٹن خالی
دشہ ضلعی جے کہ ہو گیا و ورشہ ہو مار
نال تیرے عصبہ ہندی دی سن یا سرغزیا
جے جو مٹی چوڑے ناپن سے پکھے دی مٹی
جے کہد و یادہ ہون تالیسن ادہ ٹانمان
جے دو بیان بھر دیاں باہر بھیاں بنیر
اپن بن جیکہ کہ بھریا ہی بھیاں خالی
جے پیر بھینان براہی ہون تا اوہ ورشہ ہو مار
معنی کہ ہندی اندر جتے دوزنان
جے کہ بھرا تے دو بھینان نصف نصف مال
مال بھینان مثل دیانہ نصف کہیواں آبا
جیکہ مال بھینان دے ہوئے کہ حقیقی ہائی
حق بھینان دے قرآنے نانے وہ حدیث
بھینان پادری اتے حقیقی حق وچہ ساوی
حقیقی تے عیانی جانو جڑیان ماہو جایان

[illegible][illegible]

کتاب الفیہ فی التفسیر
تبارک و تعالیٰ
عن بعض اهل الذکر
فی قولہ جل جلالہ
لعلہ ما زاد الخ
فی قولہ جل جلالہ
عن بعض اهل الذکر
فی قولہ جل جلالہ
لعلہ ما زاد الخ

اس لئے جاہل پر دھوکہ دیا کہ وہ بھی گولی
ماوان خانہ میں اس کی تکیا کی کلی فی حدات
نہی رسول نامہ ملا ملک خامہ کر سی فرشت

صورت اس میں بیست فرنگی چھپا بھی ایک گولی
اس دھوکہ پر کہ کسی سے بیو نہایت
ہر دم پر صلوٰۃ نبی تہ صبا خامہ عرش

باب بیان آسمان عجبات گوید

بہرے کی سنے باران رکھیں یا وہ دم
ناتسازوں پر و قیامت ہو ہی نہیں غراب
سخت غلاب دھوکہ و رخ و چوڑاں کھال
جھک کر رب فرمایا انھیں چوڑے جوتہ تاجو
و زخمی ایک بیٹ بھروسہ نیست نہیں مقام
اودھیمان غازیان طایران و رشہ کھان روزگار
بہرے وارث غازیان ڈرویاں کھان
چوڑ شیش و چوڑ خدے کھان اوہ رنگ رنگ
کہ کلام تہال اساقے رب نہیں مٹے
جنال لکھنے مانتے تھے تھے کسا چن

حاجب فرض جو حصہ اپنا سارا لین تمام
جو کچھ دے عجبہ لیون نال شمار حساب
جس کے کھان و نال تعدی کہ پیسے و نال
جس کے جھنگا رکھو تھے ترکہ کھان
جس کوئی آل تیراں کھانے ظلم کھان
بہرے سخت چالاک تر کے گندی دست چوڑی
بھانڈاں کھانے ترکہ و رشہ کھان
جس ڈبہ و چوڑ نال مویشی کھان
رازی کرسن تار کھسی بھونکے تھوڑے مکتے
ہر دم پر صلوٰۃ نبی تہ عافہ کر دل کن

باب بیان عجبہ گوید

اس نون عجبہ نبی کہندے تول رسول اجمالی
دو یا بغیرہ سے عجبہ یہی خوب پچانی
فرق تیرا ناز بن اکھان منتون آجوب
اودھ نیم قسم سے بار و عجبہ کر و پسند

عجبہ نبی کے قسم فی چوہ بھی ایک جانی
اوس کی عجبہ و نام نیم غریز اجانی
ترتیب داعم الغیر عجبہ نام ہے خوب
جس کر وید نال عورت سے ناز بن کچھ پیوند

کتاب الفیہ فی التفسیر
تبارک و تعالیٰ
عن بعض اهل الذکر
فی قولہ جل جلالہ
لعلہ ما زاد الخ
فی قولہ جل جلالہ
عن بعض اهل الذکر
فی قولہ جل جلالہ
لعلہ ما زاد الخ

جیون پرتو تریا بہ لڑنے پائو واوا وچا
 وت چاچے وت جائے اونھان کوٹے بہت تیرے
 عصہ بنیرہ وساؤن دو جا ستم کھانی
 جہان کاران ادہ مال دا آیا وچہ شرآن
 اول دہی تے دو جا پوتری جین جو ایو جانی
 جے کر انہیں ہک ہک ہون ادا مال دیو ہو
 جے دی پوتری کوئی نہوتے موت ہیں حقیقی
 چوتھا ہمیں چدیری ہووے ادہ ہی عصہ کجہ
 بہ مال ہراوان عصہ موسیٰ لسی ہی تر مار
 صورت اسدی ات بہت ایوی ہوا کوئی انسان
 جے کجہ تچھے رہا تر کہ سن خبر قرآن صحی
 کوٹھن ہویا تچھے پاچا پچھو پھیادی داد بایا
 سارا مال چاچے نون آیا پچھو بھی ناکٹھری
 صورت اسدی ہویا کوئی تچھے ایہا نہ
 جے کر ہمیں بھرا پتریرا اسدی چاچی جایا
 ساکلی مال بھرا پتریرے دی چاچیدی خالی
 تر جا قسم مع الغیر عتبہ جان عزیزا
 جیونکہ ہمیں مادی پدی یا پودی جانی
 برابرے جو کہے ہی ہووے یا ہون بسیار
 اقرب ہونہ ملن ابعدا میں ہمیں وراثت کجہ
 اقرب کنند بہت نیرے نون ابدا پچھو

اینویں جان ہر بہترے قول شرع واسی
 است بہت ورثہ وڈن کولون کوئی نہ پیر
 چار زمان شمیر نفی اندر کھیاں سن اے جانی
 دوجے جے نہاں کارن کھیاریب نشان
 چوتھا ہمیں چوتھس پترہیں ستون مال صفائی
 جے دو ہون یا بہت زیادہ نام نشان پدیر
 ادہ ترکید ابراؤ سنون مسئلہ تحقیقی
 جے نہ پھلیاں فیت ہو جاوے اٹھے شک کجہ
 حصہ دو زمان دانسی کجہ ہیرا ذندا
 تچھے رہا دی تے پتر آپ ماوان
 دوجھے چا پتر گتے ہک حصہ چا دی
 یا ہک پیوے ماوان دکھو کہ افہان پایا
 اینویں پتر دی چاچیدا چوٹھو والا چری
 دی چاچی تے پتر چاچیدا وارث ہو زنجیر
 جنون اسدی دادی دادیہ ادہ جب جایا
 اینویں دی چاچیدا پتر کھڑے کر تون نکر کمالی
 اوہ عورت جو مال دوجیکہ عصہ بنے تیرا
 مال دیانے عصہ ہونی ہی رسول کیانی
 یاوت ہون پریان جایاں تاہی اینویں شمار
 جیون پوجنیدیاں دیتا میں ارث پوتری کجہ
 ایہ کایہ ہر جاندر اقولے تے منظور

انوار الہدیہ
 جلد اول
 صفحہ ۳۹۶

ترے کرب و غم کا کوئی دوسرا
 چار چوں کوئی کہیں نہیں لے کر لایا
 تبتقی ہو زبانِ ارشاد میں جس دانا نام علاتی
 صورت اسدی ہو کوئی تپتہ چہ ہر سرا
 چوتھا چھبھی سے کوئی کیسے آزاد
 جہ صاحبِ فرض نے عصبیا و چون تہ کوئی
 بھادیرین ہو تہ زانوین بیت شیطان
 یا کوئی نوریہ و مالک ہو یا مال شہید
 سرور اوہ در شمس چہ میں یہ کم کوئی
 تہ سے اسدی تہ میں جو مولیٰ میران آزاد
 جو اسہ ہر نام میں مسان تہ میں دو قسم ہے موت
 کوئی ہر کر کے گئے تہ میں ہر ہو محمدی
 فاضل کیا جو ہے تہ ہر کا گیا سر
 دست مسلم ہو کے مولے اسدا آیا داسلام
 جیکر اس صاحبہ بی وارت نامین کوئی
 جیکر وارت عصبیاں و چون زندہ نامین کوئی
 آپ اپنے حقے موجب لیون ہر غوش خالی
 علوق پیوند زن شوہر توڑے صاحبِ فرض
 صورت اسدی ہو یا کوئی زندہ دی تہ زن
 عصبیا کو لایا چہ ورتہ در حان سے نامین
 جہ صاحبِ فرض تہ عصبیت ہرگز نامین کو

مابھی مانتاع لیس باہون غدر چہا رہے
 پچھے باذوالارحمان دے جے چاہیا رحمان
 توڑے چہ کلچے مسئلہ دیان لکس چچا اتی
 توڑے ہر حقیقی تہ پنج پرسی او غفلت کو
 نور حان تہ میں اوہ مقدم ورتے مال آبار
 نور حان تہ میں پیر چہ لے وارت سونی
 ہر رکاب تہ میں کیسان یا نفی وارت مان
 یا کوئی مال و وارت ہو یا جان رشید
 اوہ لعل حق حضرت کہیا وارت ہوئی
 اسدی ورتے مال اوہ مولیٰ کت بہت موسیٰ شاد
 ہر حقیقی تہ ہر طکی یہ بھی سر عافوت
 دت لاق ہو یا در حرب چہ فاضل حکم دیوتی
 تون میل میں قید نکالی جو چاہیں سو کر
 مقرر تقیر اللہ دی دارد ہو یا تہ نامہ
 تا وہ چہ شریفی اس صورت وچو لارٹ آیوئی
 تاوت ترک صاحبِ فرض تہ ردا ہو یوئی
 مگر علوق نہ جنہان اندر اوہ دو وارت خالی
 ہر و جیکر میں آپسو چہ روتر کے لاغرض
 شمن نے تہ نصف بیرون اپنی ہی دی من
 جت بہت شرع دیو لسی اٹھان کھوکھ و سائین
 تاوت ترک کل ہر تہیت و امین المال ہر

اس کے ذرا اور لفظ
 فہم ہو کہ غلام آزاد شدہ
 تہ میں کوئی ہو وارت
 دوسرا سوا نور حان و شمس
 مسئلہ اس دوسرے اوسیدہ
 کیا اس دوسرے آزاد
 اوہ زندہ کیوں جو یا کوئی
 چہ عصبیت تہ شریفی
 لعل حق حضرت کہیا وارت ہوئی
 اسدی ورتے مال اوہ مولیٰ کت بہت موسیٰ شاد
 ہر حقیقی تہ ہر طکی یہ بھی سر عافوت
 دت لاق ہو یا در حرب چہ فاضل حکم دیوتی
 تون میل میں قید نکالی جو چاہیں سو کر
 مقرر تقیر اللہ دی دارد ہو یا تہ نامہ
 تا وہ چہ شریفی اس صورت وچو لارٹ آیوئی
 تاوت ترک صاحبِ فرض تہ ردا ہو یوئی
 مگر علوق نہ جنہان اندر اوہ دو وارت خالی
 ہر و جیکر میں آپسو چہ روتر کے لاغرض
 شمن نے تہ نصف بیرون اپنی ہی دی من
 جت بہت شرع دیو لسی اٹھان کھوکھ و سائین
 تاوت ترک کل ہر تہیت و امین المال ہر

تہ میں کوئی ہو یا کوئی
 تہ میں کوئی ہو یا کوئی
 تہ میں کوئی ہو یا کوئی
 تہ میں کوئی ہو یا کوئی

بعضے آکھن اسی روشے بعضے آکھن دیوہو
 جہڑے آکھن فور جان دیون دینے ایہوں
 صاحب جنس تے بعضیاں آکھن ہوا زب بیان
 جہڑے آکھن فور جان دیون جی وراثت آیا
 وینو کا ذکر عام بعضہم تے پتہ ایہا پتہ
 ہر دم پھر صلوٰۃ نبی تے جس دیان حسین

فور جان دیون جیت بہت آوے توئے قول ایہو
 دل لو تھانڈی پوٹھی اندر رب نہ دوسیا حال
 ذوی الارحام رب بچھائے نارینوں لسیان
 ایہوں و تھانڈی صوف اندر رب پے کھ فرمایا
 یہ جواب دوہائے شرح سراجی دیکھ نہ
 علم وراثت ما اوہ گمایا ورثے ایہوں

اپنے بیان دے الارحام کوید

چار تسمہ چھانی بانی جو دے الارحام
 پہلا قسم ہے دیباں ہیباں بیان تیر و سیاں
 انہوں اولاد جو پوتریا ندی پہلا قسم ہوئی
 دوجا قسم ہے ایہو انا نانی نا آکھندے
 تیر جا قسم اولاد بھانڈی توٹے بہت لیرے
 اچھانی عالی شیفی جس خواہر تھیں ہون
 ہور بھرا چاوری پوری یا ہون اک و
 ہور تیر بھرا وائے جو ہون اک و بھائے
 مین تیر بھرا پوری پوری تھیا سب
 چوتھا قسم ہے دور جان و ستون یا پیر
 چھوٹاں بیت و ان طاس بانی میان پتہ کار
 پتہ بیت تھیا پتہ بیت آکھن جانی سار
 لسیان یا بیت سار اولاد او تھانڈی ساری

جیہ کر گیا وچ شریفی و سبب تہ تمام
 آوٹے ہون لکھن نالان بند و رحم پیا ہے
 ایہ وچ سراجی ورتے ورتے ہور کتاب تھوئی
 آوٹے ہون بہت اچھری چکر چھینے بہت
 عورتان کو برابر ساک بہت دور جان گیرے
 ہر کی لون وراثتے ناپن نان روون
 دیباں او تھانڈیاں تیر و جان وراثت پاوے
 او بھئی جانی دور جان تیر وراثت کھائے
 جوا عیانی ملائی تیر تیرے و صبی کہے رب
 تھل بہت ریتی تیران گن و سان مین سار
 ماوری پتہ بیت بہت ہون یا او تھیں آکھ
 ایہ چا اے قسم دور جانے و سنے ناں ساکے
 ایہ سب سبب جن دور جان آکھ پنی واری

نویں تسمہ چھانی بانی جو دے الارحام
 پہلا قسم ہے دیباں ہیباں بیان تیر و سیاں
 انہوں اولاد جو پوتریا ندی پہلا قسم ہوئی
 دوجا قسم ہے ایہو انا نانی نا آکھندے
 تیر جا قسم اولاد بھانڈی توٹے بہت لیرے
 اچھانی عالی شیفی جس خواہر تھیں ہون
 ہور بھرا چاوری پوری یا ہون اک و
 ہور تیر بھرا وائے جو ہون اک و بھائے
 مین تیر بھرا پوری پوری تھیا سب
 چوتھا قسم ہے دور جان و ستون یا پیر
 چھوٹاں بیت و ان طاس بانی میان پتہ کار
 پتہ بیت تھیا پتہ بیت آکھن جانی سار
 لسیان یا بیت سار اولاد او تھانڈی ساری

شہ عہدِ اوتھے ایسی جتھے جان بچسا
 انرا تہی ضرب دے نال مردا کوئی گھٹ
 اسوچہ واجب کفارت پختے بھی ہو گناہ
 قصاص واجب اسکا نہا توچہ قتل خطا
 یا کوئی ستاؤگ پیائی اوپر کے انسان
 یا ڈگیا پتھر کیسے تھون یا لگیا بسوار
 اس قتل وچ چنی واجب کفارت جبر
 پختی واجب ستواؤد ہوسی پنجویہ جو کیالے
 اسوچہ دی چنی شکل ال شرع فرمائی
 ایہ چنی بے شہ عہد دی چنی خطا دی ہو
 ایہ پاسے قسم ناما دیان جانو دھاؤدھاو چر
 غویہ بنت خاص دیہ بنت لبون فیہ جعفریہ حقہ
 چوین ورمناذ جعفریہ چپانی پنجویں وچہ پر
 یا ہزار و ہزار دینار بھرئی یاد ہزار ورم
 بے ایہ چنی مالک گھنے باوت خون معاف
 قتل خطا تے شہ عہد وچہ ایہ کفارت جبر
 دو جینے رونے رکھے جے کرپائے نہ باہری
 جے شہ عہد خطا عورت تہیں نہ تہایت ادبی
 زن کل نون یا لنگ باٹھ کے ایہا جان حساب
 جے قتل کرے چاہا پتیرنوں یا کوئی علام
 من بیوی تے مولا قتل کرے ہو حضرت نے فرمایا

جو ضرب کرید آادی ہو نہ امتثل بھرا
 لے کر اوتھیں بریا کوئی تو لے مول نہ پھٹ
 وراثت قال ہوسی نابین ایہ شرع واراہ
 کوئی مائے تیر شرکار نون بندہ تھئے فنا
 یا چیت او لون دھنھا کسے تے نکلی اسی طمان
 سرو و کمان حسین اوہ لون مویا قتل شمار
 ایہ بھی وارث مول نہ ہوسی آشم ہو نہ سچ
 پنجھی و سالے پنجھی تے سالے پنجھی چاند زالے
 کنز و قاتق دیوچہ بھیا ناگزیر لڑائی
 اوہ اوٹھ ہونے پہنچ نہ اندے چھوٹا بد چور
 اسی ڈاچیان تسمہ ہلیدیا نال خطا وچ بھر
 ویت و بید از فرق عمر وچ خوب مسائل تھ
 اینویں حکم ترین پہلیا نہ حقہ تے سالہ خیر
 تا اوہ موہن روضہ تمین دنیا وچ بے غم
 چاکرین ولی مقبولے اوہ قاتل صاف
 آزاد باندی جو موہن ہوے یاوت رونے بھر
 اتو توئی رکھے سارے کنز اینویں فرماوی
 مرے نالون وچ کنز ہے و حقیقت تہا لڑی
 میر مسلم ذمی دی چٹی ہکا ناز کنز کتاب
 قصاص کفارت ایچھے نازن و شیریں حرام
 بچے پو تیرا عہد لون مولیٰ جہانوار و دنیا

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

لے کر آئیں ورنہ یہ بے جوں بولایں میرا بیچارہ

مقدس لکھنؤ

بجاء وارث جا ملے اور بدستور مل جائے

ایوں جیکر لکھا یا دیوانہ کسے خون کو بے
تریا کا کرتے سلمان ایت نامیں کوئی
کافر و ایت مسلم نہیں نامسلمان کافر
چوتھا مانع ایت دا جانز اختلاف و ایرین
مصرقا اہل دیویا کوئی وار حرب وچ کافر
یا کافر سو یاد را اسلامی پیوزندہ وچ حرب
تقلات و ایرین دا مانع ایوی وچ کفر
بے ایت من حرب وچ فتنے دو جا وچ اسلام
روم وچ صلوٰۃ پئی تے او محبوب ربانی

تقصام کفارت اتنے نامیں ناگوانخان چو بے
ہک دو جو صل فرغ نہیں جیکوئی مرگیدی
وچ حدیث شریفیے م یا تو نے ترکہ و نہر
بے دار اسلام نے ارب وچ دو نویں و سہویں
تیر یا پیو دار اسلامی یا ہر زمرہ بی وافر
ایہ نہ وارث ہوئی کوئی بہتر جانے رب
وچ چتر پھی ایویں لکھیا سنتوں بر خور دار
ایہ وارث کہد وچ جھیں لیس تم تمام
چروان طبقا وچ نہ کوئی برگز اوں دشمنی

باب بیان عقد موالات کو

بے صاحب فرض تے عصب تے ہی تخم جھے کوئی
سہا نہیں ہو لے موالات دایسی سارا مال
کو شخص مہول النسب نیوں کہندا توں موالاتی
جے مین نہیں زبان کیدہ امو موالاتی بھر جی
ایہ حق وچ مذہب ساڈھے ہے درست صحیح
وچے دو جا مہول النسب جھے پہلے تائیں
ایہ کہد وچے وارث ہوں جو اوہ کہان قبول
خبر میکن اوں موالاتی بھر لیں نا کجہ مال
مہول النسب آتوں کھندے جس دا جہ پدر
عقد موالاتی اندر پکے ذوالارحام

نار و جین نامتق بھکت بہت حکم ہو یو یو
مستور اسدنی سلطان تینوں جہ کجہ کلی حال
جے مین مران تو مان وارث غضین کل مکمل
دو جے کھیا قبول مین کیادت و سہیلی گھٹی
اوہ وارث تھیں بھری جان جنایت کری
جے کجہ آکھیا پہلے اوں نوں ایہ بھی سو اوں تائیں
بھرتہ جواں تہی جا زانہ شیع رسول
ساگد تیں جائز ایہ نہیں تار و ان جال
خبر نہ ورتے کیتے تائیں کھڑا وطن شہر
اوہ تیتے ارب سارے تھیں جان تار

اس کہتے کافر تھے زندہ مالے زن حیات
 تیر کافر جو ہے ورثے کو لون ہے نزار
 تیر کو دلور مومن کے تارن نون اٹھوان تبتہ
 خروا سارے مویان داخل جیکر لی وارث کا
 مال میں جسے ثلث کہتا ہوں مذہب میں مول
 مال میں سے اودہ نشان کے داود میں کیرن رجاوے
 یا میں اول مال بعض ثانی سے پائے اختیار
 چکے عورت زندہ تھے دو بیان مالے مایات
 کچھ عورت تھے زندہ ہور دھیناں با بیان
 ایسے کافر قابل گولا ابن مسعود کہتا
 یا نشان تے ثلث کہتا مال میں سے یارو
 جوں ہو یا کوئی زندہ تھک رو دھیناں کا
 صن زندہ تھے نشان ثلث تھے ریع کہتا میرا
 انہاں کا میراں چو مولی خراج چو بیان کو لون موی
 جندہن بیتا علم وراثت صر لقب یہ بھی جانے
 دیوڑ تے پون نہ سے کسے ناکسے علی سولی
 کسے خان جوں تے باران چو بیان میں بیان
 جیو کہو چھنیف فرافس انہسیف دالی
 حسن میں سان اسکو وچون بگو کہ انخان بتایا
 دھنکال پخان چاہا کیا جان بندہ مر جاوے
 ایسین دیانہ آبیدہ حاجت ناھن کالی

ہور دھیناں کا پوچھا بیان دو مادر اثبات
 پر ریع دیکو لون ہاں اس لیے اٹھو ک شمار
 حق بھی ابن مسعود نے کیا میں اسے تم قصہ
 مایہن اتھیں ریع نے نون یعنی ورثہ وافر
 ایسا صورت غیر تصور کہیا حق نہ چھو لی
 بے تون یکیت شرح شریفی دل سلی پاوے
 جیون نشان تے میں لیا پاوے زوج و نوات
 یاوت سدس ثلث کہتا ہاں میں زوج نوات
 کہتے زوج و مایہن میں جیون نکالان بجایان
 ایسا صورت تار و اسکا ڈبے جیون سہرا
 ایچھی دا بن مسعود سے زو جیا ر شمار
 کہتے کافر تھے زن اسدی ایہی مال تھا
 تیر کافر بیان ہے ارث اور تیرا پواس مویا
 نصیبیہ یوقت بہت زیادہ سمان گوی کوئی
 اور درست بناوے پیمان ذرہ غرق نہ پاو
 ثابت تھی ہر یک تارن و یہ مال نصف اتی
 جیت بہت حصے پورے آون تے طو زبان
 حفر نہ نول عالم سے کہتے بہت سوکھالی
 کیچ سلطان اولیایات اور میں ذکر نیا
 کو فلف وعتیت زمین اول ادالی پسے
 میں میں اس فلفی جول تے کو ان سن مہائی

میں کافر تھے زندہ مالے زن حیات
 تیر کافر جو ہے ورثے کو لون ہے نزار
 تیر کو دلور مومن کے تارن نون اٹھوان تبتہ
 خروا سارے مویان داخل جیکر لی وارث کا
 مال میں جسے ثلث کہتا ہوں مذہب میں مول
 مال میں سے اودہ نشان کے داود میں کیرن رجاوے
 یا میں اول مال بعض ثانی سے پائے اختیار
 چکے عورت زندہ تھے دو بیان مالے مایات
 کچھ عورت تھے زندہ ہور دھیناں با بیان
 ایسے کافر قابل گولا ابن مسعود کہتا
 یا نشان تے ثلث کہتا مال میں سے یارو
 جوں ہو یا کوئی زندہ تھک رو دھیناں کا
 صن زندہ تھے نشان ثلث تھے ریع کہتا میرا
 انہاں کا میراں چو مولی خراج چو بیان کو لون موی
 جندہن بیتا علم وراثت صر لقب یہ بھی جانے
 دیوڑ تے پون نہ سے کسے ناکسے علی سولی
 کسے خان جوں تے باران چو بیان میں بیان
 جیو کہو چھنیف فرافس انہسیف دالی
 حسن میں سان اسکو وچون بگو کہ انخان بتایا
 دھنکال پخان چاہا کیا جان بندہ مر جاوے
 ایسین دیانہ آبیدہ حاجت ناھن کالی

کوٹھن موپاچھے ہک پیوزندہ ہوزندہ کوئی بھل
 کوئی مرد موپاچھے ہا پیوزندہ ٹلٹ گھنچا
 کوئی مرد موپاچھے ہا پیوزندہ مالے ہک پتر
 کوئی شخص موپاچھے ہا پیوزندہ مالے دو پتر
 انہاں دو صورتاں اصل سلیڈا چھیاں کولون
 کوئی بندہ موپاچھے ہا پیوزندہ مالے سے پتر
 تے حصے چا مانون دیہو تے پیو دیا ہے
 کوئی شخص موپاچھے ہا پیوزندہ مالے بیٹے چار
 چھیاں چھیاں حصہ ہا پیو باقی یک پتر
 کوئی شخص موپاچھے ہا پیوزندہ مالے زندہ ہی
 کوئی شخص موپاچھے پیو ہی زندہ چھیاں حصہ
 چھیاں کولون مسئلہ سی ہے حصہ ہوزندہ کوئی
 کوئی موپاچھے دو دھیاں زندہ نالی پوتے مار
 چار بیٹیاں دو دھیاں لیون دو حصے ہوا
 کوٹھن موپاچھے ہا پیوزندہ مالے تے بات
 انہاں کولون اصل سلیڈا چا حصے بتان
 کوٹھن موپاچھے ہا پیوزندہ مالے دھیاں چار
 تان دھیاں تے تائیں ہا پیو ن سداں
 کوٹھن موپاچھے ہا پیوزندہ مالے پتر دھی
 انہاں کولون اصل مسئلہ دیا پتر تے حصے
 انہاں چاہا آئی گھنے چار حصے ہا پتر

شرع دیوہی باپ او سکونون جیکج کللی مال
 باقی سارا پیونون آ یا ترین تھیں مسئلہ
 سدس پرنے سدس مادر لون باقی لئے سپر
 چھیوان چھیوان حصہ ماپیو باقی دو سپر
 باقی ترکہ دون بھایان لون نصفو نصفی سمجھ
 اٹھاران کولون اصل مسئلے دادیوان تین خبر
 چار چار پیمان ترین بہراوان لکھا کر دیکھیا ہے
 چھیان کولون اصل مسئلہ سنتون بر خور دار
 چار سے پتر لین وراثت لیف منجی گھر چار
 چھیوان چھیوان حصہ ماپیو اوہ لئے ہی انجی
 اوہ بیٹے تے باقی حصے اینوین کیا رت
 باقی ربھی پیو دی اپر نہیان حکم دتونی
 چھیان کولون حصہ نسب حصے کت بھت آ
 ایہ ابو حنیفہ کونی رحمۃ اللہ علیہ فرما
 دوڑ ماترین دھیان آئی ماپیو سدس ثبات
 تے حصے ماپیو گھنے باجہ تعدی نشان
 اصل مسئلے دا چھیان کولون سنتون بر خور دار
 اینوین رب سے فرمایا یوہی وچہ بیان
 چھیوان چھیوان ماپیو باقی ستوا انجی
 باران حصے بین بہراوان و الفرض خیفہ دے
 لکڑ کرشل حظ الانشید دے معنی ات بہت ہین

۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲
 ۴۷۳
 ۴۷۴
 ۴۷۵
 ۴۷۶
 ۴۷۷
 ۴۷۸
 ۴۷۹
 ۴۸۰
 ۴۸۱
 ۴۸۲
 ۴۸۳
 ۴۸۴
 ۴۸۵
 ۴۸۶
 ۴۸۷
 ۴۸۸
 ۴۸۹
 ۴۹۰
 ۴۹۱

باقی لیون جسے میت سن حقیقت ساری
نر تپیان نے حق وراثت گھنے لوس دا شیج
چھریان کو لون اصل مسئلے دا دیال بیان
کوزن ہوئی تے شوہر زندہ نالے دھیان چا
اصل مسئلے دا باہر لکھ کو لون کر تپیان نفع
کوزن ہوئی تے شوہر زندہ ہو رہا تیرہری
ربع نفع دو تپیان تیرے ہی ہکا ڈھیری
کو عورت مولی شوہر زندہ دھیان دو بیٹے
چھ حصے دھیان تے چھ شوہر لڑا جان
کو شخص مویادو تیر زندہ ہکا ہی تلن رن
شمن نے تے سدس لائی لون باقی لئے اولاد
چھ دھیان دھند بیسویس ویہ چا گھنے مار
چھری چھری دو دھیان لون تاراں چھری
کو شخص مویا پکے دھی تے وجہ دھی لڑا کر
اصل مسئلے دا اٹھان کو لون ہی لون تپیان چا
کو شخص دو دھیان زندہ نالے زوجہ چھ
باقی لیسن جسے میت جیون ایھاں ترتیب
اٹھ اٹھ سہان دھیان گھن ترے میت دی ان
کوئی شخص مویا لے دھیان زندہ نالے زوجہ چھ
بہتر ان کو لون اصل مسئلے دا نو جان کوزن
کوئی شخص مویا یک پتہ زندہ نالے حے سوانی

اٹھ اٹھ تپیان دھیان گھن پر پی خواہ کراری
تے تپیان عسبیل کارن جتنی باقی فون
جیکو کال ورنہ دیو چھری کرے نقصان
نشان دھیان تے شوہر لڑا جان باقی عسبیل
دو دو تپیان چھان دھیان تپیان باقی عسبیل
اصل مسئلے دا چھری کو لون سنون مل سہری
لکھ کر مثل غلا لائیں دھیان کتنی دھیری
اصل مسئلے دا چھری ان کو لون چھری چھری
چھ حصے دھیان تپیان تپیان تپیان
اصل مسئلے دا چھری ان کو لون حق وراثت من
لکھ کر مثل غلا لائیں جیون رین کتے لکھ
پندرہ تپیان تپیان تپیان حق وراثت مار
جو کہہ ترک گھر وچ باقی لکھ لکھ لکھ
تپیان تپیان لکھ لکھ لکھ حق وراثت مار
کے وجہ کرے عسبیل لیون سنون بر خود
نشان دھیان تپیان تپیان تپیان تپیان
اصل مسئلے دا چھری ان کو لون رھیں یا دھیب
پنج تپیان چا جسے لیون حق وراثت من
شمن نے لکھ لکھ لکھ لکھ لکھ لکھ
سولان سولان تپیان تپیان تپیان تپیان
اصل مسئلے دا چھری ان کو لون تپیان تپیان

میں نے یہ ساری باتیں لکھی ہیں جو کہ
میرے سامنے آئی ہیں۔ اگر کوئی شخص
یہ ساری باتیں پڑھے تو اسے
بہت فائدہ ہوگا۔ اس لیے میں نے
یہ ساری باتیں لکھی ہیں۔
اگر کوئی شخص یہ ساری باتیں
پڑھے تو اسے بہت فائدہ ہوگا۔
اس لیے میں نے یہ ساری باتیں
لکھی ہیں۔

کہے مریو دھینان پاپو جاییان چوڑ حیات
ملشان ایوان جو پاپو جاییان ثلث جوادیان جینیان
تھیں جن میں چھک تپیان و دو لین اعیانی
کو مرد مویاتے زندہ پکے بہین کہ پاپو جایی
ادہ داکاٹ پو جائے جیوان پیوے جائے
باقی لیون جھے میت اینین ہے فرمان
کو مرد خدا فوت ہوئی دہی تے بہین حیات
وہ پیشی تے نصف باقی واپو جایی جھین
کو شخص مویاتے پوری زو جہر بیان پکے حیات
ہو کہ بھائی مادی پوری مٹے واکا مل
چار پوری تے مٹن نے نون سمان ترے ہر
کو شخص مویاتے پکے جھین حقیقی زو جہر ہی ہر مل
کو مرد مویاتے پاپو جاییان بھینان پکے دو
ملشان آیا دھینان تائین نہ جنون جو تھا
کو شخص مویاتے زندہ پکے پاپو جایی بھائی
ہو کہ بہن پاپو جایی دافرنہ
سارا مل پاپو جایی یسنا آیا
کوئی شخص مویاتے پکے دھیا مپو تے کہ بھائی
کو مرد مویاتے پاپو زندہ ملے زندہ بھینان
اصل ملے دھینان کو لون نون سد دی ہے
ہک عورت کوئی فاوند زندہ ملے پیر حیات

ہو رو بھینان جھنائی تھین ورثہ کوین اہیات
اصل ملے اترین کو لون و دو صورتان بنیان
کہا ثبات حنیفے کھن اده دیون نقصانی
ہک محض پیر ہک و چون ایہی سنتون بھائی
ہو چو جیوان حنیفہ مادی خواہر جد وراثت آئے
اصل ملے اھیان کو لون سنتون اہل ایمان
پاپو جایی خواہر آہی ورثہ کیون ثبات
اصل ملے وادون تھین جالو کائی کر مہوین
ہو بھائی واد بھین پد تھین ایہی مال ثبات
اصل ملے واکھان کو لون حال اھو بھال
جہر ایہی پاپو جایی دو تھن پکے نہ آ
نصف خواہر تے راج زنہ نون باقی عھن مل
تالے زندہ زو جہر اسی ورثے حال سنو
باقی عھن اصل ملے واپا بران تھین فرما
ملے چاچا واکے وادی جاییا سے بقائی
قسمت تر کے وچو وھاندی ہے کسطر اسند
چاچے تے بہرے تائین شرع زورہ دیوایا
ملشان پکے ثلث مار نون بھائی سن مل
پاپو جاییان پاپو جینیان و دیان نہین بنیان
باقی جو کہ تر کہ ہوے پیوے تھہ پیانے
رین شدہر تے باقی سارا پیر گھنے برکات

سلسلہ قورہ اعیانی ان اعیانی پکے
ہین جو پاپو جاییان پکے
تھیں جن میں چھک تپیان و دو لین اعیانی
کو مرد مویاتے زندہ پکے بہین کہ پاپو جایی
ادہ داکاٹ پو جائے جیوان پیوے جائے
باقی لیون جھے میت اینین ہے فرمان
کو مرد خدا فوت ہوئی دہی تے بہین حیات
وہ پیشی تے نصف باقی واپو جایی جھین
کو شخص مویاتے پوری زو جہر بیان پکے حیات
ہو کہ بھائی مادی پوری مٹے واکا مل
چار پوری تے مٹن نے نون سمان ترے ہر
کو شخص مویاتے پکے جھین حقیقی زو جہر ہی ہر مل
کو مرد مویاتے پاپو جاییان بھینان پکے دو
ملشان آیا دھینان تائین نہ جنون جو تھا
کو شخص مویاتے زندہ پکے پاپو جایی بھائی
ہو کہ بہن پاپو جایی دافرنہ
سارا مل پاپو جایی یسنا آیا
کوئی شخص مویاتے پکے دھیا مپو تے کہ بھائی
کو مرد مویاتے پاپو زندہ ملے زندہ بھینان
اصل ملے دھینان کو لون نون سد دی ہے
ہک عورت کوئی فاوند زندہ ملے پیر حیات

ایک عورت مولیٰ خاوند زندہ پایوتے ہاں پہ
 اصل مسئلے اماران کو لون شوہر تیان تے
 ایک عورت مولیٰ شوہر زندہ نالے زندہ ہی
 اصل مسئلے و اچون کے کو لون تیان دہی
 ایک عورت مولیٰ اپوز زندہ بیٹی تے گھر والہ
 ایک عورت مولیٰ شوہر زندہ عجبے تے ہکا
 ثلث اور لون دو تیان عصبان کارن ہک
 ایک دسیا تے چوٹ کے پیو دی تے ہکان
 اصل مسئلے دا اٹھان کو لون ہی لون تیان چا
 کاتے موپانچ و حیوان زندہ نالے زنان چار
 بیوز رنق دو وادیان اوتے تے واکہ صل
 نشان بیان لون سہلان تیان لکان تیرن
 کو مرد و مویان تے زانن زندہ نالے زندہ مار
 اصل مسئلے دا باران کو لون ہی بہان زوجات
 تصنیف نام صاحب دی چون ایستے مین آنسے
 ہر دم پڑھو صلوات ہی تے جس فرمایا ادا

رجب شوہر سے سد سان اپنی باقی پیر سپا
 چار پیمان چاہیو تیس گھنچے پیر چالے
 دو بیٹی تین رجب شوہر لون باقی عجبے بھی
 ایک فادے چوتھی تپی عصبیان کان صبح
 اوہ بیٹے سد سان اپنیو لون رجب شوہر زانہ
 اصل مسئلے اچھیاں کولون فادے لون اوہ
 ابوہرہ نے فرمایا خوش ہووے یادق
 اوہ بیٹے تین نے لون باقی باپ کمین
 ہر وجہ سے باپ دکارن منتون برخوردار
 نانے زندہ اول میت دیان عصبیان بہت شمار
 اصل مسئلے اچھیاں کولون دسان بہت محال
 چار پیمان داویان گھن باقی بینان لین
 رجب زانے تے ثلث اور لون باقی عجبے کھا
 چار پیمان فی ماوریت پنج عجبے اثبات
 حسن خستہ مرتدے مفقود دسان پیش راہدے
 علم وراثت جہان پڑھیا اوہان حق لون لدا

باب بیان خسته و مرده و مفقود گوید

کوی قدرت رب دی پیدا ہو یا سودی مال و دل
وہی تیرا نام خلیا یا پیو اتے نفس رض
مگر نہ وری کنز و تاسے وچہ ملے کہیا
جے اوہ جاکم عزت ان والے ہوں کری بیاب

عورتان آتے مروان والہ جیونکر حکم الہ
کہ حال مقرر رہی باجون میں آکھان غرض
جس طرہ نون اوہ بول کرینی دھہر نام وہ مسئلہ کہیا
تا اوس دانانودھیا نوالہ رکھو چاشتاب

الزاد دله بذر

[illegible]

جے اوہ طفل مردان والے پاسون کر دابول
 جے اوہ ولد دو مان پاسون کر دابول
 نظر کر واوہ جیٹری طرفون پیش کرتے فارور
 جے دو مان ان تہین خارج ہووے موتر کیز مان
 امام صاحب فرمایا میرا ایتھے حیران عقل
 جے کئی طرفون بہت پیشاب دوجی طرف قلیل
 صبحے فرمایا جردن بہت جاری پیشاب
 جے بالغ مویان وائری تھی یاوہ چہ خواب انزال
 اوہ سے نشانیاں وائوالیان عورتان لیاں پنج
 یاوہ دخل ہو سکے اونہون یا حیضے دی رشت
 سواوہ لون حمل نہ ہوئی کس طور ایسی کل
 جے منی پانی وچہ پھو کے رحم اندر لنگھ جاکے
 یا منی تروی نال آلودہ خرنج پھو جیوی
 جے خرویسے اوہ مال اپنے تہین ان مریان
 بیکر دت اوہ قول اپنے تہین پت خائف کریگی
 اگے ظاہر کوڑ ہووے تاکہ اوہ اسد امن
 محض زبان واکہیا اوہ اپکھے نابین قبول
 جے داسری تے پستان نالے طے کے کراٹے
 عورتان مردان تہین اوہ اختنہ جان لکرت
 جے بہت صغیر مہر تہین نابین ختنہ مرد کریہن
 اینویں غل جو چوٹا میریا کوئی جاناوہ سے

ناک اوہ پتر پتران والہ ہووے کوئی ذول
 نا اوہ دختر نا اوہ پس رہن کی کیچے سوتر
 اوہ نام سد و اس تہین ایہ مسئلہ سہورا
 نا اوہ نام و بی پتر شکل ایہ بیان
 پر ختنے شکل نزد حنیفہ بچہ قد و منی نقل
 ایتھے ہی امام صاحب ہی نابین کچہ لیسل
 چھوٹی عمرے حکم استی وڈیان ہووے حساب
 یا عورت نال جامعے تے فادر تاتون مرد و محل
 پستان ظاہر یا شیر اوہ خانہ چہ یا حمل و کج
 جاسی ہووے اوہ تہین ایہ زنان سے صفت
 جو لوہے تخم ہی وچہ حملے خستون صاحب عقل
 ایہ منی داخل سرت و ذبح اوتے گھسانے
 اس ختم تہین اللہ فادر جے حمل چاکریگی
 حیض جاسی یا رزنے دی جو آکھے سو من
 قول اوہ دووہ شرع وچہ دیکھ رنر اکھئی
 جوین آکھے جو مردان تہین تے ذہ آکھے بین رن
 جی کچہ اول ظاہر کتنس اوستے حکم نزول
 من ختنے شکل وچہ کپڑی کوئی تہہ لاف
 پر بنیز نظر تہین سرک تہین نکلا جان تہہ
 جامع الرموز سے کہیا نا ضل فتوے دین
 عورت مرد چیر چاہے جوہری وچہ فرماوے

اودہ ختنے شکل ایہ سنون نظر
 ختنے لائق مردانے نظر
 سنون لائق مردانے نظر
 سنون لائق مردانے نظر

سبب جو حزی ہو کے جو کچھ حاصل مال
اوس دے وارث مسلم ناہن ایہ دلیل سمحال

اسلام اندر یا مرتد ہو یا ان قبل حق جو مال
اختلاف روایان دا و چل و فل و فل ایہ
جو وارث مرتد دا ہو و وقت ردت موجود
جو وارث و چر پیت ماوے جو وقت مرتد
کو مسلم ہووے وارث مرتد اوہ اول مرتد
مسلم وارث بالکل ناہن چہن اس قول
سا اوہ وارث ہو سی ناہن مگر یہ عالم پیش
اسے طو راہم صاحب حقین کہے روایت حسن
جو وارث مرتد مرل دی وقت ہووے و جو
آپ مرتد وارث ہو سی کسی سن جالی

مرتد حاصل کینا ہووے وارث لین سمحال
جو کون وارث تے کون بیو وارث و کیکہ شریفی پایا
ہو مرتد مرد یا ان تکین چیمے تا حاصل مقصود
پیدا ہو یا مرتد ہو یا ان اوہ بھی وارث مد
یا کو حیان بعد ردت دے اوسنی بھی دس حد
بے ردت پچے رحم مادر کچھ ہو دن و بول
ردت کو کون تا اوہ وارث لیے کمی یا بیش
حضرت یوسف نمان کو کون ہو ری و جد سن
اوہ ورثہ مرتد و اگنے باقی بے مقصود
نا مسلم نامرتد توڑے کیون مٹی سر پائی

رن کالی مرتد ہووے قتل نہ اوس نون کر
قید سبب تا مومن ہون یا ان اوہ جاوے مر

قتل نہ کر ہو مرتد نون نبی صاحب فرمایا
مرتد دی کسب کما فی جنتی و چہ اسلام
لاحق ہونے دار ضربتین اگے نال اجاع
مگر کاف و فجان بے وارث اندر شرع رسول
دار حرب و چہ بچھون الحق ہوئی گندی رن

ساخیر غلب دے آخر تکین و کیکہ شریفی پایا
یا کما دے مرتد ہو یا ان سن نون حکم تمام
اوہ سار البسی وارث مسلم ناکر بہت نزاع
ردت نال نکاح نہر یا سبب نہ بھول
حکم متواتر دن ہو یا و چہ شریفی مٹی

مرتد رن بھی وارث ناہن سیدی سن جالی
مگر بے کل قبیلہ کاف رن مٹی سر پائی

الذی دلیلا
لہ قولہ جو مرتد
وارث چہن راجع اوس سن
لے مر یا ان ناہن
قوله کہ مسلم القتیہ کب
شخص نہ چو کینے وارث
اوسا گے مرتد سی جہاں
ہو یا کچھ اس نہیں مسلمان
ہو گیا وارث اوہ وارث
اوسا جہاں مرتد ہو یا کچھ
اوسا نہیں
سبب قتل نہ ناسلم
بہن و سبب قتل نہ ناسلم
مسلمان اوہ کیکہ شریفی
مسلمان دا خیر دا
دقت جاننا ہو یا کچھ
اوہ مرتد ہوئی کی کما فی جنتی
موت نہ ہوئی کی کما فی جنتی
جاکہ نال کفار دے
حکم متواتر دن ہو یا و چہ شریفی مٹی

ازار و او داتیرے دندھ وچہ یا بست پھیا مان
موت حصہ چا حل و او کیا بھلکے کس گمان

جا چل دو سالان تیلن کوئی نکرے بیان
یا جزا یا ترے یا چار یہ بھی سنا نمی
چون بیان یا چہین تیرا استن نیکو کار
حصہ رکھو ملے کارن باقی لین جسم را
دو دھیان یا دو پیرا حصہ رکھو بھائی
ایہ قول اصم تے اسے اوتے توی ہی دسیا ہے
تے تے پانڈھے گدین پر وچہ پانی میں
چار جاگت اس کے واری جانے پاک کن
بکواریے جلون جاوے موت سے نہ انھی
یکو وارث خیر و خاں تھیں تا بھی انوں تہا
تا بھی بیشک وارث ہو یا ناپاد و چہ دست
کے حل ہو یا اودہ نہ وارث جیکر موت
دنت موت پچھے اقل مدت میں اثر تیرا

اسے خاطر ایہ سائل آئے اس کان
اتے بن معلوم خزان پتر سے یا دبی
نزد خیفہ حل کارن حصہ رکھو تیس یا
نزد محمد ترین دیان یا ترین پیران بھا
ہو روایت امام محمد کو لون بھی پاک آئی
امام یوسف و قول ای جو کھار چار رکھا ہے
کہاک تائین ہزارن جاتی دو دو بھی گئی جنین
امام مخفی فرمایا کوفے وچہ ڈھنے کھان
اغلب بے مقدار ناندی کتہ پر یا دھی
کو مرد مویاتے حاملہ تھے ماتری دادی
عین چھینے موتوں تھے جسے یا کہ کھٹ
خرد و کھڑے وقت مرے جیکر پختہ فوت
موت اسدی سن عزیزا کوئی مر یا مودھا

پندرہ سالان و دو چہان توی
و چاہی و رہے کو لون درد نہ لیسے پتے

علاقہ سے وقت مرے ویکہ شریعی یا
اقل مدت یا اکثر پیدا اودہ وارث دھرن
تا اودہ جسیان وارث سر پر ویکہ شریعی بھائی
تا اکثر مدت لکھی و اعورت آکھ سنایا

صریح سے بھائی اوسدی ناکے حقدار
بچے کر کوئی مرد مویاتے حاملہ اسدی ان
ہے عورت اقرا دیکھنا جو میں عدت لگائی
جسے دو زبان تھیں اوتے مدت عمر نام لگایا

مذکورہ جو بوا حل و
وقت مرے سورف
تہہ بیکہ حل ہو
کے دن چھپے مرنے
مورث سے تا نہیں
ورثہ پیچید اور سن
ملنے والے دن مور
مورث سے تا نہیں
معلوم ہونا چاہیے
نہایت
جو نہیں ہو فانی
اودہ وارث کی حاملہ
مورث سے تا نہیں
حامل ہو فانی کی
کیونکہ گندہ کی حاملہ
کی بہت عادت ہو
محکم دیکھو

قبول نہ کرے تاہی اذھان گرو و عادل سد

تا او حکم امت ہو یا بین لغوی ہو یونی
 چو نکا کمر مرزا بندے دامون دام محال
 توڑے رقت کو لون نکر ابھی ناکجہڑ
 مگر چو زرد وارث سے موف سے قائم تے طال
 تائب ہو کے گھر چہ آیا او نکر رقت بچ
 مرند آیا نا مترد مسئلے میو ساس
 چون آگ لگی یا بیڑی مٹی یا قے کہہ ڈھی

حکمت شرع و اوپه وراثت ائسے کیز کر مویا

ہر کیدی جان عنبر الہی بخشی جان
 او نہ وارث کہد و حیلے بہمان احوال
 اور اندر سب تمنی واد و بھی کر کے زور
 بعض بعض انسان ہوا ان میں و شاد و دیوانہ
 تاہیں یا پسند روایت نز و حسیفہ کن
 تاہیں جسے با دیت تمیں سے بہتے مریہ
 جسے تحقیق و دبیری چاہیں بوشرفی غرق
 در شوق کہہ سنے دے کہن شرفی نقل

فلم مذاہبت دی تھیں جو عیب کچھن وجہ لایے

卷之五

سند داہلہ پیچیدہ ۱۲ لیز عرفی عذرہ

اس بیت شہان وچ عادت گندی ورتہ کوئی نہ ورتے
جسے ہتہ وچ ترکہ آوے ادا کیا وے ٹنڈے

آکھن جہ پڑنایان اسلن قدامت تہمیں
 ساہی حکیرا پیو مرنے ورشہ لین شمار
 لے پڑال وراثت دہیان مڑی نال نہ غرض
 جو جابل کچھ بھڑاڑا کے جگہ چن کر کرین
 جھوٹا نزن ایہ کول قاضیہ سدے کے خوا
 بھینان اولن جو پاسیو دالو ستہ ارت وڑاوں
 عالم فاضل بھی صہ سجے ورشہ زندن قلیل

دھیان تائیں بالکل دینے میں کہ فلسفہ
 نوے وقت زیادہ دے دھیان پے لکھنا ہر
 پہلا دین استجابی ورثہ و نڈن فرض
 اس میں پیر جگر وچہ ہونے جے بھینڈن طلبین
 ایہ نہیں کو پستی تے نک کپسی بے ڈوی ہر ایہ
 حق ادا خاری جانن جبک تے شورچاؤن
 ایہ خاصہ حکم بھایان اتے ہر دی اینٹیل

ایہ حرام مال کا لزجہ ریا کوئی حق نہ جانے
صحن بیون ایہ گل چکی جا پے سنو بہ سیانے

یاوت دھیان یحییٰ بہاروان و تہ ضیاء
وچ حیاتی مثل وراثت نہیں تقسیم اکابر
تااد سنون چاراضی سبھت اضی کول نہرو

جسے مرلوقن ان کے مال تمامی راہ خدا لوٹائے
وہ گھٹ پیسے حیون دل چاہے یا ایک بار
مگر جو کوئی بہت زیادہ بچ دی تیر ہو دے

حکایت بزیل تمثیل تقوی

بھیرے دیو چہ لوکان اگے قبر ہے پر نور
دیوے زن کس گل چاکیتا مویا کر علمو
جتیان میان گوڑے کنے بھنے ناہ ہما

کتاب میں بیان استادان کیتا یہ مذکور
کونذوقات آزاری آماچین گئے مجموع
خلقت عاجز و حیراندر سے ہوئی بہت خواہ

دن چڑھتا اوس نون سے کیتی سخت ملامت
وس دم داتہ دیوا ماریا کی نینون پئی شامت

[illegible]

اوس نے کیا ملامت نہ کر کیتی امین بھلیاے
اوس ڈلوے دے جانن بھدا شرع حرام کہیا فی

تیل ڈیوے تے جو تے ملکی جد تک شتہاں
 وارث سارے حاضر نہیں مینوں آیا در
 ایتہ یکید وراثت اندر وچ شرعے آئی
 بھج کر وچ حیاتی دیو ہو بک نچو رچو ہارا
 راہ خدا وچ تھیں توڑے سارا گھوٹاے
 وارث سبہر اومن پکے کچنہ رہیا باقی
 بے رب دیکو موت سانی لہ نید رھو گوش
 محل مکان تے مجھیں گائین کہوہ گھوڑ اسباب
 خبردار امید نہ کر لوٹاں وارثہ کہن درو

ملک مالکے وارث الحسن بنکے جد روالین
س چارخ سے وچہ روئالی بھن غلہ اس گھر
ناین آکھیا تھیں دیہو چہ حیاتی جانی
سو مثال سونے تھیں تپہ چنگا او سردار
مالک او تے عرضی پائے مالک کوئی شور چائے
مالکے بھی مال دیو تھیں روز خستہ پائی
پر اکثر ناگمانی آدے کرو سخاوت گوش
وارث لیکے مست ہو لین قبر نہ کرن پشیاب
جے کہ دیسین اپنے بھین او تیر منصور

عوض میری محبتیں بیچ کر ہو میں رب الیومین فرمایا
ما عندکم یہ نقد و معاہدہ بلاق و جوارح آہ

جو تاندہ رب سے راہِ سلوک میں آخر کو اب
جستہ گھر وچ بیتِ پیاری دلِ محبت بدما
بے ردنی ستر کو لے ہو یہ کبر الین الین
ایہو جی رہی روزِ خسروے دایسی رب جزا
اس جانِ مانے غیب کی تین جیال چھپانے بند
ایمال در شوالے آندے غلط صواب

جو پچھے رہا وراثت کا حق میں نیال صاحب
مومن گل جواہر دیوبند حق قرآن لکھا
زبان بانی کر کے یہو لکھی بہ فقیر
اس صفت میں راضی نہیں عالم النیب خدا
جو سکیاں کر زبان حلو گوشت آخر تکبیر
چو دشنے باجول عالمان کہیا ناقص ایک کتاب

جذہ پہلے اولوں اللہ کتابان الہیہان ہویان تیار
ناواژت و پیرلا و سے جو درجہ بے شمار

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَفْوَ عَنَّا

چندین

جانب

شیخی نام: ...

Handwritten text in Arabic script, likely a signature or title, located at the bottom of the page.

100

...

نیکیان سیدان سورج و آلودن خوب دیون چمکے
اے پر نظر باریک ملائکان روضہ و ان سائے

زوری ہے خیال ہے چہ زہرے و چہ شیر
اوہ تصنیف لامروری فاضل جان محمد نام
سارے عیب میر پور پوسن ہو بخون سدوان
میں عاصی تہی قصہ قصوں عالم عقل تہیں خالی
کیسا شروع بناون اسدا امشد چاٹے توڑ
اللہ لیں تے کافی راستوں جس چا غیر بھولا یا
رب ہی ذات مقدس دی حسن خوش قد ملین تائین
ہندی فقہ دے کئی طالب جیون الفراع کتبے

ریاضے کو لون بچن شکل لچھے کیا تدبیر
زبدۃ التذکیر سے اندر ایہ حدیث تمام
ایہ کیفیت علماں والے کیونکر خوشدل ہون
رنگورنگ تصنیفان کتبیاں جہان محبت عالی
محض توکل برہی کر کے توڑے ناچو لوڑ
من تہو کے اعلا اللہ فہو حسیا ہر جہ فرمایا
شکر ہزار ہزار گذران لکھ کروڑ سنائین
اے جاہل اکثر و متقان اندر ملک پنجابے

مین بھی نیت اسان دی کر کے فقہ اسان بنائی
سہل عبارت علماں کافی خاصان لوڑ نہ کافی

کرین قبول شی وچہ درگاہے تاغمرے کوئی
نار و کردر گاہ اپنی تہیں عاصی آکھ روکے
برکت اعلیٰ ان اسماوان دی میرے بخش تصور
مین خاطریدی برکت اسدی باور کلمہ سلن پوری
قبول فرمایہ نسخہ میر جیون کو ہو کر کتابان
مین بھی وچہ درگاہے تیرے آنے نہی رنگیلے
تائین عاجز و اور گاہوں ترے عجائب چنا

یاز با مین عاصی و مقصود تمام کہتوئی
جان توفیق دتی تو مینون بیت بنائے و ہو کے
رحمان رحیم تے شغنی مطلق توں روف غفور
یا معطی توں بھندا نایب کسید ہی ضروری
ہو غفیل تمام نبیان کل غزٹان اقطابان
یاد شان ول پینے جاون سائل پکڑ ویلے
شیر و چہ دل مونسائے گرا یں نسخہ شجا

کل مونسان نے عاصی توں بھی نال ایمان چسلا تین
ایہ کتاب حوالے تیرے رہے قیامت تائین

عالم اندر
بسن
کا

سید محمد ہاشم ہمدانی نے کلمہ طیب کہا ہو

تا ایمان سلامت ہووے وگرنہ جنت جاہو

چند کلمات در طبع کتاب از جانب خلیفہ مصنف

ایہ انواع مبارک میرے والد صاحب بھائی
کتنی مدت کر کر کوشش محنت مال زیادہ
سال بوجہ اسدے تائیں بنیان گذر سہلایا
باران سوچو تہذیب اس سبب تیار پائی
علم حدیث پوشیدہ آثار لاپر ہدا کوئی
کسے بزرگ صحیح بخاری مصروف تدوین نکائی
بجج ہج عالم کرن زیارت دیکھن وقع پیادون

لیکھا حق فقہ مطابق عالی ہمت لائی
و تصور کتابان مجتہدان تہمین کیتا جوڑامادہ
کلمی لکھ لکھ پڑھیا لوکان چھا پئے جہنہ آریا
علم فقہ و ادوس زمانے وافر سی ہر جانی
ہمک حدیث ہے پاک کوئی بڑی قیمت ہوئی
گھر گھر دیوچو خشیان ہویان خلق زیارت آئی
چیز عجوبہ رب دیکھائی کھن محبت پارون

سید محمد ہاشم ہمدانی

اسنی عزت اتنی حرمت خوشیاں کرن سوا یان
پاک حدیثان پاکہ نہی یان اکھین رب دیکھا یان

کل کتابان شائع ہویان ہر ہر شہر گرائین
سڑے چھل تہمت عاجز بدبختی دیان ڈالان
علم فقہ ہی آئے نامین جاہل رخصت بچاے
رجاوان محروم فقہ تہمین چہ جہالت مزے
جسے ہم مسئلہ بچو فقہ و اصول نہ آئے کوئی
نال نصیبے دیر خبا نذاہر یاسون دہر کاران
علم قرآن مقدم سہ تہمین پاک کلام غفاری

اجکل علم حدیثان والدہ عام ہویا ہر جاتین
قیمت والے علم حدیثون فقہ سے ہزاران
علم حدیث نہ پڑے ہرگز ضد تعصب مارے
جیون جیون نال حدیث رسولی ضد تعصب کرد
جوٹھارون فقہ تھے یون کہنان عادت ہوئی
ایسب شامت ضد ستونی بے نیکی دیان ڈالان
علم قرآن حدیث فقہ لزان ہر علمون سرداری

کل کتابان شائع ہویان ہر ہر شہر گرائین
سڑے چھل تہمت عاجز بدبختی دیان ڈالان
علم فقہ ہی آئے نامین جاہل رخصت بچاے
رجاوان محروم فقہ تہمین چہ جہالت مزے
جسے ہم مسئلہ بچو فقہ و اصول نہ آئے کوئی
نال نصیبے دیر خبا نذاہر یاسون دہر کاران
علم قرآن مقدم سہ تہمین پاک کلام غفاری

اول تھین بعد کلام رسولی علم حدیث سچاوان
اوسے وچون فقہ نکالی جن جن کے فقہاوان

اول تھین بعد کلام رسولی علم حدیث سچاوان
اوسے وچون فقہ نکالی جن جن کے فقہاوان

نال حدیث مطابق اکثر فقہ مسائل ہے
جتنے ملی حدیث نہ آو تھے نال تیاں بتائے

اے پروردہ کچھ تھوڑے مسئلے دلی وری مابین
 پھر بھی دقت قیاس اپنے دے ویگئے حکم پر اے
 ذمہ افغاندار یہاں نہ کوئی اندر کے امر و
 خدا تعصب چھوڑ دیا روح دی طرف سے آؤ
 القصہ جاس الفراع لون نبیان مدت ہوئی
 کہنے نئے قلمی اس دے اندر شہر گراوان
 اسے طور بونجہ سالان رہی کتابت جاری
 کتنی واری چچان کارن لوکان عرض سنائی
 آخر تیراں سونے دس چھوٹی وفات افغاندار

سولان برس اوتخان یقین پہنچے عرصہ جدون دہانان
وچہ لہہور خدایے فضلوں اٹھیا کر رہبانان

نام محمد حسین مبارک حافظ مروگرانی
پر بت طرف کان اوخانہ کی کشمیری بازاروں
ہلک الواع فقہ دے اندر لوڑ اساڈے تائین
مین چہرایہ الواع مبارک والد صاحب الہ
ویکھ انون غون حافظ صاحب ہونایت ارضی
ایہ نیف بزگان اکلہیان بہت پسند سانوں
بین لایق ترمیم کرنے سے اسدیان اکثر جائین
نالے اسدے حاشیے لکھو وچہ زبان پنجابی

مالک مطبع مصطفائی وذا صحاف جو نامی
لکھیا خط او نشان ہمک مینوں بہت ثمت پارو
کر دیوین تصنیف جو متون یانیں اوہ چھپو آئیں
لیک پاس او نشانے پوہتا سنو حقیقت حالہ
واہ سجان الدہ جو ایہ کم خوب کیتا رب قاضی
اے پر بہت تکلیف زیادہ دیوان سین سانوں
کز ترسیم کل جلدی دیوہو ساٹھے تائیں
پھر دو بارہ لکھ کے سارا دنیا بھیجتا

ریکلیڈین محمد مولوی مولانا

اول آخر تیکن او فغان خوب نظر دوڑائی

دیکھ میال سہل عبارت بہت پسندے آئی

علمان سمجھ نہ آئے اوس ہی بہت لکھنے پائے
انشا اللہ جلدی اسنون سمجھن خاص عوامی
تائین پیر دوبارہ سنون کھیا خوب بنا کے
رکتے شعر زیادہ کہتے ہور مسائل ڈالے
اچران توڑی حافظ صاحب جگ تین لکھنا
جھان جلالہ تلی یہ مینون عمل ہے کا جاری
پاس او فغانے صاحب فرمے ان ہا زور دیکھایا
والدی فرمائش موجب کے کتاب رکھائی
دیوین نفع کثیر او فغانون فضولون بار خیرا
ابرسید محمد شیان اسوار دی قلم و ن سادہ

کس کے عبد اللہ صاحب جو انواع بنائی
ایہ انواع او فغانے نون بستان تلمے
اے پر جلدی کر کے ہن نون کرو مکمل جا کے
کرکیل تمامی اسے مائے لکھے نلے
پیر دوبارہ لکھیا ان مینون جان کچر و زو
لوکے اچر او فغانے تین جنت خالق باری
مترجم کتیا جہ اس نون دیکھ لکھ لکھایا
او بھی دیکھئے جھان رضی نال خوشی دے بھائی
دے کرتی تصنیف و فغان بچر سنون طبع کرایا
بیران و تبا و پیرنہ و چر چھپ کر پرا آمادہ

مترجم مصنف سے آئین یارب خالق سنائیں

نہ پند و چوہن پند و نال و نال نیک بزا تین

۲۰۰

کچھ چند بیت از محمد عبد الغنی کاتب کتاب ہذا

دین سولی ظاہر کتیا چان و چہ اندر پیرے
علمان اے سمجھن او فغان عالمان خبر نہ کانی
ہر کوئی مسئلہ پورا سمجھے کیا خاصے کیا عامی
جو کھیا اسوسہ ہنا کھیا فرق ذرہ نہ پایا
منگے عبد الغنی دعائیں ہر فصل غناری

بھون کیتی کوشش دلپذیر نالغہ التیرے
اس تین پہلے تنان شخصان ایہ کتاب بنا
کل مسائل ظاہر کہتے سمجھن او ک تمامی
مشہد اندر لپیڑ سے زور بڑا لایا
کو مای تے گرم ہمیشہ نال بے یابی

نبولے کارن ایس کتبے کوشش کرتے ہی
پر چھپوائی صاحبان و ان نال بے دی یاری

حافظ محمد الدین صاحب ناچر کتب گرامی
جب تیار ہوئی تے او فغان کیتی سفر تیاری

او کھ وقت کے تے بارہ آئین پیر باران
میں کر دیا پانچ سبز ہویا گل زار ان

صن دوی داری کین چکر کر کوشش چھپائی
کارن دین دوی داس نے بول ذرہ نہ لائی